Digitized by Google

BIBL. NAZ.
VITT. EMANUELE III
162
C
10
NAPOLI

Digitized by Google

CONSTITVTIONES ET DECRETA CONDITA

IN PROVINCIALI SYNODO *MEDIOLANENSI.*

Sub Illuſtriß. & Reuerendiß. D. D. CAROLO BORRHOMAEO *S. R. E. tit. S. Pràxedis Presbytero Cardinali, & ſanctæ Sedis Apoſtolicæ per uniuerſam Italiam*

LEGATO DE LATERE

ARCHIEPISCOPO MEDIOLANI.

108
C
49 53

BIBLIOTECA NAZIONALE VITTORIO EMANUELE III
NAPOLI

BRIXIAE, M D LXVI.

APVD THOMAM BOZOLAM.

INDEX TITVLORVM

QVI TRIBVS HIS MEDIOlanenſis Synodi conſtitutionum partibus continentur.

TITVLI PRIMAE PARTIS.

DE PROFESSIONE fidei, eiuſque tuendæ cura. 1
De abutentibus ſacra ſcriptura. 5
De ludi magiſtris. 5
De fidei initijs a parocho tradendis. 6
De præbenda theologali. 6
De prædicatione uerbi dei. 6
Quæ ſeruanda ſunt in ſacris imaginibus effingendis. 13
De actionibus, & repræſentationibus ſacris. 15
De ſanctarum Reliquiarum ueneratione. 16
De magicis artibus, ueneficijs, diuinationibuſque prohibitis. 16
De blaſphemia. 18
De feſtorum dierum cultu. 19

TITVLI SECVNDAE PARTIS.

De ijs, quæ ad Sacramentorum adminiſtrationem generatim pertinent. 21
Quæ pertinent ad Baptiſmi adminiſtrationem. 24
Quæ pertinent ad Sacramenti Confirmationis adminiſtrationem. 26
Quæ pertinent ad ſacramentum ſanctæ Euchariſtiæ. 27
Quæ pertinent ad celebrationem Miſſæ. 30
Quæ pertinent ad Sacramenti Pœnitentiæ adminiſtrationem. 38
De ieiunio. 43
Quæ pertinent ad extremæ unctionis adminiſtrationem. 45
Quæ ad Sacramenti ordinis adminiſtrationem pertinent. 46
De Seminario clericorum. 47
Quæ pertinent ad collationem beneficiorum. 51
De edicto proponendo in examine eorum, qui præficiendi ſunt parochialibus eccleſijs. 54

De examine, & inquiſitione in promouendis ad cathedrales eccleſias. 55
De uita, & honeſtate Epiſcoporum, & clericorum. 58
De frequenti diuini ſacrificij oblatione. 60
De dignitate ab Epiſcopo retinenda. 61
De Epiſcopi ueſtitu. 61
De Epiſcopi ſuppellectili. 62
De Epiſcopi menſa. 64
De Epiſcopi familia. 65
De canonicis horis non intermittendis. 66
Qui libri potiſſimum a clericis legendi. 67
De clericorum ueſtitu, & reliqua uitæ moderatione. 68
De clericalibus ædibus. 71
De armis, ludis, ſpectaculis, & eiuſmodi a clerico uitandis. 73
De negotijs ſæcularibus a clerico fugiendis. 75
De reſidentia. 77
De diligentia ab Epiſcopo adhibenda in ſtatu uniuſcuiuſq. parochiæ cognoſcendo. 83
De Vicarijs foraneis conſtituendis. 85
De uiſitatione. 87
De iudiciali foro Epiſcopi. 93
De notarijs, & ſcribis. 93
De cauſidicis, aduocatis, & fiſcalibus. 98
De carceris cuſtodibus, & reis. 98

De miniſtris eccleſiæ, & diuinis offi-
cijs. 99
Communia de miniſtris. 100
De officio eius, qui choro præſidet. 104
*De ijs, qui dignitates, perſonatus, aut canonica-
tus habent.* 104
De officio magiſtri chori, & cærimoniarum. 106
De officio ſacriſtæ. 107
De officio manſionarij. 109
De officio punctatoris. 111
De officio theſaurarij. 112
De officio cuſtodum. 113
*De functionibus minorum ordinum, ad uſum re-
uocandis.* 113
De hoſtiario. 114
De lectore. 115
De exorciſta. 115
De acolutho. 115
Communia de ratione diuinorum officiorum 116
De muſica, & cantoribus. 118
*Quando, & quo modo ad diuina officia conue-
niendum.* 119
Quo modo uerſandum in choro. 121
Quo modo a choro recedendum. 122
De matutino, & prima. 123
De Miſſa ſolenni. 123
De eccleſijs, & earum cultu. 126
De proceſsionibus, & ſupplicationi-
bus. 129

De funere Epiſcopi. 131
De funeribus,& exequijs. 133
De ſepulturis. 137
Quæ pertinent ad bonorum,& iurium ecclesiaſticorum conſeruationem, rectam adminiſtrationem,& diſpenſationem. 138
Quæ ad ſacramentum matrimonij pertinent. 150
De meretricibus,& lenonibus. 151
De hiſtrionibus, cingaris,tabernis meritorijs,& aleatoribus. 152
De immoderatis ſumptibus coercendis. 153
De uſuris. 154

TITVLI TERTIAE PARTIS.

De piorum locorum adminiſtratione. 158
De monialibus. 164
De monialium numero. 164
De Præfectis, et alijs miniſtris monialibus. 165
De puellis ad religionem admittendis. 175
De nouitijs ad profesſionem recipiendis. 178
De diuinis officijs, precationibus, et lectione monialium. 180
De communi uitæ uſu, ac de proprietate tollen-

da. 183
De clauſura, & quæ ad eam tuendam aliqua ratione pertinent. 186
De conuerſis. 196
De puellis ſæcularibus, quæ in monaſterijs educantur. 197
De concionatoribus, confeſſoribus, uiſitatoribus, & capellanis. 199
De propria regula, & conſtitutionibus his aſſidue legendis. 204
De iudæis. 205
De pœnis, & alijs, quæ generatim ad has conſtitutiones pertinent. 209

CAROLVS

BORRHOMAEVS

MISERATIONE DIVINA S. R. E. tit. S. Praxedis Presbyter Cardinalis,

ARCHIEPISCOPVS MEDIOLANI,

Prouinciæ noſtræ fidelibus ſalutem in Domino.

QVANTVM mihi onus imponeret Archiepiſcopalis officij ratio, cogendi prouincialem ſynodum, quo die ex grauiſſimo iuſſo ſancti Tridentini concilij recognoui, mature ut id munus exequi poſſem, uehementer elaboraui. quod & noſtræ teſtantur litteræ, quibus prouinciæ Epiſcopos euocauimus; & ſciunt graues, atque ornati uiri, qui noſtris ea in re ſtudijs, & actionibus interfuerunt. itaque, cum primum mihi licuit, Mediola

num ueni, quo prouincialibus Epiſcopis conuocatis, cognitiſq. ab eiſdem ijs rebus, quæ in ſingulis ciuitatibus, ac diœceſibus correctionis, aut moderationis indigerent, in ſynodo de ipſorum Epiſcoporum conſilio, atque conſenſu ea ſtatuimus, ac decreuimus, quæ per turbatam Cleri, ac reliquorum uitæ, & officij diſciplinam reſtituere, uacillantem confirmare, conſeruatam propagare poſſe uiderentur. Synodo dimiſſa, cum a PIO IIII. Pót. Max. Romam reuocarer, ne ipſo quidem itinere mihi quidquam maiori curæ fuit, quam ut ea decreta prouinciæ, ut ſpero, ſalutaria, primo quoque tempore peruulgarem. Quam in cogitationem toto animo incumbentem me, & ipſius PII Pontificis auunculi mei mox conſequuta mors, & deinceps interregni, & pontificiorum comitiorum occupatio, non iam a ſtudio illa in lucem proferendi, quod, & ſi grauioribus curis maxime diſtinebar, tamen dimittere non poteram; ſed ab eorum editione retardauit. ſed bene, quod quemadmodum Deum aſſidue precatus ſum,

&,ut ita fieret, pro mea parte contendi, breui, ipſius Dei benignitate ſingulari, Pius V. Pont. Max. eſt renunciatus. qui pro ſumma ſua cura, ac ſolicitudine religionis, ſalutisq. animarum, mihi & facile conceſſit, ut reuiſerem hoc tempore commiſſum fidei meæ gregem; & inflammatum ſtudium meum edendi has conſtitutiones Prouinciæ noſtræ fidelibus pia ſane cohortatione magis etiam incendit; &, ut eæ ad illos etiam pertinerent, qui alioqui ipſis non tenerentur, litteris ſuis Apoſtolicam interpoſuit auctoritatẽ. Damus igitur uobis, quæ ex præſcripto Tridentini concilij ad moderandos mores, corrigendos exceſſus in prouinciali ſynodo decreta ſunt. eaq. non ſolum præſentium malorum remedia eſſe confidimus; ſed cautionem quoque fore ſperamus reliqui temporis uitiorum, & incommodorum. Rogamus uero omnes, & per uiſcera miſericordiæ Chriſti Domini obſecramus, ut has conſtitutiones, quanto maximo poteſtis amore, & pietate amplectamini, legatis, ſequamini, totos uos ad

carum ſententiam, rationemq. accommodetis. immo uero, ſi quod noſtrum eſſe poteſt, habito, &, ubi primum facultas fuit, edito hoc prouinciali concilio, meritum id mihi, & pijs ipſis ac prudentibus Patribus, quibus conſentientibus, & adiuuantibus hæc acta ſunt, præripite. tanto enim maior commendatio eſt eorum, qui colunt, quam qui tulerunt leges; quanto eſt obedientia officij præceptione prętantior. Cæteris uero etiam hominibus ueſtra, uel morum mutatione, uel innocentia, ac pietatis perſeuerantia prælucete; ut iſto exemplo ad uirtutis, & officij cultum reliquæ etiam prouinciæ incitentur. Nobis enim, ut in his decretis nihil propoſitum fuit, niſi Dei gloria, & ueſtra ſalus; ſic nihil optatius eſſe poteſt, quam, ut ita decreta ſeruentur; ut pœnis, quæ delinquentibus propoſitæ ſunt, nullus locus relinquatur: magiſque in agendo ueſtra religio, ac probitas, qua una, uel maxima uoluptate noſter compenſabitur labor, quam noſtra in decernendo diligentia commendetur. Valete in Domino.

CONSTITVTIONES ET DECRETA

CONDITA IN PROVINCIALI SYNODO MEDIOLANENSI.

NOS CAROLVS BORRHOMAEVS *S. R. E. tit. ſanctæ Praxedis Presbyter Cardinalis, ac Sanctiſsimi D. N. Papæ, et Sanctæ Sedis Apoſtolicæ per uniuerſam Italiam Legatus de latere, Dei & eiuſdem Apoſtolicæ ſedis gratia Archiepiſcopus Mediolanenſis, de conſilio, et aſſenſu Reuerendiſſimorum DD. Coepiſcoporum noſtrorum, in Prouinciali ſynodo Mediolanenſi, hæc ſtatuimus, & ſancimus.*

DE PROFESSIONE FIDEI, ET EIVS TVENDAE CVRA.

PRIMA *& maxima Paſtorum cura uerſari debet in ijs, quæ ad fidem catholicam, quam ſancta Romana Eccleſia colit, & docet, & ſine qua impoſſibile eſt placere Deo, integre, inuiolateq. conſeruandam pertinent: ideo nos hinc potiſſimum exordiendum eſſe duximus, ut, quæ ex eodem ſpiritu eſt fides, eandem una oris confeſſione profiteamur.* Heb. 11.

Seſſ. 25. cap. 2. SACRI *igitur Tridentini concilij auctoritate innixi, mandamus, ut omnes ij, qui beneficia eccleſiaſtica obtinent, uel in poſterum obtinebunt; et qui in ſynodũ diœceſanam conuenire debent; in ea ſynodo, quæ primo quoque tempore celebrabitur, omnia, & ſingula a ſancto concilio Tridentino definita, & ſtatuta palam recipiant; uerã obedientiam ſummo Rom. Pontifici ſpondeant; ſimulq. hæreſes omnes publice deteſtentur, et anathematizent; fidem profitentes eiſdem uerbis, quibus ex formula, a Sañtiſſimo D. N. Pio IIII. Pont. Max. præſcripta, nos & Coepiſcopi noſtri initio huius ſanctæ ſynodi, iurati præſtitimus, & profeſſi ſumus: etiam ſi antea in diœceſana ſynodo id officium, ad exequendum iuſſa Tridentini concilij, quacunque ratione & modo obierint.*

Anno 1564. Idi. Nouemb. EPISCOPI *omnes Prouinciæ noſtræ conſtitutionem Sanctiſſimi D. N. Pij IIII. Pont. Max. de profeſſione fidei facienda ab ijs, qui de beneficijs curatis, et canonicatibus prouiſi ſint, et a docentibus litteras, & a promouendis ad doctorales, uel alios gradus, publicent in ſuis ciuitatibus, & diœceſibus intra menſem, & ab omnibus inuiolate ſeruandã curent: præſertim uero ab ijs, qui cuiuſcumq. ſtatus, conditionis, et dignitatis ſint, quouis modo, uel nomine, publice, aut priuatim, domi ſuæ, uel alienæ, etiã ſi pædagogi ſint, pueros, adoleſcentes, alioſue cuiuſuis ſexus, & ætatis, quaſcumq. artes litterarias, uel alias liberales, etiã ſi ipſa prima grãmaticæ rudimenta, legendo,*

interpretando, uel repetendo, uel alia quauis ratione, etiã ſi gratis doceant; quorũ etiam omniũ mores, antequam ad docendum accedant, probare debebunt: alioquin de ijs pœnas, in eadem conſtitutione propoſitas, ſumant.

Qui uero, ne prædicti huic decreto obtemperent, impedierint; aut huius temeritatis quacumque ratione illis auctores, aut adiutores fuerint; ſeuere puniantur.

Vt autem id facilius, ac melius effici poſſit; ſtudioſe inquirãt parochi, quinam in ſuis parochijs eo docendi munere fungantur; et eorum nomina ad Epiſcopũ ad menſem, a die publicationis conſtitutionis eiuſdẽ numerandum, deferant. Quos uero deinceps eiuſmodi cognouerint, primo quoque tempore Epiſcopo indicent.

PAROCHI *diligenter animaduertant, an in ſuis parochijs ullus ſit, quod ad fidem attinet, prauis opinionibus imbutus, uel eo nomine ſuſpectus; eumq. ad Epiſcopum, uel Inquiſitorem deferant. Moneant præterea populum, debere omnes, ſi quos nouerint aliquid feciſſe, uel dixiſſe, quamobrem de huiuſmodi peccato in probabilem ſuſpicionem uenerint, ſtatim deferre.*

Obſeruent etiam eos, qui ex finibus hæreticorum, uel hæreſis nomine ſuſpectorum ueniunt; ſingulorumque dicta & facta odorentur; ac de eorum uitæ conſuetudine, & ratione cognoſcant. et, ſi qua de ijs ſuſpicio fuerit, Epiſcopum, uel Inquiſitorem admoneant.

PRINCIPES uero, & ciuitatum Magiſtratus hortamur, ac per uiſcera miſericordiæ Chriſti Domini obteſtamur, ut cœleſte lucrum terrenis commodis præferentes, commercium, & conſuetudinem hæreticorum, quam fidelibus pernicioſam, ac peſtiferam eſſe conſtat, pro ſua pietate, ac ſtudio religionis, e ſuis urbibus, atque oppidis amouendam, ac tollendam curent.

Prohibeantque, ne ſuæ ditionis homines, percipiendæ etiam linguæ cauſa, aut mercaturæ, alioue nomine, in hæreticorum locis inſtituantur, aut commorentur.

Sacro denique Inquiſitionis officio in omnibus ex animo faueãt, et opitulẽtur; et, ut eius edicta ſeruentur, auctoritatẽ etiam ſuã rogati interponãt. Cumque eis a ſancta Sede Apoſtolica conceſſum fuerit, ut cauſis fidei ad patrocinium catholicæ ueritatis adſiſterent, nihil ſibi in illis uſurpare, neque quidquam, quod contra ſacros canones ſit, attentare uelint.

EPISCOPI regulas Indicis de libris uetitis, ab ijs, qui illi negotio a ſacroſancta Tridentina ſynodo præfecti fuerunt, ex auctoritate Sanctiſſimi D. N. Pij IIII. æditas, ab omnibus librorum impreſſoribus, ac bibliopolis, cæteriſque omnibus laicis, et eccleſiaſticis perſonis ſeruari iubeant.

Quorum uero librorum purgatio, eiuſdem Indicis iuſſu, facienda eſt; eos legi, uendi, aut emi, haberiue omnino uetamus; donec ab ijs, ad quos pertinet, purgati, & probati fuerint.

DE ABVTENTIBVS SACRA SCRIPTVRA.

NEFARIA *eſt eorum temeritas, qui ſacræ ſcripturæ uerbis, uel ſententijs, ad iocũ, aſſentationem, contumeliam, ſuperſtitionem, impietatem, aut ad quoſuis profanos ſenſus abutuntur. Quamobrem Epiſcopi in eos, qui in hoc genere deliquerint, ex ſacrorum canonum, & Tridentini Concilij decretis grauiter animaduertant.*

Seſs. 4. in decreto de editione & uſu ſacrorum librorum.

Et, ut deteſtabilis hęc licentia prorſus tollatur, fidelem populum per concionatores, parochos, confeßores de huius peccati grauitate frequenter admonendum curabunt.

DE LVDI MAGISTRIS.

PRINCIPES, *& Magiſtratus in Domino uehementer hortamur, ut, nulla ſumptus ſui habita ratione, publicos ludi magiſtros in urbes, & ſuæ ditionis loca conducant, non minus fidei, & uitæ, quam doctrinæ, & ſcientiæ laude commendatos. Qui uero litteras docebunt, non ſolum libros, indice Sanctisſimi D. N. Pij IIII. auctoritate ædito, nominatim uetitos, pueris non interpretẽtur, aut ab illis legi patiantur; ſed neque etiam alios, quibus obſcœna, uel turpia contineantur.*

Præcipimus etiam, ut bonis moribus, & ſalutaribus præceptis eos erudiant; in primisq. in aliqua pia, et chriſtiana inſtitutione, ſi Epiſcopo uidebitur, exerceant; cæteraq. omnia officia, quæ

Seſſ. 9 *Leo X. in Lateranenſi concilio ſtatuit, præſent. In iјs ſi deliquerint, pro delicti genere plectātur.*

DE FIDEI INITIIS A PAROCHO TRADENDIS.

PAROCHI *ſingulis dominicis, et aliјs feſtis diebus, qui Eccleſiæ præcepto agi ſoleant, pueris ſinguli in ſuis parochiјs initia fidei tradant; eosq. ad obedientiam primum Deo, deinde parentibus præſtandam, erudiant; ac propterea a prandio ſtata hora, proprio campanæ ſono, ad id munus aſſignato, ad eccleſiam conuocandos curabunt.*

DE PRAEBENDA THEOLOGALI.

QVAE *eccleſiæ cathedrales, aut collegiatæ in oppidis inſignibus præbendam, aut ſtipendium quouis nomine theologiæ interpreti aſſignatum non* Seſſ. 5. c. 1. *habent, cum in illis ſacrum concilium Tridentinum præbendam, primo uacaturam, ad hunc uſum conſtituerit, quam ei tantummodo, qui ad hoc munus per ſe præſtandum idoneus ſit, deferri uoluit; id ſi adhuc re ipſa effectum non ſit, curent Epiſcopi, ut quamprimum decreto conciliј ſatisfiat.*

DE PRAEDICATIONE VERBI DEI.

APOSTOLI, *in quorū locum Epiſcopi ſucceſſerunt, ſatis nobis aperuerunt, uerbi Dei prædica-*

tionem eſſe præcipuum illorũ munus, qui in Epiſcopali ſede collocantur. Quamobrem nos auctoritatẽ ſacroſancti Tridentini concilij, et ueterum patrũ ſequuti, in Domino Epiſcopos hortamur, ut toto pectore in hanc curam incumbentes, greges ſibi commiſſos ipſimet, præſertim in Eccleſia ſua, uerbo Dei paſcant. Quod ſi leui de cauſa, aut quodam animi languore impediti, non fecerint, ſciant, ſibi prætermiſſi neceſſarij officij iudici Deo præcipue rationem eſſe reddendam. Sin autem ſe interdum uere impeditos cognouerint, per uiros idoneos, ex præſcripto eiuſdẽ cõcilij deligendos, hoc munus ſtudioſiſsime populo præſtẽt. In alijs uero eccleſiis parochialibus, uel alias curam animarum habentibus, ſaltem omnibus dominicis, et ſolemnibus diebus feſtis; ieiuniorum autem Quadrageſimæ, & Aduentus tempore, quotidie, uel ijs ſaltem diebus, quibus Epiſcopus iuſſerit, proprio parocho, et Curato, oues ſibi commiſſas, pro earum ſenſu et intelligentia, ſalutaribus uerbis paſcendas mandamus. Si qui autem propter inſcitiam id præſtare non poterunt; ad peritos confugiant, quorum auxilium implorantes, uel homilias ſibi præſcriptas, uel latinos ſermones auctoris, ab Eccleſia recepti, in uulgarem linguam conuerſos, approbatos tamen ab Ordinario, aut memoriter, aut de ſcripto pronuncient. Id autem tamdiu fiet, quoad liber Homiliarius ad hunc Curatorum uſum Metropolitani cura prodibit in lucem. Sed, ut norint Epiſcopi et eo-

Seſſ. 5. c. 2. & Seſſ. 24. cap. 4.

rum induſtriam, qui doctrina ſunt præditi, et illorum diligentiam, qui aliorum uerbis diuinam legem enunciant; iubeant, ſi eis ita uidebitur, ab unoquoque Parocho, et Curato unum ſingulis mē ſibus, ab eo habitum in eccleſia, ſermonem ad ſe mitti. Qui negligentes, aut contumaces fuerint, eos Ordinarij arbitrio ſuo puniant; et præterea alios deligant, qui eorundem impenſa opus illud explere poſſint, donec ipſi reſipiſcentes munus ſuum expleant. Quo etiam modo illis occurrere poterunt, quos etiam uel peritorum induſtria, uel homiliarum libris, uel alia quacumque ratione adiutos, parum proficere; quoſue ei muneri minus aptos eſſe; uel prædicatione deſtruere potius; quam ædificare iudicarint.

Extra urbem uero in uniuerſa diœceſi, præter officium, quod Curati præſtabunt, tam multos diſtribuant Epiſcopi concionatores, ut in curatis eccleſiis, quæ in frequentioribus locis ſitæ ſunt, ceteriſq. omnibus etiam non curatis, in quibus ipſi opportunū iudicauerint, intra cuiusque menſis ſpatium, ſaltem ſemel in aliquo die feſto, Dei uerbum prædicetur. Eos autem ab illis, in quorum eccleſiis prædicabunt, hoſpitio recipi uolumus, ſuppeditatis omnibus rebus, ad eorum uictum neceſſarijs, data etiam eleemoſina aliqua ex fructibus beneficiorum, uel etiam largitione laicorum, ſi beneficia tenuiora iudicauerint Epiſcopi, quam ut id onus ferre poſſint; niſi ſint, qui iure debeant, uel dare conſueuerint.

IIS autem, qui prædicandi officio, aut quacumque ratione fidelibus chriſtianam doctrinam tradendi munere funguntur, hanc uiam, & rationem ineundam proponimus.

Vt ſacram ſcripturam interpretentur eo ſenſu, quem catholica Eccleſia, et conſentiens ſanctorum patrum auctoritas comprobauit; neque quidquam ab Eccleſia, aut a doctoribus Eccleſiæ probatis alienum proferant.

Vt, ſi quãdo ad auditorũ utilitatẽ utendũ erit allegorijs, eas ex receptis ab Eccleſia ſcriptis ſeligãt.

Ne certum tempus Antichriſti aduentus, et extremi iudicij diem prædicent; cum illud Chriſti Domini ore teſtatum ſit: Non eſt ueſtrum noſſe tempora, uel momenta. Neue quidquam præterea futurum ex ſacris litteris diuinare, eiq. euentui certã diem præfinire audeant. Neq. temere, id ſibi diuinitus reuelatum eſſe, affirment. Act. 1.

Ne hiſtorias ex apocryphis ſcriptoribus populo narrent. Neue miracula, quæ probata ſcriptoris fide non commendentur. Si quæ tamen auditoribus ſalutaria iudicarint; ita commemorent, ut a certa eorum affirmatione abſtineant.

Ne ineptas & ridiculas fabulas recenſeant: Neue ſuperuacanea, & parum fructuoſa.

Ne hæreticorum opiniones, et argumenta referant apud imperitam multitudinem. Quod ſi alicubi neceſſitas poſtularit, ut eorum falſa dogmata accuratius, ac liberius confutentur, id non longa diſputatione, ſed graui redargutione

faciant. quod facile aſſequentur, ſi catholicam ueritatem expromentes, ſanctæ Eccleſiæ, cōciliorum, et probatæ ueteris conſuetudinis auctoritate, ac ſanctorum doctorum, quos probat Eccleſia, teſtimonijs roborarint; & ſacræ ſcripturæ locos, quorum ſenſus ab illis ad corrumpendas ſimplicium hominum mentes deprauantur, et ex alijs eiuſdem ſcripturæ locis, et ex ſanctorum patrum ſententia fideliter interpretentur. Sic enim fiet, ut dogmatum peruerſitas, quæ falſa interpretatione nitebatur, catholicę ueritatis ui, & rectæ interpretationis pondere corruat.

Ne quid ambiguum, ancepsue loquantur, quod auditoribus uarie intelligendi occaſionem præbere poſſit.

Neue conciſe, & obſcure quidquam exponant, qua ex re auditorum animi expectatione incerti, & ſuſpenſi relinquantur.

Ne oſtentandæ doctrinæ, et eloquētiæ cauſa, difficiles, atque inanes quæſtiones, fucumue orationis, et pigmenta conquirant, unde ſui ipſius potius, quam Ieſu Chriſti prædicatores eſſe uideantur. Sed præcipue in Euangelij, Symboli, Orationis Dominicæ, Angelicæ ſalutationis, Decem præceptorum, Sacramentorum Eccleſiæ, & ſacrorum rituum dilucida explicatione uerſentur.

In reprehendendis uitijs ita ſe gerāt, ut pietatis, et caritatis ſtudio eos adductos, non hominum, ſed peccatorum odio id facere omnes intelligant.

Diligentes, ac uehementes ſint in ijs uitijs et pec-

catis exagitandis, in quibus magis uolutatum populum, aut ad ea procliuiorem uident.

In prauas etiam conſuetudines inuehantur. Et in eas, quæ & ſi malæ non uidentur, tamen facile peccandi cauſam afferunt.

Ne quemquam nominatim, aut tacite illum deſignantes, inſectentur.

Ne in ordinem ullum, ſtatum, aut uitæ genus ab Eccleſia receptum, inuehantur.

Ne Epiſcopos, alioſue Prelatos, neue ciuiles magiſtratus cum auditorum offenſione aſperius obiurgent; ſed pie potius admoneant. Populumq. doceant, præpoſitis ſuis, etiam diſcolis, obedire. Quem etiam ſæpiſſime moneant ex Apoſtoli ſententia, ut faciat obſecrationes, orationes, poſtulationes, gratiarum actiones pro omnibus hominibus, qui in ſublimitate conſtituti ſunt; præſertim uero pro ijs, qui peruigilant, quaſi rationem pro animabus eorum reddituri; ut quietam, & tranquillam uitam gerant in omni pietate, & caſtitate. 1.Tim.2.

Ita afficere ſtudeant auditores, ut ſua peccata dolenter defleant; quos interdum, propoſitis ſupplicijs æterni ignis, a flagitijs, et facinoribus deterreant; interdũ cõmemoratis cæleſtis uitæ præmijs, ad uirtutes, in primis uero ad Dei, & proximi amorem accendant.

Decreta concilij Tridentini, præſertim, quæ ad mores et diſciplinam chriſtianam reſtituendam pertinent, et has noſtras cõſtitutiones populo ſtu-

dioſius inculcent.

Omnes hortatu, et præceptis ad pietatem erudiant; et, quæ cuiusque ſit propria uirtus, quod officium patris, filij, uiri, uxoris, domini, ſerui, laici, clerici, priuati, magiſtratus, omnium denique ætatum, generum, ordinum partes, et munera aſſidue commemorent.

Hanc præterea rationem habeant, ut non ſolum Dei, et Eccleſiæ præcepta ſeruanda eſſe doceant; ſed modum illis tradant, quo ea ex Dei uoluntate ſeruare oporteat.

Commoneant, ut non ſolum præceptis ſeruandis, ſed etiam conſilijs amplectendis, ad perfectiorem uitam in dies magis contendere ſtudeant.

Doceant, quo modo utendum ſit bonis animi, corporis, & externis: Quoue modo ſecundis, & aduerſis rebus; ut ea ſint illis, tamquam inſtrumenta, ad conſequendam uitam cæleſtem.

Maxime uero caueant, ne, quod præceptis, et hortatu ædificant, id uita, et moribus deſtruant; ne, cum alijs prædicauerint, ipſi reprobi efficiantur.

Indulgentias populo ne publicent, niſi de conſenſu Epiſcopi.

Neminem populo paupertatis nomine commendent; niſi is teſtimoniũ ab Epiſcopo ſcriptũ attulerit. Neq. ei inter concionem permittatur, ut eleemoſinam a quoquam petat in eccleſia; ſed aut ad fores eccleſiæ ſtet; aut per eos, qui eã curam ſuſceperint, id negotium ita cõmode, ac celeriter agatur, ut minime concionem impediant.

Sacra concio noctu numquam, ſed opportuno tempore, Epiſcopi præſcripto, habeatur.

Dum habetur, nec Miſſæ, aut horæ canonicæ clara, aut ſubmiſſa uoce in ea eccleſia dicantur.

EPISCOPI *ijs diebus, quibus legitime impediti, prædicandi munus in ſuis eccleſiis per alios præſtabunt, eiſdē ſacris concionibus, quantum poterunt, intereſſe ſtudebunt. Qui uero dignitates, perſonatus, uel canonicatus in cathedrali eccleſia obtinent, & alij eiuſdem eccleſiæ clerici, dominicis, ac feſtis ſolennibus diebus ſemper; Quadrageſimæ autem, & Aduentus tempore quam ſæpiſſime uerbi Dei conciones in eadem eccleſia audiant. quod officium a cæteris quoque ciuitatis clericis præſtari diligenter curabunt Epiſcopi; ut ipſorum exemplo laici etiam ad audiendum Dei uerbum ſtudioſius confluant.*

Concionis audiendæ cauſa, loca uirorum, & mulierum, ſi fieri poteſt, Epiſcopi cura diſtinguantur, qui ad id exequendum idoneos aliquot uiros adhibeat; & a ſæcularibus magiſtratibus, ſi opus erit, auxilium petat.

QVAE SERVANDA SVNT IN SACRIS IMAGINIBVS EFFINGENDIS.

CVM *ſacroſancta Tridentina ſynodus decreuerit, nemini licere ullo in loco, uel eccleſia, etiam quomodolibet exempta, ullam inſolitam ponere, uel ponendam curare imaginem, niſi ab Epiſco-* Seſs. 25. in dec. de inuo. Sanctorum.

po approbata fuerit; eiusq. diligentiæ, & curæ commendarit, ut in ſacris effingendis imaginibus nihil falſum, nihil profanum, nihil inhoneſtum, nihil præpoſtere, nihil non recte, atque ordine adhiberetur; illud in primis caueant Epiſcopi, ne quid pingatur, aut ſcalpatur, quod ueritati ſcripturarum, traditionum, aut eccleſiaſticarum hiſtoriarum aduerſetur: ne cuius lectio prohibetur, eius imago populo proponatur.

Hiſtoriæ quoque, quibus neque Eccleſia, neque probati ſcriptores auctoritatem ullam dederunt; ſed ſola uulgi uana opinione commendantur, effingi prohibeantur.

Deinde uniuſcuiuſq. imaginis os, corpus, corporis habitum, & ſtatum, ornatum, & locum inſpiciendum curent Epiſcopi; ut hæc omnia ad prototypi dignitatem, & ſanctitatem apta ſint, & decora; atq. ex imaginis inſpectione pietas excitetur; nulla uero turpis cogitationis detur occaſio. Hæc, et reliqua huiuſmodi ex Tridentini concilij præſcripto, ut commodius Epiſcopi exequantur, conuocent ſuarum diœceſum pictores, & ſculptores; omneſq. pariter doceant, a quibus cauere debeant in ſacris imaginibus effingendis: curentq. ne illi, inconſulto parocho, aliquam ſacram imaginem publice, uel priuatim effingant. Quod, ſi qui deliquerint, puniantur tam ipſi artifices, quam ij, quorum ſumptibus, uel iuſſu effictæ erunt imagines.

Parochi uero Epiſcopo ſignificent, quę ille indi-

carit in ſacris imaginibus effingendis ad ſe propter difficultatem deferri debere.

Quod, ſi quæ iam pictæ imagines, fictaue ſimulacra ob artificum temeritatem, aut inſcitiam, eiuſmodi fortaſſe fuerint, ut ferenda nullo modo uideantur; ea curent Epiſcopi, doctorum etiam, & peritorum uirorum conſilio adhibito, ut omnino deleantur, uel ſaltem aliqua ratione corrigantur.

DE ACTIONIBVS, ET REPRAESENTATIONIBVS SACRIS.

QVONIAM *pie introducta conſuetudo repræſentandi populo uenerandam Chriſti Domini paſſionem, et glorioſa martyrum certamina, aliorumq. Sanctorum res geſtas, hominum peruerſitate eo deducta eſt, ut multis offenſioni, multis etiam riſui, & deſpectui ſit; ideo ſtatuimus.*

Vt deinceps Saluatoris paſſio nec in ſacro, nec in profano loco agatur; ſed docte, et grauiter eatenus a cõcionatoribus exponatur, ut, qui ſunt uberes concionũ fructus, pietatẽ, et lacrymas cõmoueat auditoribus. quod adiuuabit ꝓpoſita crucifixi Saluatoris imago, ceteriq. pij actus externi, quos Eccleſiæ probatos eſſe Epiſcopus iudicabit.

Item Sanctorum martyria, et actiones ne agantur; ſed ita pie narrentur, ut auditores ad eorum imitationem, uenerationem, et inuocationem excitentur.

DE SANCTARVM RELIQVIARVM VENERATIONE.

Vt Sanctorum Reliquijs, quæ debetur, ueneratio, & cultus adhibeatur, ſtatuimus; ut in locis honeſtiſſimis, ac decoris uaſculis, qua debent, religione aſſeruentur.

Cum populo pietatis cauſa oſtenduntur, lumina accendantur.

Ex loculis uero, et receptaculis, ubi conditæ ſunt, ne educantur.

Ne temere exponantur omnium oculis.

Neue quæſtus gratia.

Cætera etiam de Reliquijs, quæ a ſacra Tridentina ſynodo decreta ſunt, Epiſcopus inuiolate ſeruari iubeat.

DE MAGICIS ARTIBVS, VENEFICIIS DIVINATIONIBVSQVE PROHIBITIS.

Magos, & maleficos, qui ſe ligaturis, nodis, characteribus, uerbis occultis mentes hominum perturbare, morbos inducere, uel expellere, corporũ figuram, & conſtitutionem immutare, uentis, tempeſtati, aeri, ac mari incantationibus imperare poſſe ſibi perſuadent, aut alijs pollicentur; cæterosq. omnes, qui quouis artis magicæ, et ueneficij genere pactiones, et fœdera expreſſe, uel tacite cum dæmonibus faciunt; Epiſcopi acriter puniant; & e ſocietate fidelium exterminent.

Deinde

Deinde omnem diuinationem ex aere, aqua, terra, igne, ex inanimatis, ex unguium, et lineamentorum corporis inſpectione, ex ſortibus, ſomnijs, mortuis, alijsq. rebus, quibus per dæmonum ſignificationem incerta pro certis affirmantur, futura prædicere, furta, theſauros abſcõditos cõmõſtrare ſe poſſe profitentur, et huius generis reliqua, per quę curioſorũ, & imperitorum hominũ mẽtes facile decipiuntur, coerceant, et eijciant. In eos etiam, qui huiuſmodi diuinatores, ſortilegos, cõiectores, ariolos, et cuiuſuis generis magos de aliqua re conſuluerint, uel, ut conſulerentur, cuiq. auctores, adiutores, hortatoreſue fuerint, uel eis fidem habuerint; ſeuere animaduertant. Si quis etiam annulos, uel aliud ad magicos, uel ſuperſtitioſos uſus fecerit, aut uendiderit; graui pœna afficiatur.

Aſtrologi, qui ex Solis, Lunæ, & aliorum aſtrorum motu, figura, et aſpectu, de hominum actionibus, quæ a libero uoluntatis arbitrio proficiſcũtur, certo aliquid euenturum affirmãt, grauibus pœnis plectantur. quæ pœnæ etiam ad eos pertineant, qui ad illos de huiuſmodi rebus detulerint. Denique pœnas ſumant Epiſcopi de ijs omnibus, qui in itineris ſuſceptione, aut cuiuſuis rei inſtitutione, uel progreſſione dies, tempora, et momenta obſeruantes, quadrupedum uoces, auium garritum, aut uolatum notantes, ex occurſu etiam hominum, uel pecudum, ſuſcipiendi operis felicitatem augurantur.

DE BLASPHEMIA.

BLASPHEMIAE *impudentia, & impietas eo prolapſa eſt, ut in ea coercenda uix ſatis diligentiæ adhiberi poſſe uideatur. itaque ſacris canonibus, & Pontificum decretis, maxime uero ijs, quæ Leo Decimus in Lateranenſi concilio decreuit, innixi hæc mandamus.*

Seſs. 9. tit. de refor. curiæ.

Vt, quicumque Deo palam, ſeu publice maledixerit, contumelioſisq. aut obſcænis uerbis Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum, uel glorioſam Virginem Mariam, eius matrem, expreſſe blaſphemauerit; ſi clericus ſit, primum fructibus unius anni beneficiorum eccleſiaſticorum, quæcumque habuerit mulctetur. Si iterum in eo peccarit, eo beneficio, quod habet, priuetur, et, ſi plura obtineat, eo priuetur, quo Ordinarius priuandum cenſuerit. Si tertio blaſphemarit, dignitates, ac beneficia omnia, quæcumque habuerit, eo ipſo amittat, ad eaq. deinceps retinenda, aut obtinenda inhabilis ſit. Si uero laicus fuerit; primum, aut etiam ſecundo, pecunia mulctetur, ex præſcripta in eodem concilio ratione. Tertio grauem pænitentiam publice agat, eo modo, quo à ſacris canonibus præſcriptum eſt.

Qui uero Sanctos blaſphemarit, aut in Deum & glorioſam uirginem Matrem maledicta, non tamen palam aut publice, contulerit, mitius aliquanto iudicis arbitrio puniatur.

In foro autem conſcientiæ, ei, qui blaſphemiæ

reus fuerit, grauem pro modo culpæ pœnitentiam confeſſor imponat.

Qui blaſphemantem audierit, ſi poſſit ſine periculo, aſperius obiurget; omnino autem intra triduum eius nomen ad iudicem eccleſiaſticum, uel ſæcularem deferat. Si plures ſimul audiuerint, ſinguli idem faciant; niſi inter eos conuenerit, ut unus pro omnibus eo fungatur officio. Quodſi domini, mercatores, aut artifices, famulos, aut miniſtros audierint blaſphemantes, ſemel monitos, ſi iterũ in eo genere peccarint, domo eijciant. Principes autem, & Magiſtratus per Dei gloriam, quæ blaſphemia maxime uiolatur, obſecramus, ut hæc omnia diligentiſſime ſeruari ſtudeant, uberrimam piæ curæ a Deo mercedem expectantes, præter decem annorum indulgentiam, quam Leo Decimus in eodem Lateranenſi concilio, et ipſis, et iudicibus, & deferentibus elargitus eſt. Quodſi ſeculares iudices, quod minime futurum ſperamus, blaſphemiæ conuictos, iuſtis pœnis non affecerint; ſciant ijſdem pœnis, quas de ſontibus ſumere neglexerunt, ex eodem concilio ſe teneri. Seſs. 9. tit. de ref. curiæ.

DE FESTORVM DIERVM CVLTV.

*M*AXIMAM *in eo diligentiam, ac, ſtudium Epiſcopi ponere debent, ut dies feſti pie, ſancteq. obſeruentur ab omnibus. cum enim ij potiſſimum ad celebrandas Dei, & Sanctorum laudes ſalutari-*

ter inſtituti ſint; curandum eſt etiam diligenter, ut ne ijs ipſis quiſquam ad diuinam offenſionem, et animæ ſuæ perniciem abutatur.

Prohibeant igitur ij, ne illiberales artes exerceantur; aut ullum opus fiat eo tempore alienum.

Ne quid ematur, aut uendatur, præter id, quod ad uictum illius diei, uel ad ægrotorum curationem neceſſarium ſit.

Ne officinæ, aut omnino, aut aliqua ex parte, apertæ habeantur.

Ne fiant nundinæ, ſed, quæ feſto die fieri conſueuerint, in antecedentem, uel ſequentem diem, qui feſtus non ſit, transferantur.

Qui ſecus fecerit, ſeuere plectatur Epiſcopi arbitratu. Pro officinis apertis, rebuſue uenditis, ſi filius, famulus, miniſtri deliquerint, etiam pater, dominus, et artifex, pœnam ſubeant.

Iis etiam diebus ſtudebunt Epiſcopi, ne perſonati homines incedant.

Ne ludi equeſtres, certamina, aut alia ludicra, et inania ſpectacula adhibeantur.

Choreæ, ſaltationes in urbibus, ſuburbijs, oppidis, uicis, aut uſquam omnino ne agantur.

Doceant uero populum, debere unumquemque, eo potiſſimum tempore, in diuinis officijs, et concionibus audiendis frequentem eſſe; ac in precibus, recolendisq. Dei maximis beneficijs, aſſidue uerſari.

CONSTITVTIONVM PARS SECVNDA.

DE IIS, QVAE AD SACRAMENTORVM ADMINISTRATIONEM GENERATIM PERTINENT.

QVO *maior, & uberior eſt ſacramentorum fructus, quam ut eius uis explicari facile poſſit; eo diligentius, & intima animi pietate, & externo cultu, ac ueneratione tractanda, ac percipienda ſunt. quod officium ut omni ſtudio & opera noſtra adiuuemus, præter ea, quæ ad ſalutarem hāc rationem conſtituit ſacra Tridentina ſynodus, quæ et Epiſcopi, & parochi inuiolate ſeruare debebunt; nonnulla etiam ad tollenda incommoda, & abuſus, quos in prouincia noſtra hominum uel culpa, uel negligentia in ſacramentorum adminiſtrationem inuexerat, ſtatuenda duximus.*

PRIMVM *autem magnopere hortamur Epiſcopos, quorum diœceſes inter ſe implicatæ, et confuſæ ſunt, ut communi uoluntate, atq. ſententia rationem inire ſtudeant, qua explicari & commodius diſtingui poſſint; adhibita etiā, ſi opus erit, prudentia, ac diligentia uicinioris Epiſcopi, ut, amice ſublatis impedimentis, negotium de com-*

muni eorum ſententia, ſedis Apoſtolicæ auctoritate, conficiatur.

QVAE *parochiales eccleſiæ partem habent ſui populi extra mœnia urbium, uel oppidorum, uel alibi; quo fiat, ut parochus, præſertim nocturno tempore, illis hominibus ſacramenta commode adminiſtrare non poſſit; in illis Epiſcopi aut eam partem commodiori parochiæ uniant; aut etiam, inuitis rectoribus, ex conſtitutione Alexandri III. & decreto concilij Tridentini, nouas conſtituant parochias.*

Cap. ad audientiam, de eccl. ædif. & repar.

Seſs. 21. c. 4.

Illis autem ſacerdotibus, qui de nouo erunt eccleſiis recenter erectis præficiendi, congruens aſſignetur portio, arbitrio Epiſcopi, ex fructibus, ad eccleſiam matricem quomodocumque pertinentibus; et, ſi neceſſe erit; compellant populum ad ea ſubminiſtranda, quæ ſufficiant ad uitam noui rectoris ſuſtentandam.

Quod præterea Tridentina eadem ſynodo decretum eſt, ut eccleſiarum rectoribus tot ſacerdotes adiungantur, quot, & ad ſacramẽta parochianis adminiſtranda, & ad diuinum cultum ſatis eſſe poſſint; id Epiſcopi omni diligentia exequantur.

Parochiarum diſtinctio, quæ familijs, non certis finibus, facta eſt; & parochis ad ſacramentorum adminiſtrationem, & populo ad illorum ſuſceptionem magnum incommodum afferre ſolet. quare Epiſcopi, ſublata intra ſex menſes diuiſione parochiarum, per familias facta, eas certis limitibus, terminiſq. deſcribant.

CVM ſacramenta Eccleſiæ non ſolum ſine ſimoniæ labe, uerum etiam ſine auaritiæ ſuſpicione præbenda ſint; caueant omnes, ne in eorum adminiſtratione quidquam exigant; aut etiam uerbis, uel ſignis, directe, uel indirecte petant. Qui ſecus fecerit, eum, & pœnis, iure communi ſtatutis, & alijs arbitrio Epiſcopi plecti uolumus.

STVDEANT Epiſcopi, ut in eccleſia ſua cathedrali in ſacramentorum adminiſtratione, in exorciſmis fontium, & ſponſorum benedictionibus ritus & cæremoniæ ex more ſanctæ Romanæ Eccleſiæ adhibeantur.

Omnes uero inferiorum eccleſiarum, quæcumque illæ ſint, rectores in his omnibus ab obſeruatione cathedralis eccleſiæ nulla ex parte diſcedant.

Sacerdotes in ſacramentorum adminiſtratione ſemper ſuperpelliceum, & ſtolam adhibeant.

EPISCOPI in adminiſtrandis ſacramentis, illorum uim, & uſum, pro eorum, qui ſumpſerint, & adfuerint, intelligentia, diligenter explicabunt. Idem quoque facient parochi ea ratione, ac ſententia, quæ in Catechiſmo, Romæ edendo auctoritate Sanctiſſimi. D. N. præſcribetur. Interim uero aliquo catholici ſcriptoris catechiſmo ab Epiſcopo deligendo utantur.

PAROCHI crebris cohortationibus in id maxime incumbant, ut populus, ſibi commiſſus, ad Cōfeſſionem, & Communionem frequenter, præcipue autem in Natiuitatis Domini, & Pentecoſtes, ac alijs ſolennitatibus accedat.

Aegrotos uero, etiam non uocati, inuiſant, ut ad ſacramentorum ſuſceptionem inducant; & eorum animabus, quacumque ratione poſſunt, ſollicite conſulant.

SI *parochi ad aliam eccleſiam tranſierint, antequã a priore migrent, ſucceſſori libros tradant, in quibus eorum, qui baptizati, confirmati, matrimonio iuncti fuerint, nomina deſcribi, infra iube mus. Qui ſecus fecerit, grauiſſime ab Ordinario puniatur.*

QVAE PERTINENT AD BAPTISMI ADMINISTRATIONEM.

NEMINI *liceat quemquam intra domeſticos parietes baptizare; ſed natum infantem ij, quorũ eſt ea cura, ante nonũ diem ad ſuſcipiendũ baptiſmum in eccleſiam deferendum curẽt. quod ſi neglexerint, excõmunicationis pœnam ſubeant. Permiſſa eſt tamen, ſi inſtet periculum, facultas baptizandi in priuatis ædibus ſacerdoti; uel, ſi is abſit, alteri ſacris initiato; uel, ſi non adfuerit, laicis; primo mari, aut demum fœminæ; qui recte nouerint ueram baptiſmi formam, Ego te baptizo in nomine patris, et filij, & ſpiritus ſancti. quibus uerbis nihil prorſus ab ipſis addendum, uel detrahendum eſſe, crebro populum ſuum parochus admoneat.*

Quod, ſi domi baptizatus poſtea uixerit; omnino intra nonum ab ortu diem, uel cum primum per-

ualetudinem licuerit, eum in eccleſia ſiſtãt, ubi ſi rectã baptiſmi formam ſeruatam eſſe cõſtiterit, ei tantũ ritus, ac cæremoniæ baptiſmi adhibeantur.

FIDELES *in baptizandis filijs eos potius eligant compatres, qui eorum animæ conſulere, quam, qui inopiæ ſubuenire poſſint. Cuius officij ſæpius eos parochus admonebit. Curabitque, ut compatres tales deligantur, qui fidei, et morum ratione ſuſcipiendo muneri ſatisfacere poſſint.*

Caueant uero parochi, ne excommunicatos, uel eos, qui eo anno, Paſchæ tempore, ex præcepto eccleſiæ peccata confeſſi non fuerint, et ſanctiſſimam Euchariſtiam non ſumpſerint, admittant ad leuandum baptizatum de ſacro fonte.

SACERDOS *baptizaturus, primum, quam actionem ſuſcepturus ſit, diligenter ipſe animaduertat; et ad tanti muneris functionem ſancte, grauiterq. accedat.*

Deinde compatres moneat, ut iocis omnibus, nugisq. ſemotis, pie, ac religioſe, quid agatur, attendant; intelligentes Chriſtos filios ſpiritualiter generari; teneriq. ſe pro ſuo ſuſceptionis officio, eos catholica fide, et probatis moribus inſtituere; ſi parentes id facere omiſerint.

DETESTABILEM *conſuetudinem baptizatos infantes in altare collocãdi, ut muneribus compatrum inde redimantur, Epiſcopi ſeuerius uindicabunt.*

Compatres, et commatres nihil infantibus, quos ſuſceperunt, aut eorum parentibus, baptiſmi tempore, largiantur.

CVM *oleum chriſmatis conſecratur ; omnino interſint, et qui dignitates, ſeu perſonatus obtinent, & canonici, ac reliqui cathedralis eccleſia clerici; &, quos ex alijs eccleſiis ſuæ ciuitatis et diœceſis Epiſcopus uocandos duxerit.*

Caueant parochi, ne ſacrum chriſma in baptiſmo a laicis attingatur. Neue linteola, quibus in baptizatis ſacri chriſmatis unctio extergitur, ad hoc aſſeruẽt, ut ijs tãgenda tradãt, quos parentes baptizati ſibi cõpatres, uel cõmatres fieri cupiũt.

Singulæ parochiales eccleſiæ ſingulos fontes habeant; in quibus diligenter toto anno ſeruetur aqua baptiſmatis, ſolemni ritu benedicta.

PAROCHVS *librum habeat, diligenterq. cuſtodiat; in quo baptizati parentum, & cõpatrum nomen, cognomẽ, diemq. natiuitatis, ac baptiſmi, & an ex legitimis nuptijs procreatus ſit, deſcribat; & quot annis ſingulorum annorum ſcriptæ eius rationis exemplum det Epiſcopo, qui id fideliter aſſeruandum curabit.*

MONEANT *parochi puerperas, ut cum primum poſt partum domo exierint, mox ad eccleſiam, Deo acturæ gratias, accedant, ubi benedictionem a parocho ſuſcipiant.*

QVAE PERTINENT AD SACRAMENTI CONFIRMATIONIS ADMINISTRATIONEM.

MINORI *ſeptennio confirmationis ſacramentum*

nemini præbeatur.

PAROCHI *in eccleſia ante denuncient tempus, quo ſacrum chriſma miniſtrandum erit.*

Eos, qui confirmandi ſint, eius ſacramenti uim, ac uirtutem edoceant.

Suſceptores in ſacramento confirmationis, neque ijs, quos ſuſceperint, neque eorum parentibus quidquam omnino largiantur; ne cuiquã, quod aliquando commiſſum eſt, iterandi hoc ſacramentum, quod nefas eſt, occaſionem præbeat.

OMNEM *diligentiã adhibeant Epiſcopi, ut qua ratione cõmodius fieri poterit, Parochi deſcribant cõfirmatos, et cõpatres; ſeruatis cæteris omnibus, quæ de libro baptizatis deſcribẽdis p̄ſcripſimus.*

QVAE PERTINENT AD SACRAMENTVM SANCTAE EVCHARISTIAE.

NEMO *Paſchæ tempore Euchariſtiæ ſumptionem ulla de cauſa differat.*

Qui præſtituto tempore non communicarint, eorum nomina parochus ad Epiſcopum, ad ſex dies poſt octauam Paſchæ, ſcripto deferat; expoſitis etiam cauſis, quas extra confeſſionem cognouerit; alioqui pœnas det Epiſcopi arbitratu.

In eos uero omnes Epiſcopus cenſuris, et alijs pœnis acriter animaduertat; ijs exceptis, qui eiuſdem Parochi conſilio iuſta de cauſa ſumptionem in aliud tempus produxerint.

Huic decreto ne fraus fieri poſſit; ſtatuimus, ut

ſi quis ex neceſsitate, uel alia iuſta cauſa, ab Epiſcopo, uel proprio parocho comprobanda, extra parochiam ſuam dicto tempore Eucharistiam ſumpſerit; parocho ſuo de eo fidem faciat, ſin minus, in eum agatur, ac ſi non communicaſſet.

PVBLICI *concubinarij, fœneratores, ac blaſphemi, et alij eiusmodi facinoroſi homines ſemel ad pœnitentiam et Communionem admiſſi, ſi, poſt ea eos in eodem luto peccatorum hærere cognitum fuerit, amplius ad ſacram Communionem ne recipiantur; niſi, poſtea eos uitam, et mores re ipſa emendaſſe, parochi perſpexerint.*

EVCHARISTIAE *ſacramentum, ubi pro eccleſiarum amplitudine commode fieri poterit, maribus ſeorſum a fœminis miniſtretur.*

Qui ſumunt, ut ad Deum tali tempore accedentes decet, demiſſo habitu, et humili ueſtitu, pœnitentiam et animi ſubmiſſionem præ ſe ferant.

Sacerdos ſanctisſimam Euchariſtiam ijs, qui raro ſumunt, non prius miniſtret, quam eos diligentius admonuerit, quanta reuerentia, et humilitate ad tremendum illud ſacramentum accedere debeant; quantaq. illis ſupplicia ſint parata, qui indigne ſuſcipiunt.

Adoleſcentibus, qui tunc primum Euchariſtiam ſumere uoluerint, parochus non præbeat; niſi eos ante aliquot dies examinarit; et de ui, et ratione ſacramenti diligenter inſtruxerit.

Populo, poſtquam Euchariſtiam ſumpſerit, uinum calice conſecrato, uel alio uaſe, quod ad ſa-

eri calicis formam factum ſit, ne præbeatur.

EPISCOPVS *diligentiſsime curet, ut in cathedrali, collegiatis, parochialibus, et alijs quibusuis eccleſijs, ubi ſacroſancta Euchariſtia cuſtodiri ſolet, uel debet, in maiori altari collocetur; niſi neceſſaria, uel graui de cauſa aliud ei uideatur. Ante ipſam ſemper lampas accenſa colluceat. Tabernaculum, quo aſſeruatur, ornatum, et bene ſeptum, ac munitum ſit.*

VT *oratio, quam uocant Quadraginta horarum, coram ſanctiſſimo Sacramento, quo frequentiſſimus populus conuenire ſolet, qua pietate, et religione inſtituta eſt, eadem retineatur, et propagetur, decernimus.*

Vt Sacramentum in altari, decenter ornato, collocetur, quo tempore, uel letaniæ cantentur; uel, ſi temporis ratio patiatur, Miſſa celebretur; neque tamen extra ambitum templi ſacra Euchariſtia deferatur; niſi ſecus uideatur Epiſcopo. Nemini autem eo, præter orantes cuſtodes, huius orationis cauſa noctu conuenire liceat. Interdiu autem mares, quantum fieri poteſt, ſeparatim a fœminis orent.

DIE *feſto corporis Chriſti Domini, cum ſacroſancta Euchariſtia in ſolenni ſupplicatione geſtatur, ſi adfuerit Epiſcopus, is eo ferendæ Euchariſtiæ officio fungatur; ſi non adfuerit, id munus exequatur ſolus is presbyter, qui ſecundum Epiſcopum pro eius loci conſuetudine, honore cæteris præſtat; niſi ex priuilegio, aut conſuetudine ad*

alium presbyterum ea cura pertineat.

VT *ſanctiſſima Euchariſtia ad ægrotos ſumma cum religione deferatur; parochi populum ſæpiſſime hortentur, ut frequens ſemper proſequatur. Quamobrem etiam ſodalitates Corporis Chriſti in parochijs inſtituant.*

Cum uero deferenda erit, tum eum campanæ ſonitu præmoneant.

Lumina, tintinnabulum, & decorum uaſculum, uelo etiam decenter contectum, ac præterea, ubi fieri poterit, umbellam adhibeant.

Duas autem ſacræ Euchariſtiæ particulas deferant; ne, eis ad eccleſiam redeuntibus, populus inane uaſculum adoret.

QVAE PERTINENT AD CELEBRATIONEM MISSAE.

Seſs. 22. in dec. de obſer. & euit. in celeb. Miſſæ.

PRAECEPIT *ſacra Tridentina synodus, ut, quæcumque in miſſę celebrationem irrepſerunt, a tanti ſacrificij dignitate aliena, ea Epiſcopi tollere ſedulo ſtudeant. Quamobrem nos eiusdem concilij decretum exequentes, ut ſanctiſſimum Miſſæ ſacrificium, in qua, illa Deo patri placens hoſtia, Ieſus Chriſtus in odorem ſuauitatis offertur, ſingulari religione, ac pietate, & a ſacerdotibus celebretur, & a populo colatur; hæc ſtatuimus.*

Epiſcopus noſſe ſtudeat oēs, qui in quauis eccleſia Miſſam celebrare, uel ſacerdotē, qui celebret exhibere debeant; cogatq. ſuo officio ſatisfacere.

NEMO clericus, uel laicus in ſuis ſæcularibus eccleſijs, cappellis, uel Oratorijs, quamuis ab Ordinario probatis, etiam ſi iuriſpatronatus ſint, quemquam ſæcularem, uel regularem ſacerdotem celebrare patiatur; qui ſcriptam celebrandi facultatem, ſingulis ſex menſibus renouandam, ab Epiſcopo non impetrarit.

Quod, ſi quis onus recipiat ad tempus uel perpetuo ibidem celebrandi, uel eisdem locis inſeruiendi; hunc non generatim, ſed nominatim eorum locorum cauſa eiusmodi facultatem impetrare uolumus. Qui contra præſcriptam rationem uel celebrarit, uel, ut celebretur, permiſerit, grauiter puniatur.

Clericis alienæ diœceſis rei diuinæ faciendæ facultatem ne permittat Epiſcopus; niſi oſtendant litteras teſtimoniales, ſeu dimiſſorias Ordinarij ſui, duobus tantum menſibus ante, ſi in prouincia, ſi extra prouinciam in Italia, quatuor, ſex uero, ſi extra Italiam datas; uel ſi eæ antiquiores ſint, afferant etiam ſcriptum teſtimonium de uita, & moribus ab ijs Ordinarijs, in quorum diœceſi poſt illud tempus aliquandiu permanſerint. Seſſ. 23. c. 16. Dec. de reformat.

Sacerdotes, qui publice, & notorie criminoſi fuerint, a Miſſæ celebratione arceantur, niſi, emendata uita, ſceleris maculam eluerint.

Facultates, cuicumque ab Epiſcopis ad hanc diem conceſſæ, plures Miſſas eodem die celebrandi, poſthac irritæ, ac nullæ ſint.

Nemini ſine facultate, ab Ordinario ſcriptis impetrata, in Oratorijs ſodalitatum ſæcularium quas confraternitates uocant, alijsue ecclesijs, capellis, aut Oratorijs ſæcularibus, quæ parochialis eccleſiæ finibus continentur, Miſſam celebrare liceat Dominicis, & reliquis feſtis diebus; niſi abſoluta concione, quæ inter Miſſam in parochiali eccleſia habebitur.

MISSAE *nec ante auroram, nec poſt meridiem, niſi ex cauſa iure permiſſa celebrentur.*

In ecclesijs, ubi plures Miſſæ celebrari ſolēt, is ordo ſeruetur, ut pro populi cōmoditate prima diluculo, reliquis deinceps debito interuallo diſtributis, poſtrema autē, quo tardius liceat, celebretur.

Quod ſi eodem tempore pluribus locis Miſſa celebranda ſit, rationem ineant Epiſcopi, ne ſacerdotes inter ſe, alius ab alio, perturbentur.

Dec. de obſer. & euit.

NVLLVS *ſacerdos, quemadmodum a Tridentina synodo ſtatutum eſt, in priuatis ædibus, et omnino extra eccleſiam, & oratoria, quæ diuino tantum cultui dicata, & a locorum Epiſcopis deſignata, ac uiſitata ſint, Miſſam celebret.*

Oratoriorum autem ædificationem, aut uſum, ne facile, ſed magna de cauſa permittant ijdem Epiſcopi.

In eis autem deſignandis, uel probandis, hæc ſeruent.

Ne ſint in interiorum ædium partibus, in quibus domini, uel familia frequentius uerſentur; ſed commodo, & honeſto loco, a cubiculis, tricli- *nijs,*

nijs, & ab aula ſeparato, ad templi formam & regulam proprius accedant.

Nec ita anguſta ſint, ut, qui Miſſam audierint, ad oſtium, aut feneſtram ſtare cogantur; aut denique ibi ſacris intereſſe, ubi promiſcue profanum aliquod exerceatur; quod fieri omnino prohibemus.

Cui autem id permiſſum fuerit, is eo rarius utatur; ne diſtracti homines illa commoditate, eccleſiam Dei minus frequentent; quod exemplo etiam noceat alijs.

ORNAMENTA, *& inſtrumenta altarium pro celebrarione Miſſæ, pura, ac munda ſint; præſertim corporalia, ac purificatoria. quamobrem etiam uino albo, ubi poſſit, tantummodo ad Miſſæ ſacrificium ſacerdotes utantur.*

Calices ex metalli genere, iure permiſſo, adhibeantur, eoq. pretioſiori, quantum per facultates licuerit.

DIE *ſabbati ſemper Miſſa de beata Virgine celebretur; niſi diei ſolennitas, uel eccleſiæ inſtitutum interdum obſtiterit; quo caſu eius omnino commemoratio fiat; niſi, & id eccleſiæ inſtituto impediatur.*

Ne plures tribus, uel ad ſummum quinque, orationes, ſeu, ut uocant, collectæ dici poſſint; niſi ubi eccleſiæ inſtitutum aliud poſtulet.

TOLLANT *Epiſcopi ſumptuoſa cõuiuia, ludos, choreas, & omne inanium oblectamentorum genus, cęterosq. omnes abuſus, qui populi temeritate,*

aut ſacerdotum auaritia in nouæ, ut uocant, Miſſæ celebrationem irrepſerunt; & in eos, qui in hoc genere aliquid peccarint, Epiſcopus grauiter animaduertat.

MAGISTER *cæremoniarum cathedralis eccleſiæ eos, quibus prima Miſſa celebranda ſit, &, qui præterea ſacerdotes minus perite celebrant, Miſſæ ritibus, ac cæremonijs inſtituat: qui ſi huic muneri obeundo unus par eſſe non poterit, alijs idoneis ſacerdotibus Epiſcopus eas officij partes deleget. Neque cuiquam primam Miſſam celebrare liceat, qui ab ijs inſtitutus non ſit.*

PRAECIPIMVS *autem, ut ſacerdotes in Miſſæ celebratione cæremonias, a Romana eccleſia inſtitutas, ad unguem ſeruent; neque alias adhibeant.*

Vt ab omni indecoro, & abſurdo capitis, oris, & reliqui corporis motu abſtineant.

Vt, cum, eleuatione peracta, ſacra hoſtia mouenda, uel ſumenda erit, ita moueant, ne iterum ſuſtolli uideatur.

Vt præter inſtitutum eccleſiæ Romanæ ijs, quæ ſecreto, uel quæ palam dicuntur, quidquam addi, uel detrahi non liceat.

Vt, quæ palam pronuncianda ſunt, diſtincte, & clara uoce dicant.

Vt ſecreta, quæ uocantur, ſecreto etiam pronuncient.

Vt neque tardius, neque celerius, quam par ſit, uerba proferant.

Vt propter erroris caſum, qui in omni Miſſæ

parte grauis, in canone grauior, in ipſa uero conſecratione grauiſſimus eſt; Miſſam legant; non memoriter dicant, aut canant.

Vt operto capite celebrare non audeant.

*V*T, QVO *puriores ad diuinam rem faciendam accedant, ſaltem ſingulis hebdomadis peccata ſua confiteantur; niſi eos ob mortalis peccati culpam frequentius id facere oportuerit.*

Vt, antequam celebrent, ſe colligant; & orantes mentem in tanti miniſterij cogitatione defigant. quod ut commodius fieri poſſit; curent Epiſcopi, ut in ſingulis cathedralium, collegiatarum, & parochialium eccleſiarum ſacriſtijs ſingulæ cellulæ ad hunc ſacerdotum orandi, & meditandi uſum inſtituantur.

Vt, antequam ad altare acccedant, Miſſam perlegant, & ſingulas partes ita præparatas, & notatas habeant, ut celebrantes neque errent, neque hæreant.

Vt ſacris ueſtibus induti, cum nemine colloquantur; neque loquentibus dent aures, mentemq. & oculos ab omnibus amoueant, quibus diſtrahi poſſint; neque e ſacriſtia exeant; niſi cum ad altare eundum erit; quod tum grauiter, & modeſte fiat.

Vt pileum, birretum, aut ſubbirretum, chirothecas, ſudariolum, aut quodcumque denique huius generis in altare ne ponant.

Vt ibi ne in mora ſint ſacrificio, cuiusuis expectandi gratia. Neue ob eandem cauſam, Miſ-

ſa incboata, ſubſiſtant, aut eius initium repetant. Neue, ſi parochi ſint, cuiusquam gratia, metuue Miſſam anticipent, aut differant; ſed illam ea potiſſimum hora celebrent, quæ populo magis accomodata ſit. Neue concionem, quam in ea habere debent, ullo modo omittant. Quod, ſi forte quiſpiam imperio quodam, aut contumelia, aut minis, aut ui contenderit, ut ſacerdos quidquam contra, quam hoc decreto ſancitum eſt, faciat; ſi clericus ſit, & beneficium obtineat, eo priuetur; ſi non habet beneficium, ne habere quidem ad quinquennium poſſit; ſi laicus, re ipſa iam tunc excommunicationis pœnam ſubeat; neque ad decennium feudi, aut emphyteoſis nomine quidquam ab eccleſia conſequi poſſit.

Vt, peracta Miſſa, pro ſummi beneficij munere Deo gratias agant.

Ne ſacerdotes, cum in fine Miſſæ fuerint, uel eorum miniſtri, recedant ab altari: Neue uaſa, aut linteolos ſacros colligant: Ne cuiquam rei tollendæ, uel mouendæ cauſa manus admoueant. Ne candelas reſtinguant: niſi abſoluto Euangelio, quod poſt benedictionem dicitur.

CELEBRANTI *ſacerdoti unus ſaltem miniſter adſiſtat, isq. clericus, ubi poſſit, & talari ueſte, & ſuperpelliceo indutus.*

Miniſtri candelas accendant, miſſale, & urceolos, & alia, quæ ad Miſſæ miniſterium requiruntur, prius ſuis locis in altari collocent, quam eo

ſacerdotes accedat: quem, niſi his omnibus præparatis, confeſſionem ordiri omnino prohibemus.

Sacerdote rem diuinam faciente, miniſtri per eccleſiam ne uagentur; neue dent operam collocutionibus, aut candelis uenditandis; ſed compoſito corpore, nullo geſtu, modeſte, ut debent, ſacerdoti adſiſtentes inſeruiant.

Moneant *Parochi frequenter patres familias, ut filios, et famulos, quos in beſtijs paſcendis occupant, ſaltem diebus feſtis Miſſæ iubeant intereſſe.*

Viduæ ob maritorum mortem, ad ſummum ne menſe amplius ſint ſine Miſſæ auditione. qua in re nulla ualeat excuſatio cuiusuis conſuetudinis, quam irritam decernimus. eas item Epiſcopi, etiam cenſuris eccleſiaſticis, id facere cogant.

Parochi populum frequenter hortentur, ut in ſua parochia feſtis diebus Miſſam audire ne omittant. Moneantq. eum diligenter, debere unumquemque, ut a ſacra Tridentina ſynodo traditum eſt, in parochiam ſuam, ubi id fieri commode poteſt, conuenire ad audiendum uerbum Dei. Seſs.24.c.4 Seſs.42. de obſeruan. in celebr. Miſſæ.

Fideles, *cum Miſſæ interſunt, eodem ueſtitu ſint, quo in publicum prodire ſolēt; & ita ſe componant, ut corporis habitu animi religionem præ ſe ferant.*

Ne in foribus eccleſiæ, uel extra ſubſiſtant, niſi neceſſitatis cauſa.

Aperto capite ſint. Et, quo tempore a ſacerdote confeſſio dicitur, & grauiora Miſſæ myſteria peraguntur, ſint flexis genibus.

Ne ita prope ad altare accedant, ut indecorum ſit, & ſacerdos perturbetur.
Ne prius diſcedant, quam ſacerdos Euangelium, quod poſt benedictionem dicitur, abſoluerit.

QVAE PERTINENT AD SACRAMENTI POENITENTIAE. ADMINISTRATIONEM.

Cap. omnis utriuſque, de pœnit. & remiſs.

INNOCENTII *Tertij conſtitutionem, in generali concilio editam, quà ſancitum eſt, ut fideles, ſaltem ſemel in anno, proprio parocho peccata ſua confiteantur, inuiolate omnes ſeruent.*

Cap. cum infirmitas. eod.

SALVTAREM *eiuſdem Innocentij conſtitutionẽ, eo item concilio latam, nos ad uſum reuocantes præcipimus, ut medici ad ægros, in lecto iacentes, adducti, antequam illorum curam ſuſcipiant, eos plane moneant, ut idoneo confeſſori de eorum peccatis confiteantur.*
Quibus etiam denuncient, ſe, niſi id quattridui ſpatio ad ſummum præſtiterint, eorum curationi defuturos.
Parochum etiam curabunt certiorem fieri de eo, qui in eius parochia morbo affectus teneatur; qui pro ſui officij munere, ſtatim ægrum conuenire, & cum eo agere debet, ut per hoc ſacramentum Deo reconcilietur.
Iubemus autem medicos, excommunicationis pœna ijs propoſita, quam iure ipſo ſubeant, ſi ſe-

cus fecerint; trāſacto quattriduo ab illorum curatione omnino abſtinere; niſi certo cognouerint, eos, poſtquam in eam febrim, morbumue inciderunt, confeſſos eſſe; aut Epiſcopo, eiue, cui Epiſcopus eius rei facultatem dederit, aliud ex iuſta cauſa uideatur.

Hortamur denique omnes, quos aliqua de ægrotis cura attingat, ut nullam occaſionem omittant inculcandi eis, quæ ad animæ ſalutem pertineant.

EPISCOPI in ſuis cathedralibus eccleſiis, Tridentini cōcilij auctoritate, pœnitentiariū intra tres mēſes inſtituant cū unione præbendæ, quæ primo quoq. tēpore uacauerit. negligētes proxima prouinciali ſynodo prętermiſſi officij rationē reddent Seſs. 24. c. 8.

QVI parochialem eccleſiam non obtinent, etiam ſi regulares fuerint, confeſſiones ne audiant, quemadmodum ſtatuit Tridentina ſynodus; niſi Epiſcopi ſcripto approbati fuerint. qui contra fecerit, excommunicationis pœnam ſubeat. Seſs. 23. c. 15.

In ijs probandis hanc rationem habeant Epiſcopi, ut pij, bene morati, docti, prudentes, patientes, de animarum ſalute ſolliciti, & fideles cuſtodes ſint eorum, quæ in confeſſione dicuntur; prouecta etiam ætate, præſertim illi, quibus confeſſiones mulierum erunt audiendæ.

In foribus ſacriſtiæ cuiuſuis eccleſiæ, ubi confeſſiones audiri, & confeſſores plures eſſe ſolent, affigatur tabella, in qua nomina, & cognomina confeſſorum approbatorum deſcripta ſint.

Iubeat Epiſcopus clericos frequenter audire magiſtros, qui caſus conſcientiæ in monaſterijs, uel ubiuis, eius iuſſu interpretentur.

Confeſſores omnes caſus, ſummo Pontifici, et Epiſcopis quauis ratione reſeruatos, ſcriptos apud ſe habeant; ne quid per incuriam ſibi facultatis aſſumant.

SACERDOTES, *niſi ex cauſa neceſſaria, mulieres ante Solis ortum, uel poſt eius occaſum, confitentes ne audiant.*

Neue in cellis, ſed publice in eccleſia, in ſedibus, in quibus tabella omnino inter confitentem, et cõfeſſorem interiecta ſit. Huiuſmodi autem ſedes in eccleſiis ab ijs, ad quos pertinet, conſtituendas Epiſcopi quam primum curabunt.

Nec ſine cauſa neceſſaria in priuatis ædibus cuiuſquã maris, uel fœminæ confeſſionem audiant.

Parochi ſæpe cohortentur, et moneant fideles, ne confeſſionem, quæ Paſchæ tempore fieri debet, uſque ad ſanctam hebdomadam differant.

Caueant Curati, ne ijs temporibus, quibus confeßiones frequentiores eſſe ſolent, præcipue per octo dies ante Natalem Domini, et a Dominica Paßionis uſq. ad Reſurrectionis octauam, etiam alio ad funera, & alia ſacra officia uocati, illud audiendæ confeßionis munus in ſua eccleſia, ſine cauſa neceſſaria prætermittant, aut ullo modo differant.

AD *ſacramentum pœnitentiæ, quo a peccatis liberamur, nemo ſine debita præparatione acce-*

dat, ut in ſpiritu humilitatis, & amaritudinę animæ ſuæ, non expectata confeſſoris interrogatione, ipſe peccata ſua confiteri poſsit; cuius tamen diligentia adiuuandus erit, ubi aliqua in parte deficere uidebitur.

CAVEANT *confeſſores, ne ante debitam ſatisfactionem illos abſoluant, quibus, cum facultas adſit aliena reſtituendi, uel legata, quæ ad pias cauſas facta ſunt, perſoluendi, illisque, ut id facerent, ſuperiori confeſsione præceptum ſit, præſtare tamen neglexerunt; exceptis iјs, qui periculoſe ægrotant, quos tamen moneant, ut, quod debent, quamprimum perſoluant.*

Et, quia interdum in falſi teſtis manu eſt, ut non ſolum facultatibus homines, ſed etiam exiſtimatione, ac uita ſpolientur; idcirco neminem abſoluant, qui falſum teſtimonium in iudicio, alterius detrimento dixerit; niſi prius dato damno, quatenus id ſarciri poterit, & uiolatę illius exiſtimationi ſatisfecerit.

Ne illum quidem abſoluant, qui poſt publicum Epiſcopi monitum de indicandis rebus amiſſis, quid de iјs ſciat, non indicarit; niſi hoc officium ante perſoluerit.

Iidem omni adhibita diligentia, conſcientiam examinent ſingulorum, qui fœnerantur, & qui iniquos contractus exercent; neque quemquam in his caſibus abſoluant; niſi debita reſtitutio, aut ſatisfactio ex canonum præſcripto prius intercedat.

Ad eorum etiam criminum, quæ infra ordine adſcribuntur, licentiam reſecandam, prohibemus, ne confeſſores quemquam, ullis ijs criminibus alligatum, abſoluant, niſi facultas eis ab Epiſcopo permiſſa ſit. cuius poteſtati, & eorum ſacerdotum, quos ipſe ei muneri præpoſuerit, eiusmodi abſolutionem, in ſua cuique diœceſi, reſeruamus.

Raptores uirginum.

Qui moniales uiolarint.

Qui abortum procurarint.

Qui ſecundo, uel propinquiori cognationis gradu inceſtum admiſerint.

Incendiarios, & qui damni, iniuriæue cauſa uites, uel arbores alienas inciderint.

Eccleſiam polluentes.

Homicidas uoluntarios.

Qui parentes percuſſerint.

Qui locis pijs infantes expoſuerint, cum habeant, unde ipſos alant, neque eorum locorum damnum reſarcierint.

Ca. pœnã infra de pio. loc. adminiſ.

Notarios, qui legata, ad pias cauſas facta, non denunciarint, ex noſtri decreti præſcripto.

Qui ad magicas artes, ueneficia, ſuperſtitiones, & alia huius generis, Euchariſtia, ſacriſue rebus abutuntur.

Qui ſtateras, menſuras, monetasue adulterarint, corruperintue.

Confessores *canones pœnitentiales bene nouerint; & de pœnitentia, quam cuique peccato*

præſcripſerunt, confitentes admoneant; ut tanto diligentius a peccatis cauere ſtudeant, quanto in pœnitentijs canonum mitigandis benigniorem in ſe Eccleſiam experiuntur.

Iidem, quemadmodum a ſancta Tridentina synodo iuſſum eſt, publice peccantibus publicam pœnitentiam imponant; neque illud publicæ pœnitentiæ genus, niſi data ab Epiſcopo facultate, ſecreta alia pœna commutare audeant. Seſſ. 24. c. 8.

DE IEIVNIO.

SANCTA *Tridentina synodus paſtores omnes hortatur, atque obteſtatur, ut omnem adhibeant diligentiam ad fideles cohortandos, ut ea, quæ ad domandam carnem conducunt, præſertim ciborum delectum, & ieiunium omni ſtudio amplectantur. itaque eius nos auctoritati, & ſacrorum canonum decretis innitentes edicimus.* Seſs. 25. in dec. de delectu ciborum.

Vt omnes carne, cæterisq. omnibus, quæ a carne trahunt originem, ut ouis, lacte, caſeo, butyro, & huiusmodi per totam Quadrageſimam abſtineant.

Sciantq. ſingulis Quadrageſimæ diebus, Dominicis exceptis, ieiunij lege ſe obſtrictos eſſe. ſunt enim illi quadraginta dies, quaſi totius anni decima quædam, que in oblatione ieiunij, pro fidelium omnium ſalute, Deo conſecratur.

Vt per ſacra quattuor anni tēpora, uigilias Natalis Domini, Aſſumptionis beatiſſimæ Virgi-

nis Mariæ, beatorum Apoſtolorum (exceptis Ioannis Euangeliſtæ, & Philippi & Iacobi uigilijs) item diei feſti omnium Sanctorum, Natiuitatis Ioannis Baptiſtæ, & beati Laurentij, ieiunium ſeruent.

Vt triduo etiam Rogationum poſt Aſcenſionem Domini, ex ueteri inſtituto, in Mediolanenſi eccleſia ieiunium adhibeatur.

Edicimus præterea, ut in Prouincia noſtra, proxima quarta feria poſt Quinquageſimam, omnes Quadrageſimalis obſeruantiæ initium faciant; præter ciuitatem Mediolanenſem, easque diœceſis partes, ubi ex Diui Ambroſii inſtituto diuina officia celebrantur.

Illorum uero damnamus ingluuiem, qui primis quinque Quadrageſimæ diebus, Romanæ Eccleſiæ more inſtitutis, Mediolanum ſe conferunt, patriæ ritum in ieiunio, & ciborum abſtinentia fugientes.

Caueant autem ieiunij cultores, ne, dum uetitis cibis abſtinent, aliarum rerum delitias, luxuriamq. conſectentur; immo uero moderato cibo, & potu carnis uitia coerceant; ut liberi mentes ad cœleſtium rerum amorem, & contemplationem erigant; & ad pietatis opera expediti inueniantur.

Ab his autem omnibus eos excipimus, quos urgens neceſſitas, uel imbecilla ætas a ieiunij lege eximit; eos etiam, qui euidentis morbi, alteriuſue iuſtæ cauſæ excuſationem habent; ſed horum

iudicium Epiſcopo tantum, uel ijs, quos ei muneri ipſe præfecerit, ſcripto faciendum relinquimus; idque, quod ad morbum attinet, de medici conſilio.

Quod autem ex diuinarum litterarum ſententia, parum homini prodeſt, ſe per ieiunium cibo temperaſſe, ſi animus in peccatis ſit intemperans; idcirco fideles in ieiunio præcipue ſtudeãt, ut, dum caro ab alimentis abſtinet, mens pariter a culpa ieiunet; omnesque in Dei laudibus, eleemoſinis, alijsque pijs officijs occupentur. hoc eſt enim ieiunium, quod ſe Dominus Eſaiæ ore delegiſſe teſtatur. Eſa. 68.

QVAE PERTINENT AD EXTREMAE VNCTIONIS ADMINISTRATIONEM.

EXTREMAE *unctionis ſacramentum curet parochus, ut ægroto, dum integris eſt ſenſibus, adhibeatur.*

Idem cum ad ungendum infirmum acceſſerit, diligenter eum conſoletur, & hortetur, ut bono animo ſit; & a curis ac deſiderijs huius uitæ ad cæleſtis beatitudinis cogitationem ita erigat; ut abiecto mortis metu, ſe a Deo in æternam requiem uocari gaudeat.

Omnes uero, qui adſunt, moneat, ut preces Chriſto Domino pro eo faciant.

QVAE AD SACRAMENTI ORDINIS ADMINISTRATIONEM PERTINENT.

Seſs. 23. ACCVRATE complexa eſt Tridentina ſynodus omnem diligentiæ rationem, quã in conferendis ordinibus adhibere debeant Epiſcopi, ut Eccleſiæ idoneos ſacerdotes, & alios miniſtros habeant. quamobrem eos tantum admonendos duximus, ut idem ſtudium in exequendo præſtent, quod in præcipiendo adhibitum eſſe omnes intelligunt.

Seſs. 21. c. 1. QVOD a Tridentina ſynodo ſancitum eſt, ne in conferendis ordinibus Epiſcopi, et eorum miniſtri quidquam, etiam ſponte, quauis de cauſa datũ, accipiant; id, & ipſi inuiolate ſeruent; et a ſuis cubicularijs, cæterisq. familiaribus ſeruandum curent.

ARCHIDIACONVS cuiuſq. cathedralis eccleſiæ, ſi ea eccleſia Archidiaconum habeat; ſin minus is, qui proximũ poſt Epiſcopũ in ea eccleſia dignitatis gradũ obtinet; intra ſex menſes librũ conficiat, in quo diligenter deſcribat clericorum omnium ſæculariũ nomina; &, quo quiſq. ordinis gradu ſit, ac deinceps reliquorũ tam ſæcularium, quam regularium, qui clericatum, uel aliquem ex minoribus, maioribuſue ſacris ordinibus aſſumpſerit, locum etiam, & tempus.

Quicumque uero poſthac in noſtra Prouincia a ſuo Epiſcopo, uel eius permiſſu ab alio, etiam extra prouinciam, in clericalem militiam adſcri-

ptus fuerit, uel altiorem ordinis gradum aſcenderit; ad menſem ex eo die, quo ordinem ſuſceperit, nomen ſuum in clericorum librum referendum curet.

Eum autem librum idem diligenter cuſtodiat; in quem quidquid ſingulis annis retulerit, id Epiſcopo deſcribendum dabit; ut eius libri exemplum etiam in Epiſcopalibus ædibus aſſeruetur.

DE SEMINARIO
CLERICORVM.

MANDATVM *eſt a ſacro Tridentino concilio prouincialibus synodis, ut quamprimum in eam curam incumberent, ut ſeminarium clericorum, ubicumque id fieri poſſet, conſtitueretur, omniq. ratione propagaretur. quamobrem etiam illis facultatem dedit moderandi, & augendi omnia, & ſingula, quæ pij, & ſancti huius operis inſtitutionem, & progreſſionem adiuuare poſſent. Itaque nos prouinciæ noſtræ ſtatu, & eccleſiarum, ac beneficiorum genere diligenter conſiderato, duximus ad hanc rationem confugiendum eſſe, ut detrahamus, quemadmodum iam nũc detrahimus, decimam partẽ fructuum cuiuslibet menſę Epiſcopalis, & Capituli, & quarũcumque dignitatum, perſonatuum, officiorum, præbendarum, portionum, abbattiarum, & prioratuum cuiuscumque ordinis, etiam regularis, aut qualitatis, uel condicionis fuerint; etiam hoſpitalium,* Seſs. 23. c. 18.

Cap. quia contingit, De religioſis domibus &c.

quæ dantur in titulum, uel adminiſtrationem, iuxta conſtitutionem concilij Viennenſis; & beneficiorum quorumcumque, etiam regularium, etiam ſi iuriſpatronatus cuiuſcumque fuerint, etiam ſi exempta, etiam ſi nullius diœceſis, uel alijs eccleſijs, monaſterijs, uel hoſpitalibus, & alijs quibuſuis locis pijs, etiã exemptis annexa, & ex fabricis eccleſiarum, & aliorum locorum, etiam ex quibuſcumque alijs eccleſiaſticis redditibus, ſeu prouentibus, etiam aliorum collegiorum, in quibus tamen ſeminaria diſcentium, uel docentium, ad communem eccleſiæ bonum promouendum actu non habentur, hæc enim exempta eſſe uolumus, præterquam ratione redditūum, qui ſuperflui eſſent, ultra conuenientem ipſorum ſeminariorum ſuſtentationem, ſeu corporum, uel confraternitatum, quæ in nonnullis locis ſcholæ appellantur, & omnium monaſteriorum, non tamen mendicantium, etiam ex decimis quacunque ratione ad laicos, ex quibus ſubſidia eccleſiaſtica ſolui ſolent, & milites cuiuſcumque militiæ, aut ordinis pertinentibus (fratribus ſancti Ioannis Hieroſolymitani duntaxat exceptis) eamq. ſupra ſcriptorum fructuum decimam ſic detractam, ſeminarijs, ſingulis prouinciæ noſtræ diœceſibus erigendis, ſeu iam erectis, applicamus, & incorporamus.

Poſſeſſores autem huiuſmodi beneficiorum ad eandem fructuum decimam non modo pro ſe, ſed pro penſionibus, quas alijs forſan ex dictis fructibus

bus ſoluant, retinendo tamen pro rata quidquid pro dictis penſionibus illis erit ſoluendum, omnino teneri uolumus, & mandamus eiuſdem Tridentini concilij auctoritate; quibusuis, quo ad omnia, & ſingula ſupradicta, priuilegijs, & exemptionibus, etiam ſi ſingularem derogationem requirerent, conſuetudine etiam immemorabili, & quauis appellatione, & allegatione, quæ executionem non impediat, non obſtantibus.

Hanc autem fructuum decimam iuxta maiorem ſingulorum beneficiorum taxationem, quæ hactenus facta reperiatur, exigi iubemus. quod ſi aliqua beneficia non reperiantur taxata; Epiſcopi de conſilio eorum, qui ſacræ Tridentinæ ſynodi iuſſu ad id munus delecti fuerint, ea taxent.

Quam decimam duobus terminis intra ſequentem annum M D LXVI. *& deinceps ſingulis annis eodem modo ſolui uolumus. ſi quis huius anni taxationem a ſe impoſitam exigere cœpiſſet, eandem exactionem proſequatur; deinceps uero hanc exigendi rationem, a nobis præſcriptam, ſeruabit.*

Præterea damus auctoritatē ſingulis prouinciæ noſtræ Epiſcopis, ut de eorum, qui huic muneri præfecti erunt, conſilio, et Metropolitani ſcripto conſenſu, poſſint eam decimam augere, ac perducere uſque ad decimam ueri annui redditus, & imminuere uel uniuerſe uel ſigillatim; atq. ijs etiam beneficijs, quæ tenuiora fuerint, præſertim curatis, totam omnino exactionem remittere.

Decernimus item, ut Epiſcopi, ex auctoritate eiuſdem concilij Tridentini, intra ſex menſes eccleſiaſtica aliquot ſimplicia beneficia, cuiuſcumque qualitatis, & dignitatis fuerint, uel etiam præſtimonia, uel præſtimoniales portiones nuncupatas, etiam nondum uacantes, huic collegio, ſeu ſeminario applicent, & incorporent; ea uidelicet, quæ illis ſeminario magis opportuna, & idonea uidebuntur; ſine tamen cultus diuini detrimento, & beneficia obtinentium præiudicio.

Quod, ſi Epiſcopi illorum beneficiorum fructus ad id pium opus non ſatis eſſe animaduerterint, diſpiciant, ſi quæ alia ſint, quæ ſeminario attribui poſſint. Deq. his Metropolitanum admoneāt, qui, ut res ex ſententia confici poſſit, a Sanctiſſ. D. N. opem implorandam, & eius auctoritatem interponendam curabit.

Hæc autem unio beneficiorum ex præſcripta concilij Tridentini formula locum habeat, etiam ſi beneficia ſint reſeruata, uel affecta; nec per reſignationes ipſorū beneficiorum uniones, et applicationes ſuſpēdi, uel impediri poſſint; ſed omnino quacumque uacatione, etiam ſi in Curia effectum ſuum ſortiatur, & quacumque conſtitutione non obſtante; ſuccedente uero caſu, quo per uniones effectum ſuum ſortientes, uel aliter ſeminarium ipſum in totum, uel in partem dotatum reperiatur; tūc portio ex ſingulis beneficijs, ut ſupra, detracta, et incorporata, ab Epiſcopo, prout res exegerit, in totū, uel pro parte ad ratā remittatur.

QVAE PERTINENT AD COLLATIONEM BENEFICIORVM.

INTERDICIMVS & ijs, qui ius habent conferendi quæcumque beneficia eccleſiaſtica, ſeu eis prouidendi, aut ad ea eligendi, præſentandi, uel nominandi, & eorum miniſtris cuiusuis generis, ne quidquam per quamuis cauſam eius rei gratia ab aliquo, cui eccleſiaſticum beneficium quauis ratione tribuatur, ne ſponte quidem datum, accipiant.

Neue ita detur beneficium cuiquam, ut is ad nutum eius, qui dederit, uel cuiusuis alterius, poſtea cedat.

Neue in eo dando ulla fructuum pars ab Epiſcopis & inferioribus, contra ſacrorum canonum inſtituta, quauis etiam pietatis ſpecie reſeruetur.

Qui ex ijs, quos diximus, ſecus ſecerit; iure ac facultate eligendi, nominandi, uel præſentandi deinceps uti non poſſit.

Qui uero beneficium conditionibus eiuſmodi acceperit, ſciat ex ſacrorum canonum decretis, ſe nullum in eo ius adeptum eſſe; atque ideo fructus ſuos non facere; quoſue perceperit, ſine conſcientiæ labe retinere non poſſe; ad eorumq. reſtitutionem compellatur.

Omnes item ij cæteras pœnas dent, ſimoniacis a ſacris canonibus, & conſtitutione Sanctiſſimi D. N. Pij IIII. conſtitutas; &, quas Epiſcopi præterea de ijs ſumendas iudicauerint. Bulla de confidentiis edita 16. Cal. Nouem. M D lxiiii

Eandem Pij conſtitutionem Epiſcopi ſemper in diœceſana ſynodo, ac bis quotannis in celebrioribus ſuę diœceſis oppidis publice recitari iubeant.

NEMINEM *autem uel præſentatum, uel nominatum, uel electum, uel ab inferioribus prouiſum prius admittant, aut inſtituant Epiſcopi, quam infra ſcriptum iusiurandum ab eo exegerint.*

Ego N. præſentatus, uel electus &c. ad beneficium N. iuro per ſacroſancta Dei Euangelia, quæ meis manibus tango, neque me beneficij obtinendi cauſa, aut, ut ad id præſentarer, uel nominarer &c. neque quemquam alium meo nomine, aut conſentiente, uel ſciente me, quidquam collatori, patrono, ſeu alij cuiquam ea de cauſa promiſiſſe, aut dediſſe, aut compenſaſſe, aut prius datum confirmaſſe, uel apud quemquam depoſuiſſe.

Neque mutuo dediſſe, uel locaſſe, uel prius mutuo datum, commodatum, locatum, aut quocumque modo debitum remiſiſſe, aut relaxaſſe.

Nec de domibus, terris, prædijs, redditibus eius eccleſiæ, fructibusue, decimis, aut oblationibus eiuſdem præteritis, præſentibus, ac futuris, donationem, remiſſionem, locationemuę feciſſe, promiſiſſe, aut iniuiſſe; aut alium, mandante, uel conſentiente me, promiſiſſe, feciſſe, aut iniuiſſe.

Ita me Deus adiuuet, et hęc ſancta Dei Euāgelia.

NOTARIIS, *ſcriptoribus, alijsq. Epiſcopi miniſtris pro omnium opera, ſumptu, ac labore, in conficiendis litteris, quibus beneficii collatio, confir-*

matio, inſtitutio, prouiſio continetur, non plus duobus aureis ad ſummum perſoluatur.

EPISCOPI *munus erit cauere, ne propter iuriſpatronatus occaſionem pluris aliquanto res, cui illud ius annexum eſt, uendatur, aut transferatur; ſi qui uero nihilominus ita uendiderint, pœnas contra ſimoniacos editas incurrant.*

NE REDIMENDAE *uexationis ſpecie in cauſis beneficiorum ſimoniacæ pactiones intercedant, nemini licere uolumus, ad redimendam uexationem, ne in caſibus quidem iure permiſſis, pecuniam dare, quidquamue paciſci, aut tranſigere; niſi Epiſcopi conſenſus acceſſerit. cuius partes erunt, & perſpicere diligenter, an ſubſit aliqua fraus; &, ubi rem fraude carere, & iure permiſſam eſſe cognouerit, non denegare ei, qui petierit, facultatem ſe a uexatione liberandi. qui contra, quam decretum a nobis eſt, fecerit, Epiſcopi arbitrio plectatur; &, quod actum fuerit, irritum ſit, ac nullum.*

VT OMNIS *ad ſimoniam aditus intercludatur, ſtatuimus, ut nõ ſolum auctores ſimoniæ, ſed eius internuncij, & interpretes, notarij etiam, qui ſimoniaca inſtrumenta conficiunt; iiſdem pœnis teneantur, quibus addicti ſunt ij, qui per ſimoniam contraxerunt.*

Iis etiam pœnis comprehendi uolumus eos, qui ſcientes inter eos, qui contrahunt, ſimoniacam pactionem intercedere, in eorum gratiam ſua beneficia obligant.

MONEMVS, *et obteſtamur Epiſcopos, aliosq., qui bus eſt ius conferendi beneficia, ut familiaribus ſuis certam mercedem conſtituant; ne illi hoc ſubſidio deſtituti, beneficia eccleſiaſtica, tamquam ſuæ operæ & laboris pretium, præcipue ſibi proponant. fraudari tamen eccleſias nolumus probatorum hominum miniſterio, ſi qui ſint in eorum familia, quorum doctrinæ, & pietati utiliter ſacrum munus committi poſſit.*

Qui beneficiũ eccleſiaſticum uacãs multis, & ambitioſis precibus per ſe, uel per alios petierit, eo facto ita reddatur indignus, ut per biennium in eum neque illud, neque aliud beneficiũ conferri poſſit. Eandem pœnam illis proponimus, qui beneficia eccleſiaſtica, quæ nondum uacent, poſtularint; præter eas, quæ a ſacris canonibus huic iniquitati conſtitutæ ſunt.

DE EDICTO PROPONENDO IN EXAMINE EORVM, QVI PRAEFICIENDI SVNT PAROCHIALIBVS ECCLESIIS.

Seſs. 24. c. 18. QVIA *ſacrum Tridentinum concilium ad prouinciales synodos illam cognitionem reiecit, an expediat, ut ij, qui præficiendi ſunt parochialibus eccleſijs, ad examen uocandi ſint per edictum; re diligenter conſiderata, ſtatuimus: ut, cum primum Epiſcopus parochialem eccleſiam uacare cognouerit, intra triduum ad cathedralis, & uacan-*

tis eccleſiæ ianuam publicum edictum per totos decem dies, uel aliud longius tempus, eiusdem Epiſcopi arbitrio, propoſitum eſſe iubeat; quo omnes inuitentur, qui uolent examinari, uel alios examinandos nominare: ut tranſacto præſtituto tempore, examen confici poſſit. ac deinde orbato gregi ex ea formula, quæ in dicto concilio præſcripta eſt, idoneus rector præficiatur.

DE EXAMINE ET INQVISITIONE IN PROMOVENDIS AD CATHEDRALES ECCLESIAS.

QVONIAM *ſtatuit ſancta Tridentina synodus, ut in prouinciali synodo forma examinis, ſeu inquiſitionis, aut inſtructionis natalium, uitæ, ætatis, doctrinæ, atque aliarum omnium qualitatum, quas ſacri canones, & ipſa Tridentina synodus in promouendo ad Ediſcopatum poſtulant, præſcribatur; nos hanc formulam Sanctiſſimi D. N. arbitrio comprobandam, proponimus.* Seſs.24.c.1

CVM *examen de aliquo ad Epiſcopatum prouinciæ noſtræ promouendo, faciendum erit, Epiſcopus, in cuius diœceſi is maiorem eius anni partem uerſatus fuerit, mandato a ſummo Pontifice accepto, ex quinque probatis, & doctis ac iuratis, omniq. exceptione maioribus teſtibus, de eius fide, uita, & moribus cognoſcat in hunc modum.*

An ſit bonæ exiſtimationis.

An hæreſis nomine, aut ſchiſmatis ſuſpectus ſit.

An hæreticorum libros legerit, habeatue.

An cum hæreticis uerſatus fuerit, aut eis aliquo modo fauerit.

An ſtatuto Eccleſiæ tempore confiteatur, & Euchariſtiam ſumat, ac Miſſæ interſit.

An ſacris ordinibus ſit initiatus, & quampridē.

An ſit criminoſ', uel uitio aut infamia notatus.

An cum aliquo inimicitias gerat capitales, & præſertim in loco Epiſcopatus.

An filios habeat non legitimos, & cuius ætatis, & quot.

An familiam ſuā prudenter, et catholice regat.

An bigamus ſit.

An excomunicatus, aut ſuſpenſus.

An apoſtata.

An ei publica pœnitentia impoſita fuerit.

An aliquando inſanierit, aut a dæmone uexatus fuerit.

DE NATALIBVS *uero, ætate, gradu, & corporis habitu, a duobus, uel tribus teſtibus fide dignis, uel ex inſtrumentis publicis hoc modo cognoſcat.*

An legitimo matrimonio natus ſit.

An hæretici filius, nepoſue ſit.

An trigeſimum annum confecerit.

An in uniuerſitate ſtudiorum magiſter, ſiue doctor, aut licentiatus in ſacra theologia, uel iure canonico, merito ſit promotus, aut publico alicuius academiæ teſtimonio idoneus ad alios docendos oſtendatur.

Et, ſi regularis fuerit, an a ſuperioribus ſuæ reli-

gionis ſimilem fidem habeat.

An aliquo uitio, uel inſigni deformitate corporis, & in qua parte laboret.

An comitiali morbo tentetur.

DE DOCTRINA *autem ſic periculum faciat.*

Adhibitis tribus theologiæ, totidemq. iuris pontificij peritis, quos, ſi ibi non fuerint, ex uicinioribus locis accerſat, promouendum undecumque euocatum interroget.

Quid differat inter ſacramenta ueteris, & nouæ legis.

Quot ſint eccleſiæ ſacramenta, & quo modo ſingula nominentur.

Quæ ſit eorum materia, forma, miniſter.

Quod officium præsbyteri, diaconi, & ſubdiaconi; quodue minorum ordinum.

Quæ præcepta diuina, quæue cõſilia Euangelica.

Duos item locos ei proponet interpretandos, alterum ueteris, alterum noui teſtamenti; a mane ad ueſperam dato ſpatio cogitandi.

Quibus interpretatis, percunctantibus etiam aliquid de iure pontificio, ita reſpondebit, ut, etiam ſi theologus ſit, tamen ſe iuris canonici in ijs, quæ ad Epiſcopi munus pertineant, non omnino rudem eſſe oſtendat.

HIS *confectis, ex formula præſcripta a Sanctiſſimo D. N. coram eodem Epiſcopo fidei profeſſionem faciat.*

QVOD, *ſi promouendus in pluribus ciuitatibus, uel diœceſibus proximum triennium moratus fue*

rit; eius fidem, uitam, & mores illi etiam Epiſcopi, in quorum locis ſex menſes manſerit, a ſummo Pontifice admoniti, uel ab eo, qui proceſſum confecerit, rogati, ſuo teſtimonio comprobent. idq. ſcriptum ad eundem mittant, a quo proceſſus confectus ſit.

Is uero acta hæc omnia in publicum inſtrumentum relata, ad ſanctiſſimum Romanum Pontificem, obſignata quamprimum mittat.

DE VITA ET HONESTATE EPISCOPORVM, ET CLERICORVM.

Seſs.25.c.1 *PIE, AC ſapienter ſancta Tridentina ſynodus, duce Spiritu ſancto, Eccleſiæ utilitati conſuluit, cum Epiſcopis, & reliquo clericorum ordini certas officiorum uias, rationesq. præſcripſit; quibus intelligerent, ſe, cum in Dei militiam adſcripti ſunt, non ad commoditates, aut uoluptates, ſed ad labores, ac ſollicitudines uocatos eſſe: & in ijs numerari, quos dedit Deus, quoſdam quidem* Eph.4. *Apoſtolos, quoſdam autem Prophetas, alios uero Euangeliſtas, alios autem Paſtores, & doctores ad conſumationem ſanctorum, in opus miniſterij, in ædificationem Corporis Chriſti. quare ipſis diligentiſſime prouidendum eſt, ne a recta uiuendi uia, et ab officij ſui ratione deflectant; neue quidquam præ ſe ferant, quod non ſimplex, caſtū, integrumq. ſit; ut modeſtiæ, frugalitatis, beni-*

gnitatis, & quæ nos Deo tantopere commendat; ſanctæ humilitatis, ac uirtutum omnium cæteris exempla præbeant. eſt enim uberrima docendi, ac paſcendi ratio eorum, qui pietatem, quam profitentur, uitæ integritate, & innocentia comprobant; & quæcumque uerbis alios docent, ea factis exprimunt ſuis; non iam, quæ ſua ſunt, quærentes, ſed, quæ Ieſu Chriſti. Id autem cum omnium clericorum profeſſio requirat, tum maxime Epiſcoporum dignitas poſtulat, qui cum ſint mundi lumina, religionis ac pietatis exemplo cæteris prælucere debent: neque committere, ut ulla in parte Dei lucem, in ipſis collocatam, proprijs tenebris obſcurare uideantur. qua in cogitatione obeundi ſui muneris, illam Epiſcopi perfectam imaginem, digito Dei ab Apoſtolo deſcriptam, aſſidue ſibi proponent; Oportet Epiſcopum irreprehenſibilem eſſe, ſobrium, prudentem, ornatum, pudicum, hoſpitalem, doctorem, non uinolentum, non percuſſorem, ſed modeſtum; non litigioſum, non cupidum, ſed domui ſuæ bene præpoſitum. Hæc autem clericorum, maximeq. Epiſcoporum ſtudia, & officia, ſi reliquorum oculis, auribusque obuerſabuntur; profecto efficient, ut illi glorificantes Patrem, qui in cælis eſt, magis etiam uitæ exemplis, quam doctrinæ præceptis ad imitationem uirtutis incitentur. Itaque nos, qui eo conſilio huc conuenimus, ut, quæ a ſacra Tridentina ſynodo ſancita ſunt, exequentes, prouinciæ noſtræ mores ad optimam

1.Tim.3.

chriſtianæ religionis diſciplinam conformaremus; eccleſiaſticis hominibus certas recte, pieq. uiuendi formulas conſtituimus; quas, partim a
Seſs.22.c.1 *ſacra Tridentina ſynodo ſummatim expoſitas, latius explicauimus; partim hauſtas ex ueterum canonum fontibus, eiuſdem concilij auctoritate reuocauimus ad uſum, utilitatemque noſtrorum hominum; nonnullis etiam additis, quæ maxime ad huius temporis ſtatum, rationemq. pertinere uidebantur.*

DE FREQVENTI DIVINI SACRIFICII OBLATIONE.

Heb. 5. CVM *Pontifices, ut inquit Apoſtolus, ex hominibus aſſumpti, pro hominibus conſtituantur in ijs, quæ ſunt ad Deum, ut offerant dona, & ſacrificia pro peccatis; Epiſcopus Dominicis, & reliquis feſtis diebus, niſi iure impediatur, Miſſam celebret.*

Seſs. 23. c.14. TRIDENTINI *etiam concilii auctoritatem ſequuti pręcipimus ſacerdotibus reliquis, cuiuſcumque gradus, conditionis, & dignitatis illi ſint, ut iiſdem diebus Miſſam celebrare ne omittant. Curatis uero; ut præterea ter in hebdomada, aut eo etiam ſæpius, quo uel loci conſuetudo, uel neceſſitas crebriorẽ diuini ſacrificii uſum poſtulabit. Cæteris etiam clericis; ut ſingulis menſibus, diaconi quidem, & ſubdiaconi bis ſaltem; qui uero in minoribus ordinibus, aut etiam clerici tantum*

ſunt; ſemel ſacram Eucharistiam ſumant.
Qui ſine neceſſaria cauſa id facere omiſerint; parochus eos ſui officij admoneat; et, niſi paruerint, ad epiſcopum deferat.

DE DIGNITATE AB EPISCOPO RETINENDA.

ALIENVM *eſt ualde ab Epiſcopali dignitate; ſi Epiſcopi in conſuetudine Principum ſe ſe depri- mant, & abijciant.*
Ne igitur principibus accumbentibus ſtent ipſi.
Ne eo quidem nomine, quod, ſumpto a Principibus cibo, Deo gratias agere debeant.
Neque inter miſſam, pacem, aut miſſale illis exoſculandum præbeant.
Denique ſeruent cætera omnia, quæ illis ſacra Tridentina ſynodus ea de re grauiſſimo decreto præcepit. Seſs. 25. c. 17.
Principes autē ſummo ſtudio cohortamur, ut meminerint Epiſcopos eos duces eſſe, quorum cura et uigilantia fideles ad cælorum regnū diriguntur. quamobrem eos, quo debent honore, proſequātur.
QVI *clericus Epiſcopo, uel alij Superiori cuiuſuis generis, quem reuereri, & colere debet, maledixerit; Epiſcopus in eum ex ſacris canonibus animaduertat.*

DE EPISCOPI VESTITV.

EPISCOPVS *non profano ornatu, aut apparatu,*

ſed fidei, et uitæ ſplendore ſibi auctoritatem quærere debet.
Itaque in ueſtitu ſericum non adhibeat.
Non pretioſis pellibus utatur.
Vnguenta ne ſumat, neue alias odorum ſuauitates conſectetur.
Sit annulo Epiſcopali contentus.
Ne mulæ, aut equo Epiſcopali ſtragulum, & ornamentum ex uilluto, aut ſerico, ſed ex corio factum, aut lana adhibebit.
Ephippijs, aut calcaribus, aut frenis inauratis non utetur.
Lineam tunicam, quam rochetum appellant, ex decreto Innocentij III. in concilio generali, in eccleſia, & in publico habeat.

Cap. Clerici, de uit. & honeſta. cleric.

Sine talari tunica, quæ ad collum adſtricta ſit, ac mozeta, neque e cubiculo exeat; neque quemquam, niſi ex familia, admittat: neque eum ueſtitum ante noctem; uel, niſi dimiſſis omnibus, deponat.
Veſtes, quibus priuatim utetur, tales omnino ſint, ut modeſtiæ, & grauitati conſulatur.
In itinere quoque tam in diœceſi, quam extra, eum ueſtitum habeat, ex quo illum eſſe Epiſcopum appareat.

DE EPISCOPI SVPELLECTILI.

IN EIVS *ſupellectili nihil aureum, aut argenteum ſit, præter leuiſſima, ac tenuiſſima quędam*

inſtrumenta, ad cibũ ori admouendũ cõparata.
Nihil auro, argentoue ornatum.
Nihil ſericum, aut ſerico diſtinctum.
Non colorum uarietas.
Non aulæa, aut tapetia.
Nihil acu pictum.
Nihil uarie textum.
Nihil ſtudioſius elaboratum.
Denique non pluris ſit artificium, & manupretium, quam rei neceßitas poſtulet.
Simplici tantum corio, aut panno menſas aliaue ſternere liceat.
Signa, & tabulas profanarum rerum reijciat.
In ædibus duo tantum loca ueſtiri poßint, quæ attributa ſint Epiſcopo: alter eius ualetudinis cauſa, alter eorum gratia, qui ad Epiſcopum conueniunt.
Liceat etiam, & hoſpitum gratia, qui accipiendi ſunt, habere neceſſarios apparatus, non tamen diuerſi generis, nec maioris pretij, quam eos, qui ad ipſius uſum conceduntur: ita ut in omnibus humilitas, & modeſtia Epiſcopalis eluceat.
Equos ne alat, niſi neceſſarios.
Domeſticam omnem luxuriam, in ædificijs extruendis magnificentiam, picturas, & inania ornamenta, ac delitias excludat.
Caueat denique, ne quid in eius domo appareat, quod non ſimplex, ac purum ſit. quod non Dei zelum, & omnium inanium rerum contemptionem teſtetur.

Cum in ijs, quæ ad priuatum uſum, cultumq. requiruntur, eam moderationem adhibuerit, ut ſordes, & ſuperuacaneum ſumptum fugerit; omnem operam, & artificii ſplendorem ad publicum Dei templorum cultum, & ornamentum conferat.

DE EPISCOPI MENSA.

ACCVMBENS *Epiſcopus menſæ benedicat. Et, quam decet frugalitatem, & temperantiam adhibeat.*

In ea præter primam eſcam, & unum iurulentum cibum, alterum lacticinium, & duo fructuum genera, unum, aut alterum, uel, ut aliquid conſuetudini, & hoſpitum ſtomacho indulgeamus; tertium ad ſummum ſimplicis obſonii ferculum tantum ei apponi liceat; etiam quorumuis hoſpitum cauſa.

Bellaria, placentæ, omniaq. ſaccaro artificioſe condita, cæteraq. eſcarum lenocinia, exquiſita etiam uinorum genera prohibentur.

Adhibeatur uero in eius menſa lectio ſacrorum librorum; ut conuiuæ non ſolum corporis cibo, ſed etiam epulis animæ recreari poſſint.

Paraſiti, ſanniones, ſcurriles ioci, & maledicta non admittantur.

Quemadmodum autem benedictio cibi caput, ſic actio gratiarum clauſula eſſe debet; ut Dei laudes, ſicuti par eſt, uſquequaque celebrentur; & omnia eius benignitati accepta referantur.

DE

DE EPISCOPI FAMILIA.

EPISCOPVS *domui ac familiæ ſuæ bene præſit; curetq. ut honeſtas, decorumq. ſeruetur tam in intimis, quam in externis. qui enim domum ſuam regere neſcit, nec Dei eccleſiam recte gubernabit.*

Familiæ numerus is tantummodo ſit, quo ſimul eccleſię utilitati, et Epiſcopi neceſſitati conſulatur. Eum autem uehementer hortamur, ut in familia, quamplurimos poſſit, habeat clericos, qui non niſi clericali ueſtitu utantur, & in illis, ſi commode fieri posſit, minimum duos ſacris initiatos, & bonæ exiſtimationis; qui uigilantem, orantem, in opera miſericordiæ incumbentem, ac diuinarum litterarum myſteria ſcrutantem Epiſcopum ſtudioſius attendant; eiusq. actionum, & ſanctæ conuerſationis quaſi teſtes ſint, & imitatores.

Habeat deinde eccleſiaſticam perſonam, ſpectatam, & probatam, quæ præfecta ſit moribus familiæ, ac de omnium ſalute ſollicita; ſpiritualem curam ſuſtineat; eamq; bonis, & pijs artibus, ac litteris, præſertim ſacris, pro cuiusque ſenſu, & intelligentia, erudiendam curet.

FAMILIARES *arma ne ferant, niſi in itinere, uel neceſſitatis cauſa, idq. Epiſcopi arbitratu.*

Sericum, aurum, & argentum, colorumq. uarietatē omnino excludētes, nigrum tantummodo uel fuſcum colorē in ueſtibus adhibeant. quibus ſciſſis, aut prætextis ad elegantiam non utātur.

Calcei inaniter non incidantur.

Non ſint turgidæ caligæ, non uirgatæ, non ſectæ, aut acu pictæ; ſed ſimplices, & unius coloris, ac generis.

Denique talis ſit domeſticorum omnium ueſtitus, ut ex eo etiam appareat, illos eſſe miniſtros miniſtrorum Dei.

DE CANONICIS HORIS NON INTERMITTENDIS.

Seſs. 9. cap. 9. MALITIAE, *ac negligentiæ clericorum, qui, quas debent canonicas horas dicere, omittunt, occurrere cupientes, ex decreto Leonis X. in Lateranenſi concilio, mandamus; ut clericus quicumq. curatum, uel ſine cura eccleſiaſticum obtinens beneficium, ſi poſt ſex menſes ab eo die, quo illud obtinuerit, ſine iuſti impedimenti cauſa diuinum officium non dixerit; beneficiorum fructus ſuos non faciat; ſed eos, tamquam iniuſte perceptos, in eius eccleſiæ fabricam, uel pauperum eleemoſynas erogare debeat. Si uero, canonice admonitus, in eadem negligentia, ac malitia perſtiterit, beneficio priuetur. Officium autem omittere, ut beneficio priuari poßit, is iure dicatur, qui quindecim dierum ſpatio bis illud omiſerit. Quæ pœna ab ijs, qui plura obtinent beneficia, toties repetenda eſt, quoties huius delicti conuicti fuerint. quamquam illud grauius eſt, quod eos omiſſi officii rationem Deo reddere oportet.*

Qui uero, ſacris initiati, beneficium eccleſiaſticum non habent; ſi diuinum prætermiſerint officium, pręter graue peccatum, quod committunt, grauiter etiam ab Epiſcopis in eos animaduertatur.

QVI LIBRI POTISSIMVM A CLERICIS LEGENDI.

CLERICI, *poſtquam decimum quartum annum attigerint, ut legem Domini, in cuius ſorte ſunt, dies noctesq. meditari poſſint, habeant ſacrorum librorum ſi non copiam, certe neceſſarium delectum; omnino uero Teſtamentum uetus, & nouum; Catechiſmum Romæ edendum, cum primum in lucem prodierit; ſacrum Tridentinum concilium; Conſtitutiones has noſtras, & diœceſanas proprij Epiſcopi; Calendarium feſtorum dierum, quod Epiſcopi in ſua diœceſi ſingulis annis edendum curabunt.*

Parochi uero, ut eccleſiaſticos ritus cognoſcere, recteq. curam animarum miniſtrare poßint, præter eos libros, quos ſupra diximus, ſibi etiam comparent Homiliarium, ab Epiſcopo eligendum; Summam Antoninam, uel aliam ab Epiſcopo delectam, &, quos præterea ab eis legi Epiſcopus iuſſerit. Hortamur autem, ut in lectione Paſtoralis ſancti Gregorij, & ſancti Ioannis Chryſoſtomi de ſacerdotio aßidue uerſentur.

DE CLERICORVM VESTITV, ET RELIQVA VITAE MODERATIONE.

Seſs. 14. c. 6. EPISCOPI *ex ſacri Tridentini concilij auctoritate per edictum, ad menſem ab eis proponendũ, moneant omnes, & quaſcumque eccleſiaſticas perſonas, quæ aut ſacris initiatæ ſint, aut dignitates, perſonatus, officia, beneficiaue qualiacumque eccleſiaſtica, etiam ſimplicia, obtineant, etiam ſi ſtudii cauſa abſint, & in gymnaſiis publicis, aut ubiuis locorum ſint; ut, qui in prouincia manent, ad duos menſes, qui uero extra prouinciæ fines, ij ad quattuor clericalem habitum ſumant, ordini ſuo ac dignitati congruentem; hac conſtituta pœna, ut, qui non paruerint, ſi in ſacris ordinibus ſunt, ab omni ordinum ſuorum munere ſint ſuſpenſi, et beneficiorum ſuorũ omnibus anni unius fructibus iure ipſo priuati ſint: quos Epiſcopus pijs locis arbitrio ſuo attribuet. Sin autem beneficium eccleſiaſticum nullum obtinent, alias pœnas luant, Epiſcopi iudicio.*

Si qui autem poſt menſem, tranſacto tempore, in edicto ad clericalem habitum ſumendum præſcripto, eum uel non ſuſcepiſſe, uel ſuſceptum abieciſſe conuicti fuerint, officiis; ac beneficiis eccleſiaſticis priuentur; & ſeuere præterea ab Epiſcopo puniantur.

PRESBYTERI, *diaconi, ſubdiaconi, cæterique clerici, clericali tonſura ſint inſigniti, ad eam*

formam, quam ratio uniuſcuiuſq. ordinis, Epi-ſcopi arbitrio, poſtulabit.

Ita ſint abraſo capillo, ut tonſura conſpicua ſit omnibus.

Comam uero, & barbam ne ſtudioſe nutriant; capillis ſimplicem cultum adhibeant.

Barba ab ſuperiore labro ita recidatur, ut pili in ſacrificio Miſſæ, Chriſti Domini corpus, & ſanguinem ſumentem non impediant.

NE IN *habitu clericali aut ſtudioſius exquiſita cultus elegantia, aut nimis abiecta negligentia, & affectatæ ſordes appareant.*

In omni ueſtitu color tantũ niger adhibeatur; niſi fortaſſe aliũ colorẽ requirat dignitatis gradus.

Omnem habitus, & ornamenti nouitatem clerici fugiant.

Ne ſerico ueſtimento, aut ornamento domi, aut foris utantur.

Iubemus uero illos laneum, et ei ordini decorum ueſtimentum adhibere.

Reticulũ, aut ſubbirretum, ut uocant, ne ferant, niſi ualetudinis cauſa, & ſine redimiculis.

Camiſas ad collum, & ad manus criſpas, et rugoſas, uel artificio elaboratas reiiciant.

Collare, quod dicunt, ſimplex, ac modice latum honeſte reclinetur.

Externa ueſtis ſimplex, ac talaris erit, quæ neq. a ceruicibus in tergum reflectatur; ſed apto ad collum nodo decentiſſime annexa ſit.

Toga uero, quod mantelletum uocant, aut æque-

tur cum tunicæ longitudine; aut nemini permittatur; niſi ſit ex numero Prælatorum, quibus ex dignitatis gradu, iudicio Epiſcopi, debeatur.
Interior eiuſdem generis ad talos demittatur; quam tamen pro hominum genere, proq. lóci natura, ac conditione, Ordinariorum arbitrio, in aliquibus moderandam relinquimus.
Pallium, quod Ferrarolum appellant, ne ſumant, niſi per pluuias; tum uero nec a collo plus duobus digitis emineat; neq. eo ſine talari toga, uel tunica utantur.
Veruntamen, ſi iter faciendum ſit, illis uti liceat habitu contractiore, & ad iter accommodato, ſed ſimplici, &, in quo honeſtas, et decorum ordinis eluceat.
Turgidis caligis, & diſſectis abſtineant.
Calceos, & crepidas ad elegantiam non incidāt.
Torques, armillas, ac monilia reſpuant.
Annulum non induant, niſi quibus propter officii munus, aut honoris gradum ſit iure conceſſus. quo loco, et unico, nec magni pretii, contenti ſint.
QVAECVMQVE *autem de Epiſcoporum menſa eiuſq. benedictione, et cibis, lectione, & gratiarū actione, ſupellectili, auro, argento, & ſerico, cubiculorum apparatu, ædificiorum magnificētia, ſuperuacaneis ſumptibus, priuata moderatione, templorum cultu, & ornamento, familię cura, et inſtitutione, eiuſq. ueſtibus, eorumue modo, colore, & ornamentis, equorum numero, &, ſi quæ alia decreta ſunt, quæ non ſint Epiſcoporum tan-*

tum propria, eadem a clericis quibuſcumque, cuiuſuis conditionis, ordinis, & dignitatis ſint, accurate ſeruari iubemus; etiam ſi in alienis ædibus, aut cum propinquis habitent.
Meminerint autem in quibuſdam, quæ Epiſcopis permiſſa, ipſis communia eſſe poſſunt, eo maiorē ſibi moderationem adhibendam eſſe, quo dignitatis gradu Epiſcopis ſunt inferiores.
SI QVIS *perſonatus ueſtes clericales, aut monachales, uel ad eorum formam induerit, & is, qui eas aſſumpſerit, & is, qui accommodarit, graues pœnas ſubeant.*

DE CLERICALIBVS AEDIBVS.

QVONIAM *non ſolum malũ cauere, uerum etiã omnem mali ſuſpicionem fugere oportet, ne in cuiuſquam offenſionem incurramus; in ædibus ad canonicorum, aliorumue clericorum domicilium, & uſum ædificatis, aut aliis, in quibus ipſi habitãt, fœminas quaſcumq., etiã quouis ſanguinis, cognationis, aut affinitatis uinculo eis coniunctas habitare prohibemus; niſi Epiſcopus in alicuius urgenti neceſſitate, aliter faciendum eſſe duxerit; cuius conſcientiam in hoc ualde oneramus.*
NE *parochi, aut omnino clerici, quauis etiam dignitate præditi, eccleſiæ, etiam ſi commendata ſit, ædes, aut earum partes in urbe, aut in oppidis poſitas, in quibus ipſi habitare ſoleant, aut debeant, ullo modo laico locent; niſi eccleſia ma-*

gna præmatur inopia, & ea domus commode Epiſcopi iudicio diuidi poſſit.
Si uero ædes extra urbem, & oppida ruri ſitæ ſint, locandi facultatem habeant; modo earum diuiſio eiuſdem Epiſcopi iudicio recte, & commode fieri poſſit.
Caueat etiam Epiſcopus, ne in urbe, aut extra, huiuſmodi ædes, uel aliæ ab eccleſia ſeiunctæ, uel etiam ſi patrimonii ſint, ac propriæ, locentur ijs quorum fidem, uitam, moreſue ſuſpectos eſſe iudicauerit.
C ANONICI *cathedralium, & collegiatarũ eccleſiarum habitent in canonicalibus ędibus, in quibus commode Epiſcopi iudicio, cõmorari poſſunt: qui inſpectis ædibus, ſi quid reparandum, inſtituendumue ſit ad habitationis commoditatem, pro modo fructuum præbendæ, ab eo, qui canonicatum obtinet, reparari, ac reſtitui iubeat. quo facto, curet, ut in illis ædibus habitent. quibus ſi abeſſe, etiam iuſta de cauſa contigerit, nemini præterea, niſi canonicus ſit, in eis habitandi facultas concedatur, ſine iuſſu Epiſcopi.*
Quarum ædium atrium, ubi claudi poteſt, una claue concludatur; quę a Decano, uel alio, Epiſcopi, & Capituli arbitratu, aſſeruetur.
Quota autem hora atrii ianua aperiri, claudiue debeat; quidq. ad honeſte ibi uiuendum pro loci ratione requiratur, iudicium ſit Epiſcopi.
Rectores parochialium, ſeu curatarum eccleſiarum, quicumque ſint, in earum ædibus tantum

habitent; ibiq. cibum, & ſomnum capiant: niſi aliud Epiſcopus cenſuerit ex cauſa neceſſaria.
Clerici ne de nocte poſt primam horam, niſi ex iuſta cauſa, & cum lumine, domo exeant.

DE ARMIS, LVDIS, SPECTACVLIS, ET EIVSMODI A CLERICO VITANDIS.

CLERICORVM *arma ſunt orationes, & lacrymæ. Idcirco edicimus, ne clerici arma cuiuſuis generis ad offenſionem, uel etiam ad defenſionem ferant; exceptis cultellis ad domeſticum uitæ uſum accommodatis: niſi forte extra ciuitatem ſuſpectis locis iter eis faciendum ſit.*
Quod ſi Epiſcopus probabili, iuſtaq. de cauſa id eis permittendum iudicauerit; tunc, ſcripto impetrata uenia, ipſis uti liceat: non tamen publice; niſi rei, aut facti neceſſitas poſtulet.
Omnino baliſta, haſtis, & ſclopeto, telis, aliiſque huius generis inſtrumentis ipſis interdicimus.
CLERICI *perſonati non incedent.*
Choreas priuatas, aut publicas non agent, nec ſpectabunt.
A uenatione abſtinebunt.
Fabulis, comœdiis, et haſtiludiis, aliiſue profanis, & inanibus ſpectaculis non intererunt; ne aures & oculi, ſacris officiis addicti, ludicris, et impuris actionibus, ſermonibuſq. diſtracti polluātur.
Clericalis ordinis hominibus omni genere ſalta-

tionis,et ludi,præſertim uero aleæ,et teſſerarum, ac talorum interdicimus.
Prohibemus etiam globos,qui malleis ligneis impelluntur: item ſollis ludum,id eſt,pilæ maioris. Nec ſolum ludere uetamus, ſed eos ludorum ſpectatores eſſe nolumus; aut quemquam ludentem in ædibus ſuis permittere.
Si autem ualetudinis interdum cauſa, parua pila, aut alio non indecoro eiuſmodi exercitationis genere uti contigerit; nec publice id faciant; nec pecunia intercedat in ludo,nec quidquam, quod facile pecunia æſtimari poſſit.
NON *in comeſſationibus, & ebrietatibus, ſed ut*
Rom. 13. *ſobrie uiuamus, prædicat Apoſtolus. ideo clerici minus honeſtis conuiuijs ne interſint, neue ad bibendum quemquam incitent.*
Quod,ſi interdum ſolennibus feſtis diebus, uel cum ſacrorum, aut exequiarum cauſa in unum congregantur, aliqui ſint inuitandi; ne plures ſex,& eos clericos,ad ſuam menſam adhibeant.
VT FLAGITII *occaſionem, quæ in cauponis,& tabernis deeſſe non ſolet,clericis adimamus,cauponarum aditu,& uſu eis omnino interdicimus; niſi in itinere neceßitatis cauſa. quo loco cum mulieribus ne diſcumbant.*
Monemus autem Epiſcopos, & uehementer hortamur, ut in ſingulis eorum ciuitatibus curent parandum unum,aut alterum pudicum,& honeſtum diuerſorium, quo ſuarum diœceſium clericis ruſticanis neceſſitatis cauſa conuenire liceat;

nec in eo hoſpitio improbis, aut nequã hominibus locus ſit; neue fœminis ullo modo; ſed tantũ clerici, ac religioſi uiri, ſi fieri poſſit, in eo recipiantur.

DE NEGOTIIS SAECVLARIBVS A CLERICO FVGIENDIS.

QVI *Deo militat, implicare ſe negotijs ſæcularibus prohibetur; idcirco edicimus.*

Ne clericus, ſacris initiatus, aut eccleſiaſtico beneficio præditus, coram iudice ſæculari, aduocati, aut procuratoris nomine cauſas agat; niſi ab alijs in iudicium uocatus, ſuam uel eccleſiæ ſuæ, propinquorum etiam, ſi neceſſe erit, & miſerabilium perſonarum cauſas, ab Epiſcopo facultate prius ſcripto conceſſa, tueatur.

Ne in prophanis negotijs officium tabellionatus exerceat.

Ne artem medendi faciat.

Ne in negotiationibus, & mercaturis ſe interpretem, & medium interponat.

Negotiationem etiam omnis generis omnino prohibemus.

Artes uero honeſtas concedimus, ut aliquid manibus ſuis lucretur, quo ſibi, quæ ad uictum neceßaria ſunt, comparare poſſit.

Ne aliena prædia, lucri cauſa, conducat.

Ne aliorum tutelam aut curam ſuſcipiat.

Ne pro alijs fideiubeat.

Ne alicuius Principis, aut alterius negotiorum procurator ſit, ſine facultate, ab Epiſcopo prius per litteras impetrata, ſingulis annis renouanda.

Neue parum memor ordinis, ac dignitatis ſuæ, ſit in famulatu laicorum, etiam Principium, eorumue, quibusuis alijs obſequijs; niſi cui ex cauſa, & ad officium, ſacerdotali munere non indignum, Epiſcopus huius rei poteſtatem ante ſcripto fecerit. Huiusmodi autem licentiæ, ſcripto permiſſæ, quotannis renouentur; alioquin irritæ ac nullæ ſint.

Neue præcurſor, aut aſſecla fœminarum, aut eis diſcumbentibus adſiſtat, aut ancilletur.

Qui autem huiusmodi ſæcularia negotia exercendi facultatem, ſeu diſpenſationem impetrarit, intra duos menſes Epiſcopo exhibeat. qui conceſſas ante ſacri Tridentini concilij confirmationem auctoritate generalis Bullæ Sanctiſſimi D. N. Pij IIII. Pont. Max. non admittat.

Editæ.7. cal. Febr. 1564.

QVAECVMQVE *in hac uniuerſa, quæ ad uitam, & honeſtatem clericorum pertinet, parte, uarijs titulis expreſſa præcepta continentur; efficiat Epiſcopus, ut ea omnia ab omnibus, ad quos ſpectat, diligenter, & inuiolate ſeruentur.*

Qui uero clericus, cuiusuis etiam gradus, ordinis, dignitatis, in aliqua re ijs non obtemperarit; is aut ſalutari pœnitentia, aut pecunia, ant ſuſpenſione ab ordinum munere, & beneficiorum

adminiſtratione, aut ipſis etiam beneficijs, aut carcere, aut exilio, aut pluribus ſimul ex ijs pœnis, aut etiam grauioribus pro modo culpæ Epiſcopi arbitratu mulctetur. Qui iterum in eadem re peccarit; duplicata is pœna pro ratione criminis ab eodem plectatur.

DE RESIDENTIA.

DECREVIT *ſacra Tridentina synodus, ut ij, qui non legitime a ſuis eccleſijs abeſſent, pro rata temporis abſentiæ, eccleſiarum, quibus præeſſent, fructus ſuos non facerent; ſed ut in fabricam eccleſiæ, aut in pauperes loci erogarent. quod ſi non exequerentur; ſtatuit, ut eorum ſuperiores eccleſiaſtici, omiſſas ab illis huiusmodi officij partes ipſi ſuſciperent.* Seſs. 23. c. 1.

Si quis igitur prouinciæ noſtræ Epiſcopi poſt confirmationem concilij Tridentini, in eccleſijs ſuis, ex eiusdem concilij præſcripto, non reſederunt; neque Metropolitanum, aut eo abſente, antiquiorem prouinciæ Epiſcopum intra menſem docuerit cauſam ſuæ abſentiæ, Sanctiſsimi D. N. uel Metropolitani, uel antiquioris Epiſcopi ſcripto comprobatam eſſe; aut ſe fructus illos, ijs, quibus eiuſdẽ ſacri concilij decreto propterea debebãt, perſoluiſſe; nos illam ipſam fructum partẽ iam nunc Hoſpitali uniuscuiusque ciuitatis, cuius illi ſint Epiſcopi, quod maioribus prematur ſumptibus, in uſum pauperum loci erogandam

aſſignamus. &, ſi id Hoſpitale intra duos menſes eos fructus auctoritate Superioris eccleſiaſtici non exegerit; alteri Hoſpitali eiusdem ciuitatis, quod in eorũdem fructuum petitione iudicio præuenerit. Quod, ſi aut nullum in ea ſit Hoſpitale, aut, quæ ſint Hoſpitalia, ſex menſibus eos fructus non exegerint, fabricæ eccleſiæ attribuimus.

Si qui uero poſthac abſuerint, fructus, quos ſuos non fecerint, iam nunc eisdem locis, qua ſupra dictum eſt, ratione adſcribimus; niſi ipſi Epiſcopi intra tres menſes a die abſentiæ ijs, quibus ex concilij decreto debent, perſoluerint.

Itaque mandamus Hoſpitalium, & fabricarum miniſtratoribus, ac procuratoribus, cum denunciatione etiam periculi eorum conſcientiæ, ut totam ſummam ſine ulla uel pactione, uel remiſſione primo quoque tempore exigant.

Statuimus etiam, ut ex Capitulo ſingularum cathedralium eccleſiarum tres primi præſentes, ſingulis ſex menſibus, Metropolitanum, uel, eo abſente, eundem antiquiorem prouinciæ Epiſcopum certiorem faciant, an eorum Epiſcopi in ſuis ecclesijs reſideant. &, qui, et quandiu ab eis abſuerint; ſin minus, ijdem diſtributionum unius menſis fructus ſuos non faciant.

IN RELIQVIS *etiam inferioribus curatis beneficijs, ſi qui poſt confirmationem concilij abſuerunt ſine licentia, ab Ordinario ſcripto permiſſa, quam ad menſem eidem Ordinario exhibere nolumus, uel non probarint, ſe eos fructus, quos pro rata*

temporis abſentiæ ſuos non fecerunt ijs, quibus ex eiusdem Tridentini concilii debebantur, ſoluiſſe; eos omnes iam nunc reficiēdis, & ornandis eorum eccleſiis attributos eſſe decernimus. quam attributionem Epiſcopi, quorum conſcientiæ hoc onus imponimus, ad ſex menſes, implorato etiam, ſi opus ſit, Principum, & Magiſtratuum auxilio, omnino exequendam curabunt.

Quod, ſi contigerit eos, qui propter abſentiam a ſuis beneficiis fructus ſuos non fecerint, ipſis beneficiis poſtea ceſſiſſe; curent Epiſcopi, ut uel ex fructibus penſionum, ſi quæ illis, qui ceſſerint, fuerint reſeruatæ; uel ex eorum bonis, cuiuſcumque illa generis ſint, ſatisfiat Eccleſiæ.

Qui, ſi in his negligentes fuerint, ſciant ſe prima quoque prouinciali synodo prætermiſſi huius officii rationem reddituros eſſe.

Si quid interceſſerit, quamobrem id minus exequi poſſint, ad Metropolitanum referant; ut ad rem conficiendam ipſe quoque ſuam operam conferat; & in ea auctoritatem Sanctiſſimi D. N. interponendam curet.

Quoniam uero multorum, beneficia curata obtinentium, ea eſt contumacia, ut neque decretis Tridentini concilii, neque conſtitutione Sanctiſſimi D. N. Pii IIII. neque Epiſcoporū edictis moniti, adduci poſſint, ut beneficiorum ſuorum reſidentiæ præſentes ſatisfaciant; ſtatuimus, ut Epiſcopi, ad menſem edicto propoſito iubeant omnes, in eorum ciuitatibus, diœceſibusue beneficium

Seſs. 6. c. 1.
Seſs. 23. c. 1.
ædita 7. cal. Decē-br. 1564.

eiuſmodi in titulum, uel commendam obtinent, ſi in prouincia illi ſunt, ad duos menſes, ſi extra, ad tres, ad eadem beneficia accedere, in ijsq. reſidere: ea propoſita in edicto pœna, ut, qui non paruerint, etiam ſi præter curatum illud beneficium, dignitates, perſonatus, aut canonicatus in eccleſiis etiam cathedralibus obtineant, præter pœnas, quæ eodem concilio, & Pij IIII. cõſtitutione contra non reſidentes propoſitæ ſunt; ordinum ſuorum munere, officioue ſuſpenſi, & eo beneficio iure ipſo priuati cenſeantur.

Tranſacto tempore in edicto præſtituto, Epiſcopi eos, qui non reſideant, propoſitam priuationis pœnam ſubiſſe declarent.

Interim uero eos fructus, quos ſuos abſentes non facient, ijdem Epiſcopi ſuo arbitratu aut eccleſiarum fabricis, aut pauperibus loci adiudicent.

INTRA *menſem publice edicant Epiſcopi, ut, quibuſcumque ſtudii cauſa non reſidendi in beneficijs curatis licentia permiſſa eſt, eam ſuo quiſque Epiſcopo intra ſpatium trium menſium exhibeat. qui ſi illã a die confirmationis ſacri concilij Tridentini ad diẽ regulæ, a Santiſs. D. N. Pio IIII. latæ compererit, niſi, quemadmodum ab ipſa præſcribitur, Ordinarij conſenſus acceſſerit, nullam, & irritam declaret: propterea q. eum, qui huiuſmodi facultatẽ impetrarit, ex decreto concilij Tridentini reſidere cogat in ipſo beneficio.*

Die 24. nouemb. 1564.

In ijs autem facultatibus abſentiæ ſtudiorum cauſa,

cauſa, quæ deinceps concedentur, hæc neceſſario ponenda ſunt.

Vt uere in publico, celebriq. gymnaſio, Theologiæ, uel ſacris canonibus ſtudeant.

Vt minores ſint triginta annis, aut fuerint; cum in publico gimnaſio iiſdem ſtudiis operam dare cœperunt, quæ nunc cupiunt abſoluere.

Vt illud beneficium, antequam ſactum Tridentinum concilium a Sanctiſſimo D. N. Pio IIII. confirmaretur, obtinuerint.

Vt intra annum, ad ordinem ſaltem ſubdiaconatus promoueantur.

Vt ſingulis ſex menſibus Epiſcopo ſcriptum ſui Doctoris exhibeāt, quo is ipſos in eo ſtudii genere proficere teſtetur. quod etiam Epiſcopus ſecreto ab aliis cognoſcere ſtudeat.

Quod ſi omnes ſupra ſcriptæ conditiones in licentia expreſſæ non fuerint; aut is, qui impetrat, qualitates omnes, quæ in ſcripta licentia requiruntur, non habeat; aut, quæ ipſi ſeruanda proponuntur, deinceps non præſtiterit; facultates irritæ, ac nullæ ſint: &, qui impetrarit, ſciat ſe fructus ſuos non feciſſe, neque facere; ac pœnis, quæ non reſidentibus propoſitæ ſunt, teneri.

Concedatur autem ad quinquennium tantum, ab eo die numerandum, quo eum in publico gymnaſio Theologiæ aut ſacris canonibus conſtet operam dare cœpiſſe.

QVICVMQVE, *plures parochiales eccleſias retinētes, intra tēpus, a ſacro Tridētino concilio præ* Seſſ. 24. c. 17.

ſtitutum, non dimiſerunt; eos Epiſcopi intra duos menſes beneficijs omnibus eccleſiaſticis iam ipſo iure priuatos eſſe declarent.

Fructus uero, et quos ex eodem decreto ſuo facere non potuerunt, & qui deinceps, quandiu uacaue rit eccleſia, percipientur, fabricæ uel ornamentis eorundem beneficiorum, uti magis expedire cenſuerit Epiſcopus, iam nunc attribuimus; excepta tamen congrua portione, idoneis Vicarijs ab Epiſcopo aſſignanda; quos ipſe, facta declaratione, ſtatim in illis eccleſiis conſtituere debebit.

PRAETEREA, *qui eccleſiaſtica quæcumq. beneficia obtinent, in quibus, & ſi curata non ſunt, tamen reſidere iure, uel cõſuetudine debent; ſi muneri ſuo defuerint, in eos Epiſcopi, et illis pœnis, quę a ſacro Tridentino cõcilio ſtatutę ſunt, et alijs arbitrio ſuo ſeuere agant; fructusq. quibus ex codẽ concilio mulctandi erunt, pijs locis attribuant.*

Seſs. 6. c. 2 Seſs. 24. c. 12.

VT AVTEM *Epiſcopi pœnas de contumacibus in hoc genere poſſint ſumere, ſtatuimus, ut in ſingulis collegiatis, & cathedralibus eccleſiis, ſingulis tribus menſibus, tres primi ex Capitulo præſentes, Canonicorum, & eorum, qui præpoſiti eccleſiis, & aliorũ, qui in eis huiuſmodi beneficia poſſidentes, nõ reſideant, nomina ad Epiſcopũ deferãt.*

Parochi uero Epiſcopum admoneant, ſi qui intra fines ſuæ parochiæ, eiuſmodi habentes beneficia, quæ perſonalem item reſidentiam requirant, non reſideant.

Vicarij etiam foranei eandem diligentiam ad-

bibeant, ſi qui curati, in regione, ſibi ab Epiſcopo commiſſa, non reſiderint.

Qui huic officio deerit, ſicuti Epiſcopo uidebitur, plectatur,

DE DILIGENTIA AB EPISCOPO ADHIBENDA IN STATV VNIVSCVIVSQVE PAROCHIAE COGNOSCENDO.

SVMMAM *uim, ac neceſſitatem habet illa Domini ſententia, Speculatorem dedi te domui iſrael; &* Ezech. 3. *alio item loco, Diligenter agnoſce uultum pecoris tui, et conſidera ſuper greges tuos; ut Epiſcopi* Prou. 27. *quanta maxima poſſunt, diligentia obſeruent ſibi commendatum gregem, neque ab eo unquam oculos deijciant, quid ei opus ſit animaduertentes, ut, ex Prophetæ ſententia, confractas partes al-* Ezech. 34. *ligare, infirmas conſolidare, ægrotas ſanare, abiectas oues reducere, perditas requirere, & recuperare poſſint.*

Quoniam uero luſtrare omnia proprijs oculis nequeunt in ſingulis parochijs deligant certos, ac probatos uiros, qui inueſtigent, an populus ambulet in uijs Domini; an aliquid ſit, quod Epiſcopi cognitionem, et medicinam deſideret; an aliquid, quod corrigi, & emandari debeat: quæq. comperient, fideliter ad Epiſcopum deferant.

PAROCHVS *etiam librum habeat, in quo omnium, qui in eius parochia ſunt, nomina, et cogno*

mina quamprimum deſcribat, ſingulorumq. ſexum, ætatem, & ſtatum. In eo deinceps deſcribat, & recenter natos, & mortuos, & in parochiam habitatum uenientes, & inde emigrantes. quem librum Epiſcopo, quoties is petierit, uel inſpiciendum, uel deſcribendum dabit.

Obſeruabit etiam ſuæ parochiæ nouos inquilinos. deq. eorum orthodoxa fide, & ſacramentorum perceptione, deq. mulieribus, quas ſecum habuerint, an matrimonij, cognationis, affinitatis uinculo uere coniunctæ ſint, an impudicitiæ nomine ſuſpectæ, ab eo ſacerdote, in cuius parochia proxime habitarint, & a parochiæ incolis accurate cognoſcet.

Inquirat autem ſtudioſe de pauperibus ſuæ parochiæ, præſertim puellis nubilibus, de uiduis, orphanis, pupillis, ægrotis, ſenio confectis, alijsq. perſonis temporali, uel etiam ſpirituali miſericordia indigentibus; quibus, & ipſe pro uiribus opitulari, & alios ſuo exemplo, & hortatu ad id officium incitare ſtudeat.

Præcipue uero de ijs omnibus ſæpe certiorem faciat Epiſcopum, ut, qui communis eorum pater eſt, ijſdem paternam curam, & pietatem, quacumque poterit ratione, præſtet.

Quamobrem etiam Epiſcopus quotannis per ſacra quatuor anni tempora ſuæ ciuitatis parochos adhibebit; & illis de eorum animarum ſtatu, quarum curæ præpoſiti ſunt, diligenter interrogatis, omnia commemoret, quæ eorum officij mu

nus contineant; eisq. & doctoris diligentiam, & paſtoris uigilantiam præſtabit.

DE VICARIIS FORANEIS CONSTITVENDIS.

VT EPISCOPVS *in urbe etiam externum gregem facilius, quaſi præſens intueri, & curare poſſit; deligat aliquot probatos ſacerdotes, quibus ſingulis, impoſito Vicarij foranei nomine, tribuat certas regiones diœceſis ſuæ.*

Id autem munus ad Archipresbyteros, Archidiaconos, qui in diœceſi ſunt, et Præpoſitos, alioſue eccleſiaſtica dignitate præditos, quos idoneos dicauerit, potiſſimum deferet. ſin minus, ad alios Rectores, qui apti ſint ad huiuſmodi officium.

HI AVTEM *Vicarij regionis, ſibi per Epiſcopum commiſſæ, presbyteros cuiuſcumque conditionis, curam animarum habentes, ſemel ſingulis menſibus modo in unam, modo in aliam eius regionis parochialem eccleſiam cogant. idq. in orbem eodem ordine ſemper faciant.*

Pridie eius diei, quam in unum locum conueniant, peccata ſua omnes confiteantur; ſequenti die in ea eccleſia, in qua coacti fuerint, Miſſam ſinguli celebrent.

Tum uniuerſi in choro Miſſam conuentualem pro mortuis, uel de ſancto ſpiritu, ſolenni more cantent; in qua eorum aliquis, a Vicario prius admonitus, concionem ad populum habeat.

Confectis ſacris, & habita proceſſione circa cæmeterium, orationibuſq. conſuetis, in domo Rectoris illius eccleſiæ, unico tantum ferculo contenti, ea, qua decet modeſtia, & charitate cibum capiant.

Deinde conferant inter ſe, quæ ad boni paſtoris officium, & ad curam animarum recte gerendam pertinent: & conſulant de difficultatibus, et incommodis ſuę parochiæ, quorum explicatio, uel remedium, aliorum conſilium, & operã requirat.

Iidem autem Vicarij libellum de caſibus conſcientiæ, Epiſcopis, ac ſedi Apoſtolicæ reſeruatis, Metropolitani cura edendum, reliquis ſacerdotibus legent; & aliquot capita tum harum conſtitutionum, tum earum, quæ in ſynodo diœceſana decernentur, ſimulq. quidpiam ex probata ſumma de caſibus conſcientiæ explicabunt.

PRAECIPVE *autem de presbyterorum uita, & moribus quærant, & quales ſe in paſtorali præbeant cura.*

An eorum culpa diuinus in eccleſia cultus deſideretur.

An re ipſa præſtentur ea, quæ Epiſcopi, uel alij eorum nomine in eccleſiarum neceſſitatem, earumue reparationem impendi iuſſerint.

An libros habeant, quos ex decreto noſtro habere debent.

An reliqua in hac ſynodo decreta ſeruentur.

De his omnibus, et, ſi quid proprie mandarit Epiſcopus, deq. alijs, quæ ad utilitatem animarum

Epiſcopi cognitionem deſiderant, ipſum per litteras diligenter certiorem faciant.

Q V O T I E S *in urbem uenerint, primum Epiſcopum adeant; deq. eorum ſtatu, qui ſibi commiſſi ſunt, accurate doceant.*

C V R A T I *uero quicumque, etiam ſi quauis dignitate præditi, in iis, quæ ad officiũ ſuum ſpectant, Vicariis, quos diximus, obtemperent.*

Quod, ſi aliqui ad conueniendum negligentes, uel ad mandata eorundem Vicariorum exequenda contumaces fuerint; Epiſcopi in illos pro modo culpæ animaduertant.

H I *autem Vicarii uoluntate Epiſcopi ab officio amoueri ſemper poſſint; ac ſi male id adminiſtrarint, pœnas dent, eiuſdem Epiſcopi iudicio.*

DE VISITATIONE.

I N T E R *Epiſcopalis officii munera, præcipua eſt, & ad ſalutem gregis maxime neceſſaria uiſitatio. ideo monemus Epiſcopos omnes, ut ſinguli ex decreto ſacri Tridentini concilii eccleſiam ſuam, ac diœceſim uiſitent intra tempus, ab eodem concilio præſtitutum.* Seſs.24. c.3.

M E M I N E R I N T *autem uiſitationem ad ſalutem eorum, qui uiſitandi ſunt, inſtitutam eſſe. quamobrem illis maxime propoſitum eſſe debet, ut in eis incorruptam, orthodoxamq. doctrinam, probatam morum diſciplinam tueantur, ac reſtituant.*

VISITATIONIS ordo is adhibebitur, ut primum ciuitatem, deinde diœceſim uiſitent; niſi forte aliud Epiſcopo uideatur. In ciuitate cathedralis eccleſia primo loco uiſitetur; tum ſingulę collegiatæ; deinceps parochiales omnes; quo & parochi, et quicumq. præterea ſacerdotes, & clerici in parochijs commorantur, euocandi ſunt, Scholas, ſeminaria, ſodalitates, Hoſpitalia, ac cætera pia loca uiſitantes, ſtudioſe ac diligenter inſpicient.

STVDEBVNT, uerbi Dei prædicatione, uehementi cohortatione ad religionem, uitę innocentiam, pacemq. & concordiam omnes adhortari.

Si uero priuata admonitione opus eſſe intelligēt, in eam docendo, arguendo, obſecrando pro rei, perſonæ, ac temporis ratione incumbent.

Confirmationis ſacramentum, ubi opus erit, miniſtrabunt.

Omnes ad pœnitentiam cohortabuntur; &, quos aliquo peccato teneri cognouerint, cuius abſolutio Epiſcopo reſeruata ſit; eos pie confitentes, & humiliter ueniam petentes, uel ipſi, uel per alios, ad id munus delectos, abſoluent.

IN SINGVLIS locis a uiris ætate, uſu, & probitate commendatis, de omnibus, ſubtiliter inquirent, quæ eos pro officij ſui munere ſcire oportebit.

ECCLESIAM, et eius pártes omnes inſpicient.

An eo cultu, & nitore teneatur, qui domum Dei decet; ſi quid reſtituendum, reparandum, reconcinnandumue ſit; iubeant ab ijs, ad quos pertinet, reſarciri.

An ſanctorum reliquiæ, tuto, ornate, decenterq. conditæ aſſeruentur.
An, quæ de ſepulchris, ac cœmiterijs a nobis ſancita ſunt, re ipſa præſtentur.
Si conſecranda ſint altaria, conſecrabunt.
Si qua eccleſia aut cœmiterium pollutum ſit, reconciliabunt.
Videndum etiam, an deſint ueſtes, libri, calices, patenæ, corporalia, & reliqua eius generis inſtrumenta, & ornamenta, quæ ad altaris miniſterium, & ad diuina officia ſint neceſſaria.
An illa munda, & purgata ſeruentur.
An Miſſæ, aliaq. diuina officia, qua oportet pietate, ac deuotione celebrentur.
An eccleſiæ libri, uetera ſcripta, inſtrumenta, & priuilegia cuſtodiantur.
An eorum extet ratio, quæ in inuentarium relata ſunt.

TVM de dignitatibus, canonicis, & alijs eccleſiæ miniſtris quærendum erit.
An rite ſint ordinati.
An ordinibus initiati, quos eorum officij munus requirit.
An eccleſias, beneficia, ſeu eccleſiaſtica officia legitime obtineant.
An in ea ſe quiſquam intruſerit.
An reſideant, & adminiſtrationi ſacramentorum, & Miſſarum, diuinorum officiorum celebrationi, et anniuerſariorum perſolutioni, alijsq. oneribus, & muneribus ſatisfaciant.

Quæ ſit eorum uitæ, ac morum ratio; qui ueſtitus; quibuſcum uerſari ſoleant; qualis ſit eorum familia.

An ſordibus, & illiberalibus artibus, & ab eorum gradu alienis, operam dent.

An eccleſiæ iura, & bonorum eccleſiaſticorum poſſeſſionem defendant.

An eorum fructus recte diſpenſent.

An pacem inter ſe habeant; ſe in aliorum pacificationem interponant; inimicitiarum, & odiorum cauſas tollere ſtudeant.

An populus pie uerſetur in eccleſia; Miſſamque & alia diuina officia reuerenter attendat.

IN parochijs præter ea omnia, quæ diximus, uideãt.

An parochi ex decreto, in hac ſynodo edito, libros habeant, in quibus baptizatorum, confirmatorum, compatrum eorum, qui matrimonio coniunguntur, ac mortuorum nomina; & cognomina deſcribantur.

An rite ſacramenta præbeantur.

An ſacroſanctum Eucharistiæ ſacramentum, Chriſma, & reliqua ſacra, ea munditiæ cura, et cuſtodia, qua debent, conſeruentur; & ſuo tempore mutentur.

An Euchariſtia pie, & honorifice, proſequente fidelium comitatu, ad ægrotos adferatur.

An legitime matrimonia, & in eccleſia, adhibitis ex decreto Tridentini concilij denunciationibus, debito tempore contrahantur.

An ſuæ curæ commiſſas eccleſias, maxime diebus

feſtis, deſerant, ut inſeruiant alienis.

An Dei uerbum prædicent, & pueros rudimentis fidei inſtruant.

An libros, quos nos in hac ſynodo habendos præſcripſimus, habeant.

DENIQVE *diſpicient, an in populo ſint hæretici, uſurarij, concubinarij, alijq. flagitioſi, & facinoroſi homines; qui inimicitias gerant; qui Quadrageſimam, alia ieiunia, feſtos dies, & reliquos eccleſiæ ritus non ſeruent; quique ſaltem ſemel in anno peccata ſua confeſſi non ſint; aut ſanctam Euchariſtiam non ſumpſerint.*

An ſint, qui legata pia non exequantur.

An domeſtica diſciplina patrumfamilias in educandis liberis diligens, pia, & honeſta ſit.

HIS *exquiſitis, cognoſcere ſtudeant, qui nam ex regularibus, & prædicandi munere fungantur, & fidelium confeſſiones audiant; an & eorum probata ſit doctrina; & probatæ doctrinæ uita reſpondeat.*

AN *Hoſpitalia, & alia pia loca recte adminiſtren tur; eorumq. bona prudenter, fideliterq. in eum uſum, cui addicta ſunt, diſtribuantur.*

An qui in hoſpitalibus ſunt, pie uiuant.

DE *Scholis, ſciant, quos libros diſcipulis magiſtri interpretentur; &, an illi officio ſuo ſatisfaciant.*

An magiſtri tales ſint; & ita admiſſi; quemadmodum in hac ſynodo mandauimus. ſi ſecus, amoueantur.

DE *bibliothecis diligenter quærant, an in eis ſint*

hæretici libri; aut, qui aliter iure prohibeantur.

SI QVID *in is omnibus tollendum, corrigẽdumue fuerit, tollent, & corrigent; & ad puniendos delinquentes, cenſuras, & alia iuris remedia adhibebunt.*

Omnes uero ſummo ſtudio monebunt, & hortabuntur; ut officij ſibi commiſſi munus fideliter, ac diligenter exerceant.

Neque ſolum hæc, ſed quæcumque a Tridentino concilio, & a nobis præcipiuntur; & alia multa, quæ pro eorum prudentia, ac pietate ad utilitatem, ac ſalutem populorum, eis in mentem uenire poterunt, exquirent, & exequentur.

Seſs. 24. c. 3. CAVEANT *uero, ne legem de uictu, procuratione & muneribus a ſacro Tridentino concilio definitam tranſeant.*

Comitatum autem non habeant niſi neceſſarium; in quo plures omnino ne ſint quindecim hominibus, & iumentis duodecim. Si plures duxerint, alant ſuis ſumptibus. In menſa duo tantum fercula afferre liceat. quod ad reliqua attinet, decretum, in hac synodo factum, de Epiſcopalis menſæ moderatione ſeruetur.

SI VISITATOR *gradu inferior ſit Epiſcopo, propoſitam a nobis uiſitandi formulam in reliquis omnibus diligẽter obſeruet; in comitatuq. octo hominibus ad ſummũ, & ſex iumẽtis contentus ſit.*

SI PRAETER *huius decreti præſcriptũ cuiquam graues fuerint, dupli reſtitutione teneantur; præterea inferiores, Epiſcopi arbitrio; Epiſcopus ſy-*

nodi prouincialis iudicio alias pœnas ſubeat.

Dent autem operam, ut non ſolum quam diligentiſſime, ſed etiam quam celerrime uiſitationem conficiant.

DE IVDICIALI FORO EPISCOPI.

*V*T A *foro Epiſcopali, quantum fieri poteſt, auaritiæ labes amoueatur; &, quam minimis poſſint incommodis, atque ſumptibus cauſæ in eo agantur; nos, præter eam diligentiam, quam in ea re maximam Epiſcopi, in ſua quiſque diœceſi, adhibere debent; hæc ſtatuenda cenſuimus.*

DE NOTARIIS, ET SCRIBIS.

*E*PISCOPI *intra ſex menſes omnibus notarijs, & ſcribis ſui fori, tam ciuitatis, quam diœceſis, communem taxam præfiniant, quam pro opere, & officij ſui mercede ab unoquoque in ſingulis cauſarum generibus pro loci, et cuiuscunque rei, ac perſonæ conditione exigi liceat. qui non obtemperarit, in eum uehementer animaduertant.*

*S*INGVLI *collegium notariorum curiæ Epiſcopalis primo quoque tempore inſtituendum curent; quod certum numerum pro ſuæ diœceſis conditione contineat.*

Collegium ſtatuta, Epiſcopo probanda, conficiat; officiales deligat, qui iudicent de eorum in-

ter ipſos controuerſiis,quæ ad eorundem officium pertineant. In cauſas autem, quæ inter notarios, & litigatores extiterint,ſe omnino nõ interponant, ſed eas Epiſcopi iudicio relinquant. In alijs uero cauſis, ſi cuiquam cum eis in iudicio agere contingat, eorum iura, priuilegiaq. ſeruentur.

Poſtulantibus teſtimonium formulæ curiæ, quam ſtylum uocant, de aliqua cauſa nec detur, nec datum uim habeat; niſi ei maior collegii pars ſubſcripſerit. cuius etiam formulæ exemplum, ab Epiſcopo approbatum, & ſubſcriptum, publice in collegio aſſeruetur.

QVI *in collegium notariorum adſcribi uoluerint, eos Epiſcopus diligenter examine probet; tantum idoneos recipiat.*

Excommunicatos, infames, & omnes, qui a teſtimonio dicendo iure repelluntur, reiiciat.

Eos, qui uigeſimum quintum annum non attigerint, quiq. per quadriennium in notariatus officio integre, periteq. non ſint uerſati, non admittat.

Probatos prius non recipiat, quam iurarint Epiſcopo ea iuſiurandi formula, quæ infraſcripta eſt; quam etiam ab ijs, qui in notariorum collegium adſcripti iam ſunt, ad duos menſes præſtari iubemus.

EGO *N. notarius a Reuerendiſs. D. N. Epiſcopo, uel D. N. eius Vicario delectus, nihil uel dedi, uel pollicitus ſum gratia huius officii obtinendi.*

Commiſſum mihi munus diligenter, ac fideliter exercebo.

A litigatoribus, quorum fuero notarius, uel a quocunque alio eorum nomine, quauis de cauſa nihil, ne ſponte quidem datũ, accipiam; præter id, quod Epiſcopi taxatione præfinitum fuerit.

Nihil agam; neque me, aut quemquam alium interponam, quo mihi ulla cauſa ſcribenda committatur.

Non ero promotor, uel procurator in cauſis, quæ agentur coram Reuerendisſimo D. Epiſcopo, ſeu eius R.D. Vicario generali, uel aliquo ab eis conſtituto, ſeu eorum miniſtro.

In cauſis uero, in quibus ſum, uel fuero notarius, omnes actus iudiciales ſubſtãtialiter in manuali, ſeu memoriali coram Reuerendiſs. D. Epiſcopo, ſeu eius Vicariis, aut alio ab eis præpoſito, et, etiam coram ipſis litigatoribus, ſi expectare uoluerint, conſcribam.

Conſcriptos eos, & inſtrumenta, & omnia alia, & ſingula in cauſis producta, cum Reuerendiſſimus D. Epiſcopus, uel alij ſupradicti, ſeu litigatores, uel eorum aliquis, petierint; in regeſtum fideliter quã celerrime referã, uel referenda curabo.

Litigatorum poſtulatu, uel alicuius eorum, in ſingulis terminis ſucceſſiue litigatoribus ipſis copiam dabo, cũ per Reuerendisſimum D. Epiſcopũ, ſeu alios ſupradictos decreta fuerit, ſine recuſatione, & fraude, contentus mercede, Epiſcopi taxatione præfinita.

Secreta eiuſdem officij, & cauſarum nemini pateſaciam, præſertim atteſtationes teſtium, & conſilia aſſeſſorum, atteſtationesq. & ſententias, donec publicatæ, perlatæ, & ſententiatæ, & per Reuerendiſſimum D. Epiſcopum, ſeu alios ſupradictos ſubſcriptæ fuerint.

Conſtitutionibus, & mandatis Reuerendiſſimi D. Epiſcopi obtemperabo.

Inſtituta quoque officij, & officialium collegij honeſta iuſſa ſeruabo.

Nec ullo unquam tẽpore contra faciam, & omnia, & ſingula ſupraſcripta, omni dolo, et fraude omnino remotis, inuiolate præſtabo; & ita promitto, & iuro; ſic me Deus adiuuet, & hæc ſancta Dei Euangelia.

NVLLVS *notarius iudicibus Ordinarij delegatis, arbitris, nec arbitratoribus originales proceſſus deferat, ſed eorum tantum exempla, & regeſta fideliter collata; niſi alicuius inopia aliud aliquando Epiſcopo ſuaderet.*

In huiuſmodi exemplis, ſeu regeſtis nihil ſuperuacaneum ſcribant.

Quare nec dies feſtos, ad ſubſtantiam rei non neceſſarios, apponant.

Nec productarum citationum repetitiones cum inhibitione, uel ſine ea, ſed illarum executionem tantum, his, uel ſimilibus uerbis adſcribant. Eo die, &c. reproducta fuit citatio, de qua ſupra, quæ fuit executa, ut ſupra.

Nec dignitates iudicum, uel litigatorum repetant

petant; ſed ponant tantum his, uel huiusmodi uerbis; Reuerendisſimus Epiſcopus.N.Iudex.N. Actor.N.Reus.

Nec in carta bibula ſcribant, nec ea littera, quæ legi facile non poſſit; ſin minus, male ſcripta, Epiſcopus notarij impenſa ſcribi melius iubeat; uel ab ijs, qui regeſtum petierunt, dimidiam tantum partem taxæ, uel maiorem, uel minorem, ſi ei uidebitur, ſolui iubeat.

NOTARII *in litteris dimiſſorijs, ſeu teſtimonialibus, ſacri concilij Tridentini decretũ ſeruent; in alijs, quæ mere ſpirituales ſunt, etiã ſi nullũ ſtipẽdiũ eis conſtitutũ ſit, nihil omnino accipiant; præter ſcripturæ mercedem, ab Ordinario ſtatuendã.* Seſs. 21. cap. 1.

QVI *notarij contra hæc decreta peccarint, uel alioqui in officio ſuo deliquerint, eos Epiſcopi ab officij uſu ſubmoueant ad tempus, uel etiã in perpetuum; ſi id delicti grauitas poſtularit; & alijs pœnis ſuo arbitratu coerceant.*

QVAECVMQVE *de notarijs ſancita ſunt, ijs etiã ſcribas, & cancellarios teneri uolumus.*

Penſiones, in cancellarijs Epiſcoporum aſſignatas, uel, quæ cuicumque ſoluantur, irritas, & nullas decernimus; niſi quæ iure tolli non poſſunt.

Cancellarias uero deinceps uendi, locari, uel earum nomine, uel occaſione, quouis prætextu cuiuſuis perſonæ, quidquam ſolui prohibemus.

Notarij, &, ſi qui præterea in hoc deliquerint, plectantur amiſſione officij; & alijs præterea pœnis Epiſcopi arbitratu.

DE CAVSIDICIS, ADVOCATIS, ET FISCALIBVS.

CAVSIDICI, *aduocati,fiſcales,ad cauſas in foro Epiſcopi ne adhibeantur, priuſquam iureiurando Epiſcopo ſe obſtrinxerint; ſe nullā cauſam ſuſcepturos,quam a iuſtitia,& æquitate alienam exiſtimauerint.*

Hortamur etiam Principes, & magiſtratus, ut idem in laicorum cauſis ſeruandum curent.

DE CARCERIS CVSTODIBVS, ET REIS.

PRAESCRIBANT *Epiſcopi taxam executoribus, uel miniſtris,et carceris cuſtodibus, ut ab ijs,qui capti,et in carcerem incluſi ſunt,pro comprehenſione,& carceris commoratione, & uictu id tātummodo exigatur,quod æquitas, et ciborū pretium poſtulet. ſi qui carcere tenentur, ſibi, quæ ad uictum pertinent,ab alijs,quam a cuſtodibus, & miniſtris carceris ſuppeditari uoluerint,id eis facere liceat; neque propterea aſperius tractentur; aut in deteriora loca compellantur.*

Mandent præterea, ut quamcunque pecuniam, ueſtes,arma,aliaſue res ſecum habeant ij, qui in carcerem includuntur,tuto loco collocentur, & aſſeruentur. qui locus duabus claudatur clauibus,quarum altera apud ianitorem carceris ſit, altera apud pauperum procuratorem.

Ex illis autem rebus, quæcumque, & quotcumq. ſint, nihil uel ianitori, uel executori, uel cæteris miniſtris attingere liceat; ſed eis, ſi inde exierint, uel eorum hæredibus, uel illis, quibus a iudice attributæ fuerint, integræ, & intactæ aſſeruentur. Qui contra fecerit, duplo mulctetur. quæ mulcta ei, cui damnum datum ſit, attribuatur.

CVRENT *etiam per certos homines, ab eis deligendos, ſemel in hebdomada uiſitandos eos, qui in carcere tenentur; qui ſi illos indignius, & acerbius tractare compererint; referant ad Epiſcopum, qui pro ſua prudentia, ac pietate, ne quid iniquius fiat, omnino prouideat.*

DESIGNENT *uero Epiſcopi aliquos, qui miſerabilium perſonarum cauſas gratis defendant. Magnopere autem hortamur laicos magiſtratus, ut eiuſmodi in re eadem ratione utantur.*

DE MINISTRIS ECCLESIAE, ET DIVINIS OFFICIIS.

NE STVDIVM, *ac pietas eorũ, &, qui celebrãt, &, qui audiunt diuina officia, perturbetur; neque quiſquam alieni muneris partes uſurpet, ſed ſuũ quiſque officium diligenter exequatur; omniaq. ut debent, in domo Dei ordine fiant: decreto ſacri Tridentini concilij obtemperantes, quod in prouincialibus ſynodis certã diuinis officijs, & eccleſiæ miniſtris formulã pro cuiuſq. prouinciæ* Seſs. 24. cap. 12.

ritu, & moribus præſcribi uoluit; hæc ſtatuimus.

COMMVNIA DE MINISTRIS.

CATHEDRALIVM, *& collegiatarum eccleſiarum capitula, quibus ius eſt creandi cuiusuis generis officiales, & miniſtros, in eisdem eccleſiis initio anni ſemper tres deligant canonicos; quorũ munus ſit, cum huiusmodi creatio facienda erit, prius diligenter de eorum, qui creandi erunt, moribus inquirere; deinde coram Epiſcopo iurare, eos, quod ipſi ſciant, probos, idoneos, & dignos eſſe, qui ei muneri præponantur. quod ſi aliter officiales creentur, eorum creatio nulla, et irrita ſit.*

ARCHIDIACONI, *Archipresbyteri, aliiq. in dignitate eccleſiaſtica conſtituti, canonici, & reliqui eccleſiarũ miniſtri in ſacris eccleſiæ officiis munus ſuum ipſi obeant, non per alios exerceãt. Singulorum autem munera, atque officia, ad res diuinas obeundas pertinentia, hac synodo explicanda illa quidem uidebantur; ſed, quoniam, quæ ijs de rebus ſacrorum canonũ legibus olim explicata ſunt, ea partim, uſu eorum neglecto, obſcurata ſunt; partim pro uaria, & locorum, & tẽporum ratione iam pene omnino mutata uidentur; non certa quędam præcepta tradi, ac pręſcribi facile poſſunt, ad quorum ſane rationẽ omnis uniuscuiusque eorum munerum regula, atque uſus dirigeretur; eam ob cauſam his noſtris decretis ea tantum munera præſcribenda cenſuimus, quæ*

ad eccleſiarum, quæ in noſtra prouincia ſunt, ad miniſtrationem hoc tempore pertinere maxime uiderentur. Sed quæcumque alia etiam munera uel communi iure, uel probatis cuiusque eccleſiæ conſtitutionibus, uel dignitatum, perſonatuum, portionum, aliorumue officiorum eccleſiaſticorum inſtitutione, ipſis eccleſiæ miniſtris in officijs diuinis attribuũtur; ea omnia magna cura, ſummaq. diligentia ſtudeant Epiſcopi ab omnibus ſeruari: & quæ antiquata ſunt, ad uſum reuocari. Nec uero ab ijs præſtandis cuiquam ſe propterea excuſare liceat, quod his noſtris conſtitutionibus ex ijs officijs aliqua alijs miniſtris, uel alio nomine appellatis, adſcripta ſint.

Quod ſi aliqua dignitas, perſonatus, aut officium in eccleſia fuerit, cui neque ab inſtitutione, neque a iure communi, neque a proprijs conſtitutionibus, quæ probatæ ſint, neque his decretis proprium munus in diuinis officijs ſit attributum, aut quod ſit, non ſatis conſtet; Epiſcopi, duobus adhibitis de Capitulo, quorum alter ab Epiſcopo, alter a Capitulo deligatur, aſſignent ſingulis dignitatibus, & officijs proprium munus, quemadmodum cum ſententia ſacrorum canonum, & cum propriæ eccleſiæ probatis conſtitutionibus, & cum his ſanctionibus pro ratione loci magis congruere iudicabunt.

Cæteris etiam beneficijs, quæcumque iam ab eccleſiaſticis officijs immunia reperiuntur, ſiue canonicatus, ſiue clericatus, ſiue etiam ſimplicium

nomine appellentur, ijs Epiſcopus priſtina munera reſtituat. ac, ſi non conſtat ſatis, qualia ea eſſent, pro fructuum ratione onera imponat aut Miſſas, diuinaq. officia celebrandi, aut ſi clericatus, ſimpliciaue beneficia ſunt, minorum etiam ordinum functiones obeundi ad diuini cultus propagationem. Nec uero tamen uetamus, quin talia beneficia unire Epiſcopo liceat ex facultate, ſibi communi iure, concilioq. Tridentino permiſſa.

Ea uero officia, & cætera, quæ in diuinis rebus a nobis hac ſynodo præcipiuntur; Epiſcopi, propoſitis cenſuris, & alijs pœnis efficient, ut ab omnibus ea ratione, qua dictum eſt, diligenter præſtentur.

NE multis eccleſiæ miniſtris eodem tempore abſentibus diuinus cultus deſeratur; canonici, &, qui preterea choro, uel eccleſiæ addicti ſunt, quo tempore eis a iure communi, uel a ſacro Tridentino concilio permiſſum eſt, ut ab eccleſia abeſſe poſſint; a Præſidente chori, ſi triduo reuerſuri ſunt, ſi diutius abſuturi, ab Ordinario facultatem diſcedendi petant.

Seſs. 24. cap. 12.

Si quid præterea ab eo, qui diſceſſurus eſt, eius eccleſiæ conſtitutiones requirunt; in eo conſtitutionibus pareat.

Nemini autem ita proſit abſentiæ licentia, ut eo tempore diſtributiones quottidianas percipiat.

Cap. conſuetudinē

NIXI etiam conſtitutione Bonifacii VIII. et Tridentini concilij auctoritate decernimus, ut nul-

la canonicorum aut aliorum pactio, remiſſio, uel colluſio fiat; factaue uim habeat; nullumue ſtatutum aut conſuetudo, quæcumque illa ſit, ualeat, quibus aut abſenti quauis de cauſa eiusdiei, uel ſacræ horæ, in qua muneri ſuo defuerit, aut omnino cuiquam contra, quam iure communi, & eiuſdem Tridentini concilij, et his noſtris conſtitutionibus definitũ ſit, diſtributiones quottidianæ dari poſſint. ſi datæ fuerint, qui acceperit, ſuas non faciat, ſed eas reſtituat; quæ iure ipſo accreſcant alijs inſeruientibus, qui huiuſmodi pactioni, remiſſioni, colluſioni, uel præbitioni aſſenſi non fuerint; niſi ex conſtitutionibus eccleſię probatis, alteri debeantur. ſi uero omnes conſenſerint, uſibus eccleſiæ iam tunc addictæ intelligantur.

de cler. nõ reſid. in 6. Seſs. 2. cap. 12.

Declaramus autem in his excipi eos, qui ob infirmitatem, uel aliam neceſſitatem, aut manifeſtam eccleſiæ utilitatem ex ipſa conſtitutione Bonifacij, aut ſacris canonibus, uel Tridentina ſynodo excuſantur.

Efficiant Epiſcopi intra ſex menſes, ut in eccleſiis cathedralibus, & collegiatis, in quibus uel nullæ, uel tenues ſunt diſtributiones quotidianæ, tertia fructuum pars omnium dignitatum, & canonicatuum, aliorumque reddituum, quemadmodum a Tridentino concilio præceptum eſt, in quotidianas diſtributiones conuertantur.

DE OFFICIO EIVS, QVI CHORO PRAESIDET.

IN *cathedralibus, & collegiatis eccleſiis, qui choro præſidet, uigilet diligenter, ne quid prætermittatur in diuini officii inſtitutione, uel progreſſione, uel in reliquis, quæ ad probatam chori rationem pertinent, & alijs, quæ communibus, uel proprijs cõſtitutionibus, in diuinis officiis obeundis præſcribuntur. Neue abſurde, indecore, uel præpoſtere quidquam fiat. Si qui ſuo officio non ſatisfaciant, eos grauiter, & amanter obiurget; ſi non reſipuerint, iubeat punctatorem in libro illos deſcribere, & ad Epiſcopum deferre, cui dignas pœnas pendant. Sin ipſe in ſuo munere obeundo negligens fuerit, ab Epiſcopo, uel ab alio, qui eccleſiæ præſit, puniatur.*

Si qua autem eccleſia non habet, qui huic muneri nominatim præpoſitus ſit, uel ſi habet, is nõ adſit in choro, præſidentis officio fungatur, qui primo chori loco tunc ſedet ex iis, qui dignitates, aut canonicatus in ea eccleſia obtinent.

DE IIS, QVI DIGNITATES, PERSONATVS, AVT CANONICATVS HABENT.

QVI *dignitates, aut perſonatus in eccleſiis obtinẽt, & Canonici nominis, ac inſtitutionis ſuæ memores ea pietate, & aſſiduitate diuina officia colere*

debent; ut alij eorum exemplo ad ſtudium, & amorem diuini cultus accendantur.

Itaque auctoritate etiã Tridentini concilij præcipimus, ut, cum in choro pſallendum eſt, ipſi quoque quantum honoris gradu cæteris præſtant, tanto ſtudioſius pſalmis, hymnis, & canticis una cum aliis modulantes, Dei laudes concelebrent, cui officio ſi defuerint, pro abſentibus habeantur; & earum horarum, quas ea ratione nõ obierint, diſtributionibus mulctentur. Seſs. 24. c. 12.

Conſtituatur ex canonicis ſacerdotibus hebdomadarius, qui diebus infra ſtatutis Miſſam, & Veſperas canat; cui octauo die ſuccedat alius eiuſdem ordinis: idq. ſemper, aut in orbem fiat, aut alio modo, pro eccleſiæ conſuetudine. Is, ſi ſuo officio defuerit, trium dierum diſtributionibus careat; quas Epiſcopus arbitrio ſuo, uel cæteris, choro operam dantibus, diuidat; uel in locorum piorum uſum conferat: tributa tamen aliqua parte canonico, qui collegæ munus expleuerit.

Reliqui canonici decoro cantu antiphonas exordiantur, quas Manſionarius dictarit.

Si celebranti Epiſcopo, aut alia pontificalia exercenti, diligenter non adſiſterint, & inſeruierint; pœnam ſubeant, quæ ei uidebitur.

Quibus canonicatibus, præbendis, dignitatibus, aut perſonatibus, et officiis adiunctum eſt munus aliquod presbyteri, diaconatus, aut ſubdiaconatus; qui ea obtinent, ſi, quemadmodum a Tridentino concilio præſcriptum eſt, ſuo officio per ſe Seſs. 24. cap. 4.

non fungantur; priuentur eius officii diſtributio nibus, in quo muneri ſuo defuerint; niſi legitime impediti, impetrata licẽtia ab eo, q̃ choro præſederit, uel ſuperiore ordinario ꝑ alios ſatisfecerint. Quibus autem canonicatibus, ac portionibus non eſt annexus ordo presbyteratus, diaconatus, & ſubdiaconatus, ijs Epiſcopus, cum conſilio capituli, ſingulis ſingulos ordines annectat; quemadmodum a Tridentina ſynodo præſcriptum eſt.

Seſs. 24. cap. 12.

Canonici, quo tempore diuina officia celebrantur, non habeant capitula; niſi fortaſſe aliter euidens neceſſitas poſtularit. Qui contra fecerint, diſtributionem ne capiant eius horæ, in qua id commiſerint.

Neque etiam diebus feſtis capitula habeantur: niſi probabilis cauſa interceſſerit.

DE OFFICIO MAGISTRI CHORI, ET CAEREMONIARVM.

CHORI, *uel cæremoniarum magiſter, ſiue alio huiuſmodi nomine appelletur, qui diuinis officiis celebrandis tanquam magiſter eſt, denunciet officium ſimplex, uel ſolenne celebrandum.*

Quando de Dominica, de feſto, uel de feria.

Quæ antiphonæ, orationes, pſalmi, lectiones recitandæ, aut canendæ.

Quando ſtandum, ſedendum, caput ſubmittendum, aut flectenda genua.

Omnes eccleſiæ miniſtros ſui officii admoneat.

Adoleſcentes, uel rudes, quibus Euangelium, Epiſtola, uel aliquid eius generis publice recitandum ſit, prius in ſacriſtia audiat, & erudiat.
Eum omnes audiant; qui non audierint, ab eo, qui choro præſidet, corripiantur; et, ſi opus erit, ad Epiſcopum deferantur.
Tabellam in ſacriſtia figendam conficiat, in qua præſcribat, quid a ſingulis canonicis, uel aliis beneficiatis in ſingulis horis per hebdomadam, aut etiam per plures dies recitandum, cantandumue ſit. qui, quo tempore, & ordine Miſſam celebrare, uel horas dicere, aut alia munera obire debeāt. Qui autem, quod ei in tabella præſcriptum fuerit, non fecerit; in quam horam peccarit, eius diſtributiones amittat.
Si magiſter in officio ſuo deliquerit, a præſidente chori obiurgetur; & ab Ordinario puniatur pro delicti modo.
Si in aliqua eccleſia non fuerit huiuſmodi officiū, Epiſcopus, Capitulo adhibito, ad id conſtituat clericum aliquem probatis moribus, & in diuinis officiis exercitatum; cui ſtipendium det, communibus etiam ſumptibus, ſi opus erit.
In qua uero eccleſia fuerint magiſter cæremoniarum, & magiſter chori diſtincti, ſuas cuique munerum partes ex his regulis Epiſcopus, de Capituli conſilio, arbitrio ſuo attribuat.

DE OFFICIO SACRISTAE.

SACRISTA *habeat cuſtodiam ſacrorū uaſorū, ue-*

ſtimentorum eccleſiaſticorum, & totius theſauri eccleſiaſtici.
Vaſorum, ueſtimentorum, inſtrumentorum, & ornamentorum omnium altarium, & reliquorum omnium munditiæ, nitoriq. conſulat.
Eiusdem curæ ſint lumina, cera, & oleum.
Vinum, hoſtias, candelas, & cereos, cęteraq. e ſacriſtia neceſſaria ad diuina officia præparet.
Aquam benedictam ſingulis hebdomadis, uel etiam ſæpius, ſi opus erit, ipſe renouet; uel ab alijs renouandam curet.
Altare maius, & omnia alia, præcipue diebus feſtis, decenter ornet.
Hora congrua ipſe, uel alius eius uice, campanæ ſono det ſignum matutini, Miſſæ, & aliarum horarum canonicarum.
Habeat in ſacriſtia tres tabellas; unam, in qua omnes Miſſæ, & officia pro mortuis, & reliqua deſcripta ſint, quæ ex impoſito onere, ac munere, quacumque de cauſa in ea eccleſia celebrari oporteat; alteram, in qua uniuscuiusque dignitatis, canonicatus, præbendæ; cappellæ, altaris, ſeu alterius beneficij, et officij eius eccleſiæ in Miſſis, & alijs diuinis officijs obeundis debita munera contineantur; tertiam, quam ſupra diximus, a magiſtro chori conficiendam eſſe. Curetque, ut quæ tribus his tabellis præſcripta ſunt munera, a quibus debet omnino præſtentur.
Eiusdem officium erit operam dare, ut e ſacriſtia ſermones de inanibus, profaniſq. rebus, mul-

toq. magis iurgia, rixa, & turbæ omnes arceantur.

Laicos ibidem uerſari ne patiatur.

NEMINI *permittat, ut ſacris ueſtibus induatur; niſi tunc, cum ei Miſſa celebranda ſit.*

In iis, qui primo, qui ſecundo loco, qui deinceps Miſſam celebrare debeant, ordinem tabulæ ſeruandum curet.

Si quis autem ſuo tempori præſto non fuerit; uel ei, quem abſens ſuo nomine ſubſtituerit, uel proximo poſt abſentem, ſuo arbitrio, Miſſæ locum det.

Duobus autem ad ſummum, poteſtatem faciat eodem tempore parandi ſe ad Miſſæ celebrationem.

DE OFFICIO MANSIONARII.

MANSIONARII, *qui chori ſunt quaſi quædam columnæ, totum fere horarum, ac diuinorum officiorum pondus ſuſtinentes, munus ſuum accurate obeant.*

Cum oportuerit, ad lectorile accedant; ut antiphonas, reſponſoria, gradualia, & alia huius generis canant.

Solennibus feſtis diebus, & quoties opus erit; pluuialia induant; niſi alij nominatim huic officio præfecti ſint.

Si muneri ſuo defuerint, illius horæ, in qua non ſatisfecerint, diſtributione priuētur; & alii eius

arbitratu, qui choro præſidet, illorum officij partes ſuſcipiant.

Iidem, ut muneri ſuo commodius ſatisfacere poſſint, ab ijs oneribus liberentur, quibus ad chori utilitatem, magiſtri cæremoniarum, & eius, qui choro præſit, arbitrio leuandi uidebuntur; neque quo tempore diuina officia in choro fiunt, paruam Miſſam celebrent; niſi neceſſitas poſtularit.

Eiſdem Epiſcopi honeſtum ſtipendium conſtituendum curent. Quod, ſi illis etiam dantur diſtributiones, eodem tempore, quo canonici, pro officij, et laboris modo eas percipiant.

Ex *Manſionarijs duo in ſingulas hebdomadas deligantur; idq. in orbem fiat; niſi aliud probatus eccleſiæ mos requirat.*

Horum alter officium ordiatur, & perficiat, conſiſtens in medio choro, uel ad lectorile, quod ab ea parte ſit, ubi is fuerit: Miſſam etiam feſtis diebus ſemiduplicibus canat; niſi alii ſint ei muneri præpoſiti.

Alter pſalmorum tonum inſtituat pro tempore, & antiphonarum; quæ ubi legendæ fuerint, ab ipſo tantum, uel ſolum ab alio legantur. Diebus uero feſtis in decantandis antiphonis, canonicis, & aliis uoce præeat; &, quæ cantanda, uel legenda ſint, ipſis indicet. Is, antequam officium inchoetur, chorum ingreſſus, libros præparet; Miſſam, pſalmos, antiphonas, & alia, quæ uſus requiſierit, inueniat.

MANSIONARII *in ſuo munere contumaces, uel negligentes, pro modo culpæ, iudicio eius, qui choro præſit, diſtributionibus careant.*

DE OFFICIO PVNCTATORIS.

PVNCTATORIS *creandi morẽ in omnibus eccleſiis cathedralib' uel collegiatis retineri iubemus. Is in menſem, uel in aliud certum tempus pro cuiuſque eccleſiæ conſuetudine a Capitulo conſtitutus, iuret; ſe in officio ſuo obeundo fidem, ac diligentiam præſtiturum.*

Studioſa exploret, & in libro punctationum notet omnes, quicumque ii fuerint, qui ſacras horas, & diuina officia non obierint; quiq. contra, quam his, aliisue conſtitutionibus præſcriptum eſt, in choro quidquam fecerint. qua in re is nullius non odio, non amore, non ſpe, non metu moueatur.

Si aliquem iniuria notarit, de ſuo ei ſatisfaciat; ſi uero notandum prætermiſerit, de ſuo item tantundem det; quod in eccleſiæ uſum conuertatur; & integras unius hebdomadæ diſtributiones amittat.

Libros punctationũ diligenter cuſtodiat, & Epiſcopo, & Capitulo ſingulis menſibus exhibeat; et, quoties id Epiſcopus uel Capitulum poſtularit. Quo tempore is in officio punctatoris permanſerit, ſacris horis, & officiis omnibus interſit; niſi abſit de eius licentia, qui choro præſidet: quo

tempore alium, ab eodem chori præfecto probandum, ſubſtituat, qui ſuo muneri ſatisfaciat. ſi ſecus fecerit, pro ſingulis uicibus unius diei diſtributionem amittat.

VT AVTEM hoc officium melius exerceatur, neminiq. aliquid iniuſte aut remitti, aut adimi poſſit; præter delectum a Capitulo, alter punctator ab Epiſcopo creetur.

Is, ſupra ſcripto iureiurando apud Epiſcopum preſtito, altero in libro omnes, qui ſuo muneri defuerint, notet.

Singulis hebdomadis ambo punctatores libros inter ſe conferant; & ſi qua in re diſcreparint, Epiſcopus, uel eius Vicarius illico omnem eorum controuerſiam ſine ulla forma iudicii, ſublato quocumque etiam appellationis impedimento, dirimant.

Epiſcopus deligat ad id punctatoris officium, quem uoluerit, idoneum clericum.

Eidem Epiſcopo facultas ſit, de ea cathedrali, uel collegiata eccleſia, in qua punctator creandus ſit, omnes, quoscumque libuerit, propoſitis pœnis ſuſpenſionis a diuinis, & aliis ſuo arbitratu cogendi, ut id munus ſuſcipiant, & obeant.

DE OFFICIO THESAVRARII.

THESAVRARIVS Capituli, ſiue alius quocũque is nomine dicatur, qui quotidianas diſtributiones partitur, curet ipſas unicuique diſtribuendas

pro

pro rata parte laboris, & officii ex iuris, & harum conſtitutionum præſcripto, & ex ordine librorum punctatoris.

Is diſtributiones eorum, qui abſentia, uel errati cauſa notati fuerint, ne perſoluat; ſi id fecerit, tantundem de ſuo det, quod in eccleſiæ uſum conferatur; & ob eam cauſam etiam unius menſis diſtributiones amittat.

DE OFFICIO CVSTODVM.

CVSTODES *eccleſiæ, uel quicumque alio nomine id negotium curant, obſeruent diligentiſſime, & clericos, & laicos, contra decorum, & honeſtatem eccleſiæ delinquentes; eosque ſui officii moneant; ac ſi non reſipuerint, ad chori præfectum, uel Epiſcopum deferant.*

Omnia, quæ eccleſiarum honeſtati, ornamento, decoroue officere poſſint, prohibeant, & arceant. Neue quemquã noctu in eccleſia morari ſinant. Maxime autem uigilent, ne altaria ſpolientur, aut quidquam ex eccleſia ſurripiatur.

DE FVNCTIONIBVS MINORVM ORDINVM AD VSVM REVOCANDIS.

EPISCOPI *ex Tridentini concilii præſcripto ueteres ſacrorum ordinum functiones, quibus in locis intermiſſæ ſunt, ad uſum reuocandas omni diligentia curent.* Seſſ. 23. c. 17.

Atque ideo, in cathedralibus ſaltem eccleſiis, ſex menſium ſpatio, ſingulis minoribus ordinibus inſtituant aliquos, quibus ex eiuſdem concilij formula ſtipendium attribuant; ut non ea ſolum munera, quæ illis infra præſcribimus, in eiſdem eccleſiis expleant; uerum etiam cætera, quæ ſacris antiquorum canonum decretis ad eos pertinere Epiſcopi cognouerint. ac, ſi quæ item alia ad cuiuſque eccleſiæ utilitatem, dignitatemue eiſdem pro temporis ratione imponendā duxerint.

Quibus ſic conſtitutis, licebit Epiſcopo ab eorum officiorum, quæ ab ijs deinceps præſtanda erunt, munere alios liberare, quibus id oneris ex noſtris conſtitutionibus ſupra impoſitum eſt.

DE OSTIARIO.

OSTIARIVS *fores eccleſiæ cuſtodiat.*

Eccleſiam ſuo tempore claudat, & aperiat.

Infideles, hæreticos, excommunicatos, & alios, quibus iure interdictum eſt, ab eccleſia arceat; & eijciat.

Ne populum propius ad ſacerdotem, rem diuinam facientem, accedere patiatur.

Campanas pulſet.

In eccleſia dormientes, uendētes, ementes, deambulantes, colloquentes, aliaue ratione officia diuina perturbantes, & quouis modo indecore atq. irreuerenter ſe habentes, moneat; ſi pertinaces ſint, expellat; aut ad ſuperiorem deferat.

Mendicantes excludat.
Eccleſiam uerrendam curet.
Bruta denique, canesue expellat. quidquidue in eccleſia dedecet, amoueat.

DE LECTORE.

LECTOR *in eccleſia prophetias, quæ in Miſſa legendæ ſunt, & lectiones pronunciet, quæ ex ueteri, & nouo teſtamento in matutinis dicuntur.*
Pueros, ſi ita Epiſcopo uideatur, prima fidei rudimenta doceat.

DE EXORCISTA.

NEMO *energumenis manus imponere, aut cauſa eiiciendi dæmones exorciſmos legere audeat; niſi exorciſtæ ordine ſit initiatus.*
Is exorciſmos memoriæ mandare ſtudeat, idque ex libris, Epiſcopi iudicio comprobatis. &, cum res poſtulauerit, ut eo munere fungi oporteat, id ne agat; niſi conſulto, & conſentiente Epiſcopo.
Epiſcopus autem nemini, ne ſacerdoti quidem permittat, ut id munus exequatur; niſi eius ætatem, & mores probarit.
Caueat etiam, ne intercedat ullus in exorciſmis quæſtus, neue ulla curioſa percunctatio, præſertim, quæ ad diuinationem pertineat.

DE ACOLVTHO.

ACOLVTHVS *ſubdiaconos, & diaconos ad alta*

ris obſequium affectans, eis inſeruiat.
Lumina accendat, & deferat.
Vrceolos uini, & aquæ ad Miſſæ ſacrificium paret.

COMMVNIA DE RATIONE DIVINORVM OFFICIORVM.

VIDEANT *Epiſcopi, aliis doctis, & piis uiris adhibitis, ne quid apocryphum legatur in diuinis officiis; &, quoad eius fieri poßit, a communi Romanæ Eccleſiæ officio ne diſcedatur.*

DIVINA *officia ex ordine calendarii, & eccleſiæ inſtituto celebrentur: nec ea ratio ſine iuſta cauſa mutetur. quamobrem a magiſtro chori cathedralis eccleſiæ, uel alio, cuius id munus ſit, edatur ſingulis annis calendarium dierum feſtorum; quo ſingulorum dierum officii ratio præſcribatur.*

Omnes inferiores eccleſiæ, quæcumque illæ ſint, diuinorum officiorum rationem dirigant ad regulam calendarii cathedralis eccleſiæ; neque ab ea diſcedant. ſi quæ uero eccleſiæ diuinorum officiorum alios ritus habent, Apoſtolica auctoritate conceſſos, eis utantur; ueruntamen ea quoque, quæ hic de diuinorum officiorum ratione præſcribuntur, ubi Apoſtolicæ conceſſioni expreſſe non aduerſentur, inuiolate ſeruent.

In urbibus, oppidis, aut uicis nullum ſignum communium officiorum campana detur ante ſignum cathedralis, uel cuiuſque loci matricis eccleſiæ,

niſi Epiſcopo aliud uideatur; maxime uero ſabbato hebdomadæ ſanctæ, & in Angelica ſalutatione matutina, meridiana, & ueſpertina; qua in re matutinum excipimus, quod non ubique eodem tempore dici ſoleat.

HORAE *canonicæ omnes quotidie in choro dicantur; quæ ratio neque concione, neque ſolenni Miſſa, neque alia cauſa impediatur; niſi euidens neceſſitas interceſſerit; de qua iudicium ſit Epiſcopi.*

Nec horæ aliquæ beatæ Virginis, ne in matutino quidem, in choro omittantur; exceptis diebus, & locis, quibus ex ratione officij eas prætermittere licet.

Horæ ita commode diuidantur, ut mane aliquod interuallum, ſi id fieri poteſt, ſine detrimento diuini cultus detur canonicis, & alijs ad ſtudium diuinæ ſcripturæ, aut ſacrorum canonum.

CHORVS *ita uel ſepiatur, uel conſtituatur, ut tempore diuini officij laicis aditus in eum eſſe non posſit; uel ſaltem a clericis ſeiuncti ſint.*

In choro, uel omnino in eccleſia nemo miniſtret ſine ſuperpelliceo, aut cæteris indumentis, quæ pro ratione officij requiruntur.

Superpellicea latis ſint manicis, non anguſtis, inſtar rocheti.

CANDELAE *& cerei in Miſſa & alijs diuinis officijs ea exiguitate ne adhibeantur, quæ in tanto myſterio dedeceat; & adſtantibus offenſionem adferre poſſit.*

EPISCOPI ne patiantur circulatores, circumforaneos, & id fallax hominum genus tempore diuinorum officiorum in foris, & plateis eccleſiarum uerſari; ut ne populus, illecebris eorum artificii ab eccleſiis euocatus, ſalutares cogitationes abiiciat.

CVRENT iidem, ut ex eo more pulſandi in tenebris ſanctæ hebdomadæ ad repreſentandam creatarum rerum perturbationem in paſſione creatoris, omnis licentia, & indecorus tumultus amoueatur.

DE MVSICA, ET CANTORIBVS.

IN DIVINIS officiis, aut omnino in eccleſiis, nec prophana cantica, ſoniue, nec in ſacris canticis molles flexiones, uoces magis gutture oppreſſæ, quam ore expreſſæ, aut denique laſciua ulla canendi ratio adhibeatur.

Cantus, & ſoni graues ſint, pii, ac diſtincti, & domui Dei, ac diuinis laudibus accommodati: ut ſimul & uerba intelligantur; & ad pietatem auditores excitentur.

Cantores, ubi fieri poteſt, clerici ſint; omnino autem in choro clericalibus ueſtibus, & ſuperpelliceo utantur.

Organo tantum in eccleſia locus ſit. tibiæ, cornua, et reliqua muſica inſtrumenta excludantur. Et ſi in hymnis, pſalmis, & canticis, ſuis uicibus,

organo canatur; omnes tamen eorum uerſiculi in choro diſtincte pronuncientur.

QVANDO, ET QVO MODO AD DIVINA OFFICIA CONVENIENDVM.

CVM *in eccleſiam ad diuina officia diurna, uel nocturna conueniendum erit, id campanæ ſono ſignificetur; ea interpoſita mora, qua omnes facile poſſint conuenire.*

Signo audito, qui dignitates in eccleſia, etiam ſi præfecti ſint, perſonatusue, aut canonicatus habent, cæteriq. omnes, qui intereſſe debent, præparent ſe ad diuinas laudes: & mature ad eccleſiam progrediantur.

Ingreſſi in eccleſiam, factiſque ad ſacroſanctam Eucbariſtiam, uel, ubi ea non ſeruatur, ad altare maius precibus, recta in ſacriſtiam proficiſcantur.

Quo loco, retenta talari ueſte, ſuperpelliceum aſſumant, & reliquum ueſtitum ad ſacrum munus neceſſarium. quod, ut ſeruos Dei decet, tacite, & modeſte faciant.

IN *ingreſſu chori ad matutinum, & alias horas, et diuina officia, is ordo ſeruetur.*

Vt paulopoſt ultimum campanæ ſignum ad rem diuinam faciendam, uniuerſis in ſacriſtia paratis, pulſetur paruula campana, qua egreſſus ſacerdotum ad Miſſas celebrandas ſignificari ſo-

let; ut omnes, qui in eccleſia, uel circum eam ſunt, diuini officij celebrationem inſtare intelligant.

Poſtea omnes, de ſacriſtia ordine procedentes, exeant.

Et ubi ſe ad altare humiliter inclinarint, ſuum quiſque locum in choro adeat.

Ibi flexis genibus, & ſubmiſſa uoce ſaltem orationem Dominicam dicant.

Deinde dato ſigno, uel pronunciato, Pater noſter, per hebdomadarium, ad initium officij omnes ſurgant, & officium inchoetur.

Qui uero in eccleſia, uel circum eam, aut in ſacriſtia fuerit, & eo ordine chorum ingredi neglexerit, dimidia parte diſtributionum illius horæ priuetur; niſi aliqua de cauſa, quæ ei, qui choro præſidet, uel Ordinario probetur, impeditus fuerit.

Si quis auſus fuerit inchoare officium, priuſquam eo ordine in chorum conuenerint, & diſtributionem illius horæ amittat, & grauiori etiam pœna ab Epiſcopo plectatur.

Si quis autem, alijs in choro iam conſiſtentibus, aduenerit, idem inſtitutum ſeruet, & in ſacriſtia, & in choro.

Si quis non uenerit ad matutinum ante finem capituli de beata Maria Virgine, cum de ipſa officium celebratur; alioqui ante finem pſalmi, Venite exultemus; in alijs etiam horis, ante finem primi pſalmi, pro abſente habeatur; illiuſq. horæ diſtributione careat.

In Miſſa uero, niſi uenerit ante finẽ ultimi Kyrie eleyſon, eandem negligentiæ pœnam ſubeat.

Si quis, cum poſſit initio officii, uel ſupplicationum conuenire, aduentum ſuum in extremum a nobis præfiniti temporis punctum de induſtria diſtulerit; abſentis loco habeatur.

QVO MODO VERSANDVM IN CHORO.

OMNES *in choro diuina officia, ut temporis ratio poſtularit, alternis uocibus canant, recitent, attenteq. audiant.*

Id non curſim, non perturbate, non obſcitanter, ſed leniter, diſtincte, ac ſtudioſe faciant.

In choro pro temporis, & officii ratione, ex inſtituto, & more eccleſiæ ſedeant; ſtent; flectant genua; caput aperiant; et ſubmittant, cæteraq. eius generis adhibeant. omnes uero æque idem faciant.

In choro etiam in matutino officio, clericali birreto, non pileo utantur; alioqui moneantur a præſidente chori, uel ab eo, qui proximo loco ſedet: & niſi paruerint, pro abſentibus habeantur.

Faceſſant ſomnus, riſus, ioci, rixæ, colloquia.

Ne uagentur in choro, uel eccleſia.

Neue locum mutent, ne occaſione quidem genua flectendi.

Ne in choro, ubi communi officio opera datur, priuatim officium dicant.

Neue litteras, libros, aliaue ſcripta legant.
Ne exeant, niſi diuino officio confecto, ne cauſa quidem de communi re agendi; ſi neceſſitas non coegerit: tumq. a præfecto uenia petita.
Si, cum diuina celebrantur officia, ſacerdoti, uel clerico, uel miniſtro, interdum per eccleſiam neceſſario ſit incedendum, grauiter, & modeſte id faciat. Neque cum ullo ſermonem habeat de rebus inanibus.

QVI *dignitates, aut perſonatus habent, canonici, & alii omnes, qui aliquid in his commiſerint; ſi moniti a præſidente chori, non reſipuerint; & horæ illius diſtributione careant: et pro modo culpæ alias pœnas dent, Epiſcopi, aut eius, qui eccleſiæ præſit, arbitratu.*

QVOMODO A CHORO RECEDENDVM.

POST *diuinum officium in choro flexis genibus ſubmiſſa uoce ſaltem orationem Dominicam dicant.*
Tum uel ſurgente, uel ſignum dante hebdomadario, conſurgant omnes.
Et inter ſe conſalutantes, & ordine procedentes, ſimul exeant; & de more ante altare ſe inclinent.
Eodemq. ordine ad ſacriſtiam progrediantur; ubi modeſte, & quiete ſuperpelliceum exuant; nō in eccleſia.
Qui ſecus fecerit, monitus a præfecto chori, niſi

reſipuerit, diſtributionem illius horæ ne capiat: & ab Ordinario pro modo culpæ plectatur.

DE MATVTINO, ET PRIMA.

MATVTINVM *officium uel media nocte, uel ſaltem eo tempore inſtituatur, ut ſub ortum Solis abſolutum ſit; uel ea hora, quam Epiſcopus præſcripſerit: ea tamen habita ratione, ut uere matutinum dici poſſit; & aliæ horæ, Miſſæ, & officia mature perfici queant. Sed præterea eorum canonicorum, & clericorum commoditati conſulatur, qui prope eccleſiam non habitant.*

Matutinum ueſperi non dicatur; exceptis tamen diebus Octauæ feſti, & ſolennis diei Corporis Domini noſtri Ieſu Chriſti, cæterisq. diebus, quibus ex Romanæ Eccleſiæ inſtituto eſt permiſſum in ijs eccleſijs, ubi hęc conſuetudo ſeruatur.

Matutinum in choro eccleſiæ celebretur quouis anni tempore.

At ſi tamen uehementia frigora ſint, uel aliæ ullæ iuſtæ cauſæ intercedant; de licentia Epiſcopi in ſacriſtia, uel honeſto alio eius eccleſiæ loco dici poſſit.

PRIMA, *oriente Sole, dicatur, uel paulo poſt, pro conſuetudine eccleſiæ.*

DE MISSA SOLEMNI.

EPISCOPVS *Miſſam maiorem, & Veſperas, niſi*

impediatur, paſchalibus, & alijs maioribus feſtis diebus cantet.

Diebus uero Dominicis, & feſtis duplicibus Canonicus hebdomadarius hoc faciat; niſi ijs diebus ij, qui in eccleſię dignitates obtinēt, id munus obibunt uel eccleſiæ inſtituto, uel Epiſcopi iuſſu.

Alijs diebus, niſi de more, uel inſtituto eccleſię id munus ſit canonicorum, quod ſeruari iubemus. idem præſtabunt Manſionarij, aut alij ſacerdotes ad id deſignati.

Qui ſacerdos Miſſam ſolennem in eccleſia cathedrali uel collegiata celebrare debet, & ſuo muneri defuerit; niſi legitime impeditus, eius rei facultatem a præſidente chori, uel ſacriſta impetrarit; in ſingulas uices ſoluat decem ſolidos, in uſum eccleſię uel ſacriſtiæ erogandos, arbitrio Epiſcopi, uel ei dandos, qui illius loco celebrarit.

Qui impeditur, quo minus Miſſam celebrare poſſit, ſacriſtam moneat in tempore; ut, accepta eius excuſatione, curare poſſit, ut ab alio Miſſa celebretur.

EPISCOPO, *& ei, qui in eccleſia dignitate præditus ſit, & canonico, die feſto ſolennem Miſſam celebranti, adſiſtat ſacerdos, qui Adſiſtens dicitur, pluuiali indutus.*

Si adſiſtendi munus nemini attributum eſt, Epiſcopus cum Capitulo attribuat; uel certos eligat ſacerdotes, qui id in orbem obeant; cuius officij immunes ſint, hebdomadarii, magiſter chori, & punctatores.

DIACONVS etiam, & ſubdiaconus eiſdem miniſtrent, ſacris ueſtibus induti.

Aliis uero inferioribus ut miniſtrent diaconus, & ſubdiaconus, ſacris ueſtibus induti, in maioribus ſaltem eccleſiis, ubi id fieri poterit, Epiſcopi curabunt.

Curet Epiſcopus, ut, quemadmodum admonuit ſacra Tridentina ſynodus, diaconi, & ſobdiaconi, ſaltem Dominicis, & feſtis, ſolennibus diebus, cum altari miniſtrauerint, ſacram Euchariſtiam ſumant. Seſs. 13. c. 13.

Diaconi, uel ſubdiaconi, qui ex iure, ſtatuto, uel conſuetudine, certis diebus altari miniſtrare debent; ſi defuerint, eius horæ diſtributionem ne capiant. quorum uices ſubeant ii, quos chori præfectus iuſſerit, quibus detur aliqua pars diſtributionis, quæ abſentibus eſt adepta.

Vbi nemini nominatim id munus in ea eccleſia impoſitum eſt, quibus diaconis, uel ſubdiaconis chori prefectus id negotii dederit, illud ſuſcipiant; dum ſingulis præbendis propria munera ab Epiſcopo aſſignabuntur: uel alii diaconi, & ſubdiaconi conſtituentur, qui eo fungantur officio.

EPISCOPI, quam ſæpiſſime poſſunt, ſolenni Miſſæ, ac diuinis officiis interſint. Diebus uero Dominicis Aduentus, & Quadrageſimæ, niſi legitima cauſa interceſſerit, omnino ne deſint.

Epiſcopum ad celebrandam, uel audiendam Miſſam, ad aliaue diuina officia ſolennia uenientem, canonici deducant, & reducant.

DE ECCLESIIS ET EARVM CVLTV.

ECCLESIAS *quaſcumque ſiue curatas, ſiue non curatas, ſacella, & oratoria diruta Epiſcopi ad eam rationem, quæ a ſancta Tridentina synodo præſcripta eſt, reſtituenda, uel alio transferenda curent. lapides, cœmentum, & omnis materia eorum locorũ ad prophana ædificia ne adhibeantur; niſi Epiſcopi auctoritas ex iuſta cauſa interceſſerit. quod enim ſemel Deo conſecratum eſt, ad priuatos hominum uſus transferri non debet.*

Seſs. 21. c. 17.

Altaria etiam, quæ extra eccleſiam, &, quæ ſub dio, nec ſepta, aut munita ſunt, Epiſcopi aut ſepienda, ſi fieri poſſit, aut demolienda curent.

IN ECCLESIA, *præſertim cum diuina celebrantur officia, uel uerbum Dei prædicatur, nemo hæc audeat.*

Deambulare, nugari, circulos habere, negotijs operam dare.

Cum mulieribus, de quibus ſuſpicio eſſe poſſit, colloqui.

Altaribus, fontibus baptiſmi, uel aquæ benedictæ adhærere.

In limine, aut ante fores immorari.

Auerſus ab Euchariſtiæ ſacramento irreuerenter ſedere, aut, cum in Miſſa ſuſtollitur, ſtare.

Aut quouis modo diuina officia perturbare.

Aut irreuerenter in eccleſia uerſari.

Ne clericus, aut alius quiuis in eccleſijs, earum-

ue cœmiterio, atrio, ueſtibulo, aut porticu, foribuſue quidquam uenale proponat; ne ſi ad uſum quidem ſacrificij, uel eccleſiæ futurum ſit.

Nemini cum uenaticis canibus, uel uolucribus in eccleſiam ingredi liceat; neque haſtam, uel ſclopetos, baliſtas, aliaue eiuſdem generis in eam inſerre.

Ne mendici eleemosynæ cauſa in ecclesijs uagentur, ſed extra ianuam conſiſtant.

Qui in horum aliquo deliquerit, a Rectore per ſe, uel per alium eccleſiæ miniſtrum moneatur: niſi paruerit, ab eccleſia expellatur: ſi id commode fieri non poſſit, ad Epiſcopum deſeratur; qui in eum ſuo arbitratu animaduertat. qui etiam Rectorum, & aliorum eccleſiæ miniſtrorum huius officij negligentiam coerceat.

RECTOR *cuiuſuis eccleſiæ, pernoctationes, aut nocturnas uigilias in ea poſthac nemini permittat. Sed ſub noctis horam eccleſiarum fores claudat. Neque ullo pacto quemquam præter ſacerdotes admittat; niſi nocte Natalis Chriſti Domini, cum Miſſa celebratur.*

Neue patiatur, ſi fieri poſſit, populum ad eas excubare.

Qui contra fecerit, Epiſcopi arbitratu puniatur. Magnopere uero a Principibus petimus, ut, ad rem adiuuandam, ſuam quoque poteſtatem conferant.

SICVT *eccleſiaſtica immunitas, Dei præcepto, & canonicis ſanctionibus conſtituta, quam diligētiſ*

ſime cuſtodienda eſt; neque permittendum, ut confugientibus ad eccleſias, & loca ſacra aliqua uis contra ſacros canones inferatur; ita ſummopere cauendum, ne facinoroſi, niſi neceſſario ad ea, quaſi ad aſylum, in ſacrarum conſtitutionum fraudem ſe recipiant.

Mandamus igitur omnibus, & ſingulis clericis, propoſita pœna excommunicationis; aliisq. arbitrio Epiſcopi; ut, quoties ab aliquo exule damnato, uel criminoſo, qui in loco libero ſit, poſtuletur, ut illum in eorum eccleſijs, cæmiterijs, uel domibus recipiant, omnino antequam aſſentiantur, Ordinarium conſulant: &, quidquid ille tali in re cenſuerit, faciant.

Quod ſi, clericis minime præmonitis, tales perſonæ ad huiuſmodi loca uenerint, ijdem clerici, eiuſdem pœnæ periculo, Epiſcopum quamprimum certiorem faciant, ut, quidquid ab eo hac in re decretum fuerit, ſeruent.

Ipſe autem Epiſcopus de his commonefactus, conſiderata perſonarum, locorum, & temporis conditione, ac facti qualitate, decernet, quod eccleſiæ immunitati, ſacrorum locorum honeſtati, & canonum menti conſentaneum iudicabit: ita tamen, ut eccleſiaſtica immunitas nulla ex parte uioletur; neque propterea cenſeatur data facultas aliqua ſæcularibus magiſtratibus, & poteſtatibus lædendi immunitatem; aut aliquos de his, quæ diximus, locis extrahendi, contra quam antea iure communi ſtatutum eſſet.

Ne

NE *occiſorum cadauera a iudicibus uel notarijs maleficiorum in eccleſiis ullo modo inſpiciantur; ſed eo illata exportentur: & huiuſcemodi inquiſitiones, et omnia, quæ ad cædis cognitionem pertinent, a ſacris locis reijciantur.*

NEMO *uaſa, ueſtes, uel alia ornamenta, ſacris addicta, aut omnino quidquam ex ſacra ſupellectili prophanis hominibus, aut ad prophanum uſum commodare audeat. qui ita commodarit, grauiter arbitrio Ordinarij puniatur.*

SACRAE *campanæ uſum, qui ad fideles præmonendos, ut ad diuina conueniant officia, eſt introductus, indignũ eſt, ad conuocandos homines ad ſpectacula ſuppliciorũ adhiberi. Quamobrem Principes, ac magiſtratus etiam atque etiam hortamur, ut campanis, quæ eccleſiarum uſui ſunt addictæ, ſi conſecratæ ſint, ad pœnarum ſignificationem quemquam uti ne patiantur.*

DE PROCESSIONIBVS, ET SVPPLICATIONIBVS.

GENERALES *proceſſiones a cathedrali, uel cuiuſq. loci maiori eccleſia proficiſcantur; & eodem reuertantur; niſi aliud Epiſcopo uideatur.*

In ijs ſupplicationibus generalibus, qui non uenerit ante inuocationem ſanctiſſimæ Trinitatis, pro abſente habeatur; aut alia pœna ab Epiſcopo plectatur.

Eas canonici, & alij clerici, etiam cuiuſuis dignitatis ſint, cum ſuperpelliceis, & uſitatis alijs ſacris ueſtibus ſtatuto tempore ſemper obeant.
Præfectis eccleſiarum collegiatarum in urbibus præcipimus, ut, cum ſuis quiſque canonicis, & beneficiatis uocatus, ſuperpelliceo, uel alijs ſacris ueſtibus indutus, publicas proceſſiones, prælata cruce, ſemper obeat. Quibus Epiſcopus locum arbitrio ſuo quamprimum aſſignabit; neque eius rei effectus ulla appellatione retardari poſſit.
Ad huiuſmodi proceſſiones Epiſcopi, cum eis uidebitur, ex Tridentino concilio uocent Regulares omnes, quamuis exemptos.

Seſs. 25. cap. 13. de Regular.

Si qua controuerſia ſit de priore loco, ab Epiſcopo ex auctoritate eiuſdem concilij tollatur.

Seſs. eadē.

CRVCES *clerici ferant talari ueſte, & ſuperpelliceo induti; ijq. eiuſmodi ſint, ut eam apte, & decore ferre poſſint.*
Omnes ordines grauiter, & modeſte procedant; colloquijsq. excluſis, pſalmis, hymnis, & reliquis ſacris precibus operam dent.
Nemo ordinem in proceſſione deſerat, antequam ad eccleſiam, unde, profecti ſunt, redierint.
Laici a clericis, fœminæ a uiri ſeparatim proſequantur.
VIDEANT *Epiſcopi, ut in ſupplicationibus, & proceſſionibus quibuſcumque, præſertim cum ſanctiſſima Eucharistia circumfertur, & cum frequentior populus ad eccleſias indulgentiæ, feſti diei, ſacræ concionis gratia, uel alia de cauſa conueni-*

re ſolet, ea modeſtia, & riuerentia adhibeatur, quæ pijs, & religioſis huiuſmodi actionibus maxime debetur.

Ne inter uiam inaniter ſpectandi gratia ſubſiſtatur.

Ne petulanti facto, dictoue cuiquam moleſtia afferatur.

Ne, quæ minus deceant, ſpectacula adhibeantur.

Neue actiones pro foribus ædium, aut in uia repreſententur.

Qui ſecus fecerint, ſeuere coerceantur.

Epiſcopi præficiant certos uiros, quibus curæ ſit, ut hęc omnia, quæ de ſupplicationibus præſcripta ſunt, ſeruentur; &, ut res ea, qua decet, pietate agatur.

Edendi, ac bibendi conſuetudinem, ſecumue eſculenta, & poculenta deferendi, aut ea uendendi in ſacris ſupplicationibus habendis, uineiſq. luſtrandis, & ſuburbanis eccleſijs uiſitandis, parochi tollere ſtudeant, fideles ſæpius admonentes, præſertim die Dominico, qui proxime ſacras Rogationes antecedit; quam dedeceat, ubi pijs orationibus mens, & lingua exercenda eſt, ibi ieiunium, quod ad alliciendam Dei gratiam magnam uim habet, tantiſper ſeruare non poſſe.

DE FVNERE EPISCOPI.

PIVM *ſanctorum Patrum inſtitutum ad conce-*

lebrandas Epiſcoporum exequias, iamdiu intermiſſum, reuocantes, ſtatuimus.

Vt Epiſcopo mortuo, uel morti proximo, tres primi de Capitulo præſentes uicinum Epiſcopum, uel eo impedito, alium inuitent, qui ſtatim ueniat; ac, ſi uiuum Epiſcopum inuenerit, accuratiſſime conſoletur; & ea officia præſtet, quæ ad animæ ſalutem tali tempore requiruntur.

Mortuum uero una cum ſæculari, & regulari clero ſolenni more ad ſepulchrum proſequatur.

Nihil autem Epiſcopus, pij huius officii gratia, impenſæ, uel quouis alio nomine, a quoquam exigat, uel ſponte oblatum accipiat.

Eius tamen expectationis cauſa corpus Antiſtitis ne amplius quadraginta horis inſepultum iaceat.

Interea uero curet Capitulum, ut cuſtodiatur corpus, & circũ ipſum frequentes ex clero ſint, qui pro eius anima preces Deo faciant.

Eidem Capitulo hoc munus iniungimus, ut primo quoque tempore prouinciales Epiſcopos omnes de Epiſcopi morte faciat certiores, qui in eccleſiis cathedralibus Miſſam ſolenni cæremonia pro eius anima celebrandam curabunt: & publicis ſupplicationibus, ac precibus indictis, Deum pie, ſancteque deprecabuntur, ut orbato gregi Paſtorem dare uelit iuxta cor ſuum.

In exequijs eius plures uiginti quatuor cæreis non accendantur, idq. impenſa uacantis eccleſiæ, niſi extent defuncti bona; uel alius ſit, qui de iure

aut conſuetudine ſumptum facere debeat.
Epiſcopi negligentia in comprouincialis Epiſcopi funere a ſynodo prouinciali, canonicorum, et cleri, a ſucceſſore Epiſcopo grauiter puniatur.
Sacra Anniuerſaria pro mortuo Epiſcopo quotannis fiant in cathedrali eccleſia; quamdiu proximus eius ſucceſſor in Epiſcopatu uixerit, uiuentis Epiſcopi, & Capituli ſumptibus.

DE FVNERIBVS, ET EXEQVIIS.

VT VETVS *Eccleſiæ inſtitutum mortuorũ funus pijs precibus, & officiis ſolenni more proſequendi, multis locis auaritia, ambitione, uel negligentia deprauatum, ad priſtinam pietatis rationem reuocemus; clericis quibuſcumque cuiuſuis dignitatis ſint, etiam Canonicis cathedralium, & collegiatarum eccleſiarum, cæteriſque omnibus hæc ſeruanda proponimus.*
Ante Solis ortum, & poſt occaſum, mortuum et efferri, & ad ſepulturam recipi prohibemus.
Inter maioris Miſſæ celebrationem, mortuorum corpora ſepulturæ cauſa in eccleſiam ne inferantur.
SINGVLARVM *cathedraliũ, collegiatarum, & parochialiũ eccleſiarum clericis, qui in funus uenerint, una tantũ ſuæ eccleſiæ crux præferatur; neque aliæ in funere deferantur, niſi, quas ſuus quamque clerus ſubſequatur. Quod ſi alij quo-*

que clerici inuitati fuerint, eius rectoris, qui inuitarit, crucem proſequantur.

*A*D *tollendas controuerſias, quæ magna populi offenſione inter Regulares, qui beneficia curata obtinent, uel in eis curam animarum exercent, & parochos ſeculares in efferendis mortuis oriũtur; ſtatuimus, ut, cum ex parochia, cui ſæcularis ſacerdos præſit, mortuus effertur, ut in parochiali eccleſia ſepeliatur, cui Regularis ſit præfectus, uel contra, tunc utrique parochi, ſuperpelliceo, & ſtola induti, pares progrediantur. Reliqui uero Regulares eum locum teneant, quem in generalibus proceſſionibus tenere conſueuerunt; non obſtante quauis conſuetudine, uel pactione, quam inter ſe fecerint.*

*C*VM *mortuus efferendus erit, cuiuſuis eccleſiæ clerus, qui uocabitur, in unam proximam mortui ædibus eccleſiam, congruo proceſſionis ordine conueniat; unde omnes ordine prodeuntes, bini canentes pſalmos, aliaſue ſacras preces, mortuum ab eius ædibus ad ſepulturam comitentur.*

Cum ad eccleſiam uenerint, omnes corpus ſuo item ordine circumſtent inſtituta officia celebrantes; nec prius diſcedant, quam corpus in ſepulchrum illatum fuerit.

Deinde ſingularum eccleſiarum clerici eodem ordine, quo uenerant, crucem præferentes, ad eccleſiam ſuam redeant; niſi aliquando aliud Epiſcopo iuſta de cauſa uideatur.

*C*LERICI *eccleſiæ, in qua mortuus humatur, eius*

ueſtes, hæredibus inuitis, ne ſumant; ſed ijs, ad quos pertinent, reddant.

Candelæ omnes, cærei, & quæ intortitia uocantur, quæ circum crucem, & cadauer ad eccleſiam adferuntur, & alia, quæ circa pheretrum, & in altaribus, ac reliquis in locis, dum diuina officia in funere celebrantur, hæredum impenſa accenduntur, ita Deo oblata eſſe intelligantur; ut eius eccleſiæ ſacriſtiæ, in qua mortui corpus humandum erit, continuo addicta ſint.

Rectoribus uero illas uendere nullo modo, ſed ad Miſſam, cæteraq. diuina officia celebranda tantummodo uti liceat; niſi in alium eccleſiæ uſum Ordinarij licentia conuertantur.

Excipimus autem ea, quæ clericis cuiuſuis generis eleemoſynæ cauſa dari ſolent; et, quę funeraliũ nomine cathedralibus, & parochialibus eccleſiis ex ſacris canonibus debentur; quibus nihil obſit, quominus quartam funeralium, quæ ſolita eſſet perſolui, ex decreto Tridentini concilij conſequi poſſint. Seſs. 25. cap. 13.

Si mortuorum hæredes ita ſe impie geſſerint, ut religioſum exequiarum inſtitutum negligentes, Cruci, clericis, & funeri debita lumina adhibere nolint; ab Epiſcopo ea cogantur comparare, quæ neceſſaria uidebuntur.

D ENT *operam Epiſcopi diligenti cohortatione, ut in ſingulis parochijs, communibus eorum ſumptibus, qui ſunt in parochia, comparetur pallium, quod mortuo imponi ſolet; idq. omnibus in funere*

gratis commodetur. quod ſi parochiani id recuſarint, ſinguli parochi, et alij eccleſiarum curatarũ rectores pallium ad huiuſmodi uſum emant; pro quo mortuorum hæredes illis minimum aliquid Epiſcopi arbitratu largiantur.

Si uero nobiles homines aureo, uel ſerico, uel omnino pretioſo pallio uti uoluerint, pecunia ſua faciendum curent; quod ad eiuſmodi cadauerum uſum nullo modo in poſterum adhibeatur; ſed illi eccleſiæ, in qua mortuus ſepultus fuerit, illico poſt funus acquiſitum ſit; & in eius ornamenta conuertatur.

STATVAT *Epiſcopus in ciuitate, & diœceſi ſua pro modo laboris, quantum mercedis cauſa dandũ ſit curatoribus exequiarũ, cęteriſq. qui dant operas in funere, & ijs, qui campanas pulſant. quibus etiam, quandiu in exequijs campanas pulſare debeant, arbitrio ſuo præſcribat.*

MISERABILES *perſonæ, quibus mortuis aut nihil ſupereſt, aut ita parum, ut ſua impenſa humari non poßint, a parocho ſumptibus eccleſiæ ſepeliantur.*

EXEQVIARVM, *ſepulturæ, & anniuerſariorũ cauſa nemini quidquam paciſci, aut exigere liceat, neq. etiam petere, uel quid aliud committere, quod ſimoniacæ labis, aut ſordidæ auaritiæ ſuſpicionem habeat.*

Pias tamen conſuetudines in his ſeruari iubemus; cuius rei Epiſcopus curam ſuſcipiat.

Pia etiam legata exigi uolumus; neque ea, quæ

eleemoſynæ cauſa ultro data fuerint, accipi prohibemus.

NEMINI *quemquam in funere laudare liceat; niſi, & eum, quem laudare uelit, Epiſcopus dignũ cenſuerit; et laudationem ſcriptã ante probarit. Liceat tamen in funere concionem habere, quæ tota referatur ad humanam miſeriam, fidelium oculis proponendam, omnesq. ad uigilandum cohortandos; ne, cum uenerit, Dominus hora, qua non putarint, inueniat eos dormientes.*

CAVEANT *autem parochi, et alii eccleſiarum rectores, ne, quod pietate adducti ſuadere debent mortuorum hæredibus, ut anniuerſaria officia illorum cauſa celebranda curent, id cupiditate impulſi, moleſtius flagitent; qua in re ſi peccarint, Epiſcopi arbitrio puniantur.*

QVICVMQVE *laicus, uel ſæcularis clericus in ijs deliquerit, quę his decretis pręſcripta ſunt, ab Ordinario loci graui pœna afficiatur.*

DE SEPVLTVRIS.

NON *eſt ferenda noſtri temporis inſolentia ſepulchrorum, in quibus putida cadauera, tamquam ſacrorum corporum reliquiæ, excelſo, & ornato loco in eccleſiis collocantur, circumq. arma, uexilla, trophæa, & alia uictoriæ ſigna, et monumẽta ſuſpenduntur: ut iam non diuina templa, ſed caſtra bellica eſſe uideantur.*

Ambitioſam igitur hanc in mortuorum corpo-

ribus decorandis arrogantiam deteſtantes, et eccleſiarum decori conſulentes, eiuſmodi ſepulchra excelſo loco poſita, & ea, quæ parietibus incluſa, uel adiuncta etiam in una parietum parte eminent, niſi marmorea, aut ærea ſint; ſiue illis corpora contegantur, ſiue inania, & ibi tantum honoris cauſa ſint conſtituta; & eorũ omnis generis ornatum, & apparatum ad tres menſes amoueri, ac tolli omnino iubemus. oſſaq. ac cineres in ſacro loco altius in terram defodi, ita conditos, ut ſepulchrum e ſolo non emineat.

Monemus uero Epiſcopos, ut morem, multis locis intermiſſũ, mortuos in cœmiterijs ſepeliendi, reſtituendũ curẽt; inde ſubmotis, ſi qui ea uſurparint. Et, ſi cui locus ſepulturæ deinceps dabitur in eccleſia, humi tantum detur; et ſepulchrum, in quo condetur, opere fornicato cum reliquo eccleſiæ pauimento æquatum ſit.

Hæc ut efficiantur, diligenter operam dabunt Epiſcopi, adhibito etiam, ſi opus erit, magiſtratuum auxilio.

QVAE PERTINENT AD BONORVM, ET IVRIVM ECCLESIASTICORVM CONSERVATIONEM, RECTAM ADMINISTRATIONEM, ET DISPENSATIONEM.

ECCLESIARVM *res quamplurimæ, aut deſti-*

tutæ defenſoribus, aut etiam ab ijs, quibus earũ procuratio credita erat, proditæ, ita perierunt, ut monimentis uel interceptis, uel perditis, nulla ſpes iam reliqua uideatur illas in ius ſuum uindicandi. Id ne deinceps accidat, neue quiſquam, quod in Chriſti patrimonio negligẽtior ſit, quam in ſuo, merito reprehendi poſſit, ſtatuimus.

Vt Epiſcopi, & Capitula tam cathedralium, quam collegiatarum eccleſiarum, Hoſpitalium etiam, ac quorumcumque piorum locorum gubernatores, ſeu adminiſtratores, & alij quicumque, qui beneficia eccleſiaſtica quæcumque cum cura, uel ſine cura quocumque nomine nuncupentur, etiam commendata, nunc obtinent, ab huius decreti editione; qui uero in futurum quomodocumque obtinuerint, ab adeptæ poſſesſionis die, quiſque intra ſpatium ſex menſium, edictis etiam interim publice propoſitis, omnium, & ſingulorum bonorum mobilium, & immobilium, iurium, actionum, annuorum cenſuum, ſiue redditũum, nominumue debitorum, & aliorum quorumcumque ad eorum eccleſias, uel eorum adminiſtrationi commiſſas, monaſteria, uel beneficia, eorumue menſas quocumque iure pertinentium, rationem diligentisſime conquirendam, & eorum omnium inuentarium, in quo locorum etiam fines, conditioneſq. omnes ſigillatim deſcribantur, per publicum notarium diligenter conficiendum curent. Epiſcopus quidem, adhibitis duobus, a Capitulo cathedralis eccleſiæ delectis.

Capitulum coram Epiſcopo, aut aliis pręfectis ab eo. alij uero coram fide dignis teſtibus.
Ex eo inuentario exempla duo, notarij publici auctoritate ad certam eorum fidem munita, conficiantur: quorum alterum Epiſcopi, & Capitula eccleſiarum cathedralium in archiuio, quod utriſque commune ſit, aſſeruent: alterum ad Metropolitanum mittant. Præfecti uero, et Capitula eccleſiarum, quæ collegiatæ ſunt, alterum exemplum in communi eorum archiuio retineãt: alterum in archiuio cathedralis eccleſiæ, intra cuius fines ſunt, aſſeruandum tradant.
At uero in quibus eccleſiis uel cathedralibus, uel collegiatis archiuium eiuſmodi non ſit, ab Epiſcopo inſtituatur.
Cæteri autem ſinguli, qui beneficia quæcumque eccleſiaſtica quouis titulo obtinent, exemplis itẽ duobus eodem modo confectis, unum in eccleſia ſua diligenter cuſtodiant: alterum ad cathedralem eccleſiam perpetuo conſeruandum mittant: unde, ſi uſus poſtulabit, exemplum ſumere eis liceat gratis.
Archiuia ſingula duabus clauibus occludantur. In eccleſiis cathedralibus, earum unam Epiſcopus, alteram Capitulum cuſtodiat. in collegiatis, alteram præfectus, alteram Capitulum ſeruet.
Pręterea in uiſitationibus, eiuſmodi inuentaria Epiſcopi ſecum adferant; et cum ijs, quę ſeruant ij, qui uiſitandi ſunt, ſigillatim conferant. perſpiciantq. diligenter, ne quid eorum, quæ ibi de-

ſcripta fuerint, deſit, quod eccleſiæ uel minimo detrimento eſſe poſſit. &, ſi quę forte deerunt, eccleſiæ reſtitui, omniaq. eius damna ſarciri ſtudeant. Ipſa quoq. inuentaria, ſi eis uidebitur, renouari iubeant. Et utiq. quæcumq. acceſſio, uel immutatio facta ſit, ea quotannis in inuentaria referatur.

Qui in his, uel negligentia, uel contumacia, uel fraude peccauerint; ſi Capitula, et alij, beneficia eccleſiaſtica obtinentes, Epiſcopi arbitrio; ſi Epiſcopus; primæ prouincialis cuiuſq. ſynodi, pœnas dabit.

EPISCOPI *intra ſex menſes uniones perpetuas, etiã eccleſiis iuriſpatronatus factas, et ipſa patronatus iura ex præſcripto Tridentini concilij recognoſcant; et traditam eiuſdem concilij decretis de illis rationem diligentiſſime ſeruent.* Seſs. 7. cap. 6. Seſs. 24. cap. 13. Seſs. 25. cap. 9.

SI *quæ laicis conceſſa eccleſiarum bona, aliquo modo caduca facta ſint; caueant Epiſcopi, & quicumque beneficia eccleſiaſtica obtinent, ne pœnam caducitatis remittant: niſi ſeruatis ijs, quæ in hoc genere iura præſcribunt. ſi ſecus fecerint, Epiſcopi in ſynodo prouinciali pœnas dabunt; cęteri ab Epiſcopo plectantur.*

QVI *bona eccleſiæ feudi nomine obtinent, a ſucceſſoribus in ea inueſtituram intra tempus, a iure præſtitutum, renouandam curent; eiſdemque fidelitatis iuſiurandum dabunt.*

Pari etiã ratione hæredes eorũ, et inueſtituram poſtulent; & iurent ijs, qui eccleſiæ præfuerint.

Qui id facere omiſerint, conſtitutas legibus pœnas pendant.

Ne autem res eccleſiaſticæ cum alijs confundantur, mandamus; ut feudatarij omnes in eiuſmodi renouationibus omnia bona, eorumq. fines ſigillatim, & nominatim publico inſtrumento deſcribant.

Hanc uero curam præcipuam Ordinariorum eſſe uolumus, ut illos cogant hæc omnia exequi, propoſitis pœnis eorum arbitratu.

Nemini beneficiorum eccleſiaſticorum bona pro pinquis ſuis intra tertium gradum in emphyteoſim, aut ad cuiuſuis temporis ſpatium, etiam per ſuppoſitas perſonas locare liceat: niſi euidens, & magna eccleſiæ utilitas, indicio Epiſcopi præter alia iuris requiſita, aliud poſtulare uideatur. ſi aliter factum fuerit, nulla ſit locatio; &, qui locarit, ab Ordinario puniatur.

Seſs. 25. cap. 11. EX AVCTORITATE *ſacri concilij Tridentini negotium damus Epiſcopis prouinciæ noſtræ, ut ſinguli una cum canonico a Capitulo, et altero de clero ab ipſis deligendo recognoſcant, etiam ex officio, quaſcumq. locationes bonorum eccleſiaſticorum, ad longum tempus a triginta annis factas. &, ſi eas in damnum eccleſiæ, & contra canonicas ſanctiones contractas fuiſſe adiudicauerint; irritas, & nullas declarent.*

NOLVMVS *cedentibus, aut decedentibus ijs, qui eccleſiaſtica obtinent beneficia, illorum fructibus fraudari ſucceſſores, aut ſaltem eorum recu-*

perationem litibus, & controuerſijs difficilem reddi: qua re fit, ut interim eccleſia debitis muneribus, & officijs deſtituatur.

Idcirco ſancimus, ne eccleſiarum rectores, aut quicumque beneficia eccleſiaſtica quomodolibet obtinentes, ſine Ordinarij licentia, ſcripto permiſſa, pendentes beneficiorum fructus quouis prætextu uel cauſa alienent: niſi uenditionis, uel locationis nomine. & tunc dilata in id tempus pretij, uel mercedis ſolutione, quo fructus erunt a ſolo ſeparati.

Quod ſi ſecus factum fuerit, contractus irritus ſit, & nullus; &, qui fecerit, arbitrio Ordinarij pœna afficiatur. quam etiam ſuſtineat is, qui eo in ſuam rem uti uoluerit.

CVM *pro cuiuſque eccleſiæ conſuetudine populus ad oblationes inuitatur, id grauiter, & modeſte faciendum eſt.*

Nec eo uaſis, aut ſacculi genere pecuniam accipiant, in quo quid quiſque dederit, cerni poſſit; ut fideles pietate adducti, non pudore quodammodo coacti, eleemosynam afferant.

Quæ cum ad ſubſidium ſacerdotum, uel aliorum pauperum, uel eccleſiarum reparationem, & ornatum ſit inſtituta, eam populus liberaliter præbere debet.

NE PER *inſcitiam, aut obliuionem id peccatum committatur, ut decimæ ijs, quibus legitime debentur, uel omnino non ſoluantur; uel ex parte tantum. ideo mandamus, & parochis, ut inter*

Miſſam, & prædicatoribus in concione, primo quoq. dominico die Aduentus, et Quadrageſimæ doceant populum, quid de ſolutione decimarum
Seſs. 25. cap. 12. *ſacrum Tridentinum concilium ſtatuerit; uehementerq. hortentur, ac moneant, ut debitas decimas integre perſoluant, ne propoſitas ab eadem Tridentina ſynodo excommunicationis pœnas ſubire cogantur.*

Seſs. 22. cap. 11. *Quibus etiam diebus eiuſdem Tridentini cōcilij decretū contra occupantes quouis modo fructus, bona, & iura eccleſiarum, & aliorum piorum locorum, communi lingua populo recitent.*

QVIA *contingit interdum, ut clerus urbanus congregatus, reliquo clero diœceſano non adhibito, aliqua decernat, quæ ad clericos uniuerſæ diœceſis pertineant, magno nonnumquam abſentium damno; idcirco nos communi eorū utilitati conſulentes, ſtatuimus; ut clerici, qui extra ciuitatem ſunt, cum primum in diœceſanam ſynodum conuenerint, aliquos eligant, qui urbanæ congregationis deliberationibus, quæ ad uniuerſum clerum ſpectant, interſint.*

Præcipimus etiam clero ciuitatis, ut antequam congregetur, ſemper eos, qui delecti fuerint, admoneat; ut ad congregationes adeſſe poſſint. Si uero non admonuerit, quidquid ibi actum, decretumue ſit, externo eius diœceſis clero detrimento eſſe non poſſit.

OMNES *uero eccleſiaſticas perſonas, & eorum bona, libertatē, commoda, & iura omnia Principibus*

cipibus ſummopere commendamus, admonentes eccleſiaſticam immunitatem ſiue ad hominum uitam, ſiue ad bonorum poſſeſſionem, fructuſq. pertineat; Dei ordinatione, ſummorum Pontificum decretis, & ſanctorum conciliorum auctoritate tributam, nulla ratione uiolandam eſſe.
Neque enim Principes, & magiſtratus res eccleſiaſticas attentare; neque ſacros, & religioſos homines ad ſuum iudicium, poteſtatemq. reuocare; neque Deo addictis bonis manum inijcere, aut ullum onus imponere debent. immo uero meminiſſe oportet, quas a Deo facultates conſequuti ſunt, eas ad ipſius Dei gloriam, & honorem, hominumq. ſacrorum ſalutem, et incolumitatem conferendas eſſe; qui pro eorum quiete, ac felicitate Deo preces aſſidue faciunt.
Cuius officij cum maxime intelligentes fore confidamus, in primis Catholicum, eundemq. potentiſſimum Hiſpaniarum Regem; & reliquos deinceps prouinciæ principes; dubitare non poſſumus, quin re ipſa efficiant, ut eorum magiſtratus, & Communitates nihil aduerſus immunitatem, & libertatem eccleſiaſticam ullo umquam tempore moliantur. quod ita ut fiat, Epiſcopi pro ſui officij munere curare, & eniti debebunt.
SACRAE *Tridentinæ synodi decretum ſequuti monemus omnes, quicumque beneficia eccleſiaſtica obtinent, ut hoſpitalitatẽ benigne exerceant; memores, Chriſtum Dominum in hoſpitibus recipi; a quo recipientur ipſi in æterna tabernacula.* Seſs. 25. cap. 8.

Hoc autem hoſpitalitatis officium eo magis Epiſcopis colendum eſt, quod illis eam uirtutem Apoſtolus in primis amplectendam propoſuit.

In hoſpitalitate autem non is habeatur delectus perſonarum, ut diuites potiſſimum inuitentur, qui cum fœnore reddant, quod acceperint; ſed, cum eccleſiaſticarum perſonarum domum nemini, quantum per facultates licuerit, clauſam eſſe deceat, profecto illis maxime patere debet, qui Dei uoce, ſanctorum Patrum cohortationibus, & exemplis, ſacrorum conciliorum præcepto, & auctoritate nobis commendati ſunt.

ET *ſacrorum canonum decretis ſtatutum eſt, & ſanctiſſimorum Patrum teſtimonijs celebratum, quæ bona fidelium pietas Deo conſecrauit, ea uel illorum neceſſitatibus honeſte ſubleuandis, qui diuinis dicati obſequiis, Chriſti miniſtri, & diſpenſatores myſteriorum Dei effecti eſſent; uel eccleſiis reficiendis, earumq. ornamentis ad diuinum cultum neceſſarijs comparandis, uel pauperibus ſuſtentandis addicta eſſe; ſi quidem ubi primum eccleſiæ bona eſſe cœperunt, eam naturam, & conditionem conſequuta ſunt, ut in alium, quam in ſacrum, & pium uſum eorum fructus conuerti nefas eſſet. Quare cauendum eſt, ne cupiditate prolapſi, quæ radix eſt omnium malorum, dum uel proprijs, uel propinquorum, & familiarium diuitiis, & honoribus ſtudemus, quæ Deo dicata ſunt, bona & eccleſiæ detrimento, & pauperum gemitu, & bonorum offenſione ad aliorum uſum*

conuertamus. itaque nos ſacrorum canonum, & ſanctorum Patrum auctoritate innixi, atque ijs adducti, quæ ſacra Tridentina ſynodus de officio adminiſtrandi bona eccleſiaſtica ſignificauit, eos omnes, qui ea obtinent, uehementer monemus, ut muneris ſui memores, hæc, quæ ſequuntur, diligentiſſime præſtent. Seſs. 25. cap. 1.

Epiſcopi, Abbates, Præpoſiti, parochi, ac cæteri omnes cuiuſcumque dignitatis, & gradus eccleſias, etiam eorum adminiſtrationi commiſſas, ac quæcumque beneficia eccleſiaſtica, etiam ſimplicia, quomodocumque, etiam commendata, in prouincia noſtra obtinentes, omni diligentia cognoſcere ſtudeant, quibus oneribus eorum eccleſiæ, & beneficia ex bonorum eccleſiaſticorum natura, uel ex illorum, quæ obtinent, propria inſtitutione, uel ex conditione Apoſtolicis litteris in prouiſione dictorum beneficiorum eis præſcripta, uel alia quacumque eius generis ratione ſubiaceant, illiſq. integre ſatisfaciant. quod ſi facere omiſerint, ſed eos fructus ſibi uindicare, uel ad alios tsansferre auſi fuerint, uel in quem debent uſum, non impenderint; ſe ex ſacris canonibus, & ſanctorum Patrum ſententia, ſacrilegij reos eſſe intelligant: & eorum omnium neceſſaria reſtitutione teneri: neque ulla omnino, etiam immemorabili, conſuetudine excuſari.

Atque ideo, ſi Metropolitanus tale commiſſerit, antiquior ſuffraganeus de eo ad ſynodum, & ſynodus ad Sanctiſſimũ D. N. Romanum Pontificem

deferat; ſi Epiſcopus ſit, et ab Archiepiſcopo, uel, eo abſente, ab antiquiore ſuffraganeo monitus plene non ſatisfecerit, ad synodum prouincialem, primo quoque tempore celebrandam, per eundem deferatur; ubi, & reſtituere cogatur; & pœnas ſubeat synodi arbitratu.

Si uero inferiori gradu, quam Epiſcopus fuerit, quicumque is ſit, ſi ab Ordinario loci monitus non ſatisfecerit, præter reſtitutionem eorum, quibus pia opera defraudauit, per ſex menſes administratione bonorum eccleſiaſticorum prohibeatur. Quod, ſi iterum in eo peccarit, grauioribus etiam pœnis plectatur.

Quo in genere tanto etiam grauius animaduertendum erit in eos, qui beneficia eccleſiaſtica obtinent commendata, quanto magis ex induſtria peccaſſe uidebuntur, ſi litteris Apoſtolicis præſcriptam legem propoſitam ante oculos habentes uiolare non ueriti fuerint.

Nouerint etiam ij, ad quos ſcientes huiusmodi fructus, uel aliquid ex illis commodum quouis nomine peruenerit, ſe eadem reſtitutionis lege teneri.

Ii uero, qui eccleſias, & beneficia eccleſiaſtica quæcũque obtinent, quorum fructus ad eos, tamquam diuinorum obſequiorum miniſtros, honeſte ſuſtentandos proprie ſunt attributi, ſi uberiores ſint, quam ad tuendam uitam, conditioniſq. ſuę rationem requiratur; dubitare non debent, ad eum finem hanc copiam illis eſſe attributam, ut

preter ea, quæ ad uictum, & cultum eorum ſatis eſſent, ſuppeterent etiam, quibus diuini cultus ornatus, & ſplendor conſeruaretur; & pauperum inopia, & indigentia ſubleuaretur. quemadmodum etiam Deus pleroſque diuitijs cumulat, ut amicos ſibi faciant; a quibus cum defecerint, in æterna recipiantur tabernacula. Quamobrem per uiſcera miſericordiæ Ieſu Chriſti obteſtamur, atque monemus, ut meminerint ea bona non eſſe ſibi credita ad luxum, neque ad augendos conſanguineos, ſed ad uitam honeſte, ut fidelem Dei miniſtrum, & pietatis chriſtianæ magiſtrum decet; traducendam. ex eo uero, quod ſupererit, ſi neceſſaria pauperibus alimenta denegarint, intelligant ſe, quos non pauerint, occidiſſe; atque ob uiolatam ſanctisſimæ charitatis legem mortale peccatum commiſſiſſe: quo ſibi iram in die iræ theſaurizauerunt.

Modum autem, & rationem, qua metiri ſe pro conditione, & gradu unumquemque oporteat ad uitam ſuam fructibus eccleſiaſticis honeſte ducendam, eam eſſe omnes debent intelligere, quæ ab ijs non diſcrepet; quæ in ſacris canonibus, & præſertim in his noſtris conſtitutionibus de clericali frugalitate, & modeſtia ſtatuta ſunt.

Quæ uero de fructibus eccleſiaſticis dicta ſunt, eadem etiam de ſuppellectili omni, cæteriſq. rebus, quæ ijſdem fructibus comparata ſunt, dicta eſſe intelligantur. ne quæ de domeſtico eccleſiaſticorum hominum cultu, & ornatu per nos in hac

ſynodo decreta ſunt, aut ad propriam auaritiam, aut ad propinquorum ſplendorem ſtatuta eſſe uideantur.

QVAE AD SACRAMENTVM MATRIMONII PERTINENT.

DILIGENTISSIMI *ſint Epiſcopi in ea obſeruatione, ne quiſquam a regula, quam in celebrando matrimonio ſeruandam ſtatuit Tridentina ſynodus, ulla ex parte diſcedat.*

Seſs.24 c.1 De reformatio. matrimo.

Ne autem matrimoniorum, quæ contrahentur, memoria facile pereat, ſi quam facultatem Epiſcopi, aut parochi cuiquam alij ſacerdoti, ut in contrahendo matrimonio interſit, concedendam aliquando duxerint, id ſcripto tantum faciant; eiuſq. exemplum Epiſcopi in aliquo libro deſcriptum diligenter adſeruent: parochi autem in eum librum referant, in quo coniugum et teſtium nomina ex præſcripto Tridentini concilij ſcribere debent. quidquid uero eo libro parochi ſingulis annis ſcripſerint, id in fine anni Epiſcopo deſcribendum tradant.

Denuntiationes, quæ matrimonium antecedere debent, feſtis illis diebus fiant, qui eccleſiæ præcepto ſeruantur, media ea Miſſa, ad quam frequentior populus conuenire ſolet, quo id facilius notum omnibus eſſe poſſit.

Si parochus in matrimonio denuntiationes, uel

benedictionem ſine probabili cauſa procraſtinarit, cuius iudicium deinde ſit Epiſcopi, ab eo plectetur.

Parochi, cum ſponſis benedicendum erit, id, celebrata Miſſa, cui illi interſint, ſemper faciant.

Vſum autem illum in eccleſia bibendi, & frangendi cyathi, & alia id generis, quæ indecore fiunt, cum aliqui matrimonio iunguntur, amplius ne adhiberi patiantur.

Epiſcopi ea, quæ de matrimonio Tridentina ſynodo in reformatione matrimonij, & his noſtris constitutionibus decreta ſunt, communi lingua diuulganda curent; & omnibus ſuæ diœceſis parochis eorum exempla diſtribuant: ut illi ſingulis quibuſuis tribus menſibus frequentiſſimo populo in eccleſiis recitent, niſi aliud Epiſcopo uideatur.

DE MERETRICIBVS, ET LENONIBVS.

VT MERETRICES *ab honeſtis mulieribus omnino internoſcantur; curent Epiſcopi, ut aliquem amictum palam indutæ ſint, quo earum turpem conditionem, & uitam omnes notam habeant.*

Neue eiſdem liceat, etiam ſi aduenæ ſint, in meritorijs tabernis, uel publicis cauponis pernoctare, uel commorari; niſi itineris cauſa; idq. unum diem tantum.

Curent etiam in unaquaque ciuitate locum eis

adſignandum, ab hominum frequentia, & a maioribus eccleſiis remotum, ubi omnes habitent ea lege; ut, ſi extra eius loci fines domum, eiuſue partem conduxerint, uel in quacumque domo quauis de cauſa amplius unum diem habitauerint, & ipſæ, & domini, ſeu locatores ſeuerius puniantur. Quam rem quamprimum efficiendam Principes, & magiſtratus pro ſua pietate ſuſcipient.

Ab ijs etiam petimus, ut huiuſmodi impudicis mulieribus omni gemmarum, auri, argenti, & ſerici uſu interdicant.

Omnesque, qui lenocinio quæſtum faciunt, ex ſuis finibus exterminent.

DE HISTRIONIBVS, CINGARIS, TABERNIS MERITORIIS, ET ALEATORIBVS.

DE HIS *etiam principes, & magiſtratus commonendos eſſe duximus.*

VT *hiſtriones, & mimos, cæteroſq. circulatores, & eius generis perditos homines e ſuis finibus eijciant; & in caupones, & alios, quicumq. eos receperint, acriter animaduertant.*

VT *uagum, & fallax cingarorum genus arceant; niſi certis ſedibus collocati, uitam honeſtis artibus, & in reliquis omnibus, ut chriſtianos homines decet, agere uelint.*

VT *ganeas, & tabernas meritorias, omnis ne-*

quitiæ ſentinas,e prouincia tollendas curent. Quod,ſi quæ ferendæ uidebuntur, iubeant neminem in eis hoſpitio recipi; ſed tantum uinum, & edulia uenalia proponi.

ET, *quoniam uſu compertum eſt,ex aleæ ludo, ſæpe furta, rapinas, fraudes, blaſphemias, aliaq. id generis flagitia proficiſci; prohibeant taxillis, aut alea ludi: & grauiter in publicos aleatores, & in eos, qui huiuſmodi ludis interſunt, quiue domum ad recipiendos ludentes expoſitam habent, animaduertant.*

MAXIME *uero efficiant, ut bonis artibus uel inſtituendis, uel renouandis, otia, quantum fieri poterit, e ciuitatibus tollantur.*

DE IMMODERATIS SVMPTIBVS COERCENDIS.

COPIOSIS, *& locupletibus illud ſemper propoſitum eſſe debet ſancti Ioannis Apoſtoli, Si quis habuerit ſubſtantiam mundi huius, et uiderit fratrem ſuum neceſſe habere, & clauſerit uiſcera ſua ab eo, quomodo charitas Dei manet in illo? unde facile intelligunt, quam facultates ſuas ad pauperum difficultates, et neceſſitatem ſubleuandam conferre debeant. Quamobrem magnopere cauendum eſt, ne ſubſidia pauperum in ſuperuacaneos ſumptus, & inanes delitias effundantur. Proinde admonemus, & enixe hortamur principes, & magiſtratus, ut effuſam impenſam, & om-* 1. Ioan. 3.

nem intemperantiam certis legibus coercentes, modum ſtatuant non ſolum quotidianis epulis atque conuiuijs, uerum etiam ueſtibus, equis, rhedis, famulis, alijſq. non neceſſarijs apparatibus; & denique omni, & domeſtico, et externo ornamento, & inſtrumento moderationem adhibeant. qua pecuniæ effuſione ſublata, innumerabilibus malis, quæ inde ortum habent, occurretur. Quod facilius etiam fiet, ſi principes ipſi, quorum mores, & uiuendi rationem populi plerumque imitari ſolent, non modo leges propoſuerint; ſed etiam, quemadmodum legibus parendum ſit, exemplo docuerint.

DE VSVRIS.

*V*SVRAM *ad perniciem populorum latius manantem pro noſtri muneris cura reprimere cupientes, quædam huius generis delicta ex ſacrorum canonum, & probatorum Patrum ſententijs delegimus; quæ quoniam frequentius in hac prouincia committi animaduertimus, ea præcipue, ac nominatim prohibenda duximus, eo conſilio, ut, ſi quis in alijs etiam eiuſdem generis uetitis contractibus deliquerit, pœnas, a iure conſtitutas, ſibi ſubeundas eſſe intelligat.*

*E*X MVTVO, *uel depoſitis, etiam apud iudæum factis, nihil præter ſortem a quouis homine percipi ex conuento, uel principaliter ſperari poſſit, tametſi pecuniæ ipſæ ſint pupillorum, aut*

uiduarum, aut locorum pioru͂, uel etiam dotales, niſi quatenus id iure nominatim permittatur.

Si quis oblatas re ipſa, loco, et tempore pecunias, etiam dotales, ſibi debitas, accipere recuſauerit; nihil præter ſortem, etiam ratione damni emergentis, uel lucri ceſſantis, uel ex quacumque alia cauſa accipere poſſit.

NE FIANT *cambia, cum litteræ ad deſtinatum locum uere non mittuntur, & ibi non ſit ſolutio, ſed uno, & eodem loco pecunia datur, & recipitur, uel quando dantur, & accipiuntur pecuniæ cum eo pacto, ut habeatur recurſus ad domum, uel ad reſpondentem dantis, aut accipientis, quod pactum uulgo uocatur la ricorſa: atque ita impenſæ, aut alterius rei onus imponitur.*

NE CVI *liceat cum altero ita contrahere, ut is totam pecuniæ ſummam ei, qui dederit, ſoluat; cum ille partim pecunia dederit, partim nominibus, quę difficile exigi poſſint, uel in rebus pluris, quam ualeant, æſtimatis.*

Ne cui, præſentem pecuniam quærenti, quidquam carius uendatur, ut ſtatim ab uenditore per ſe, uel per interpoſitã perſonã uilius ematur.

Ne quis rem aliquam, ob dilatam ſolutionem, carius uendat iuſto pretio.

Ne ob anticipatam ſolutionem res minoris ematur iuſto pretio, uel ſoluatur minus, quam debeatur.

Ne res uendatur, dilata in tempus ſolutione, ita, ut pretiu͂, quod interim rei accreuerit, uendito-

ri ſoluatur, ſi eiuſdem periculo non ſit diminutio.
Ne res modico pretio pignori detur, uel uendatur pacto redimendi intra certum tempus; ut, ſi ad dictum tempus res redempta non ſit, res libera ſit emptoris, uel eius, qui pignori accepit.

NE *frumentum, uinum, oleum, aliudue detur, ut eo, quod datum eſt, aliquid amplius exigatur, ſiue eiuſdem generis, ſiue alterius quomodocumque; etiam ſi operæ ſint.*
Ne quis mutuo det frumentum, uel id genus aliud corruptum, ut tantundem integri carioris reddatur; etiam ſi reſtitutio differatur in quodcumque tempus debitori commodum.

NE *in ſocietate, in quam alter pecuniam confert, alter operas, lucri diſtributio conſtituatur, niſi per quotas partes.*
Nec ultra eas, certa pecuniarum ſumma, uel quid aliud, conferenti pecuniam, perſoluatur.
Neque fiat pactio, ut ſors ſalua ſit; fructus uero communiter diuidantur.

IN *ſocietate animalium, quæ inæſtimata alicui dantur ad cuſtodiam, ſiue ut operas præſtet, omnes caſus, etiam fortuiti, ſemper ſint periculo eius, qui dederit; niſi id alterius ſocij dolo, uel magna negligentia accidiſſe conſtiterit.*
Nec fiat pactum, ut ſors ſit ſemper ſalua, etiam ex primis fœtibus.
Neue quidpiam certum, præter ſortem, ex fructibus animalium quotannis ſoluatur.
Et in locationibus animalium, quæ fiunt certo

pretio, ſi illa abſq. dolo, aut negligentia eius, qui conduxit, deteriora fiant, id ſemper ſit damno eius, qui locarit.

Si autem animalia dentur æſtimata, ita, ut ſors danti ſalua ſit, nihil omnino percipi poſſit.

NE *fiant contractus, qui libellarij, ſeu ficti libellarij dicuntur, ubi non antecedat emptio certæ rei immobilis pretio iuſto.*

Vel ubi uenditor redimere cogatur; uel ubi non poſſit redimere, niſi poſt certum tempus.

Vel ubi annuus cenſus, ad cuius ſolutionem res obligatur, ſuperat æſtimationem fructuum, quos ex ipſa re dominus ſolet, aut poteſt percipere.

Et ſi loco pecuniæ uinum, frumentum, uel quid aliud in ſingulos annos promittatur; illud ad pecuniæ, & iuſti pretij rationem redigatur pro conſuetudine locorum.

SI QVI *autem in aliquo ex his caſibus, aut alijs, qui uſuram ſapiunt, & a iure, ut iniqui, prohibentur, contraxerint, ipſi contractus, etiam iureiurando muniti, nulli, irriti, & inanes ſint. contrahentes uero, tabelliones, qui inſtrumenta confecerint, proxenetæ uſurarum, aut lucri participes, miniſtriq. omnes horum ſcelerum, & pœnis, iure ſtatutis, & eccleſiaſticis cenſuris puniantur.*

Hortamur uero principes, & magiſtratus, ut ipſi etiam huic peſti, quibus maxime poterunt, remedijs occurrant.

CONSTITVTIONVM
PARS TERTIA.

DE PIORVM LOCORVM
ADMINISTRATIONE.

Seſs.7.c.15 Seſs.25.c.8 VT PIA *loca omnia fideliter diligenterq. adminiſtrentur; quæ ſacrum Tridentinum concilium Epiſcoporum curæ ac ſtudio maxime commendauit, hæc mandamus, quę illi ab omnibus ſeruāda curabunt.*

QVI *Hoſpitalia, ſeu alia pia loca ad peregrinorum, infirmorum, ſenum, pauperumue uſum præcipue inſtituta, in commendam, adminiſtrationem, aut quemcumque titulum, aut eccleſiis ſuis unita, obtinent; domos, & ædificia horum locorum ruinoſa, uel diſiecta ſarciant, & reſtituant.*

Quæ ab aliјs occupata, aut amiſſa, iniuſteue alienata ſunt, recuperent.

Impoſitum illis onus, & officium omnino obeant.

Hoſpitalitatemq. ex fructibus, illi muneri attributis, re ipſa exerceant.

Seſs.25.c.8 Clemen. Quia de relig.dom. *Cæteraq. omnia præſtent, quæ a Vienenſi, & Tridentino concilio præſcribuntur.*

Quod officium ſi moniti ab ordinario non fecerint, uel per eccleſiaſticas cenſuras, & alia iuris remedia ad ſui muneris functionem compellan-

tur; uel eiuſdem Tridentini concilij præſcripto eos Epiſcopi ab illa adminiſtratione, curaue in perpetuum amoueant.

Quibus nullo modo condonent, aut remittant eos fructus, quos, contra Hoſpitalium inſtitutionem perceptos, in foro conſcientiæ reſtituere tenentur.

QVI *pecuniam eccleſiis, Confraternitatibus, aut quibuſcumque pijs locis debent, illorum procuratores, ſyndici, miniſtri eſſe, aut ullam denique eis officij, aut negotij partem adminiſtrare non poſſint.*

ADMINISTRATORES *eccleſiaſtici, uel laici piorum locorũ, ſiue Hoſpitalia, Montes pietatis, Confraternitates, Miſericordiæ, Charitates, Conſortia, Diſciplinæ, ſiue alio quocumque nomine nuncupata ſint, qui nunc ſunt, intra tres menſes; qui deinceps deligentur, antequam ad adminiſtrationem accedant, iurent ſe fideliter, & accurate munus ſuum exequuturos.*

Fructus, qui pauperibus addicti fuerint, ueris pauperibus tantum diſtribuant, quemadmodum cuiuſque inopia, & eius uoluntas, a quo bona illa profecta ſunt, poſtularit.

Qua in re, ne ulla fraus fieri poſſit, ineatur aliqua ratio, Epiſcopo probanda, qua ei conſtare poſſit, in quas perſonas fructus illi erogati fuerint.

Quos autem compererit Epiſcopus, uel inique diſtribuendo, uel in ſuum commodum uertendo, uel inutilibus et ſuperuacaneis ſumptibus faciendis,

male in adminiſtratione uerſari, eos pro modo culpæ puniat; & ad reſtitutionem legitime cõpellat; & ab officio etiam, ſi ei uidebitur, amoueat. Quod, ſi contra, quam a Tridentino concilio de-
Seſs. 22. cap. 19. *cretum eſt, ne rationem adminiſtrationis reddant, tribunal Epiſcopi declinare uoluerint; eccleſiaſticis pœnis ab eodem coerceantur.*

IIS, *qui bona piorum locorum adminiſtrant, ea, ſi immobilia ſint, uel pretioſa mobilia, uendere, permutare, in emphyteoſim dare, aut quouis modo alienare, niſi ijs ſeruatis, quæ a ſacris canonibus requiruntur, & ex conſenſu atque auctoritate Epiſcopi, nullo modo liceat. Qui contra fecerint, Epiſcopi arbitrio puniantur; &, quod actum eſt, irritum, ac nullum ſit.*

PIORVM *locorum bona adminiſtratorum arbitrio ne locentur; ſed publice locanda proponantur, facta omnibus conducendi poteſtate.*

Quos pijs locis aliquid debere conſtiterit, ijs eorum locorum bona locari ne liceat.

Qui piorum locorum bona conducere uoluerit, det idoneum fideiuſſorem, cum quo iure agi poſſit æque, atque cum ipſo principali conductore. Aliter facta locatio, & conductio irrita, ac nulla ſit

VT *autem hæc, cæteraq. omnia, quæ Tridentina ſynodus de Hoſpitalibus, et alijs pijs locis ſtatuit, facilius Epiſcopi præſtare poſſint; præcipimus parochis, ut diligenter ſingula, quæ in parochijs ſuis ſint Hoſpitalia, & pia loca, eaque præſertim, in*

quibus

quibus re ipſa hoſpitalitas, cæteraue adminiſtratorum munera non exerceantur; ad Epiſcopum quamprimum deferant, cuius arbitrio parochi huius officij prætermiſſi pœnas dabunt.
Rogamus autẽ principes, et magiſtratus omnes, ne Epiſcopos ſuo officio fungentes, et contra contumaces iure agentes impediant; ſed ea, qua decet pietate, eos omni ope, & auxilio iuuent.
IN *petendis eleemoſynis, Hoſpitalium, et aliorum locorum piorum nomine, hæc præcipue ſeruari iubemus.*
Vt in illis Hoſpitalibus, et pijs locis re ipſa, quæ debetur hoſpitalitas, et pia opera exerceantur.
Vt ea loca ſint in illa diœceſi, in qua eleemoſyna petenda ſit; neque ea ad utilitatem eiuſmodi locorum alienæ diœceſis conuertatur.
Vt, qui petet, ſit eiuſdem diœceſis.
Sit bonæ exiſtimationis.
Non fuerit ex numero quæſtorum, quos damnauit ſancta Tridentina ſynodus.
Illud officium gratis, uel conſtituta certa mercede præſtet; nec ullo modo particeps ſit eleemoſynarum.
Ab Epiſcopo eiuſdẽ diœceſis ſcriptam licentiam, quotannis renouandam, impetrarit.
Qui contra, quam hoc decreto ſancitum eſt, petierit, ab Epiſcopo grauiter puniatur.
Cui etiam curæ erit, ut, quæ eleemoſynæ collectæ fuerint, uere in pium tantummodo eorũ locorum uſum, quorũ nomine petitæ fuerint, conferantur.

L

IN Hoſpitalibus,pijsq. diuerſorijs,ubi hoſpitalitas exercetur,mares cum fœminis, etiam ſpecie matrimonii, niſi id certisſime conſtet, uerſari ne liceat; neue ea loca, quæ bonorum ſubſidio ſunt addicta, circulatoribus, aleatoribus, nebulonibus,et iſtiuſmodi nequiſſimis hominibus pateant.

MENDICI, morbum ſimulantes moneantur,ut ſe in aliqua arte potius exercentes,inde ſibi honeſtum uitæ ſubſidium comparent, quam ignauiæ ac deſidiæ dediti, oſtiatim, in triuijs, & in templis miſerrime mendicent.

Si id recuſauerint, curent Epiſcopi, ut eijciantur; neque illis domorum hoſpitalium præterea aditus pateat.

Summopere uero hortamur principes, & magiſtratus, reliquoſq. omnes Chriſti fideles, ut mendicos,uere ægrotos, unum in locũ conducendos, ibiq. eleemoſynis ſuſtentãdos, ſtudioſiſſime curẽt.

POENAM excommunicationis eo ipſo ſubeundam proponimus notariis, ſcribiſq. omnibus, qui teſtamenta, codicillos, aliaſue tabulas de legatis ad pias cauſas,de rebus, quę pro male partis,uel furto ablatis,relictæ ſunt, quas ipſi rogati cõſcripſerint,aut ab aliis ſcriptas apud ſe habeant;niſi ad tres menſes Epiſcopo id ſignificauerint. ijs uero, qui poſthac eius generis negotia ſcripſerint, niſi intra menſem,cuius initium fiat a morte teſtatoris,eidẽ Epiſcopo rem notã fecerint; eamq. particulam de legatis,uel relictis rebus deſcriptã, & auctoritate publica munitam, debita mercede

accepta, illi tradiderint. Quæ omnia ſic agantur, niſi iuſtum interceſſerit impedimentum; quo ſublato, ea, quæ ſupra ſcripta ſunt, notarii exequantur.

Decretum autem hoc noſtrum bis quotannis ab omnibus parochis populo, ſibi commiſſo, recitari uolumus.

CVRENT *Epiſcopi, ut retento piæ eleemoſynæ inſtituto, tollantur publicę illæ commeſationes, cæteraq. huius generis, quæ a ſodalitatibus, quas cōfratrias, uel confraternitates uocant, præſertim intra ambitum eccleſiarum die Pentecoſtes, & die Cœnæ Domini, ac certis aliis ſolennibus feſtis diebus, pietatis ſpecie fieri ſolent, non ſine bonorū offenſione, propoſita pœna ſuo arbitratu.*

EPISCOPI *omnem curā, & operam ſuam conferant ad erigenda, & inſtituenda ex auctoritate ſummi Pontificis loca pia, quæ Montes pietatis appellantur, in ſingulis ciuitatibus, & inſignioribus oppidis; unde mutuas pecunias pauperes poſſint accipere.*

Eaque, & quæ iam conſtituta ſunt, ſtudioſe, & fideliter adminiſtranda curent.

Principes autem, & magiſtratus obſecramus, ut ea in re Epiſcoporum ſtudium, & diligentiam omni ope adiuuent.

Nec in eis quidquam preter ſortem, niſi pro miniſtris, & aliis neceſſariis ſumptibus, idq. ex ſummi Pontificis auctoritate, accipiatur.

DE MONIALIBVS.

VT in monaſterijs regularium mulierum, quæ in religionē Deo ſe dicarunt, et integra conſeruetur uetus diſciplina; et, ſi fortaſſe uſquam deprauata eſt, reſtituatur; ad eamq. ſe ſe ipſæ conformantes, in rerum diuinarum contemplatione liberius conquieſcant: nos has pie recteq. uiuendi formulas, partim concilij Tridentini decretis traditas, partim pro ratione horum temporum ad prouinciæ noſtræ utilitatem conſtitutas, ab omnibus in hac prouincia monialibus, etiam quæ Regulariū curæ commiſſæ, uel alia quauis ratione Epiſcoporum iuriſdictioni ſubiectæ non ſunt; ex facultate a ſummo pontifice Pio IIII. nobis data, ſeruari omnino iubemus.

DE MONIALIVM NVMERO.

Seſs. 25. cap. 3. De Reg.

Ex Tridentini concilij iuſſo, unicuique monaſterio eum Superior monialium numerū conſtituat, qui pro modo, & facultate loci, & conſuetis eleemoſynis ſuſtentari commode poſſit; idq. intra annum facere ſtudeat. neque eum numerum, niſi facta monaſterio annua, quæ ſatis ſit, fructuum acceſſione, augeri ullo modo liceat.

Monaſteria, in quibus duodecim non ſunt, quæ profeſſæ uelo utantur, quæq. eum numerum proprijs fructibus, aut conſuetis eleemoſynis alere

non poſſunt, transferre, & cum alijs monaſterijs eiuſdem, aut alterius ordinis unire ſtudeat Epiſcopus diligenter; uocatis ad id Superioribus regularibus; ſi modo res agatur eius monaſterij, cuius cura ad illos pertineat.

Si uero eiuſmodi unio minime expedire uideatur, eum numerum monialium tempore interire, & ad nihilum redigi ſinat, adempta omnino illis monialibus facultate recipiendi nouitias.

Earum autem monialium monaſteria, & monaſteriorum fructus iam nunc aliis monaſteriis, aut locis, quibus ex legibus eius ordinis deberi uidebuntur, attribuantur.

DE PRAEFECTIS, ET ALIIS MINISTRIS MONIALIBUS.

EPISCOPI ad duos menſes, poſteaquam hæ cõſtitutiones in lucem editæ erunt, Abbatiſſas, & quaſcumq. præfectas, quæ ſuum præfecturæ officium perpetuum eſſe profitentur, edicto etiã, ſi ita iudicarint, moneant, propoſita priuationis pœna, quam ipſo facto ſubeant; ut illæ iura, ſibi a ſede Apoſtolica cõceſſa, ad alterum menſem ipſis, aut eorum uicarijs, ac ſimul illarum Superioribus, ſi Regularium curæ commiſſæ ſunt, exhibeant: ut, an recte ſe habeant, cognoſci, et de ijs, ſi opus erit, ad ſummum Pontificem referri poſſit. Quod ſi eo præſcripto tempore non exhibuerint; eo di-

gnitatis gradu illas priuatas Epiſcopus declaret; detq. operam earum Superior, ut aliæ in earum locum rite ſufficiantur.

NVLLA *monialis ambiat, aut ullo quouis modo, ſiue directe, ſiue indirecte per ſe, aut per aliam, honores, officiaue cuiuſuis generis ſui monaſterii querat, hac conſtituta pœna; ut & ipſa, & quæ ſibi in ea re fauerint, in Capitulo per tres ſextas ferias ad pedes ſingularum monialium terram deoſculantes, ſuam accuſent ambitionem. ipſaq. præterea, ſi id officiū conſequuta erit, eo, cæteriſq. muneribus priuetur, Superioris arbitratu. Singulæ, propria uoluntate depoſita, et ad obtemperandum paratæ, ſibiq. Dei gloriam, & commu nem monaſterii utilitatem tātummodo proponē tes, ad honores, & officia eas eligent, quas, omni remoto humanitatis affectu, ſpiritus ſancti impulſu, ad id munus magis idoneas eſſe iudicauerint.*

Seſs. 25. cap. 7. PRAEFECTA, *quocumque nomine appelletur, ex Tridentini cōcilii decreto ne minor quadraginta annis eligatur; queue in uitæ honeſtæ laude uixerit octo annis, poſtquam profeſſa eſt. Quod, ſi in eodem monaſterio non eiuſmodi reperiatur, ex alio eiuſdem ordinis deligi poſſit. Sin autem Superiori, qui electioni præeſt, hoc etiam incommodum eſſe uideatur, Epiſcopo, uel alio Superiore conſentiente, eligatur ex ijs, quæ in eodem monaſterio triginta annis maiores natu ſint: queue annis ſaltem quinq. poſt profeſſionem recte uixerit. In reliquis conſtitutiones ſingulorum ordinū*

monaſteriorum ſeruentur.

Huiuſmodi præfecta, & eius uicaria, Diſcretæ etiam, quæ alio nomine matres conſilii uocãtur, ubi eæ a Capitulo eligi conſueuerunt, tacitis ſuffragiis coram Superiore, aut eius miniſtro eligãtur; qui extra monaſterium ad cancellos, ſiue claſtros ſtet, ex decreto Tridentini concilii. c. eod.

Nequaquam autem ad hæc officia deligi poſſint, niſi præfecta duas ex tribus partibus calculorũ tulerit, uel ſuffragiis, uel acceſſu. uicaria uero, & Diſcretæ pluribus dimidia parte ſuffragiis creentur.

In quibus monaſteriis plures germanæ ſorores ſunt, ſi earum una monaſterio præficitur, reliquæ ſorores, neque uicariæ, neque Diſcretæ, neq. ianitrices fieri; neque ſcribæ, aut celerarię officio fungi poſſint.

Minora uero officia, ueluti ianuæ, rotæ, ſermonibus præpoſitarum, earumue, quæ nouitias docẽt, ſacriſtiæ præfectarũ, et quæ iis præſunt, quæ manuum induſtria ſe ſe exercent, illarum præterea, quæ ſcribæ, aut raticionatoris munere fungũtur, et quæ ægrotis miniſtrãt, ab eo, qui electioni præeſt, una cum confeſſore, præfecta, uicaria, et Diſcretis pro earum mentis conſcientia, quibus opportunum uidebitur, tribuantur. quo decreto nihil derogatum ſit iis monaſteriis, in quibus ad huiuſmodi officia Capituli ſuffragiis moniales deligi ſolent.

Earum officia, quæ electæ fuerint, ſint duorum

annorum, aut, in quibus ea eſſet conſuetudo, ad ſummum trium. illis cum perfunctæ fuerint, tantundem ſaltem temporis uacent ab officijs; nec in eiſdem confirmari poſſint a monialibus: niſi grauis cauſa extiterit, iudicio Superioris probata. qui etiam eas ante tempus, officio praefinitum, inde mouere poſſit, ſi id male adminiſtrant.

Quæ delectæ fuerint, quemadmodum earum obedientia poſtulat, officia ſuſcipiant; & eorum munera ſine recuſatione humiliter exequantur. quæ aliter fecerint ſine iuſta cauſa, quæ Superiori probata ſit, iure ſuffragij priuentur: ut neque ipſæ alias eligere, neque ab alijs eligi poſſint, arbitrio Superioris.

PRAEFECTA *monaſterij, tanquam communis omnium monialium mater, ipſarum, & corporis, & animæ ſaluti diligentiſſime conſulat; eaſq. ſtudioſe admoneat: ut puro corde ſint; uitæq. integritatem ſeruent; et ad perfectionem uirtutum omnium contendant. ſi quidem quæ religionem ſuſceperunt, niſi ad ſummum illum gradum pro uiribus peruenire conentur, minus ſane efficiunt, quam debent; pro uitæ, & ordinis inſtituto, quod profitentur. Meminerit autem ſibi reddendum eſſe rationem iuſtiſſimo iudici erratorum, quæcumque moniales eius negligentia, aut culpa admiſerint.*

IN PRIMIS *uero curet, ut pax, & concordia ſororum conſeruetur, ſublatis, quantum ab ea fieri poterit, omnibus diſſidij, ac diſcordiæ cauſis, ut,*

quemadmodum debent, unum corpus, & unus ſpiritus in earum ſponſo Ieſu Chriſto, perfecto charitatis uinculo colligentur.

Studeat etiam, ut ſingulæ ſuo munere recte fungantur. neque ulla alterius officium occupet, niſi auxilij cauſa; idq. ipſius iuſſu. &, ut omnia ordine perficiantur, in primiſq. ut ſilentium horis ac locis præſcriptis ſeruetur. ſi uero alicuius importunitas, aut re, aut uerbo, ſororum pace perturbata, charitatem uiolarit; acerrime ab ipſa præfecta, &, ſi opus erit, a Superiore etiam monialium puniatur, & eius animi elatio edometur.

HVIC *autem præfectæ, eiuſue uicariæ, quæ, illa abſente, eius uim, & locum obtinet, moniales omnes omnino obedientiam, & obſeruantiam præſtent, quemadmodum earum uotum poſtulat.*

Quę uero eius iuſſa neglexerit, neque pœnitentiã ſibi impoſitam adhibere uoluerit, aut ſuperbe, & iniurioſe reſponderit, non habita eius dignitatis ratione, aut contumaciter defendendo, uel excuſando, eam impedierit, quominus illas reprehendat, aut caſtiget, quæ aliquid commiſſerint; ut ſuæ contumaciæ, & inſolentiæ graues pœnas pendat; apud Superiorem accuſetur ab ijs, quas Diſcretas appellauimus. quæ niſi id fecerint, flagella, diſciplinæ nomine, ſibi ſemel adhibere, & humi cibum capere cogantur.

Singulis etiam hebdomadis præfecta monialium conuentum, ſiue Capitulum habeat, corrigendi cauſa moniales pro erratis, quæ ipſe publice, uel

in ſuorum officiorum munere admiſerint, quorum ueniam ipſæ ſponte, atque humiliter coram omnibus petant, eisq. pœnitentiam imponendi; aliaq. adhibendi, quæ earum inſtitutis tradita ſunt ad ipſas in humilitate, & ſui contemptione continendas, atque ad uirtutes omnes ſtudioſe ſectandas.

Caueant autem moniales, ne pœnitentiam ſibi a præfecta impoſitam, pertinaciter recuſent; neue ſuperioris temporis delicta ſibi inuicem iniquo animo obiiciant. Quæ hoc commiſerit, ei hæc ſit pœna, ut ſtatim ad ſingularum monialium pedes terram exoſculetur; ſibiq. flagella nomine diſciplinæ adhibeat.

In negotiis paulo grauioribus præfectæ nihil decernant; niſi ſcientibus, & conſentientibus maiori ex parte Diſcretis, ſeu Matribus conſilii.

In iis uero, quæ maioris ſunt deliberationis, præfectæ uniuerſum monialium Capitulum conuocent; idq. ipſis ratum ſit, quod maiori monialium parti placuerit.

In omnibus autem tacitis ſuffragiis caueant moniales, ne ſuffragii pilas, uel calculos inter ſe tradant in manus: iis, quæ id commiſerint, ea pœna ſit, ut priuatæ Capitulo neque eligere, neque eligi ſuffragio poſſint, arbitrio Superioris.

Ad ſuffragia autem de quacumque re ferenda non admittantur; niſi quæ triennium poſt emiſſam profeſſionem in monaſterio fuerint commoratæ.

DISCRETAE *probitate, & prudentia cæteris monialibus antecellant.*

Neque ſint pauciores quatuor, ubi moniales plures non ſint quadraginta; quod ſi plures ſint, ſaltem ſex creentur.

MONIALES *reliquarum ſermonibus audiendis eiuſmodi præponantur, quæ ætate matura, & ſpectata probitate ſint. Hæ diligenter, fideliterq. ſuo officio fungantur: & ita loquentibus reliquis adſiſtant, ut, quidquid tum intus, tum foris dictum, factumue fuerit, ipſæ audiant; ac ſtudioſe animaduertant. nec enim quidquam aut ita ſecreto proferri, ut eas lateat; aut, quod indignum ſit Dei ancillis, dici, aut fieri patientur: in quo ſi quidquam ſecus commiſſum fuerit earum culpa, uel negligentia, grauisſima pœna ſui Superioris arbitrio puniantur.*

NOVITIARVM *curam ſola magiſtra electa loco, a cæteris monialibus ſeparato habeat. alia præterea nulla.*

Hæc nouitias in timore, & cultu Dei, & in obſeruatione religionis erudiat. coneturq. & uitæ exemplo, quæ nullam habeat anſam reprehenſionis, aſſiduiſq. admonitionibus, ita eas inſtituere in ſpiritualis, & ſanctæ uitæ ratione; ut progredientes, Deo adiutore, perfectæ eius ancillæ poſſint euadere.

Quæ autem ſibi id temere aſſumpſerit, ut aliquã ex nouitiis erudiat, ius ei ſuffragii adimatur; ut neque eligere, neque eligi poſſit, quandiu

Superiori placuerit.

IANVAE *ſcptorum monaſterij die clauſæ ſint una ſaltem claue; quæ ab antiquiore ianitrice cuſtodiatur, ut, cũ opus fuerit, aperiri poſſint. Nequaquam autem aperiantur, niſi duabus ianitricibus præſentibus. At noctu duabus clauibus diuerſis claudantur, quarum altera aſſeruetur a præfecta, altera uero ab eadem ianitrice antiquiore. Cũ autem ianuæ aliqua neceſſaria cauſa aperiuntur, moniales non audeant eo accedere, ut externum quidquam aſpiciant, uel cum ullo omnino, aut mare, aut fœmina colloquantur. Quæ id auſa fuerit, includatur in cellam, ubi tam diu ſit, quandiu Superiori uidebitur. qua pœna etiam plectatur ea, quæ ianuæ præpoſita eſt, ſi aut id permiſerit, aut eiuſmodi petulantiam ſtatim ad Superiorem non detulerit.*

QVO *tempore mutantur officia; una, aut duæ moniales maturæ, ac prudentes præficiantur monialium laboribus.*

Hæ ad rotam recipiant, quæ elaboranda ſunt; iiſq. diſtribuant, quæ ad id opus faciendum ſunt idoneæ: quibus perfectis, ea ex eadem rota reſtituant iis, quorum ſunt, accepta mercede, ſemper ea præſente, quæ rotæ eſt præpoſita.

Nulla præterea quidquam, quod elaborandum ſit, ne cognatorum quidem, aut affinium, accipiat. quæ contra fecerit, ſingulis uicibus ſibi flagella diſciplinę nomine adhibeat eo loco, quo moniales operibus elaborandis exercentur.

Si qua uel morbo, uel iuſta alia cauſa non impedita, pigritia, uel deſidia, aut pertinacia quadam ab huiuſmodi laboribus abſtinuerit, obſonio priuetur totũ id tempus, quo labori non incubuerit.

In loco item, ubi moniales in laboribus exerceantur, lectio quotidie adhibeatur. qua abſoluta, inter ſe conferant, quæ audierint; certatimq. eiectis uitiis, ad uirtutes conſequendas ſe ipſas cohortentur.

Curet laborum magiſtra, ne ſermones, aut cantus profani, aut a monialium conditione, & inſtituto abhorrentes inferantur.

PRAEFECTAE, *etiam ſi earum officiũ ſit perpetuum, ſcribæ, ac reliquæ, quæ monaſterii bona quocumq. modo adminiſtrant, fideliter, & accurate eorum rationem perſcriptam habeant.*

Singulisq. tribus menſibus ad Capitulum ſummatim referant rationes accepti, & expenſi; ut omnes, quo modo ſe res monaſterii habeant, intelligere poſſint. Verum quotannis rationem rerum omnium, quas adminiſtrarint, ſeparatim Superiori reddant; aut eius uicario: ac, ſi fuerint, monaſterii curatoribus deputatis. Quæ autem aut ſibi uindicarint, aut perperam perdiderint monaſterii bona, Superioris arbitratu acerrime puniantur.

Vt autem nulla fraudis occaſio relinquatur, in ſingulis monaſteriis ſingulæ capſæ conſtituantur ad hunc uſum, ut in illis communis pecunia collocetur: quæ duabus clauibus, ijs inter ſe diuerſis,

clauſæ ſint; quarum altera a prefecta monaſterij, altera a maiori Diſcreta aſſeruetur. Nec uero capſa aperiri, aut in ea poni pecunia, aut inde auferri poſſit; niſi & præfecta, & maior Diſcreta, et ſcriba monialis, quæ eius rationem ineat, interfuerint.

Duabus item clauibus, iisq. diuerſis, horrei, & eius loci, ubi farina aſſeruetur, oſtia concludantur: quæ ſingulæ a ſingulis matribus, ei officio prepoſitis, cuſtodiantur. Eæ autem ſemper adſint, cum triticum, uel farina importatur, uel exportatur.

PRAEFECTA, & moniales bona monaſterii alienare, permutare, locare, aut contrahere nullo modo poſſint: niſi ſciente, conſentiente, ac præſente rerum Superiore, aut eius Vicario: ſeruatis item cæteris, quæ iure ſeruari debent. aliter contractus irritus, ac nullus ſit.

Neque item ædificare, niſi conſentientibus Superiore, ac ciuibus monaſterii curatoribus. qui operam dabunt, ut id quam minimo ſumptu, commode, ac decenter fiat.

QVAE præpoſitæ ſunt curæ ægrotantium, pias, & miſericordes ſe illis præbeant, quanta maxima poſſunt & patientia, & diligẽtia: ac tales ſe illis præſtẽt, quales ceteras uellent, ſi ipſæ ægrotarẽt. Aegrotis cibus, & medicamenta opportuna a præfecta, & ab electis ad id miniſtris ita adhibeantur, ut monaſterii facultates tulerint.

Prefecta autem charitatis cauſa eas quotidie

uiſitet, ut, et ſolatio ſit; & melius ab eis cognoſcat, ac curet, quæ ipſis ſint neceſſaria.
Si uero aliqua moritur, confeſſor cum comite, quem Superior approbarit, ingrediatur ſepta monaſterii tunc, cum eius corpus ad ſepulturam dãdum fuerit: pieq. ac celeriter, quod eo tempore perſoluendum ſit, officio fungatur.

DE PVELLIS AD RELIGIONEM ADMITTENDIS.

CVM *primum puellæ ad ſuſcipiendum ſacrum habitum offeruntur, monialium præfecta parentes, uel eos, quorum curę commiſſe ſunt, admoneat excommunicationis, quæ propoſita eſt a ſacro Tridentino concilio iis, qui ſuas puellas, uel alienas inuitas eum cogunt ſuſcipere, aut profiteri religionem. idem ab earum Superiore fiat, cum eius conſenſus requiretur.* Seſs. 25. cap. 18. de Regul. & monial.
In iis monaſteriis, in quibus moniales pauciores ſint quinquaginta, duæ tãtum germanæ ſorores, aut tres, quę ſint unius generis, ac familię, recipi poſſint.
Vbi uero plures ſunt quinquaginta monialibus, ibi tres tantummodo ſorores, aut quatuor eiuſdem familię recipi liceat: ſi ita monialium Capitulo uideatur.
Prefecta, & moniales de puella, earum ſuffragiis ad ſuſcipiendam religionem admittenda, quiaquam polliceri, aut Capitulum cogere non au-

deant; priuſquam libero loco ab Epiſcopo, aut ab eo, cui ipſe id munus delegarit, puella ſecreto examinata, ac probata, facultatem ſuſcipiendi in eo monaſterio religionẽ ſcripto cõſequuta fuerit, conſentiente etiam illius monaſterii Superiore.

Ab ijs autem omnibus prius diligenter inquiratur de moribus, uita, ætate, quæ maior ſit duodecim annis; ac de libera, & pia uoluntate puellæ. Quæ anno ſaltem, antequam examinetur, & monialium Capitulo admittenda proponatur, propoſitum religionis ſuſcipiendæ in eo monaſterio, & Epiſcopo, & monialibus, earumq. Superiori patefecerit, ut interim huiuſmodi inquiſitio mature fieri poſſit. Quo etiam tempore ipſa confeſſori illius monaſterii, aut, cui Epiſcopus eiuſmodi munus puellas has audiendi commiſerit, ſemel ſingulis menſibus peccata ſua confiteatur; ſacroſanctamq. ſumat Euchariſtiam; ac perſæpe moniales in locis collocutionum alloquatur: ut ab eis tum explorari accuratius, tum admoneri melius poſſit de omnibus, quæcumque illi agenda, & ferendæ erunt religionis cauſa intra ſepta monaſteriorũ. ne ullo unquam tempore conqueri, & inſcitiam excuſare poſſit.

De puella admittenda ad ſuſcipiendam religionem, ac mox etiam nouitia ad profeſſionem, ferãtur tacita ſuffragia; ut ſingulæ moniales, nullo affectu impeditæ, libere ſuæ conſcientiæ poſſint ſatisfacere.

Nec uero huiuſmodi puella ad religionem, neue

nouitia

nouitia ad profeſſionem recipiatur: niſi duas ex tribus partibus ſuffragiorum tulerit.

Puellę ad religionem admiſſio aliter facta, quam præſcriptum ſit, irrita ſit, & nulla.

Præfecta uero, cuius culpa, uel negligentia id factum fuerit, ab officij adminiſtratione ſubmota, uelo etiam ad ſex menſes eo ipſo priuata eſſe intelligatur.

Præfecta autem ſtatim de ſuffragiorum exitu Superiorem admoneat: ut in librum, ad huiuſmodi uſum inſtitutum eius nomen, quæ recepta ſit, ab eo referatur.

CVM *primum ſuffragijs Capituli aliqua recepta eſt, ſtatim omnes ueſtium delitias, & inanem ornatum deponat: & nigro, uel fuſco ueſtitu, aut albo, at non ſerico induatur ea modeſtia, & ſubmiſſione: ut omnes intelligant, eam mundo renunciaſſe: ut Deo religioſe inſeruiat. quo ueſtitu ſemper utatur; donec in monaſterium introeat; & interea a choreis, & ſpectaculis inanibus abſtineat.*

Quæ uero eo modo, quo diximus, recepta fuerit, monialium ueſtibus in monaſterio indui non poſſit: niſi ſex menſibus, poſtquam recepta fuerit, idq. conceſſu Epiſcopi, & monialium Superioris; quibus liberum ſit, uel producere, uel contrahere illud ſemeſtre tempus, quemadmodum eis expedire uidebitur.

Tumultus autem euitandi cauſa, deducatur mane ad monaſterium ab intimis propinquis mu-

lieribus, nulla pompa, nulloq. inuitatu aliorum; & ſola introducatur in eccleſiam interiorem mo naſterii: Miſſaq. audita, & ſumpta communione, cæteriſque ſolennibus cæremonijs adhibitis, coram reliquis monialibus, a Superiore, aut mo naſterij confeſſore ueſtiatur, qui illam adeo gra uem, ſacramq. actionem aliquo pio ſermone proſequatur. Quod etiam in profeſſione ſeruetur.

Superior, ſiue confeſſor hanc cautionem adhibeat, ne puellæ nouitiæ nomen gentilium fœminarum imponat; ſed ſanctarum, quæ ab Eccleſia celebrantur.

Quæpuella poſtquam monialium ueſtem ſuſcepit, amplius e monaſterij ſeptis exire non poſſit: niſi fortaſſe nondum profeſſam pœniteret in monaſterium introiſſe. Si uero ſemel exierit, nulla illi in poſterum facultas redeundi concedatur.

Seſs. 25. cap. 16. *Nouitiæ cauſa ante profeſſionem ex decreto Tridentini concilij nihil monaſterio detur, præter id, quod neceſſarium ſit ad uictum, & ueſtitum eius temporis, quo fuerit in nouitiatu; quod totum repreſentari uolumus, antequam puella in monaſterium ingrediatur.*

DE NOVITIIS AD PROFESSIONEM RECIPIENDIS.

cap. 15. QVONIAM *ex Tridentini concilii decreto profeſſio ante decimum ſextum annum expletum, et an te annum probationis poſt ſuſceptum habitum fa*

cta, nulla eſt, nullamq. parit obligationem; curent Epiſcopi, ne nouitia ulla ante illam ætatem, & tempus ad profeſſionem admittatur.

Præfecta autem monaſterio triginta ante diebus Epiſcopo ſignificet, quo tempore nouitia profeſſura ſit; ut, uel ipſe, uel, ſi is abeſt, impediturue, alius, cui ille id negotij dederit, nouitiæ uoluntatem cognoſcat: perſpiciatq. an eiuſmodi conditionibus ſit, quas monaſterij illius, & ordinis regula poſtulat: an item monaſterium idoneum. ei denique demonſtret, quam grauis ea res ſit, quamue multas res tria illa religionis uota requirant: ut ea, antequam ad profeſſionem recipiatur, uinculi uim intelligat, quo ſe obſtringi uult. Si præfecta id facere neglexerit, eiuſdem Tridentini concilij decreto ab eius officio tamdiu amoueatur, quoad Epiſcopo uidebitur. cap. 16.

Nouitia ne examinetur intra ſepta monaſterij, ſed extra, in publica eius monaſterij eccleſia, ut libere & fidenter ſuã uoluntatem exponere poſſit.

Quod uero profeſſione facta, eleemoſynæ gratia ad profeſſam ſuſtentandam monaſterio datur, id quo tempore puella religionis habitum ſuſcipiet, apud uirum, monialibus, & earum Superiori probatum, deponatur; ut nullo impedimento tum monialibus præſto eſſe poſſit.

Nulla autem renũtiatio bonis a nouitia fiat; niſi, quemadmodum a concilio Tridentino iuſſum eſt, facultate ab Epiſcopo, uel eius uicario permiſſa, ad duos proximos menſes ante profeſſionem fiat.

Et quoniam, quæ moniales, profeſſione facta, uelum ſuſceperunt, quotidie ſuæ religionis diuinum officium dicere debent, nulla ad profeſſionem admittatur, quæ congrue legere, & officium dicere neſciat. id autem experiri debebit is, cuius officium eſt eas examinandi: qui, ſe præſente, eam legere iubebit.

Profeſſionis autem, & diei, & anni, quo facta eſt, in libro, ad eum uſum confecto, memoria conſeruetur, manu eius monialis, quæ ſcribæ officio fungitur: adhibita ſubſcriptione eius, quæ profeſſa ſit, ſi modo ſcribere ſciuerit; & Superioris, qui eam admiſerit.

Quo die puella profitetur, uel monialem habitum induit, in foreſterijs, ædibusque monialium, ab eius propinquis, & amicis conuiuia ne fiant; neue bellaria dentur.

DE DIVINIS OFFICIIS, PRAECATIONIBVS, ET LECTIONE MONIALIVM.

CVM ad ſanctimoniales ualde pertineat laudare aßidue Deum creatorem, conſeruatorem, & redemptorem mundi, eidem gratias agere, & ſupplicare, ut ſuam miſericordiam omnibus hominibus ad ſalutem impertiat; idcirco moniales omnes die noctuq. chorum frequentent: ſacrisque officijs diſtincte, attenteq. ab ipſis, et uoce, & pio animi affectu celebrandis, interſint: illis ſolum

exceptis, quarum præfecta iuſti impedimenti excuſationem acceperit.

Adſint autem ſingulæ initio diuinorum officiorum, congruenti ſui ordinis ueſtitu indutę, in ſuis ac proprijs locis; & uſque ad finem perſiſtant: non prius inde diſcedentes, quam præfecta, aut uice eius alia, diſceſſus ſignificationẽ fecerit; niſi neceſſitate aliud poſtulante, id eadẽ permiſerit.

Soni, cantus, qui honeſti, & ſpirituales non ſint; colloquia etiam, riſus; quidquid præterea indignũ eſt domo Dei, & eius diuina maieſtate, cum qua colloquimur in oratione; omnino amoueantur. Quæcumque autem contra hæc, quæ iuſſa ſunt, aliquid fecerit, præfectæ arbitrio pro modo culpæ acriter puniatur.

Et, quia mentis oratio tanto præſtantior ea, quæ ſolum ore exprimitur, quanto anima eſt excellentior corpore; pijs incredibile ſolatium affert, & fructum; eoſque quotidie nouis cumulat muneribus, in Deum quodam modo conuertens: ideo moniales, & Velatæ, & Conuerſæ præter horas canonicas, aliaſq. orationes, quas ex officio habere debent, quotidie in chorum uniuerſæ conuenientes, niſi neceſſario impediãtur; ſaltem per horam, mentalem orationem adhibeant: ſemihora uidelicet poſt matutinum: itemq. poſt nonam, aut completorium, ſublatis ad Deum mentibus pijs, & ſalutaribus rebus contemplãdis. præſertim uero uitam, doctrinamq. D. N. IESV CHRISTI, *atq. eius ſancta myſteria ſtudioſe meditabuntur, paſ-*

ſionem uidelicet, mortem, reſurrectionem, aſcenſum in cœlum, extremum aduentum ad iudicium, beatorum gloriam, & damnatorum ſupplicia; aliaque eiuſmodi, quæ ad Dei gloriam, & propriam proximorumq. ſalutem pertineant.

QVONIAM *uero a Tridentina ſancta ſynodo prohibetur, ne in choro, uel monaſterij ſeptis, ſed in ecclesia publica ſanctiſſimum Chriſti corpus conſeruetur; efficiant Superiores, ut eiuſmodi decreto ubiq. obtemperetur.*

DIEBVS *feſtis ut otium, a quo mala omnia oriuntur, euitetur; moniales tempus, quod ſibi a diuinis officijs, & conſuetis orationibus ſuperfuerit, in ſacra aliqua lectione conſumant, quæ ad Dei, & ſui ipſius cognitionem eas ducat, uiamq. monſtret perfectionis, & æternæ uitæ, idq. uel ſeparatim, uel coniunctim faciant, cum huiuſmodi lectio ſuauis; et fructuoſa ſit animarum oblectatio; uitia coerceat; ad uirtutes inflammet. contra autem inanium librorum lectio mentes corrūpat. Quod ne accidat, Superior, aut confeſſor omnes monaſterij libros perſpiciat, & recognoſcat; ſingulas moniales in uirtute obedientiæ ſuos proferre cogens.*

DE COMMVNI VITAE VSV, AC DE PROPRIETATE TOLLENDA.

IN *omnibus monaſterijs, quod ad cibum, potum,*

ſomnum, ueſtitum, cæteraſque res attinet, omnes communiter uiuant; ut a ſacro Tridentino concilio decretum eſt: neque quidquam inter eas differat, aut alia alij præferatur, aut poſthabeatur, quemadmodum uotum paupertatis poſtulat: ut tuum, & meum, atque omnis priuata rerum poſſeſſio, & re, & uerbo omnino tollatur, omnis etiã ſuperuacaneus, & inanis rerum uſus. neque ulla ſit, quæ quidquam poſſideat, aut adhibeat, ut proprium; etiam ſi ad neceſſitatem conceſſum ſit. cap. 2.

Omnes itaque monaſterij prouentus, cuiuſcumq. generis ſint, eleemoſinæ etiam, & quæſtus ex laboribus; liuelli præterea, legata, & bona mobilia & immobilia, quæ teſtamento relicta, & quæ donationis, uel alia quauis cauſa obtinuerint, a ſingulis monialibus ad communem monaſterij utilitatem conferantur. præfecta uero pro ſua prudentia, & humanitate ex illis ipſis bonis eius neceſſitati potiſſimum conſulat, ad quam pertinerent, niſi obſtaret paupertatis uotum.

Vtq. omnis proprietatis occaſio tollatur de monaſterijs, confeſſores, ac præfectæ, uoti paupertatis accuratius ſeruandi gratia, monialibus ſuadere ſtudebunt; ut curent omnes ueſtes lineas, laneas, uel pelliceas, aut cuiuſuis generis in communi loco aſſeruandas: duaſque ex monialibus, quo tẽpore mutantur officia, ijs excutiendis, purgandis, et ſarciẽdis pręficiendas: quę etiã ſororibus in ſingulas hebdomadas pro tẽpore, et, ut uſus feret, eas diſtribuãt. nullaq. ueſtes apud ſe habeat, ꝑter

eas,quæ ad quotidianum uſum ſunt neceſſariæ. Aegrotarum uero ueſtes, contagionis nomine ſuſpectæ, ſeparatim cuſtodiantur,aut apud illas ipſas relinquantur.

Dona,quæ ſingulis mittantur,ad præfectam adferãtur:nec ulla poſſit illa accipere,aut ad uſum adhibere,niſi ſciente,et conſentiente prefecta.quę in id omnino incumbere debet, ut ex monaſterio uitium proprietatis, tanquam multorum malorum cauſam, euellat. neque cuique permittat, ut pecuniam apud ſe habeat.

TER *autem in ſingulos annos, Præfecta una cum Diſcretis,cellas,& ſupellectilem ſingularum monialium diligenter inquirat;et ſcrutetur,ne ulla quidquam habeat proprij,aut plus quam quantum ei ad ſuum uſum conceſſum fuerit.*

Quod,ſi quæ proprij aliquid tenere deprehenſa, aut conuicta fuerit;ea biennio actiua,& paſſiua
cap. 2. *uoce priuata ſit ex Tridentini concilij decreto: atque etiam iuxta ſuę regulæ,et ordinis conſtitutiones puniatur. multoq. magis, quæ ex communi,aut ex eo, quod alicuius uſui tributum ſit, furtim ſibi aliquid uindicauerit.*

Si præterea ſpeculum, catellus,unguenta,aut ſuffimenta,et huiuſmodi inanium rerum quidquam apud aliquam repertum fuerit; Superior ſtatim id e monaſterio auferendum, et eam apud quam inuentum fuerit, acriter puniendam curabit.

Monialis ſiue uelata,ſiue conuerſa ſit, eleemoſynam dare,largiri,aut uendere eſculentas res ue-

ſtes, aut bona, cuiuſuis generis ſint; etiam ſi ad uſum ei attributa ſint, aut etiam legare omnino non poſſit. Quæ ſecus fecerit, uelum ei per menſem adimatur; ac ter ſe uerberibus ad diſciplinam affligere cogatur.

In quo tamen integrum ſit præfectæ concedere facultatem; cui concedi debere iudicarit, aliquid deuotionis, ac religionis cauſa, uel aliud exiguũ elargiendi propinquis, aut bene merentibus.

AD SONITVM *minoris campanæ omnes conueniant ad benedictionem menſæ, quam præfecta, uel uicaria, uel, ipſis abſentibus, antiquior Diſcreta faciat.*

Deinde loco, & ordine diſcumbentes non prius diſcedant, quam Deo gratiæ actæ fuerint. quæ non obedierit, uno die obſonio priuetur: ac poſtremo loco in menſa ſedere cogatur.

Mane, & ueſperi ad primam, ac ſecundam menſam aliquis ſpiritualis liber, qui ad religionem incendat, quotidie legatur, omnibus diſcumbentibus, cum ſilentio, & attentione audientibus: ut una cum corpore mens etiam recreetur.

Vniuerſæ moniales, ſi fieri poſſit, uno loco dormiant, a præfecta, aut a uicaria optime concluſo; cuius claues ab ipſa præfecta aſſeruentur.

Singulæ autem in ſingulis lectis omnino dormiant, & in ſingulis etiam cellis; ſi tanta ibi ſit copia cellarum, ut omnes capere poſſint.

Cellæ uero diu, noctuq. apertæ ſint; ut præfecta in ſingulas horas inſpicere eas poſſit.

Dato autem ſigno eundi cubitum, locoq. ubi dormitur, clauſo, præfecta, aut eius uicaria, aut aliqua ex Diſcretis, omnes cellas uiſitet; ut, an omnes ſuis dormiant locis, animaduertat.

DE CLAVSVRA, ET QVAE AD EAM TVENDAM ALIQVA RATIONE PERTINENT.

*M*ONIALIBVS *nulla quidem nimia diligentia uideri debet ad eius theſauri cuſtodiam, cuius cauſa propinquis, rei familiari, ac terrenis omnibus rebus, curiſq. renuntiantes, in ſepta monaſterij ſe incluſerunt.*

Vt igitur ſanctum earum propoſitum, ea ex parte, quæ diaboli inſidijs maxime patet, communiatur, curent Epiſcopi, ut ad omnes feneſtrellas, ubi colloquendum ſit, duo ferrei clatri, ſeu cancelli conſtruantur; qui ſaltem palmo diſtent, alter ab altero.

Inter uirgas ferreas, quibus ſinguli cancelli compacti ſunt, non plus omnino, quam uncia interſit. Sint autem uirgæ ita ſolidæ, ut neque facile frangi, neque flecti poſſint.

Intimo uero cancello, quo moniales ad colloquendum accedunt, ferrea lamina appingatur, quæ moueri nequeat; ſitq. exiguis foraminibus, ad audiendi tantum commoditatem perforata, cui lineus pannus nigri coloris, ligneis tabellis affixus, inſtar feneſtræ, quæ aperiri poſſit, cum erit

colloquendum, apponatur.

In ea lamina fieri poſſit quadrata feneſtellula nouem tantummodo unciarum, cuius clauis a præfecta cuſtodiatur; neque eam feneſtellulam aperire liceat, niſi quo tempore colloquēdum ſit cum Epiſcopo, uel ordinis Superioribus, aut cum parentibus, & fratibus monialium, & alijs arcta propinquitate generis coniunctis: aut cum inſtrumentum aliquod confici, uel ſacrum ſermonem audiri oporteat.

Quod uero ad huius feneſtellulæ conceſſionem attinet, excepta ſint monaſteria, quorum moniales uel lege, uel conſuetudine ab externis hominibus conſpici nunquam ſolent.

Oſtia locorum, quæ collocutioni ſolum, & intus, & foris ſunt attributa, ſemper clauſa ſint: quorum claues ſint apud antiquiſsimam earum monialium, quæ audiendis ſermonibus ſint præpoſitæ. nec, niſi cum opus ſit longiori collocutione, aperiautur. cæterum ianitrix ex clatrata ianuæ feneſtellula, ianua tamen clauſa, rotarię ex rota reſpondebunt pulſantibus.

Loca autem intus, et foris collocutioni attributa, cum ibi ſint, qui loquantur, ſemper pateant, ut, quinam ſint, uideri poſsint.

OSTIA, *per quæ a ſeptis monaſterii in exteriorem eccleſiam patet aditus, ad menſem muro obſtruantur. Si quid in hoc præfectæ culpa, uel negligentia commiſſum fuerit, ea & officio, & uelo Superioris arbitrio priuetur.*

OMNES *feneſtræ,& cancelli,& quicumque locus, per quem moniales externam eccleſiam introſpicere poſſint, inædificientur, præter feneſtram,in qua collocata eſt rota ; et feneſtellulam ad ſolum ſacroſanctæ Eucbariſtiæ ſumendæ uſum conſtitutam,ac illam feneſtram,per quam corpus, & ſanguinem Domini noſtri Ieſu Chriſti , a ſacerdote celebrante elatum, aſpicere poſſint .*

Ea feneſtra perpetuo lineo panno contecta ſit,qui tantummodo,cum ſuſtollitur ſacroſancta Eucbariſtia,amoueatur. feneſtræ autem ratio ſit eiuſmodi,utſacerdos ex altari moniales intueri nequeat .

CVRENT *Epiſcopi,& alij Superiores, ne e uicinorum ædibus, quicumque illi ſint, monaſteria inſpiciantur; maxime uero ſi fratrum cuiuſuis ordinis , aut presbyterorum ædes illis immineant: quo caſu parietes altius tolli,et nouos ędificari iubeant eorum ſumptibus, quorum Epiſcopi, & ij, qui monaſteriorum curatores ſint, intereſſe iudicauerint, quacumque appellatione remota .*

Quamobrem etiam ſecularium principum auxilium implorent,ut monialibus ab externorum hominum aſpectu,& auditu liberis ſecure per monaſterium ambulare liceat .

Regulares uiri in poſterum,ne in ea loca migrent; neue areas,monaſterijs monialium proximas,ędificandi cauſa emant : unde monialium aſpectus fieri poſſit .

Moniales item monaſteriorum ædificatione uici-

na regularium uirorum ędibus, aut ijs locis, unde ipſę ab illis inſpici poſſint, in poſterũ prohibemus. Aedes proximæ monaſterijs ſanctimonalium, famoſis mulieribus ne locentur.

Neue ibidem ſpectacula, cantus, ſaltus, ludi, & huiuſmodi profanæ res, & inanes exerceantur; quæ eas a ſacro officio auocare, aut ipſis offenſionis cauſam præbere poſſint.

QVEMADMODVM *a ſacro Tridentino concilio ſancitum eſt, moniali profeſſæ nulla ratione e monaſterij ſeptis egredi liceat; niſi ex cauſa legitima, quæ ab Epiſcopo probata ſit.* Seſs. 25. de Reg. c. 5.

Huiuſmodi uero licentia egrediendi nullo pacto permittatur; niſi id grauiſſima res, & ſumma neceſſitas poſtularit; neque ijs monialibus, quibus, niſi ex ſummi Pontificis conceſſu, egredi fas eſt. Apoſtatæ, fugitiuæ, & delicti cauſa eiectæ e monaſterijs, quæ cum ſacro ueſtitu, aut ſine eo uagantur, non ſine ſcandalo religionis, ab Epiſcopis, cęteriſq. earum Superioribus, petito etiam ſæcularium principum auxilio, ad ſua monaſteria redire cogantur; ut ibi dignas pœnas pendant ſuorum ſcelerum. Quod, ſi Superioribus in monaſteria reſtitui debere minime uideantur, in earum mulierum numerum, quas Conuertitas uocant, cum bonis, quæ attulerunt ad monaſterium, adſcribantur. ea autem bona illis mortuis, priori monaſterio reſtituantur.

SI QVAE *monialis in monaſterij ſepta marem, aut fęminam cuiuſuis ętatis, conditioniſue, etiam*

matres, aut ſorores ſint, introduxerit, tribus menſibus in carcerem cōcludatur; eiq. ſingulis ſextis ferijs ieiunāti nihil præter panem, & aquam ad cibum, & potum adhibeatur; atque ad annum uelum adimatur. Eandem pœnam ſubeant, quæ rotæ, & ianuæ præpoſitæ fuerint; præfectæ etiam, & quæuis aliæ, quarum conſenſu id commiſſum ſit.

Quicumque uero clericus, ſiue ſæcularis, ſiue regularis, cuiuſcumque ordinis, aut laicus cuiuſcumque ſtatus, dignitatis, gradus, conditionis ipſarum monialium ſepta interdiu, uel noctu introire auſus fuerit; præter excommunicationis c. eod. *pœnam, quam ex concilij Tridentini decreto ipſo iure ſubit; alijs etiam grauiſſimis pœnis, habita perſonæ, criminiſq. ratione puniatur. Et ſi eccleſiaſticus ſit, aut beneficia obtineat, ſuorum etiam ordinum munere ex Ordinarij uoluntate prohibeatur; ſuiuſq. omnibus beneficijs priuetur. quo decreto excipimus eos, quibus ob neceſſariam monaſterio eorum operam, & induſtriam Superior ſepta ingrediendi facultatem, quotannis renouandam, ſcripto permiſerit. Is autem meminerit* c. eod. *ſibi a Tridentino concilio ius ademptum eſſe eiuſmodi facultates concedendi, niſi in caſibus neceſſarijs; ideoq. caueat, ne, quæ intus officia moniales obire poſſunt, ad ea præſtanda externi in ſepta monaſterij introducantur. atque, ut in hac neceſſitate dignoſcenda una eademq. ratio ubiq. ſeruetur, & ille facile concedendi uſus coerceatur;*

Epiſcopus adhibitis in conſilium omnibus monaſteriorum Superioribus, etiam regularibus, ſtatuat, ac præſcribat, quæ opera in monaſterijs neceſſarium externorum ingreſſum requirant. quã uero rationem in hac re præſcripſerit, ea ab omnibus, etiam Regularibus, inuiolate ſeruetur.

INTRA *ſepta monaſterij mares, & fœminæ cuiuſuis generis, etiam ſi ipſis monialibus inſeruiant, uel ſint ætate confecti, nulla de cauſa pernoctare poſſint, propoſita pœna excommunicationis latæ ſententiæ, quam, & is, qui pernoctarit, & præfecta, quæ id permiſerit, ſubeat. quibus addantur aliæ pœnæ Superioris arbitratu.*

Neue intus in eiſdem ſeptis boues, equos, & iumenta cuiuſuis generis alant.

Si contra fiet, præfecta tres menſes ab officij ſui munere amoueatur.

MONIALES *cum nemine externo omnino colloquantur; niſi is licentiam ſcriptam, & obſignatam a Superiore monaſterij, aut ab eo, quẽ is ſuo nomine ſubſtituerit; atque in cancellaria Epiſcopali gratis deſcriptam attulerit. Quæ contra id fecerit, priuetur trium menſium facultate loquendi cum externis omnibus cuiuſuis ſexus, etiã propinquis. cogaturq. ſingulis ſextis ferijs eius temporis, diſciplinæ nomine, flagella ſibi publice adhibere, & orare eo pſalmo, Miſerere mei Deus.*

Licentiæ autem, ſcripto permiſſæ, accipiantur ab ijs, quæ rotæ ſint præpoſitæ; priuſq. ad præfectam deferantur, quam illæ accerſantur, quæ ſcripto

nominatæ ſint. Præfecta ubi ſcriptum legerit, ma numq. & ſignum eius agnouerit, cuius officiũ ſit facultatem colloquendi concedere, benedictione adhibita, permittat ijs, quæ ſcripto nominentur: ut cum illis tantummodo loquantur, qui nominatim deſcripti ſint: idq. ad communem collocutionis feneſtellam, non ad ianuã, neque in eccleſia, aut alibi, pręſentibus ſemper monialibus arbitris ei muneri præfectis. Quæ uero ad colloquendum acceſſerint, breui finem loquendi faciant. caueantq. ne tempus, quo nihil eſt pretioſius, inani, aut inutili ſermone conſumant.

NON *eſt ferendum, ut moniales, præſertim ſacris diebus, aberrantes ab oratione, cęteriſq. pijs exercitationibus, ſermonibus minime neceſſarijs tempus conſumant. idcirco, quibus diebus ſumitur ſacroſancta Euchariſtia, & quoties dies feſti ex præcepto Eccleſiæ celebrantur, tempore etiam Aduẽtus, et Quadrageſimę, in uigilijs præterea de præcepto, omni denique tempore, cum diuina fiunt officia, moniales cum externo nemine omnino colloqui poſſint: niſi neceſſitas ita poſtulet.*

MONIALES *uero tam quæ audiendis ſermonibus præpoſitæ ſunt, quam illæ, quæ loquentur, ne monaſterium abſurdis, & inanibus rumoribus compleatur, cũ nemine omnino cõmunicent, quæ ab externis acceperint: niſi cum præfecta, ſi eis expedire uidebitur, ut aliqua ad eam referãtur.*

VIGILENT *præfectæ, & quæ ſermonibus audiendis pr.æpoſitæ ſunt, ne quiſquã ad colloquendum*

cum

cum monialibus accedat, ſimulato eius nomine, qui ſcripta licentia nominatur. Quod ſi id a quoquam commiſſum fuerit, is ab Epiſcopo: quæ uero cum eo collocuta fuerit, & quæ ſcientes permiſerint, a ſuo Superiore, harum conſtitutionum præſcripto, graui pœna eorum arbitratu afficiantur.

QVICVMQVAE *uero clericus ſiue ſæcularis, ſiue regularis, cuiuſcumque ordinis, aut laicus cuiuſcumque ſtatus, dignitatis, gradus, & conditionis ad monialium monaſteria acceſſerit, & cum earum aliqua, non impetrata, ut præſcriptum eſt, colloquendi facultate, ſermonem habuerit, grauiter puniatur.*

Hoc autem edicto neque patres, neque fratres teneri uolumus, quibus non impetrata illa colloquendi facultate, ſed ſeruatis cęteris regulis, hac ipſa de re latis, cum filiabus, et ſororibus tantum colloqui, nõ tamen ſepta unquam ingredi licebit.

NEMINI *omnino neque ſacro, neque profano, neque mari, neque fœminæ liceat adire monaſteria monialium docendi cauſa cantum, quem figuratum uocant.*

In iјs tamen monaſteriis, in quibus non in exteriori eccleſia a ſecularibus, ſed intus a monialibus organo ſonatur, permittere poterit Superior alicui uiro, moribus, & ætate ab Epiſcopo probato, ut foris ad feneſtellam collocutionis monialem organiſtam tantum ſonandi artem edoceat, ſi in eo ſtudii genere plus proficere neceſſe habeat.

Hæc autem intus, ad ipſam feneſtellam diſcens, commorabitur; cui ſemper adſiſtent duæ ex iis, quæ audiendis ſermonibus præpoſitæ ſunt.

Quæ contra fecerit, ſiue præfecta, ſiue alia; uelo priuetur; aliiſq. præterea pœnis afficiatur, arbitratu Superioris.

Organum autem in poſterum ne conſtituatur; niſi locus, in quo apte locetur, Superioris iudicio ante probetur.

Prohibentur etiam moniales ipſæ intus, aut per alios foris ſonare muſicis inſtrumentis, præter organa, & harpichordium, quo ars organo ſonandi diſcitur.

NE LICEAT *monialibus depoſiti, aut cuſtodiæ cauſa, in monaſterio habere pecuniam, gemmas, ueſtes, aut eius generis res ullas cuiuſuis perſonæ, nec uaſa quidem florum, aut fruticum.*

Quod, ſi quæ in præſenti habeant, ut omnis incommodi cauſa tollatur, ad tres menſes, quibus debent, ea reſtituant.

Contumacibus, aut negligentibus pœna ſit; præfectis, officii; cæteris, ueli ſpoliatio.

MONIALES, *ne animi quidem relaxandi cauſa, ſæcularium uirili, aut muliebri ueſtitu utantur; cum dedeceat Dei famulas, ueſtes, ab earum profeſſione alienas, induere. uerum, decoro ſemper ſeruato omnium, & temporum, et actionum, permittente præfecta, honeſte, et quemadmodum ſacras Deo uirgines decet, animum remittere licebit.*

MONIALES etiam ne offulas, aut cætera huiuſmodi conficiant donandi gratia, prohibemus; propter temporis iacturam, & ſumptum, qui in eas impenditur. Quæ contra decretum aliud commiſerit, uel permiſerit, Superioris arbitratu puniatur: maxime uero in præfectam animaduertatur.

NVLLI moniali fas ſit ad quemquam ſecreto litteras ſcribere, præter Superiorem, & Epiſcopum, ſi de aliqua graui re eſſet admonendus.

Neque ad ſe miſſas litteras aperire, et legere, niſi præfecta prius eas coram uicaria legerit; aut ſe præſente legi iuſſerit.

Quæ contra hanc legem aut ſcripſerit, aut acceperit litteras, per duos menſes e ſua cella pedem non efferat: & ſingulis ſextis ferijs, ita ieiunare cogatur, ut tantum pane, et aqua ueſcatur. Ac, ſi eæ litteræ ſuſpicionem aliquam criminis haberent, ea, ad quam ſcriptæ fuerunt, præter prædictam pœnam, ſex menſes, et facultate loquendi ad feneſtellam monialium collocutionis; & uelo priuetur.

Verum, ne præfecta falli poſſit, fictis ei litteris oſtenſis, quæ aliæ ſint ab acceptis, & ab illis, per quas reſponſum eſt; quæ rotæ præpoſitæ fuerint, omnes accipient litteras, quæ ad monaſterium peruenerint; eaſq. ſtatim ad præfectam afferent. a qua etiam litteras, a monialibus ſcriptas, accipient clauſas, & obſignatas coram eadem ipſa. quas deinceps nuncijs externis tradent.

DE CONVERSIS.

CONVERSIS, *minimum quadraginta annos na tis, & Superiori probatis, facultas ſit exeundi e ſeptis monaſterii, propter negotia monaſterio ne ceſſaria; permittente tamen præfecta, quotieſcumque exeundum fuerit.*

Cui etiam liberum ſit, eas, ſi ita uidebitur, intra ſepta ſemper retinere. quod ut faciat, ſi modo posſit, eam uehementer cohortamur.

Ad funera autem ne prodeant, niſi quæ ordinis ſint mendicantium.

Exeuntes uero binæ prodeant; neque lõgius diſce dant, altera ab altera, quam ut ſe inuicem aſpicere, & audirè posſint.

Quibus ſi ex urbe egredi contigerit, ſemper in eodem lecto ſomnum capiant.

Caueantq. ne in cuiuſquam famoſæ perſonæ domum introeant, etiam ſi illa de monaſterio bene merita fuerit.

Neue in domiciliis, ubi aliæ honeſtæ mulieres non habitent, pernoctent.

Neue litteras, aut mandata clam perferant.

Aut quidquam inane monialibus renuncient, quod foris uiderint, aut audierint.

Delinquentibus pœna ſit, carcer, aut etiam grauior arbitratu Superioris.

DE PVELLIS SAECVLARIBVS, QVAE IN MONASTERIIS EDVCANTVR.

PVELLAE ſæculares cuiuſuis generis conditionis, & ætatis, quæ nunc in clauſura monaſterij, educationis, aliaue cauſa commorantur, poſt annum e monaſterio exire cogantur; niſi omnibus ijs prædıtæ, quæ ad ſuſcipiendam religionem, monaſterij inſtitutis, Tridentini concilij, & harum conſtitutionum decretis requiruntur, monachalem ueſtem ſumere uoluerint. Epiſcopis tamen facultas permittitur probabili de cauſa prorogandi tempus ſuo arbitratu, conſentiente Superiore regulari in ijs monaſterijs, quæ ei ſubiecta fuerint.

In poſterum puellæ, educationis cauſa, in monaſteria ne recipiantur ſine licentia, ſcripto permiſſa ab Epiſcopo, ac Superiore regulari, ſi ei ſubiectum fuerit monaſterium, cui etiam prius acceſſerit ſcriptus Metropolitani conſenſus.

Hæc autem licentia non concedatur puellis, quæ habeant, a quibus regi, & educari commode poſſint; aut ijs, quæ decimum annum non compleuerint, aut maioribus quindecim annis.

Quæ ſemel exeunt e monaſterio, amplius aut in illud, aut in ullum præterea aliud admitti non poſſint; niſi cum moniales fieri uoluerint.

Huiuſmodi autem puellæ nigri tantummodo, aut fuſci, uel albi coloris ueſtes, non ſericas, adhibeãt. nullo præterea exquiſito ornamenti genere utan-

tur; ne ſint cincinnatæ; neue habeant inaures, nec monilia;aut eius generis inanes delitias.

Cum propinquis, alijſue externis ne colloquantur; niſi eiſdem ſeruatis, quæ ſupra de monialibus eo in genere decreta ſunt.

Dormiant, cibum capiant, uerſenturq. loco ſeparato a monialibus, ijs exceptis, quę ipſis regendis, & inſtituendis præpoſitæ ſunt: cum nullaq. moniali conſuetudinem habeant, præterquam in eccleſia; cum Miſſa, aut diuina officia celebrantur.

Puellarum alimenti, & educationis cauſa quotannis monaſterio non minus ſoluatur triginta aureis; cuius pecuniæ dimidium in ſingulos ſex menſes repreſentetur. quod ſi ea pecunia per ipſos ſex menſes nō numerata fuerit; puellæ ad ſuos remittantur, quos magiſtratus monaſterio omnino ſatisfacere cogant.

Quęcumq. ex ijs puellis monialis fieri uoluerit, ad propinquos ſuos mittatur, aut ad eos, qui ipſius curam habent, apud quos ſaltem per menſem maneat, priuſquam ab Epiſcopo, aut ab eius miniſtris examinetur. idq., ut facilius, ac melius eius libera uoluntas exquiri, & explorari poſſit.

Puellas uero, domi ſuæ foris uiuentes, neque litteras, neque ullam omnino artem monialibus docere liceat; ne ad feneſtellas quidem, aliaue collocutionis loca. quod, ſi id monialium prefecta quouis modo permiſerit; semeſtri adminiſtrandi officio priuetur.

DE CONCIONATORIBVS, CONFESSORIBVS, VISITATORIBVS, ET CAPELLANIS.

QVI *monaſteriis pręſunt, doctos, prudentes, ac pios concionatores adhibeant; qui bis ſaltem in ſingulos menſes ad cancellos collocutionis monialium, uel ad feneſtellas eccleſiæ, Dei uerbum prędicent, eaſq. erudiant in omnibus, quę ad Dei cultum, & ſempiternam ſalutem conſequendam pertinent.*

Concionatoribus autem ne liceat cum monialibus ſeparatim colloqui; niſi eis a Superiore monaſterii licentia permittatur.

PRAEFICIANTVR *etiam monialibus confeſſores, & ætate prouecti, & prudentes, & Deum timentes; qui ſemel ſaltem in ſingulos menſes audiant peccata monialium: eiſq. ſacroſanctam Euchariſtiam adminiſtrent. quemadmodum ſacrum Tridentinum concilium debere cenſuit.* Seſs. 25. cap. 10. de Regul.

NEMO *Regularis peccata monialiũ poſſit audire; niſi prius a generali Capitulo, aut ſui ordinis Generali, aut, eo abſente, ab ipſius uicario generali probatus fuerit: cuius rei fidem fecerit Epiſcopo eius loci, ubi fuerit monaſteriũ, aut eius uicario.*

Omnes monialium, & ſæculares, et regulares confeſſores, confecto biennio, aut ad ſummum triennio, mutentur: niſi iuſta aliqua, aut neceſſaria cauſa Epiſcopo, aut eius ordinis Generali, ſi Regularibus ſubiectum ſit monaſterium, poſtulare

uideatur, ut illis tempus prorogetur.
Iidem monaſterij ſepta ingredi non poſſint;niſi id eis a Superiore aliqua de cauſa conceſſum fuerit; excepta cauſa adminiſtrandi ſacramenta ægrotis monialibus, cum graui, & periculoſo morbo laborant.
Quo tempore dum intra ſepta commorantur, eos duę, aut tres moniales, quę ætate cęteris pręſtent, comittentur. Eædemq. omnes proſequantur, quicumque ſepta monaſterij introierint, etiam Superiores, ac uiſitatores, facta prius ſignificatione ſonitu minoris campanæ monialibus ſe recipiendi. quam conſuetudinem niſi præfecta ſeruarit, officio moueatur Superioris arbitrio.
CONFESSORES *in monaſteriorum locis, quos foreſterias uocant, cibi capiendi cauſa ne morentur, niſi confeſſionis tempore.*
Neque tum etiam ibi noctu cubent, niſi cum alicui ex monialium numero mors inſtaret, ut præſto eſſe poſſint adminiſtrandis ſacramentis, & reliquis pietatis officijs; aut cum propinquum monaſterio domicilium non habent: ut in multis monaſterijs, quæ ſunt in diœceſi.
Nemini autem confeſſori ſæculari, aut regulari aſſidue habitare liceat foris in foreſteriis, & ędibus monialium; aut earum ſumptibus ibi uiuere; nec, ſi in iis locis dormitur, quæ monaſteriũ attingunt, feneſtræ, aut rotæ ſint. &, ſi ſunt, ſtatim muro obſtruãtur; ut nihil a monialibus, quod in eo loco agatur, aut dicatur, aſpici, aut audiri poſſit.

Clatri lamina, et linea tela feneſtellulæ eius loci, ubi moniales cōfitentur, ita compactæ cohæreāt, ut remoueri non poſſint: & inde tantum audiri; aſpici autem nullo modo poſſint.

Qui uero confeſſores in iis deliquerint, ſtatim et officio priuentur; & facultas tum adeundi illud monaſterium, tum diuina adminiſtrandi eis arbitrio Superioris edimatur.

EANDEM *pœnam ſubeant omnes Regulares, & alii cuiuſuis generis clerici, qui cibum, aut ſomnum capient in locis collocutionum, ac foreſteriis monialium; aut munera alicui moniali, quæ ſecundo, arctioriue cognationis gradu coniuncta non ſit, dederint, aut ab ea acceperint. Superiores tamen, ſuo arbitratu, cum illis colloqui, & in foreſteriis ueſci, & cubare posſint, quo tempore uiſitant monaſteria: ſi tamen ibi fratrum ſui ordinis monaſteria non habeant. Quæ ſi ſunt, apud eos diuerſari debent, neque graues eſſe monialibus.*

Iidem pecuniam, munera, aut præmia a monialibus ne accipiant; quo illæ aperte intelligant in eiuſmodi uiſitatione tantummodo ab eis conſuli Dei gloriæ, & monialium ſaluti.

Liceat uero iis Superioribus, qui premuntur inopia, ſumptu monialium uiuere, cum eas uiſitant, aut adeunt alia de cauſa, quæ ad ipſarum utilitatem ſpectet.

REGVLARIBVS, *qui fratres ſint monialium, permiſſu Superiorum, quemadmodum ſupra dictum*

eſt,ſemel in ſingulos annos cum ſororibus monialibus tantum colloqui liceat:idq. præſentibus ijs, quæ collocutioni præpoſitæ ſunt. quod, ſi illi aliquos ſecum adduxerint, ij cũ monialibus omnino ne colloquantur,propoſita ea pœna, quæ ſuperius colloquentibus ſine licentia eſt conſtituta.

SOCII *confeſſorum Regularium ſint ætate prouecti,& Superiori ſuo probati. neque cum ulla moniali colloqui poſſint,niſi cum præfecta,& rotæ, aut foreſteriæ præpoſita; ſi quid opus ſit confeſſoribus tum, cum peccata audiunt, eiuſdem pœnæ periculo.*

Seſs. eadẽ. cap. 10. *Præterea Superiores ex decreto ſacri Tridentini concilii quotannis idoneum confeſſorem extraordinarium monialibus ſibi ſubiectis exhibeãt. cui, curent,ut uniuerſæ confiteantur; ut, quę huiuſmodi indigent medicina propter aliquem occultum animi morbum, neque ipſæ eam poſtulare, aut accipere ab uſitato confeſſore unquam auderent,liberius mederi ſuis malis poſſint:ac diaboli laqueos euadere:una cum reliquis confeſſori nouo ſua peccata confitendo.*

SACERDOTES, *qui in monialiũ eccleſiis publicis rem diuinam facturi ſunt, bene audiant; & bonis moribus ſint: & ab eo etiam approbati, qui monaſterio præſidet.*

Ex quibus,qui a monialibus mercede conducuntur, non ab illis, ſed a Superiore, aut eius iuſſu a confeſſore monialium deligantur.

Qui,niſi eis facultas ſcripto conceſſa ſit,cum mo-

nialibus ne colloquantur: niſi cũ ijs, quæ ſacriſtiæ præſunt; quibuſcum ad rotam eccleſiæ quam breuiſſime loquantur de his tantummodo rebus, quæ ad Miſſæ ſacrificium ſint neceſſariæ.

NE *magnifici, & ſumptuoſi apparatus fiant, cum dies feſtus eccleſię monialium celebratur: ſed pij, ac modeſti, & qui religionem, non inanem aliquam ſpeciem præſeferant.*

Quo non admittantur muſici, figuratum cantum, aut quoduis muſicum inſtrumentum adhibentes.

PRAEFECTA *monialium neminem ad monaſterij famulatum, & procurationem admittat, cuius ætas, & mores earum Superiori probati nõ ſint. Eiuſdem etiam Superioris ſit approbatio eorum, qui nunc monialibus inſeruiunt. quo in numero medici, tonſores, furno, aut piſtrino præpoſiti, ceteriq. omnes intelligantur, quibus in monialium ſepta introeundum ſit.*

Qui monaſterij res procurant, quotannis ſuę adminiſtrationis rationem reddant ijs, quos diximus; & ad duos menſes bonis prædibus caueant cancellarijs Epiſcoporum, ſe fideliter rationem reddituros ſuæ adminiſtrationis. quod ſi facere neglexerint, officio priuati cenſeantur.

IN *parochialibus eccleſiis, quæ monialium monaſteriis annexæ ſunt, perpetui uicarii, ex formula Tridentini concilij præſcripta, ab Epiſcopis conſtituantur.* Seſs. 7. c. 7

DE PROPRIA REGVLA, ET CONSTITVTIONIBVS HIS ASSIDVE LEGENDIS.

QVIA *moniales, quæ profeſſæ ſunt, non ſolum Dei, & ſanctæ Eccleſiæ præcepta, quæ chriſtianis omnibus præſcripta ſunt, ſed etiam ſuæ regulæ, & ordinis leges, et inſtituta ſeruare debent; operepretiũ erit, illis ſuæ uocationis, et profeſſionis debitum officiũ in memoriã quã ſæpiſſime reuocare. Ideo in uirtute ſanctæ obedientiæ præcipimus, ut in ſingulis monaſteriis ab aliqua moniali, cęteris profeſſis audientibus, quotidie legatur ſaltem caput unum conſtitutionum regulæ, aut ordinis, cui adſtrictę ſunt. cuius lectionis initium fiat a primo, & ita procedatur ad extremum; ac deinceps ad primum caput redeatur: ut eodem ordine, ac progreſſione ſeruata, numquam ſacræ huius exercitationis uſus intermittatur. Præterea has etiã conſtitutiones frequenter legi iubemus, ut crebra ſalutarium præceptorum commemoratione moniales in obeundo ſuo munere diligentiores euadant. Qua in re præfectam monemus, ut cęteras ad ſummã legũ obſeruationem non minus exemplo ſuo inuitet, quam auctoritate cõpellat. Denique præcipitur omnibus monialium confeſſoribus, ut illis uniuerſis ſemel legant, & explicent omnia hæc decreta: quæ, in uulgarem ſermonem conuerſa, ad communem prouinciæ utilitatem primo quoque tempore curabimus edenda.*

eaque, ut omnino, quemadmodum debent, ſeruent, uehementer cohortentur.

QVAE *moniales arctioribus conſtitutionum, regulæq. uinculis adſtrictæ uiuunt; non is eſt animi noſtri ſenſus, ut ab illis ſuſceptæ uitæ inſtitutis diſcedant, ſed una cum ijs hæc quoque decreta ab illis ſeruari iubemus.*

DE IVDAEIS.

VT, *quantum poſſumus, Iudæis corrumpendi chriſtianorum mores, & eis bona per fraudem auferendi occaſionem adimamus; ipſoſq. ad uiã ſalutis traducere ſtudentes, ex ſacrorum etiam canonum decretis, edicimus.*

Vt iudæi ſemper, & quocumque iter faciant; uiri pileum, ſeu birretum crocei coloris; mulieres impoſitum reliquo capitis integumento, pannum eiuſdem coloris ferant.

Ne chriſtiani ad cõuiuia, nuptias, uel dies feſtos, & ſynagogas iudæorum accedant; aut cum eis ludant; uel, quod deteſtabilius eſt, choreas cum iudæis agant.

Ne iudæis chriſtiani in famulatu eſſe poſſint.

Ne chriſtiani, ſi in diem, uel horam, iudæis operas ſuas locauerint, apud illos cibum capiant.

Ne chriſtianæ mulieres, iudæorum nutrices in eorum domibus eſſe ullo pacto poſſint. Nec uero extra eorum domos, niſi cum neceſſitas, Ordinario probanda, poſtularit.

Ne chriſtiani iudeos medendi cauſa ad ſe accerſant.

Ne in coniungendis inter ſe matrimonijs eorum opera utantur.

Ne chriſtianæ mulieres iudæas fuci, pigmentorum, aut ornandi ſe cauſa adhibeant.

A GROS, *prędia eccleſiaſtica iudæis locari; uaſa, ueſtes, aliaue ſacra, uel ad uſum eccleſiæ deſtinata, uendi, aut pignori dari ne liceat.*

Ne in ædibus, quæ eccleſiis uicinæ ſint, iudei habitent. et, ſi qui in eis nunc habitant, intra certũ tempus omnino migrare cogantur.

Ne chriſtiani cũ iudæis in diebus feſtis, emptionis, uẽditionis, uel alio nomine cõtrahere audeãt.

Ne tribus ante Paſcha diebus iudęi in publicum prodeant; neque quidquam palam, uel ſecreto in contemptionem chriſtianæ religionis facere audeant.

Ne dignitatem, uel publicum officium, quod ad chriſtianos pertinere aliquo modo poſſit, iudęi obtineant.

H AEC, *& reliqua, quæ de chriſtianorum cum iudęis conſuetudine ſacris canonibus conſtituuntur, curent Epiſcopi, et principes, ac magiſtratus, pro ſuę quiſque auctoritatis munere, pœnis contra chriſtianos, & iudęos acrioribus conſtitutis, ut inuiolate ſeruentur.*

V EHEMENTER *etiam a principibus petimus, ut in ſingulis ciuitatibus certũ locũ conſtituant, ubi iudęi ſeparatim a chriſtianis habitatum conue-*

niant. Et, ſi quas proprias ędes iudęi in ciuitate habent; intra ſex menſes eas uere, non autem ſimulato contractu, chriſtianis uendi iubeant.

Illud præterea pro ſua pietate principes ſtatuere debebunt: ut iudæi in quibuſuis contractibus, & negotiis, quæ cum chriſtianis habuerint, in libris ſuis conſcribendis, litteris, & lingua uulgari noſtra, non autē ſermone, aut characteribus hebręis utantur. ſi ſecus fecerint, ſeuere puniantur. nullumq. inde ius eis eſſe poſſit agēdi, uel excipiēdi. Omni denique diligentia illos in eo eniti æquum erit, ut fraudulentam, & inſidioſam iudæorum cum chriſtianis contrahendi rationem, & eorum facultatibus inhiantem auaritiam comprimant; & coerceant.

MONEMVS *uero Epiſcopos, ut ab hominibus pijs ac peritis linguæ hebraicæ, et rituum iudæorum, uel, ſi huiuſmodi non reperiantur, ab aliis doctis, ac bonis uiris curent fidem, ac doctrinam chriſtianam iudæis prædicandam.*

Ad eas conciones iudæi omnes iuſſi conueniant; ſed pueri, ac puellæ ſeorſum a parentibus, atquę aliis maioribus natu, concionatorem audiant: qui ipſos familiariter inſtituat; & interrogantibus benigne ſatisfaciat.

In quo ſignū aliquod conuerſionis cognitum fuerit, is ab alijs ſeparetur: & in domum aliquam catechumenorum, ad id paratam, deducatur: ubi diligentius omnia, quę ſcire chriſtianum oportet, doceatur.

Catechumeni ne baptizentur, niſi prius diligenter inſtructi, & examinati fuerint, præſertim ſi grandiores ſint.

BAPTIZATI *curæ alicuius probi uiri, ſaltem per annum committantur, qui uitam illorum ijs rationibus regat, ac moderetur.*

Vt diebus feſtis Miſſam, conciones, ac Veſperas obeant.

Alijs diebus aliquo artificio, quo uictum quærere poſſint, utantur.

Ne cum iudęis ullam omnino conſuetudinem habeant.

Neue cum chriſtianis, quorum uita flagitioſa ſit.

CVRET *Epiſcopus, ut iudæus, qui ad fidem ſe conuerterit, omnia bona ſua habeat. ac ſi filiusfamilias ſit, legitima, & quæcumque alia bonorum pars, ei iure debita, a patre, etiam uiuente, detur. uel, ſi mulier fuerit, ei dos a marito reſtituatur. uel a patre conſtituatur, unde ali poſſit, ex pręſcripto conſtitutionis Pauli Tertij ſummi Pontificis: præſertim in ijs, quę ille ſtatuit de ijs facultatibus, quę ex uſuris comparatę ſunt.* Die 21. Martij. 1542.

DE POENIS,

ET ALIIS, QVAE GENERATIM AD HAS CONSTITVTIONES PERTINENT.

QVIBVS *pœnis, noſtris in hac prouinciali ſynodo decretis, delicta coercemus, nihil de illis animaduer-*

maduerſionibus derogamus, quas ueteres canones, & ſacrum Tridentinum concilium in eadem peccata conſtituerant. quare negligentes, uel contumaces, & illis, & ijs pœnis puniendos decernimus.

Quotieſcumque delicti cauſa clerici mulctandi ſunt, quæ ab illis exigenda erit pecunia, nullo modo ad Epiſcopum perueniat; in eiuſue commoda quauis ratione conuertatur. ſed idem Epiſcopus parte pecuniæ, quæ tertiam non ſuperet, aſſignata delatori, reliquam pijs operibus, aut locis, quibus ei uidebitur, omnino attribuat. Quam pecuniam, ſi qui piorum locorum, aut operum adminiſtratores intra menſem ab eo die, quo ſolui debet, numerandum, non exegerint; ea Seminario iam nunc adiudicata intelligatur. Notarius autem, qui attributionis inſtrumenta confecerit, triduo ea de re loca pia, quorum intererit, admoneat. alioqui eis ſua pecunia ſatisfaciat.

Mulctas uero, quæ ob delicta eccleſiaſtica uel mixti fori, laicis, a iudicibus eccleſiaſticis irrogabuntur, ad hunc modum diuidi uolumus.

Vt tertia parte pijs locis, aut operibus, eadem, qua ſupra diximus, conditione addicta, tertia ad fiſcum principum ſæcularium pertineat: reliquum accuſatori detur.

Quibus uero tum clericis, tum laicis pecuniæ mulcta imponenda fuerit, ſi ſint ſoluendo, ne eis pœnam remittant Epiſcopi: niſi graui de cauſa. quod iudicium eorum conſcientiæ periculo ſit: ſin

inopes ſint, pecuniam aliqua alia ſalutari pœna commutent, quæ eius generis ſit, ut peccatorum uulnera contrarijs remedijs curentur.

QVIDQVID *conſenſus, approbationis, ſententiæ, uel alio huiuſmodi nomine, Epiſcopi ex facultate, in hac synodo eis permiſſa, conceſſerint, & ab ipſis, & ab eorum quibuſuis miniſtris, gratis omnino detur.*

QVAMCVMQVE *facultatem ex decretis in hac ſacra ſynodo editis habent Epiſcopi, eam ipſos per ſuos uicarios exequi poſſe uolumus: niſi in ijs, quę proprie ad ordinem Epiſcopalem pertineant: aut in quibus uicarij a ſacris canonibus, aut a concilio Tridentino, uel a nobis expreſſe excluſi ſunt.*

SI IN *his decretis, ante alteram Mediolanẽſi prouinciæ ſynodum, ulla difficultas orta fuerit, eius, & omnium, quæ ipſis decretis continentur, interpretationem, & explicationem Metropolitano reſeruamus. ſalua ſemper ſedis Apoſtolicæ auctoritate.*

QVIDQVID *de ſacramentorum adminiſtratione, Miſſæ celebratione, diuinorumq. officiorum modo, et ratione in hac ſynodo decreuimus, id neque ad Mediolanenſem eccleſiam, quæ ſancti Ambroſij præſcripto, et inſtituto proprios ritus, ac cęremonias habet; neque ad cæteras, quæcumque eodem iure, ac modo ex antiquiſſimo tempore ſacra facere conſueuerunt, in ijs quæ eius inſtitutis ritibus, & cæremonijs expreſſe aduerſantur, pertinere uolumus. Cæteris uero, & Mediolanenſis*

eccleſia, & quæ eiuſdem ritibus utuntur, æque teneantur, atque aliæ, quę in prouincia noſtra ſunt, eccleſiæ.

EPISCOPI, *duobus adhibitis de Capitulo illius eccleſiæ, cuius res agitur, quorum alter ſuo, alter Capituli iudicio deligatur, ſtatuta, cõſtitutiones, priuilegia, & indulta eccleſiarum cathedralium, & collegiatarum recognoſcentes, accurate uideant, an in illis quidquam ſit, quod ab ipſis ſacri concilii Tridentini decretis ſit alienum, ad quorum præſcriptum omnia, et ex conſtitutione Sanctiß. D. N. Pii IIII. & ex eodem concilio corrigant, & emendent. Quod ſi Epiſcopo, & canonicis aliqua de iis acciderit dubitatio, ad Metropolitanum referant: qui a ſummo Romano Pontifice explicationem eorum poſtulet, quæ difficultatem habere uidebuntur.* edita 7. cal. Febr. 1563.

VT NEMINI *eorum, quæ in hac ſancta ſynodo decreta ſunt, ignorantiam excuſare liceat; edicimus, ut ex quo primum die edita, in ualuis Metropolitanæ eccleſiæ propoſita fuerint, ad duos menſes, omnes ſe, & his decretis; &, ſi contra fecerint, pœnis, quæ eis continentur, teneri intelligant.*

Ab eo etiam affixionis die eorum decretorum temporis initium ſumendum decernimus, quibus aliquid intra certum tempus præſtari iubemus. Iubebunt pręterea ſinguli Epiſcopi, ſi eis expedire uidebitur, ea omnia, ſuæ quoque cathedralis eccleſiæ ualuis affigi; & proxima ſua diœceſa-

na ſynodo legi, ac recitari: quo ſtudioſius eorum præcepta omnium animis inculcentur.

Singulæ etiam cathedrales, et collegiatæ, & parochiales eccleſiæ huius prouinciȩ has cōſtitutiones, certo aliquo loco collocatas, perpetuo aſſeruent.

Epiſcopi ſingulis quatuor anni temporibus, ſi id opportunum cenſuerint, legi iubeant coram ſe, & canonicis eccleſiæ catheralis, et collegiatarum omnia ea, quæ de uita, & honeſtate clericorum; deq. diuinorum officiorum celebratione in hac noſtra prouinciali ſynodo ſtatuta fuerunt: ut ea, crebro repetita, facilius in mores inducantur.

MAXIMAS *Deo gratias agere debemus, quod, quæ pro communi prouinciæ ſalute hoc tempore ſtatuenda uidebantur, ad optatum exitum perducta ſint. quodq. eiuſdem beneficio principes uniuerſæ prouinciæ ij obtigerunt, a quibus omnem opem, auctoritatem, & auxilium in eis exequendis, quæ ſancita ſunt, iure optimo ſperare, & expectare liceat. quod ut ex animo, ac ſummo ſtudio præſtent, pro noſtri officij munere, eos uehemēter hortamur; et per uiſcera Domini noſtri Ieſu Chriſti obſecramus.*

EX PRAECEPTO *ſacri Tridentini concilij collegimus, et cognouimus abuſus omnes, qui in indulgentias ex ſuperſtitione, ignorantia, irreuerentia, aut quauis cauſa in prouincia Mediolanenſi irrepſerunt; ut Metropolitanus de ijs, ex ſententia ſynodi, ad ſummum Romanum Pontificem referat: cuius auctoritate, & prudentia conſtitutis*

ijs, quæ huic prouinciæ noſtræ expedire uidebuntur, fideles ſalutarem indulgentiarum fructum pie, & ſancte percipiant.

ACTVM *eſt diligenter a nobis ex præſcripto ſacri Tridentini concilij, quæ ratio iniri poſſet, ut aliquæ eccleſię cathedrales prouincię noſtræ Mediolanenſis, quarum ſunt tenues fructus, ita nouis prouentibus augerentur: ut, & ad illarum neceſſitatem, & ad Epiſcopalem dignitatem ſatis eſſent. eam autem rationem nomine ſynodi Metropolitanus ad Sanctiß. D. N. referat. qui cognita rei neceſſitate, pro ſua prudentia, & pietate, & Epiſcopis, & eccleſijs conſulere poterit.*

QVIA *multa a ſummo Romano Pontifice, et publicæ totius prouinciæ Mediolanenſis, et priuatæ ſingularum eccleſiarum utilitatis cauſa petenda ſunt; decernimus: ut, quidquid ab eius Sanctitate cõmunibus noſtris, & qui adſunt, prouincialium Epiſcoporum litteris poſtulabitur, id huius ſynodi nomine, & auctoritate ita factum intelligatur; perinde ac ſi in ſeſſione publice poſtulatum eſſet.*

OMNIA, *& ſingula, quæ in hac ſacra ſynodo decreta, actaq. ſunt, qua debemus obedientia, ac reuerentia, auctoritati, ac iudicio ſanctæ Romanæ Eccleſiæ, omnium eccleſiarum matris, & magiſtrę, ſemper emendanda, et corrigenda ſubijcimus.*

LAVS DEO.

LITTERAE
SANCTISSIMI D. N. PII, PAPAE V.
QVAE AD HAS CONSTITVTIONES PERTINENT.

PIVS, PAPA V.

Dilecto filio noſtro, CAROLO, tit. ſanctæ Praxedis Presbytero Cardinali Borrhomæo nuncupato.

DILECTE Fili noſter,Salutem & Apoſtolicam benedictionem. Dudum a fe. re. PIO PP. IIII. prædeceſſore noſtro emanarunt litteræ in forma Breuis tenoris ſubſequentis, a tergo uidelicet, Dilecto filio noſtro CAROLO,tit. Sanctæ Praxedis Presbytero Cardinali Borrhomæo uocato, in tota Italia noſtro, & Apoſtolicę Sedis de Latere Legato. Intus uero, PIVS Papa Quartus. Dilecte fili noſter ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem. Iuxta noſtri Paſtoralis officii debitum,indefeſſa ſollicitudine ad ea libenter intẽdimus, per quæ in ſingulis,præſertim monialium, monaſterijs, regularis obſeruantia, ac debita clauſura nõ modo conſeruatur;ſed, ſi in eorum aliquibus forſan dilapſa, aut diſſoluta reperiatur, adhibitis opportunis remedijs diligenter reſarcitur,atque reſtituitur;ita ut ipſarum monialium felici ſtatui, ac directioni,proſperoq. & laudabili regimini ſalubriter prouideatur. Vt igitur ea, quæ a ſacris canonibus,& nouiſſime a ſacro concilio Tridentino ſancita ſunt, ac reformationem, & clauſuram monaſteriorum monialium huiuſmodi reſpiciunt,in tuis ci

uitate, & diœceſi ac prouincia Mediolanenſi debitę executioni demandentur: Monialesq. ipſę ad regulã, quam profeſſæ ſunt, præſcriptam uitam inſtituant, & componant; ordinumq. ſuorum uota, ac præcepta fideliter obſeruent: Tibi noſtro ſecundum carnem nepoti, qui Eccleſiæ Mediolanenſi ex conceſſione, & diſpenſatione Apoſtolica præeſſe dignoſceris; ac quamdiu eidem præfueris; quemq. ob eximiam, & ſingulariũ uirtutum prudentiam, probitatem, ac religionem, nuper noſtrum, & Apoſtolicæ Sedis de latere Legatum, de Venerabilium fratrum noſtrorum ſanctæ Romanæ Eccleſię Cardinalium conſilio, in uniuerſa Italia conſtituimus, & deputauimus; per Apoſtolica ſcripta committimus, & mandamus; ut per te ipſum, ſeu per te deputandos, prout tua tibi ſuaſerit ratio; ſeu in proxima Synodo Prouinciali, uel diœceſana, per te celebrandis; ſicut tibi magis expedire uidebitur; ea omnia auctoritate noſtra ſtatuas, ordines, diſponas, ac decernas, quæ ad cuſtodiendam in quibusuis monialium monaſterijs, etiam regularibus quibusuis ſubiectis, Ciuitatis, diœceſis, & Prouinciæ tuæ, huiuſmodi debitam, & regularem normam, & clauſuram; bonumque, & ſalutare regimen in eis inducendum, conſtituendum, & conſeruandum; & deniq. ad illarum cõgruam, & expedientem correctionem, & reformationem neceſſaria eſſe cognoueris, ſeu quomodolibet opportuna. Nos enim ultra facultates tibi nuper per alias noſtras, etiam in forma Breuis litteras ſub Data Romæ die iij. Februarij, proxime præteriti circa uiſitationem, reformationem, & correctionem monaſteriorum monialium tuarum ciuitatis, & diœceſis conceſſas, quas omnes & ſingulas ad quæcumque monaſteria, quibusuis regularibus ſubiecta, ac ad quaſcumque ciuitates, terras, & loca totius tuæ Prouinciæ Mediolanenſis harum ſerie extendimus, & ampliamus; extẽſaſq. & ampliatas fore, & eſſe decernimus. Ita tamen, quod quo ad monaſteria monialium, etiam regularibus quibusuis ſubiecta, exiſtentia in ciuitatibus, terris, & locis Suffraganeorum tuorum de eorum conſilio, & conſenſu, prout tibi uidebitur, facultates ipſas iuxta prædictarum, & præſentium litterarum formam & tenorem,

exercere,illiſq. uti libere ualeas: Circumſpectioni tuæ quæcumq. monialium monaſteria præfata,etiam quomodolibet exempta, ac Nobis, & Apoſtolicæ Sedi,ſeu Hoſpitali ſancti Spiritus, ſeu ſancti Ioannis Hieroſolymitani,uel Baſilicæ ſancti Ioannis Lateranenſis,aut ſancti Petri de Vrbe, ſiue quibusuis aliis Hoſpitalibus, & Eccleſiis ſęcularibus,uel regularibus dumtaxat ſubiecta totius tuæ Prouinciæ Mediolanẽſis, quæ reformatione indigere iudicauerit,eorũq. moniales, & perſonas tam in capite,quam in membris, auctoritate noſtra uiſitandi,reformandi,corrigendi,& emendandi,ad debitamq. & regularem obſeruantiam, & clauſuram iuxta canonicas ſanctiones, & regularia ſuorum ordinum inſtituta, & alia,quæ tibi congruentiora uidebuntur, reducendi, reponẽdi,& conſtituendi:ipſaſq. moniales,ſi tibi uiſum fuerit, ad alia monaſteria eorundem ſeu aliorum ordinum in totum,uel in partem transferendi,necnon monaſteria ipſa,etiam quibusuis regularibus ſubiecta, diruendi,ſupprimendi,uel aliis uniendi,annectendi,incorporandi,ſeu ad alios uſus, tibi bene uiſos,mutandi. Et inſuper quæcumque ſtatuta,& ordinationes rectum, & exemplarem monialium,& perſonarum huiuſmodi uiuendi modum,ac normam,debitamq. clauſuram concernentia, faciendi,& condendi, factaque,& condita,ſi melius & conſultius eſſe cẽſueris,alterandi,& mutandi, aliaq. de nouo condendi,& edendi;illaq. ſic per te condita,& edita ab omnibus Abbatiſſis,Prioriſſis,monialibus,& perſonis eorundem monaſteriorum per excommunicationis aliasq. cẽſuras,& pœnas Eccleſiaſticas,cæteraq. opportuna iuris & facti remedia firmiter, & inuiolabiliter obſeruari mandandi,& faciẽdi. Necnõ pro faciliori ſtatutorum, & obſeruationũ huiuſmodi obſeruatione, & executione dictarũ monialium Superiores, & in eorum negligentiam locorum Epiſcopos in executores premiſſorum ſtatutorum,& ordinationum conſtituendi,& deputãdi: Contradictores quoslibet & rebelles,tibiq. ſuper his parere recuſantes, & renitentes cenſuris,& pœnis ac remediis præfatis,quacumq. appellatione remota,cõpeſcendi,illaq., etiam iteratis uicibus, aggrauãdi,& interdictum Eccleſiaſticum apponendi,au-

xilium quoq. brachii ſæcularis ad hoc,ſi opus fuerit, in uocandi,& generaliter omnia,& ſingula faciēdi, geren di,mandandi, & exequēdi, quæ tibi ad Dei omnipoten tis laudem,& gloriam, ac diuini cultus augmentum, Religionisq. cōſeruationem,& animarum ſalutem ex- pedire uidebuntur:Amplā,liberam,& omnimodā au&o ritate Apoſtolica tenore præſentiū facultatē,& poteſta tē concedimus,& impartimur.Diſtrictius inhibētes mo nialibus,& perſonis præfatis,& quibusuis aliis cuiuſcū- que dignitatis,ſtatus,gradus,ordinis,& conditionis fue rint,ne ſub indignationis noſtræ , & excōmunicationis latæ ſententiæ eo ipſo,ſi contra fecerint,incurrēdis pœ nis,te,uel a te deputatos,quominus huiuſmodi uiſitatio reformatio,& clauſura fiant,ſuumq. debitum,& optatū ſortiantur effectum,impedire,retardare,aut perturbare audeant,uel præſumant.Ac etiam eiſdem,quacumq. Ec cleſiaſtica,ſeu mundana præfulgeant dignitate, uel ex- cellētia; ſub antedictis pœnis,mādantes,ut tibi,aut tuis deputatis huiuſmodi in præmiſsis omnibus , & ſingulis efficaciter pareant,& aſsiſtant. Decernentes præterea, ſtatuta, & ordinationes per te , ſeu a te deputatum pro tēpore,facta huiuſmodi,& edita eo ipſo, quo facta fue rint,Apoſtolica auctoritate confirmata , & approbata eſſe cenſeri: Et ita per quoſcumq. Iudices,& Commiſ- ſarios,quauis auctoritate fungentes,etiam dictæ Eccle- ſiæ Cardinales,ſublata eis,& eorum cuilibet quauis ali ter iudicandi, & interpretandi facultate , & auctorita- te,iudicari, & definiri debere: ac irritum,& inane,quic quid ſecus ſuper his a quoquam quauis auctoritate ſcienter , uel ignoranter contigerit attemptari . Non obſtantibus conſtitutionibus , & ordinationibus Apo- ſtolicis , ac quibusuis monaſteriorum , & illorum or- dinum , ſeu etiam Militiarum , a quibus illa depen- dent , etiam iuramento confirmatione Apoſtolica uel quauis firmitate alia roboratis , ſtatutis , & con- ſuetudinibus, ſtabilimentis , uſibus , & naturis ; pri- uilegiis quoque , indultis Apoſtolicis, etiam Mari ma- gno , Bulla aurea, uel alias quomodolibet nuncupatis, necnon quibusuis exemptionibus , libertatibus, & im- munitatibus illis , eorumque monialibus , & perſonis ,

etiam ab immemorabili tempore citra, ſub quibuſcumque tenoribus,& formis;ac cum quibuſuis etiã derogatoriarum derogatorijs, alijsq. efficacioribus efficaciſſimis,& inſolitis clauſulis,irritantibusq. & alijs decretis, quomodolibet,etiam iteratis uicibus,cõceſſis, approbatis,& innouatis. Quibus omnibus, etiam ſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis eorumq. totis tenoribus ſpecialis,ſpecifica,expreſſa,& indiuidua, nõ autem per clauſulas generales, idem importantes,mentio,ſeu quęuis alia expreſſio habenda,aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſeruanda foret, tenores huiuſmodi, ac ſi de uerbo ad uerbum nihil pœnitus omiſſo, & forma in illis tradita obſeruata inſerti forent,præſentibus pro ſufficienter expreſſis, ac totaliter inſertis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, ac uice dumtaxat, ad effectum præſentiũ, ſpecialiter & expreſſe derogamus, ac latiſſime derogatum eſſe uolumus,cęteriſq. contrariis quibuſcumque. Datum Romæ apud ſanctum Marcum ſub annulo Piſcatoris Die ultima Auguſti. M. D. LXV. Pontificatus noſtri anno ſexto.

Cæ. Glorierius.

Cum autem,ſicut ex relatione tua,nobis oretenus facta, accepimus,tam tua ordinaria auctoritate,quam facultatis tibi,ut pręfertur, conceſſæ,ac dictarum litterarum uigore,in Prouinciali ſynodo Mediolanenſi,per te proxime celebrata, nonnullæ conſtitutiones,& ordinationes, præſertim circa ingreſſum ipſarum monialium, earumq. clauſuram,colloquia,& loca, ubi cum alijs loqui ſolitæ ſunt, claues, & laminas ferreas,educationem puellarum ſecularium, cæteraq. ad bonum, honeſtum, ac laudabilem uiuendi modum, ſalubremq. directionem,proſperumq. gubernium pertinentia,per te, etiam de patrum ibidem congregatorum conſilio,& aſſenſu factæ, ſancitæ,atq. editæ fuerint;& propterea tu cupias conſtitutiones,& ordinationes, cæteraq. præmiſſa, quo firmius obſeruentur,noſtra quoque auctoritate roborari. Nos cupientes ea, qua ad religioſarum perſonarum, præſertim fœminei ſexus,obſeruantiam,rectamque,& probatam illarum uitam,normamq. tendere dignoſcuntur,ſine aliqua cõtradictione, debitæ executioni demandari;con-

ſtitutiones,& ordinationes,omniaq. & ſingula,ut præfertur,geſta,facta, & ordinata,non tamen ſacris canonibus,uel Tridentini cōcilij ſuper ijs editis decretis contraria,eorum omnium tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes,auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium ex certa noſtra ſciētia confirmamus, & approbamus; ac illis perpetuæ, & inuiolabilis firmitatis robur adijcimus; eaq. per nos confirmata, & approbata fore & eſſe,& ab omnibus cuiuſcumq. gradus, & quibuſcumq. exemptionibus,& priuilegijs munitis, quos illa quomodolibet cōcernunt; & in poſterum concernere poterunt; inuiolabiliter obſeruari debere ſtatuimus: Supplentes omnes,& ſingulos iuris,& facti defectus, ſi qui forſan interuenerint in eiſdem.Necnon præſentes litteras,& in eis contenta quæcumque ex quauis cauſa de ſurreptionis,uel obreptionis, aut nullitatis uitio, ſeu intentionis noſtræ defectu, nullatenus mutari, uel impugnari poſſe;ſed ſuos plenarios,& integros eſſectus ſortiri,& irrefragabiliter obſeruanda eſſe. Sicque per quoſcumque quauis auctoritate, etiam Epiſcopali dignitate,fungentes, ſublata eis,& eorum cuilibet quauis aliter interpretandi facultate,interpretari, ac definiri debere; ac quicquid ſecus ſuper ijs a quoquam quauis auctoritate ſcienter, uel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus, & declaramus. Mandantes in uirtute ſanctæ obedientiæ Abbatiſſis, ac Prioriſſis,& monialibus dictorum monaſteriorum totius Prouinciæ huiuſmodi, quomodocumq. exemptis, & quibuslibet exemptionis,& immunitatis, priuilegijs munitis,ac ſuffultis, & quibuſuis regularibus quouiſmodo ſubiectis; ut conſtitutiones, & ordinationes, aliaq. præmiſſa firmiter, & inuiolabiliter obſeruent. nec illis quouis prætextu,aut quæſito colore contrauenire,aut ſe eis opponere quomodolibet audeant, uel præſumāt. Ipſis autem Epiſcopis & ordinarijs præcipimus, ut illa iuxta dictarum & præſentium litterarum tenorem, debitæ executioni realiter, & cum effectu demandari curent, & faciant. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis;necnon omnibus illis, quæ idem Pius prædeceſſor in ſuis litteris uoluit non obſta-

re,cæteriſq. contrariis quibuſcumque. Dat. Romæ apud ſanctum Petrum ſub annulo Piſcatoris die xij. Aprilis. M. D. LXVI. Pontificatus noſtri anno primo. Cæ. Glorierius.

PIVS PAPA V.

AD FVTVRAM REI MEMORIAM.

AD Romanum maxime pertinet Pontificem, ut ea,quæ iuxta ſacri concilii Tridentini decreta ad Dei omnipotentis laudem, diuiniq. cultus augmentū recte, & ſalubriter facta,& ordinata eſſe dicuntur, quo firmius ab omnibus obſeruentur, & illibata perſiſtant, Apoſtolici muniminis præſidio roboret, atque confirmet. Sane dilectus filius noſter CAROLVS tit. ſanctæ Praxedis Presbyter Cardinalis, Borrhomæus uocatus,qui eccleſiæ Mediolanenſi ex conceſſione,& diſpenſatione apoſtolica præeſſe dignoſcitur, Nobis nuper expoſuit; quod in Prouinciali ſynodo Mediolanenſi proxime per eum celebrata,cuius celebrationi ipſe pręfuit,inhærendo decretis ipſius Tridentini concilij ſuper conſtituendis, & propagandis Seminarijs Clericorum ſuæ Prouinciæ Mediolanenſis, nonnulla diſpoſita, ſtatuta,& ordinata fuerunt,quorum quidem tenor ſequitur,& eſt talis,uidelicet; Mandatum eſt a ſacro Tridentino concilio Prouincialibus ſynodis, ut quamprimum in eam curam incumberēt,ut Seminarium Clericorum, ubicumque id fieri poſſet, cōſtitueretur,omniq. ratione propagaretur;quamobrem etiam illis facultatem dedit moderandi,& augendi omnia,& ſingula,quæ pij,& ſancti huius operis inſtitutionem,& progreſſionem adiuuare poſſent. Itaque nos, Prouinciæ noſtræ ſtatu,& Eccleſiarum,ac Beneficiorum genere diligenter conſiderato,duximus ad hanc rationem confugiendūm eſſe, ut detrahamus,quemadmodum iam nunc detrahimus, decimam partem fructuū cuiuslibet menſę Epiſcopalis; &Capituli,& quarumcumq. dignitatum,perſonatuū,officiorum,pręběndarum,portionum,Abbatiarū,& Prio-

ratuũ cuiuſcumq. ordinis,etiã regularis,aut qualitatis, uel conditionis fuerint,etiam Hoſpitalium,quæ dantur in titulum,uel adminiſtrationem iuxta conſtitutionem cõcilij Viennenſis, & beneficiorum quorumcumq. etiã regularium,etiã ſi iuris patronatus cuiuſcumq. fuerint; etiam ſi exempta,etiam ſi nullius diœceſis,uel alijs Eccleſiis,Monaſterijs,uel Hoſpitalibus, & alijs quibuſuis locis pijs,etiã exemptis annexa,& ex fabricis Eccleſiarum,& aliorum locorũ,etiam ex quibuſcumq. alijs Eccleſiaſticis redditibus,ſeu prouentibus,etiã aliorum collegiorum, in quibus tamẽ ſeminaria diſcentium,uel docentium,ad communem Eccleſiæ bonum promouendũ actu non habentur; hæc enim exempta eſſe uolumus, præterquam ratione reddituum,qui ſuperflui eſſent ultra conuenientem ipſorũ ſeminariorum ſuſtentationẽ: ſeu corporum,uel confraternitatum, quæ in nonnullis locis ſcholę appellantur; & omniũ monaſteriorũ, non tamen mendicantium,etiã ex decimis, quacumq. ratione ad laicos,ex quibus ſubſidia eccleſiaſtica ſolui ſolẽt, & milites cuiuſcumque militiæ, aut ordinis pertinentibus,Fratribus ſancti Ioannis Hieroſolymitani dũtaxat exceptis,eamq. ſupra ſcriptorum fructuum decimam, ſic detractam, Seminarijs in ſingulis prouinciæ noſtræ diœceſibus erigẽdis, ſeu iã erectis,applicamus,& incorporamus. Poſſeſſores autẽ huiuſmodi beneficiorũ ad eandẽ fructuum decimã,non modo pro ſe,ſed pro penſionibus,quas alijs forſan,ex dictis fructibus ſoluant;retinendo tamen pro rata quidquid pro dictis pẽſionibus illis erit ſoluendum,omnino teneri uolumus, & mandamus, eiuſdẽ Tridentini concilij auctoritate, quibuſuis quoad oĩa,& ſingula ſupradicta priuilegijs,& exẽptionibus, etiam ſi ſingularem derogationẽ requirerent,cõſuetudine etiam immemorabili,& quauis appellationẽ, & allegatione,quæ executionẽ non impediat,non obſtantibus.Hanc autem fructuũ decimã iuxta maiorẽ ſingulorum beneficiorum taxationẽ, quæ hactenus facta reperiatur,exigi iubemus,quod ſi aliqua beneficia nõ reperiantur taxata, Epiſcopi de cõſilio eorum,qui ſacræ Tridẽtinę ſynodi iuſſu ad id munus delecti fuerint,ea taxent.Quã decimã duobus terminis intra ſequentẽ annũ

milleſimum, quingenteſimum, ſexageſimum ſextum, & deinceps ſingulis annis eodem modo ſolui uolumus. ſi quis huius anni taxationem a ſe impoſitam exigere cæpiſſet, eandem exactionem proſequatur; deinceps uero hanc exigendi rationem a nobis præſcriptam ſeruabit. Præterea damus auctoritatem ſingulis Prouinciæ noſtræ Epiſcopis, ut de eorum, qui huic muneri præfecti erunt, conſilio, & Metropolitani ſcripto conſenſu, poſſint eam decimam augere, ac perducere uſq. ad decimam ueri annui redditus, & imminuere, uel uniuerſe, uel ſigillatim, atque iis etiam beneficiis, quæ tenuiora fuerint, præſertim curatis, totam omnino exactionem remittere. Decernimus item, ut Epiſcopi ex auctoritate eiuſdem concilii Tridentini intra ſex menſes Eccleſiaſtica aliquot ſimplicia beneficia cuiuſcumque qualitatis, & dignitatis fuerint, uel etiam præſtimonia, uel præſtimoniales portiones nuncupatas, etiam nondum uacantes huic collegio, ſeu ſeminario applicent, & incorporent; ea uidelicet, quæ illis ſeminario magis opportuna, & idonea uidebuntur: ſine tamen cultus diuini detrimento; & beneficia obtinentium præiudicio. Quod ſi Epiſcopi illorum beneficiorum fructus ad id pium opus non ſatis eſſe animaduerterint; diſpiciant, ſi quæ alia ſint, quæ ſeminario attribui poſſint; deque iis Metropolitanum admoneant; qui, ut res ex ſentētia cōfici poſſit, a Sanctiſs. D.N. opem implorandam, & eius auctoritatem interponendam curabit. Hæc autem unio beneficiorum ex præſcripta concilii Tridentini formula locum habeat, etiam ſi beneficia ſint reſeruata, uel affecta; nec per reſignationes ipſorū beneficiorum uniones, & applicationes ſuſpendi, uel impediri poſſit: ſed omnino quacumque uacatione, etiam ſi in curia effectum ſuum ſortiantur, & quacumque cōſtitutione non obſtante. ſuccedente uero caſu, quo per uniones effectū ſuum ſortientes, uel aliter ſeminariū ipſum, in totum, uel in partem dotatum reperiatur, tunc portio ex ſingulis beneficiis utſupra detracta, & incorporata ab Epiſcopo, prout res ipſa exegerit, in totum, uel pro parte ad ratam remittatur. Volentes autem præmiſſa, prout in ipſa Pouinciali ſynodo recte, pie, atq. prudenter geſta,

conſtituta,& ordinata fuere,debitæ executioni deman dari,omnia, & ſingula ſuperius narrata ad ſancti operis ſeminariorum huiuſmodi commodum, & incremẽtum conſtituta,auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium ex certa noſtra ſcientia confirmamus,& approbamus: ac illis perpetuæ,& inuiolabilis noſtræ firmitatis robur adiicimus:eaq. per nos confirmata, & approbata fore, & eſſe,& ab omnibus cuiuſcumq; gradus,& quibuſcum que exemptionibus, & priuilegiis munitis, etiam nullius diœceſis in concilij Tridentini generalitatem,quos illa quomodolibet concernunt,& in poſterum concernere poterunt; inuiolabiliter obſeruari debere ſtatuimus. ſupplentes omnes, & ſingulos iuris, & facti defectus,ſi qui forſan interuenerint in eiſdem. Necnon præſentium litterarum,& in eis cõtenta quæcumq. ex qua uis cauſa de ſurreptionis,uel obreptionis, aut nullitatis uitio,ſeu intentionis noſtræ defectu, nullatenus notari, uel impugnari poſſe; ſed ſuos plenarios,& integros effectus ſortiri;& irrefragabiliter obſeruanda eſſe. Sicq. per quoſcumq. quauis auctoritate,etiam Epiſcopali dignitate fungentes ſublata eis,& eorum cuilibet quauis aliter interpretãdi facultate,interpretari, ac definiri debere;ac quicquid ſecus ſuper his a quoquam quauis auctoritate ſcienter,uel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus,& declaramus. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus,& ordinationi bus Apoſtolicis,ac Prouinciæ præfatę,illiusq. ciuitatũ, & diœceſum,etiam iuramento, confirmatione Apoſto lica,uel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis,& conſuetudinibus,priuilegiis quoq. indultis,& litteris Apoſtolicis illis,& quibuſuis eorum perſonis,& locis eccleſiaſticis,ſub quibuſcumq. tenoribus, & formis; ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſq. efficacioribus,& inſolitis clauſulis,irritantibuſque, & aliis decretis in genere uel in ſpecie,ac alias quomodolibet conceſſis,ac etiam iteratis uicibus approbatis, & inuocatis. Quibus omnibus,etiam ſi pro illorum ſufficienti derogatione,de illis eorumq. totis tenoribus ſpe cialis, ſpecifica,expreſſa,& indiuidua,nõ autẽ per clau ſulas generales idem importantes mentio, ſeu quæuis

alia expreſſio habenda,aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſeruanda foret, illorum tenores, ac ſi de uerbo ad uerbum infererentur, præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes illis alias in ſuo robore permanſuris,hac uice dumtaxat, ſpecialiter, & expreſſe derogamus,cæterisq. contrariis quibuſcumque. Dat. Romæ apud ſanctum Petrum,ſub annulo Piſcatoris,die xviiij. Aprilis. M D LXVI. Pontificatus noſtri, Anno primo.

Cæ. Glorierius.

PIVS PAPA V.

AD FVTVRAM REI MEMORIAM.

ROmanum decet Pontificem, ijs, quæ iuxta ſanctorum Patrum decreta prouide geſta fuiſſe percepit, approbationis ſuæ firmitatem diligenter adhibere. Cum itaque, ſicut dilectus filius noſter Carolus tit. ſanctę Praxedis Presbyter Cardinalis,Borrhomęus nuncupatus, qui Eccleſiæ Mediolanenſi ex cõceſſione, & diſpenſatione Apoſtolica præeſſe dignoſcitur: Nobis nuper expoſuit,præteritis menſibus, poſtquam ſacrũ concilium Tridentinum ſuper perſonis ad Cathedrales,& ſuperiores eccleſias promouendis,certisq. tũc expresſis earum qualitatibus, & ſufficientia requirendis,ſollicite tractans, ac prudenter conſiderans: Quod quoniam in graui,idoneoq. bonorum, & doctorum uirorum teſtimonio, de requiſitis promouendi qualitatibus huiuſmodi ſumendo, non uniformis ratio ubiq. ex nationum,populorum,ac morũ uarietate,poterat adhiberi,mandauerat;ut in Prouinciali ſynodo per Metropolitanum habenda,quibuſq. locis, & Prouinciis præſcriberetur propria examinis,ſeu inquiſitionis, aut inſtructionis faciendæ forma,præfati Romani Põtificis, pro tempore exiſtentis,arbitrio approbanda, quæ magis eiſdem locis utilis,& opportuna eſſe uideretur. Idcirco

circo ipſe Carolus Cardinalis, & Archiepiſcopus ſua Prouinciali ſynodo in Domino conuocata, & ipſi ſynodo prouinciali ſic conuocatæ, eodem Carolo Cardinale, & Archiepiſcopo præſidente, dicto concilii Tridẽtini mãdato, quo ad qualitates futuri Epiſcopi ſuę Prouinciæ requirendas, ut par erat obediens, pręſcripſerit ſuper hoc formulam tenoris ſubſequentis. Quoniam ſtatuit ſancta Tridentina ſynodus, ut in prouinciali ſynodo forma examinis, ſeu inquiſitionis, aut inſtructionis natalium, uitæ, ætatis, doctrinæ, atque aliarum omnium qualitatum, quas ſacri canones, & ipſa Tridentina ſynodus in promouendo ad Epiſcopatum poſtulant, præſcribatur: Nos hanc formulam, Sanctiſs. D.N. arbitrio, comprobandam proponimus. Cum examen de aliquo ad Epiſcopatum prouinciæ noſtræ promouendo faciendum erit, Epiſcopus, in cuius diœceſi is maiorem eius anni partem uerſatus fuerit, mandato a Summo Pontifice accepto, ex quinque probatis, & doctis, ac iuratis, omniq. exceptione maioribus teſtibus, de eius fide, uita, & moribus cognoſcat in hunc modum.

An ſit bonæ exiſtimationis. An hereſis nomine, aut ſchiſmatis ſuſpectus ſit. An hæreticorum libros legerit, habeatue. An cum hæreticis uerſatus fuerit, aut eis aliquo modo fauerit. An ſtatuto Eccleſiæ tempore cõfiteatur, & Euchariſtiam ſumat, ac Miſſæ interſit. An ſacris ordinibus ſit initiatus, & quampridem. An ſit criminoſus, uel uitio, aut infamia notatus. An cum aliquo inimicitias gerat capitales, & præſertim in loco Epiſcopatus. An filios habeat non legitimos, & cuius ætatis, & quot. An familiam ſuam prudenter, & catholicæ regat. An Bigamus. An excommunicatus, aut ſuſpenſus. An Apoſtata. An ei publica pœnitentia impoſita fuerit. An aliquando inſanierit, aut a dæmone uexatus fuerit. De natalibus uero, ætate, gradu, & corporis habitu, a duobus, uel tribus teſtibus fide dignis, uel ex inſtrumentis publicis hoc modo cognoſcat. An legitimo matrimonio natus ſit. An heretici filius, nepoſue ſit. An trigeſimum annum confecerit. An in uniuerſitate ſtudiorum Magiſter, ſiue Doctor, aut licentiatus in ſacra Theologia, uel iure Canonico merito ſit promotus,

aut publico alicuius Academiæ teſtimonio idoneus ad alios docendos oſtendatur. Et ſi regularis fuerit, an a Superioribus ſuæ religionis ſimilem fidem habeat. An aliquo uitio,uel inſigni deformitate corporis,& in qua parte laboret. An Comitiali morbo tentetur. De doctrina autem, ſic periculum faciat. Adhibitis tribus Theologiæ,totidemq. iuris Pōtificij peritis,quos, ſi ibi non fuerint,ex uicinioribus locis accerſat, promouendum undecumque euocatum interroget. Quid differat inter Sacramenta ueteris,& nouæ legis. Quot ſint Eccleſię ſacramenta, & quomodo ſingula nominentur. Quæ ſit eorum materia,forma,miniſter. Quod officiū Presbyteri, Diaconi, & Subdiaconi; quodue minorum ordinum. Quæ præcepta diuina;quæue conſilia Euangelica. Duos item locos ei proponet interpretandos; alterum ueteris, alterum noui teſtamenti : a mane ad ueſperam dato ſpatio ad cogitandum. Quibus interpretatis,percunctantibus etiam aliquid de iure Pontificio,ita reſpondebit;ut,etiam ſi Theologus ſit, tamen ſe iuris Canonici in ijs, quæ ad Epiſcopi munus pertineant,non omnino rudem eſſe oſtendat. His confectis, ex formula præſcripta a Sanctiſs. D. N. coram eodem Epiſcopo fidei profeſſionem faciat. Quod, ſi promouendus,in pluribus ciuitatibus,uel diœceſibus proximū triennium moratus fuerit,eius fidem, uitam, & mores illi etiam Epiſcopi,in quorum locis ſex menſes manſerit,a Summo Pontifice admoniti,uel ab eo, qui proceſſum confecerit, rogati, ſuo teſtimonio comprobent: idq. ſcriptum ad eundem mittant, a quo proceſſus cōfectus ſit. Is uero acta hæc omnia in publicum inſtrumentum relata,ad Sanctiſs. Romanum Pontificem obſignata,quamprimum mittat. Idem Carolus Cardinalis,& Archiepiſcopus Nobis humiliter ſupplicauit, ut præinſertam formulam iuxta eiuſdem generalis concilij decretum,Apoſtolicæ approbationis robore ſtabilire,ac alias eius obſeruationi prouidere dignaremur. Nos igitur formula prædicta, ſingulisq. illius capitibus,& articulis diligenter uiſis, & perpenſis, illa æqua, & ſaluberrima,ac digna,quæ ſedis Apoſtolicæ auctoritate ſtabiliantur,eſſe cenſentes: huiuſmodi ſupplicatio-

nibus inclinati,formulam, ac omnia, & ſingula in ea contenta prædicta,eadem auctoritate, tenore præſentium confirmamus, & approbamus, ac illa in quibuſcumque proceſſibus ſuper perſona ad regimen alicuius ex Metropolitañ. aliisq. Cathedralibus Eccleſiis ipſius Prouinciæ Mediolanenſis per ceſſionem, uel obitum, aut tranſlationem, uel priuationem, ſeu alias quouis modo, etiam apud Sedem prædictam pro tempore uacantis aſſumenda,ſuisq. qualitatibus,& ſufficientia,tam in eadem prouincia,quam extra eam,ubilibet,& a quibuſcumq. faciendis,inuiolabiliter obſeruari uolumus, ac diſtricte præcipiendo,mandamus. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis cæteriſq. contrariis quibuſcumque. Dat. Romæ apud ſanctum Petrum, ſub annulo Piſcatoris, die xxiiij. Maij, M D LXVI. Pontificatus noſtri, Anno primo.

Cæ. Glorierius.

PIVS PAPA V.

AD FVTVRAM REI MEMORIAM.

INter omnes Apoſtolicæ ſeruitutis, nobis iniunctæ, ſolicitudines, quæ mentem noſtram inceſſanter exercent,illa frequentior occurrit,ut ordinationes,& ſtatuta,quæ circa iamdudum labaſcentis, & pene conuulſæ diſciplinæ Eccleſiaſticæ reſtitutionem prudenter edita fuiſſe cognoſcimus, ab omnibus ipſius Eccleſiæ miniſtris obedienter recipi,& indifferenter obſeruari procuremus. Cum itaq., ſicut accepimus, nuper in prouinciali ſynodo Mediolanenſi,Dilecto filio noſtro,Carolo tit. sãctæ Praxedis Presbytero Cardinali Borrhomæo nuncupato,qui Eccleſiæ Mediolanenſi ex conceſſione, & diſpenſatione Apoſtolica preeſſe dignoſcitur,illi preſidente quamplura ſaluberrima ſtatuta, & decreta, ad mores dilectorũ filiorum Cleri ſæcularis totius prouinciæ Mediolanẽſis reformãdos pertinentia,et præſertim honeſtatem,decorũ,reuerentia,ornamenta Eccleſiarũ,

nechon locum,tempus, modum, aliasq. circunſtantias in Eccleſiarum ſacramentorum adminiſtratione,Miſſarumq. celebratione obſeruanda,ac ſepulturas, funeralia,proceſſiones, uerbi Dei conciones, ſeu prædicationes,repræſentationes,& picturarum decētias, uitæ honeſtatem,frugalitatem,morum correctionem,& moderationem,Archiuia,& alia ad ſcripturarum, iurium, & aliorum bonorum Eccleſiaſticorum conſeruationem, necnon fructuum,redditum, & prouentuum Eccleſiaſticorum diſpenſationem pertinentia non minus religioſe,quam ſapienter ordinata fuerint. Quæ cum non ſolum licita,& honeſta; ſed etiam Eccleſiæ Dei plurimum utilia,& apprime laudabilia exiſtant,ab omnibus Dei miniſtris æqualiter expedit obſeruari. Hinc eſt, quod nos bonum ciuem utilitati,honeſtatiq. Reipublicæ nunquam refragari, ſed ſanctis patriæ legibus libenter obtemperare debere conſiderantes, ac totos ſtatutorum, & decretorum prædictorum documentorumq. deſuper confectorum, & inde ſequutorum tenores, de quibus plenam,& diſtrictam informationem a præfato CAROLO Cardinale Oretenus nobis factā accepimus, præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, Motu proprio,& ex certa ſcientia noſtra omnia, & ſingula ſtatuta,ordinationes,& decreta in prouinciali ſynodo Mediolanenſi ſic,ut præfertur,edita & publicata,ac pro ut illa concernunt, alia in dictis documentis contenta,in omnibus,& ſingulis Eccleſiis, Monaſterijs,Prioratibus,Præpoſituris,Hoſpitalibus,& alijs pijs locis Eccleſiaſticis, ſæcularibus, uel etiam regularibus commendatis, etiam nobis, & Apoſtolicæ ſedi immediate ſubiectis,etiā nullius diœceſis, aut aliter quomodocumq. exemptis in uniuerſa prouincia prædicta conſtitutis,ac per quoſcumque earundem Eccleſiarum, & locorum Prælatos,Abbates,Priores, Præpoſitos, Rectores,Superiores,Miniſtros, Capitula, Canonicos, ac perſonas ſæculares,aut illa ex conceſſione, uel diſpenſatione Apoſtolica in commendam,aut adminiſtrationem obtinentes,etiam ſi dictæ Sedis Notarij,Acoluthi, Capellani, ac Romanæ curiæ officiales, etiam officia ſua actu exercentes,etiam familiares noſtri,& continui

commenſales,etiam ueri,& antiqui,aut alias in noſtris, ſeu Venerabilium fratrum noſtrorum ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium,& prædictæ Sedis ſeruitijs,& obſequijs inſiſtentes, exiſtant, quos omnes ratione beneficiorum quorumcumque perſonalem reſidentiam requirentium, in dicta prouincia per eos quomodolibet obtentorum,& obtinendorum, ſub ſententiis cenſuris, & pœnis a concilio Tridentino aliisq. ſacris canonibus contra non reſidentes latis,& impoſitis,ad perſonalem reſidentiam diſtrictæ per locorum Ordinarios,ſeu eorũ in ſpiritualibus Vicarios generales dictæ prouinciæ cogi,& compelli uolumus: nec eis conſtitutionem fe. re. Eugenij Papæ IIII. prædeceſſoris noſtri in fauorem curialium dictæ Sedis editã aut quæcumque priuilegia, & indulta Apoſtolica etiam per nos ad id illis in genere,uel in ſpecie quomodolibet conceſſa deſuper ſuffragari intelligimus,uel alias quomodolibet exemptos, ac nobis,& dicta Sedi, ut pręfertur, immediate ſubiectos, etiam ſi nullius diœceſis eſſe dicantur:dummodo tamen de prædicta prouincia exiſtant, cuiuſcumque dignitatis,ſtatus,gradus,conditionis,& præeminentiæ fuerint, in omnibus,& per omnia integre,ac ſub ſententiis,cenſuris,& pœnis,in eis forſitan contentis,recipi,& admitti,obſeruari,præſtari,& debitæ executioni demandari, nec quempiam ſe ab eorum obſeruatione, cuiuſuis exẽptionis,immunitatis,priuilegij,uel alio prætextu excuſare debere auctoritate Apoſtolicæ tenore pręſentium, perpetuo ſtatuimus, & ordinamus: dictaq. prouincialia ſtatuta,ordinationes,& decreta ad Eccleſias Monaſteria,& alia loca, ac eorum Superiores, Capitula, & alias perſonas ſæculares huiuſmodi extendimus,& ampliamus: Vniuerſis earundem Eccleſiarũ, Monaſteriorum Prioratuum,Præpoſiturarum,aliorumq. locorum Prælatis,Superioribus, & Capitulis prædictis in uirtute ſanctæ obedientiæ diſtricte præcipiendo, mandantes, quatenus eadem prouincialia ſtatuta, ordinationes, & decreta iuxta eorum formam, & tenorem in ſuis Eccleſiis,Monaſteriis;& aliis locis publicent, & publicari, ac per eorum Capitula, canonicos aliaſq. perſonas ſeculares huiuſmodi integre obſeruari faciant. alioquin ſi

ſuper hoc per locorum Ordinarios moniti in præmiſſorum executione,& obſeruatione ceſſauerint; illamue locorum Ordinarij diſtulerint; ſeu alias neglexerint; ipſum Metropolitanū,uel generalem eius in ſpiritualibus Vicariū negligentiam,ſeu dilationem dictorū Ordinariorum omnino ſupplere uolumus, committimus, & mandamus . necnon eoſdem Superiores, Prælatos, ac Commendatarios,Capitula,canonicos, & perſonas ſæculares prædictas ad pręmiſſorum omnium obſeruationem teneri,& efficaciter obligatos eſſe; cenſuriſque, & pœnis tam eccleſiaſticis, quam pecuniarijs præfati CAROLI Cardinalis, ac pro tempore exiſtentis Archiepiſcopi Mediolanenſis, aut eius in ſpiritualibus Vicarii generalis arbitrio,moderandis,& applicandis, ad id compelli poſſe. Sicq. per quoſcumque iudices, & commiſſarios etiam ſanctæ Romanæ eccleſiæ Cardinales,ſublata eis,& eorum cuilibet quauis aliter iudicandi,& interpretandi facultate,& auctoritate, iudicari,& diffiniri debere . ac,quidquid ſuper his ſecus a quoquā quauis auctoritate ſcienter uel ignoranter attentari cōtigerit, irritum & inane decernimus. Non obſtantibus exemptionibus,& immunitatibus alijſq. præmiſſis;nec non Eugenii Papæ IIII. prædeceſſoris huiuſmodi in fauorem curialium dictæ ſedis edita, aliiſq. conſtitutionibus,& ordinationibus apoſtolicis; necnon eccleſiarū, & locorum prædictorū iuramento,confirmatione apoſtolica,uel quauis firmitate alia roboratis,ſtatutis,conſuetudinibus,priuilegijs quoque,indultis,& litteris apoſtolicis illis,eorumq. Prælatis, Capitulis, Superioribus, & perſonis alijsq. pręmiſſis ſub quibuſcumque tenoribus,& formis; ac cum quibuſuis etiam derogatoriarū derogatorijs,alijsq. efficacioribus, & inſolitis clauſulis irritātibuſq. & alijs decretis etiam iteratis uicibus,etiā per nos quomodolibet conceſſis,approbatis, & innouatis. Quibus omnibus etiam ſi pro illorum ſufficienti derogatione,de illis,eorumq. totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica,expreſſa,& indiuidua,ac de uerbo ad uerbum, non autem per clāuſulas generales,idem importantes, mentio,ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſeruanda foret, tenores

huiuſmodi,ac ſi de uerbo ad uerbũ, nihil penitus omiſſo, & forma in illis tradita obſeruata, inſerti forent, præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac uice dumtaxat ſpecialiter,& expreſſe derogamus,cæterisq. contrarijs quibuſcumque. Dat. Romæ apud ſanctum Petrum ſub annulo Piſcatoris die vj. Iunij. M. D. LXVI. Pontificatus noſtri anno primo.

Cæ. Glorierius.

PIVS PAPA V.

AD FVTVRAM REI MEMORIAM.

INter omnes Apoſtolicæ ſeruitutis,nobis iniunctæ,ſolicitudines,quæ mentem noſtrã inceſſanter exercent,illa frequentior occurrit,ut ordinationes, & ſtatuta, quæ tam in generalibus,quam Prouincialibus ſynodis,circa iamdudum labaſcentis,& pene conuulſę diſciplinæ Eccleſiaſticæ reſtitutionem prudenter edita fuiſſe cognoſcimus, ab omnibus ipſius Eccleſię miniſtris obedienter recipi,& indifferenter obſeruari procuremus. Cum itaque,ſicut accepimus, nuper in prouinciali ſynodo Mediolanenſi, Dilecto filio noſtro, CAROLO tit. ſanctæ Praxedis Presbytero Cardinali Borrhomæo nuncupato,qui etiã Eccleſiæ Mediolanenſi ex cõceſſione,& diſpenſatione Apoſtolica præeſſe dignoſcitur,illi præſidente,quã plurima ſaluberrima ſtatuta, & decreta,ad honeſtatẽ,decorum,reuerentiam,ornamenta eccleſiarũ,necnon locum,tempus,modũ, aliaſq. circunſtãtias in eccleſiaſticorũ ſacramentorũ adminiſtratione, miſſarumq. celebratione, obſeruanda, ac ſepulturas, funeralia,proceſſiones,uerbi Dei conciones,ſeu prędicationes,repreſentationes,& picturarũ decẽtias,archiuia,& alia ad ſcripturarũ, iuriũ, & aliorũ bonorum eccleſiaſticorum conſeruationem pertinentia, non minus religioſe, quam ſapienter ordinata fuerint; quæ

cum non ſolum licita,& honeſta,ſed etiam eccleſię Dei plurimum utilia,& apprime laudabilia exiſtant;ab omnibus Dei Miniſtris,tam regularibus, quã ſecularibus; æqualiter expedit obſeruari. Hinc eſt, quod nos totos ſtatutorum,& decretorum prædictorum, documentorumque deſuper confectorum,& inde ſecutorum tenores,de quibus plenam,& diſtinctam informationem, a præfato CAROLO Cardinali Oretenus nobis factam,accepimus, præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes; ac omnia,& ſingula ſtatuta,ordinationes, & decreta ſupradicta in Prouinciali Synodo Mediolanenſi ſic,ut præfertur,edita & publicata,ac,prout illa concernunt, prædicta in dictis documentis contenta, in Mediolanenſis ciuitatis,diœceſis, & totius Prouinciæ omnibus, & ſingulis regularium perſonarum utriuſq. ſexus eccleſiis,Monaſteriis,Domibus quorumcumque,etiam Ciſtercieñ. & Humiliatorum ordinum, & aliis regularibus locis,etiam nobis, & apoſtolicæ ſedi immediate ſubiectis,etiam nullius diœceſis, in uniuerſa Prouincia prędicta conſtitutis, ac per quoſcumque eccleſiarum, Monaſteriorum,Domorum,et aliorum regularium locorum huiuſmodi Superiores,etiam generales, ac illorum utriuſque ſexus perſonas diſtricte obſeruari uolẽtes: Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, eidem CAROLO Cardinali per præſentes committimus, & mãdamus,quatenus omnes, & ſingulos dictarum eccleſiarum,Monaſteriorum, Domorum, & regularium locorum Superiores,etiam generales,& perſonas regulares,etiam exemptas,utriuſque ſexus,ut infra ſex menſes poſt præſentium publicationem,omnibus,& ſingulis ſtatutis,ordinationibus,& decretis prædictis realiter & cum effectu parere debeant,auctoritate noſtra, moneat,& requirat. Et,ſi ipſi ſic moniti,ut præfertur,parere in omnibus,uel in aliquibus diſtulerint, uel neglexerint, dictus CAROLVS Cardinalis, poſt lapſum dictorum ſex menſium,nobis quamprimum ſignificare, & referri curet;ut opportunũ deſuper remedium,prout noſtro incumbit officio, in his quanto citius adhibere ualeamus. Non obſtantibus exemptionibus, & immunitatibus,aliiſq. præmiſſis,& apoſtolicis conſtitutioni-

bus,& ordinationibus;necnon eccleſiarum, locorum, Monaſteriorum,Domorum,eorumdemq.Superiorum, & ordinum prædictorum, etiam iuramento, confirmatione apoſtolica, uel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis,& conſuetudinibus, priuilegiis quoque, indultis,& litteris apoſtolicis illis,eorumq. ordinibus, Prælatis,Superioribus etiam generalibus, conuentibus, & perſonis,aliisq. præmiſſis,ſub quibuſcumque tenoribus & formis,ac cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisq. efficacioribus, & inſolitis clauſulis, irritantibusq. & alijs decretis, etiam iteratis uicibus, etiam per nos quomodolibet conceſſis, approbatis, & innouatis. Quibus omnibus etiam ſi pro ſufficienti eorum derogatione,de illis eorumq. totis tenoribus ſpecialis,ſpecifica, expreſſa, & indiuidua, non autem per clauſulas generales,idem importantes, mẽtio, ſeu quevis alia expreſſio habenda,aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſeruanda foret, tenores huiuſmodi, ac ſi de uerbo ad uerbum,nihil penitus omiſſo, & forma in illis tradita,obſeruata, inſerti forent, præſentibus pro ſufficienter expreſſis, & inſertis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris,hac uice dumtaxat ſpecialiter, & expreſſe derogamus; cæterisq. contrarijs quibuſcũque. Dat. Romæ apud ſanctum Petrum ſub annulo Piſcatoris, Die xxvij. Iunij. M. D. LXVI. Pontificatus noſtri anno primo.

Cæ. Glorierius.

NOS CAROLVS BORRHOMEVS, miſeratione diuina, S. R. E. tit. ſanctæ Praxedis, Presbyter Cardinalis,Archiepiſcopus Mediolanenſis, ex mandato, quod a Sanctiſſimo D. N. Pio Papa V. ſuis his ſupra proximis litteris, die xxvij. Iunij datis, habuimus,Apoſtolica eius auctoritate,omnes & ſingulos Monaſteriorum, & regularium, quæ Mediolani, & in noſtra diœceſi,ac prouincia ſunt, locorum Superiores,etiam Generales,& perſonas regulares,etiam exẽptas,utriuſque ſexus,requirimus,ac ſemel, iterum,tertio,trinaq. hac monitione præmiſſa,monemus;ut quecumque conſtitutiones, & decreta, hac Prouinciali ſy-

nodo a nobis confecta, illis litteris expreſſa continentur, ijs ad ſex menſes, poſtquam in lucem edita ſunt, re ipſa omnino obtemperent. quod, ſi qui ex ijs facere neglexerint, uel diſtulerint; eos omnes, & ſingulos monitos eſſe uolumus, confecto illi ſex menſium ſpatio, nos, quemadmodum mandatum eſt, id Sanctisſimo D. N. quam primum ſignificandum, ac referendum curaturos, ut eius Sanctitas pro ſummo ſuo paſtorali officio, & ea ſingulari, qua tenetur, reſtituendæ iamdudum labaſcentis eccleſiaſticæ diſciplinæ cura, ac ſollicitudine, opportunum huic rei remedium, ea, qua ſolet uigilantia, adhibeat. Datum ex noſtris Archiepiſcopalibus ædibus, die ſeptimo Septembris.

M. D. LXVI.

Concordat cum originali.
In cuius rei fidem, & teſtimonium ſubſcripſi Ego Chriſtophorus Venegonus curiæ Archiepiſcopalis Mediolanenſis notarius.

INDEX RERVM OMNIVM,

QVAE HOC CONSTITVTIONVM LIBRO CONTINENTVR.

A

ABBATES oneribus eccleſiæ, eorum adminiſtratio ni commiſſæ ſatisfaciant. 147
Abbatiſſa uide Præfecta monialium.
Abortum procurantium abſolutio Epiſcopo reſeruata. 42
Abſentes inferiores curati, a quibus ad Epiſcopum deferendi. 82. ob eorumque abſentiam qua pœna puniendi. 78.80.
Abſentia Epiſcopi a quibus,& cui ſignificanda 78. iſq. ſine licentia abſens qua pœna mulctandus. 77
Abſentiæ cauſam quos Epiſcopus docere debet. 78
Abſentiæ facultas a quo petenda. 78. ſtudij cauſa quibus conditionibus datur. 80. conceſſa, Epiſcopo ad tres menſes exhibenda. 76. eius licentia qua in re non proſit. 102
Abſentibus ad reſidendum tempus præſtitutum. 80 eius rei cauſa edictum proponendum. 79
Abſentium a ſuis eccleſiis tam Epiſcoporum,quam inferiorirum curatorum fructus Hoſpitalibus attributi. 77. 78. eorum exigendorum cura ad quos pertineat. ibid.
Abſolutio in confeſſione quibus,& quo caſu aliquando non danda. 41. 42. uide confeſſio.
Abſtinentia in quadrageſima, uide quadrageſima.
Abuſus quauis cauſa in indulgentias introducti a Metropolitano ad Sum. Pontificem deferendi. 212. in nouæ Miſſæ celebratione tollendi. 33
Abutentes Euchariſtia, & ſacris rebus ad magicas artes, non abſoluendi, niſi ab Epiſcopo. 42
Abutentibus ſacra ſcripturà occurritur. 5
Acceſſu ad iudæorum ſynagogas, conuiuia, nuptias,

dies feſtos, chriſtianis interdicitur. 205
Acoluthi functiones. 115
Actio gratiarum in menſa 64
Actiones & repreſentationes ſacræ ne agantur. 15
Actiones in processionibus pro foribus ædium, & in uia prohibentur. 131
Addicta ſacris ad profanũ uſum non cõmodentur. 129
Aditus & uſus Hoſpitalium circulatoribus, & alijs eiuſdem generis nebulonibus patere non debet. 162
Aditus & feneſtræ in monialium monaſterijs, per quas in externam eccleſiam introſpici poteſt, obſtruantur. 188
Aditus ad monialium monaſteria uiris docendi cauſa uetatur. 193. & quo caſu aliquando, & cui permittitur. ibidem.
Aditu cauponarum clericis interdicitur. 74
Adminiſtrandis & conſeruandis bonis & iuribus eccleſiaſticis ratio multiplex præſcripta. 138.139.& ſeq.
Adminiſtratio baptiſmi quando domi permittitur. 24. a quibus inſtante periculo eam fieri licet. uide baptiſmus.
Adminiſtratio ſacramenti confirmationis, uide confirmatio. Extremæ unctionis, uide, extrema unctio. Sacri ordinis, qualis, uide ſacer ordo.
Adminiſtratio piorum locorum, quæ, & qualis. 158. 159. & ſeq.
Adminiſtrationis ratio a quibus monialibus, & quibus reddenda. 173
Adminiſtratores piorum locorum iurati munus ſuum exequantur. 159. omnium bonorum, & iurium inuentarium conficiant. 139. eorum locorum fructus quo modo, & quibus diſtribuant 160. eorumq. fraudi occurritur. 159. exigant fructus pijs locis, & fabricis attributos non reſidentium. 78
Admisſionis puellarum ad religionem ſuſcipiendam præſcriptus modus. 175. 176. & ſeq.
Aduentus diebus Dominicis Epiſcopi ſolenni Miſſæ, ac diuinis officijs interſint. 125. hoc tempore parochi prædicent. 7
Adulterantium ſtateras, menſuras, abſolutio Epiſco-

po reſeruata. 42
Aduocati in foro Epiſcopi quo iureiurando obſtringendi. 98. miſerabilium perſonarum conſtituendi. 104.
Aduocationis officium in foro ſæculari clericis prohibetur. 75. quibus ex cauſis permittitur ibid.
Aedes canonicales reſtituendæ. 71. a canonicis habitandæ. 72
Aedes clericales. ibid.
Aedes eccleſiarum quibus non locandæ. 71. a mulieribus non incolendæ. ibid.
Aedium Epiſcopi ornatus qualis. 63
Aedificatio monialibus prohibita. 174
Aedificatio Oratoriorum. uide Oratoria.
Aedificiorum magnificentia Epiſcopis uetatur. 70. clericis item. ibid.
Aegris confeſſio a medico, & parocho ſuadenda. 38. & quæ iis inculcanda. 39
Aegrotantium monialium curæ Præpoſita qualem ſe illis præbeat. 174. earum cura. ibid. uide moniales.
Aegroti a parocho inuiſendi. 24
Aetas nouitiis ad profeſſionem admittendis præſcripta 178. puellis item ad religionem. 175
Aetatis inquiſitio ab eo, qui creandus eſt Epiſcopus. 57 uide inquiſitio.
Affectatæ ſordes in habitu clericali ne appareant. 69
Agri eccleſiæ iudęis non locandi. 206
Aleatores publici grauiter puniendi. 153. qui item aleatoriam exercent, & qui interſunt. ibid..
Aleæ ludo clericis interdictum. 74
Alexandri III. Conſtitutio. 22
Alienatio fructuum eccleſiæ pendentium uetatur. 112
Alienatio monialibus prohibita. 174
Alienæ diœceſis clerici. uide clericis.
Allegoriarum uſus qualis. 9
Altare maius ornandi cura. 108
Altaria ſub dio ſepienda. 126. ne ſpolientur, cura eſt eccleſiæ cuſtodum. 113. non conſecrata, in uiſitatione conſecranda. 89. eorum ornamenta. uide ornamenta.

Altaribus in eccleſia adhærere uetitum. 126
Ambiguæ res,& obſcuræ in ſacra concione prohi- bentur. 10
Ambitioſa petitio beneficij eccleſiaſtici prohibetur. 54
Ambitioſæ in mortuorum corporibus decorandis arro gantiæ occurritur. 137
Ambitus monialibus uetatur. 166
Amiſſas res qui ſciens, & monitus non indicarit, quando non abſoluendus. 41. uide confeſſores.
Angelicæ ſalutationis explicatio concionatoris eſt. 10
Animaduerſio in clericū, qui maledixerit Epiſcopo. 61
Animalium locationes, ſocietates, quæ uſuram ſapiunt, prohibitæ. 156
Anni quatuor temporibus ieiunium ſeruandum. 43
Anniuerſaria mortuorum pietatis ratione a parocho ſuadenda. 137
Anniuerſariæ exequiæ pro mortuo Epiſcopo, quotannis, & quamdiu, & cuius ſumptibus faciendæ. 132
Annuli ad magicos & ſuperſtitioſos uſus uetātur. 16. 17
Annulus clericis prohibitus. 70
Annulus Epiſcopalis. 62
Antonina, uide ſumma.
Apocrypha e diuinis officij tollenda. 116
Apocryphorum librorum hiſtoriæ concionanti uetantur. 9
Apoſtatæ moniales ad ſua monaſteria redire cogendæ. 189. in Conuertitarum numerum quando adſcribendæ. ibid.
Apparatus Epiſcoporum in Epiſcopalibus ædibus, qualis. 63
Apparatus ſumptuoſi in die feſto monialium prohibentur. 203
Apparatus & ornatus ſepulchrorum amoueatur. 132
Applicatio beneficiorum ſimplicium Seminario facienda. 50
Approbandis confeſſoribus, quæ ratio ab Epiſcopo habenda. 39
Approbatio eorum, qui monialibus inſeruiūt, ad quem ſpectet. 203
Aqua baptiſmalis, uide fontes. 26

Aquæ benedictæ ſæpius renouandæ cura. 108
Arbores iniuriæ cauſa incidentium abſolutio Epiſcopo reſeruata. 42
Archidiaconi munus ſuum ipſi obeant. 100. eorum officium in deſcribendis clericorum nominibus. 46. eo de genere liber diligenter ab eis cuſtodiendus. 47. uide liber. ad eos, qui in diœceſi ſunt, deferendum Vicarij foranei munus. 85
Archipresbyteri. 100. qui in diœceſi ſunt, Vicarij foranei munus ijs deferendum. 85
Archiuij in cathedralibus, & collegiatis eccleſiis inſtitutio. 140. eius occludendi ratio. ibid.
Arioli coercentur. 17
Arma clericorum quæ. 73
Arma familiaribus Epiſcopi prohibentur. 65. Clericis item.
Armillæ clericis interdictæ. 73
Ars medendi clericis prohibita. 75
Artes bonæ inſtituendæ, uel renouandæ, ſtudio magiſtratuum, & principum. 153
Artes quæ clericis permiſſæ. 75
Artes magicæ uetitæ. 16
Artifices famulos blaſphemos eijciant. 19
Artium illiberalium exercitatio diebus feſtis prohibita. 20
Aſſecla fœminarum ne ſit clericus. 76
Aſſignatio proprij muneris dignitatibus, & officiis a quibus facienda. 101
Aſſiſtens ſacerdos qui, & eius officium. 124
Aſſiſtendi munus qui præſtare debent. 124. quibus attribuendum. ibid. ab eo qui immunes. ibid.
Aſtrologorum licentia, & eorum, qui illos conſulunt, coercetur. 17
Atrium canonicarum ædium. 72. eius ianua quota hora claudenda, aperiendaue. ibid. in eccleſiarum atrio nihil uenale proponatur. 127
Attributio fructuum reficiendis, & ornandis eccleſiis. 79
Auaritia iudæorum ſtudio principum coercenda. 207
Auguria, auſpicia uetantur. 17

Aulæa Epiſcopis uetantur. 63. auro, argento ornata. ibid. acu picta, uide ſupellex.
Auerſus ab Euchariſtiæ ſacramento in eccleſia ne quis ſedeat. 126
Auri, argenti uſu quibus interdicatur. 152

B

BA liſta clericis prohibita. 73. in eccleſiam ne inferatur. 127
Baptiſmalis aquæ fontes. uide fontes.
Baptiſmus domi prohibetur. 24. quo caſu permittitur. ibid. a quo tum adminiſtrari poteſt. ibid. eius forma. ibid. in eo quales compatres eligendi. 25. qui non admittendi. ibid. ab iis nihil donandum. ibid. ante nonum diem infans baptizandus. 24. baptizatus recte domi, in eccleſia poſt ſiſtendus. ibid. baptizatum infantem in altare collocandi conſuetudo tollenda. 25. baptizatus iudæus cuius curæ tradendus. 208. quorum conſuetudine non utatur. 127. de baptizatis librum parochus habeat. 26
Barba a clericis non ſtudioſe nutrienda. 69. a ſuperiore labro reciſa. ibid.
Bellaria in menſa Epiſcopi prohibentur. 64. idem ad clericos pertinet. 70
Benedictio in menſa. 64. 70
Benedictio ſponſorum quando facienda. 151. non procraſtinanda. ibid.
Beneficia eccleſiaſtica obtinentes hoſpitalitatem exerceant. 145. uide hoſpitalitas, inuentariũ conficiant. 140. uide inuentarium.
Beneficia ſimplicia Seminario applicanda. 50. quæ uniri non prohibentur. 102
Beneficia obligantes in eorum gratiam, qui ſimoniace contrahunt, ut ſimoniaci puniendi. 53
Beneficiati collegiatarum una cum earum præfectis proceſſiones obeant. 130
Beneficij collati litteris conficiendis merces notario præſcripta: uide Notarius.
Beneficiis quibuſcumque immunibus priſtina munera reſti

reſtituenda. 101. 102. quibus reſidentia debeatur, etiam ſi curata non ſint. 82. iis conferendis & accipiendis præſcripta ratio. 50.51.& ſeq.
Beneficium eccleſiaſticum nulla ambitione quærendū. 54. eius conferendi ratio præſcripta. 51
Bibendi uſus in eccleſia contrahendis matrimoniis non adhibendus. 151
Bibliam clerici quatuordecim annorum habeant. 67
Bibliopolæ regulas indicis ſeruent. 4
Bibliothecæ qua ratione uiſitandæ. 91
Birretum crocei coloris iudæi ferant. 205
Birretum in altari a ſacerdote celebrante poni uetatur. 35
Birreto clericali in choro utendum, non pileo. 121
Blaſphemandi temeritas coercetur. 18
Blaſphemans clericus qua pœna puniendus. 18. laicus item ibid.
Blaſphemi accuſandi 19. eos accuſantibus indulgentia tributa. ibid. ſerui domo ejiciendi. ibid. quando ad ſacram communionem, & confeſſionem non admittendi. 28. iis pro modo culpæ pœnæ propoſitæ. 18. grauis pœna a confeſſore imponenda pro ratione culpæ. 19
Bona Apoſtatarum monialium poſt earum obitum cui reſtituenda. 189
Bona eccleſiaſtica in quem uſum conuertenda. 149. ea occupantes. 144. quibus ea non locanda, aut in emphyteoſim danda. 142. non pignori, neque locationi iudæis danda. 206. iis conſeruandis, diſpēſandiſq. præſcripta ratio. 139. & ſeq. feudi nomine datis, conſeruandis modus præſcriptus. 142. quouis modo caducis factis, caducitatis pœna quo modo remittenda. 141. eorum locationes, quæ ab Epiſcopo recognoſcendæ. 142. inuentarium quibus in eccleſiis conficiendum. 140
Bona monaſterii a Præfecta, & monialibus quomodo alienari, locari non licet. 174
Bona piorum locorum quibus non locanda. 160. quo modo. 161
Bonifacii VIII. conſtitutio. 102

Bruta ab eccleſia expellendi cura. 115
Boues in monaſteriis monialium non alantur. 191

C

Cadauera in eccleſiam quo tempore non inferenda. 133. occiſorum a iudicibus & a notariis maleficiorũ in eccleſia non inſpicienda. 129
Cæremoniæ in Miſſæ celebratione quæ ſeruandæ. 34. in exorciſmis fontium, & ſponſorum benedictionibus. 23. quæ canonicis, & cæteris clericis in diuinis officijs præſcriptæ. 119.120
Cæremoniarum magiſter, uide magiſter.
Calcaria inaurata Epiſcopis prohibentur. 62
Calcei clericorum quales. 70
Calendarium dierum feſtorum. 67. cuius cura edendum. 116
Calices ad ſacrificium Miſſæ quales. 33
Calice conſecrato uinum populo, ſumpta Euchariſtia, ne præbeatur. 28
Caligæ clericorum. 70
Cambia quæ uetantur. 155
Camiſiæ clericorum. 69. collare. ibid.
Campanæ pulſandæ officium. 108
eius ſonitu ad proſequendam ſacroſanctam Euchariſtiam præmonendus populus. 30. diuina officia ſignificanda. 119. eius uſus ad ſupplicij ſignificationem non adhibendus. 129
Cancellariis Epiſcoporum modus præſcriptus. 97
Cancellus monialium intimus, qualis. 186
Candelæ in Miſſa quouſque non reſtinguendæ. 36. earum numerus & ratio. 117. ad diuina officia qui eas præparet. 108. in mortui funere ſacriſtiæ addicuntur. 135. in quem uſum. ibid. eas rectoribus eccleſiarum uendere non licet. ibid. neque in eccleſia uenditentur ſacerdote rem diuinam faciente. 37
Canes ab eccleſia eiiciendi cura. 115. uenatici in eccleſiam ne inducantur. 127
Canones pœnitentiales ſciant confeſſores. 42
Canonicales ædes reſtituendæ. 72. a canonicis habi-

tandæ. ibid.
Canonicatibus ordo ſacer non annexus, annectatur. 105. annexi ordinis munus per eos præſtandum. ibid.
Canonice horæ, uide horæ.
Canonici proceſſionum munus obeant. 130. a quibus abſentiæ facultatem petant. 103. qua in re ijs abſentiæ licentia non proſit. ibid. non reſidente Epiſcopo Metropolitanum certiorem faciant. 78. tres initio anni in cathedralibus eccleſiis cur deligendi. 100. ſuũ munus ipſi obeant. ibid. in canonicalibus ædibus habitent. 72. quo tempore Capitula non habeant. 106. in choro una cum alijs canant. 104. duo ex iis ab Epiſcopo adhibendi ad aſſignandum ſingulis in eccleſia dignitatibus proprium munus. 101. ad ordines annectendos. 106. ad attribuendum aſſiſtendi munus. 124 ad archiuium conſtituendum. 161. bonorum, & iurium eccleſiæ inuentarium conficiant. ibid. his ſacras conciones audiendi dies præſcribuntur. 13. eorum in diuinis officiis, & celebrante Epiſcopo munus. 105. in eo deducendo officium. 125. eorum pactio, colluſio, remiſſio ſublata. 103. quando permittitur. ibid. ex ijs conſtituatur hebdomadarius. 105. quando diſtributionibus mulctentur. 105. 106. 120. 121. 122. 129. hora iis præſcripta, qua conueniant ad diuina officia. 120. ad ſupplicationes. 121
Canonicus hebdomadarius, uide hebdomadarius.
Cantores clerici. 118. quibus ueſtibus in choro induti. ibid.
Cantus in diuinis officiis qualis. 118. 121
Cantu profano monialibus interdicitur. 181. figurato item, præter organiſtriam. 193. is in die feſto eccleſiæ monialium non adhibeatur. 203
Capitula quo tempore a canonicis non habenda. 106
Capituli officium Epiſcopo non reſidente. 78. eo mortuo, quale. 132. 133.
Capituli theſaurarius, uide theſaurarius.
Capitulum quibus in rebus ab Epiſcopo adhibendum. uide Canonici.
Capellani monialium quales. 202. a quibus deligendi.

ibid. regulæ ijs præſcriptæ. 203
Capſæ in ſingulis monialium monaſterijs conſtituantur ad uſum communis pecuniæ conſeruandæ. 173 earum claudendarum,& aperiendarum ratio. 174
Carcer a quibus, & quo tempore uiſitandus. 99. eius cuſtodibus taxa præſcripta. 98. qui carcere tenentur, qua ratione res eorum ſeruandę. 99. cibus a quo ijs ſuppeditandus. 98
Carta notariorum qualis. 97
Caſus Epiſcopo reſeruati. 42. 43. eos apud ſe deſcriptos habeant confeſſores. 40
Caſus conſcientię clerici a quibus percipiant. 40
Caſus qui uſuram ſapiunt. 154. 155. & ſeq.
Catechiſmus ad parochorum uſum. 23
Catechumeni quo modo ad baptiſmum admittendi. 207. quando baptizati, cuius curæ committantur. ibid. quorum conſuetudine non utantur. 208. diebus feſtis quæ munera obeant. 208. domus ad eorum uſum parata. 207
Catellus monialibus prohibetur. 184
Cathedralis eccleſia primum uiſitanda. 8. ſi tenuis, huic rei conſultum. 213. in adminiſtratione ſacramentorum non diſcedat a ritibus Romanæ Eccleſię. 23. in earum uiſitatione quæ diſpicienda. 89. 90. in ea pœnitentiarius inſtituendus. 39. prębenda theologalis. 6. archiuium. 140. ſi nullę, aut tenues in ea diſtributiones, quo modo prouiſum. 100. in eius ſacriſtia cellulę ad quem uſum conſtituendæ. 35. tres in ea ex Capitulo ad quem uſum deligendi. 82. certo eius loco hę conſtitutiones aſſeruandæ. 211
Cauponarum aditu, & uſu clericis interdicitur. 74. meretricibus in eis pernoctare, niſi itineris cauſa. 151
Caupones, & alij, qui circulatores, & id genus homines recipiunt, puniendi. 152
Celebratio Miſſę, uide Miſſa.
Celerarię officio quæ moniales non fungantur. 167. adminiſtrationis ſuæ rationem perſcriptam habeāt 173. quo tempore reddant. ibid. uide ſcriba.
Cellę monialium apertæ. 185. a Diſcreta uiſitandæ. 186. eas Præfecta quam ob cauſam inquirat, 184.

Cellulę in ſacriſtijs conſtituendę ad ſacerdotum meditationis uſum. 35
Cerei, & alia id genus in funere mortuorum, addicta ſacriſtiæ. 135. uide Rectores. in exequijs mortui Epiſcopi, quot accendantur, & cuius ſumptibus. 132
Chiromantia uetita. 17
Chirothecę a ſacerdote celebrante in altare non ponantur. 35
Choreę diebus feſtis uetantur. 20. in nouę item Miſſæ celebratione. 33. clericis prohibitę. 73. cum iudæis item. 205.
Chorus quo modo conſtituendus: 117. in eo miniſtri quo habitu induti, ibid. quo modo uerſandum 121. recedendum ab eo. 122.
Chori magiſter, uide magiſter chori, ſeu præſidens.
Chriſma an recte conſeruetur, & ſuo tempore mutetur. 90. a laicis in baptiſmo non attingatur. 26. eius conſecrationi qui interſint. ibid. tempus adminiſtrationis a parocho denunciandum. ibid.
Chriſtiani iudęis medicis non utantur. 206. neque eorum opera matrimonijs contrahendis. ibid. nec apud illos cibum capiant. 205. neque cum illis contrahant diebus feſtis. 206. in eorum famulatu non ſint. 205. ad eorum dies feſtos, & ſynagogas non accedant. ibid. cum eis non ludant; non choreas ducant. ibid.
Chriſtianę mulieres iudæarum opera non utantur ad fucum, & ornatum 206. non earum nutrices. 205
Chriſtianorum dignitates, & officia iudęis obtinere nō licet. 206. uide iudeus.
Chryſoſtomi liber de ſacerdotio parochis proponitur. 67
Cingari. } eijciendi 152
Circulatores. }
Clatri lamina quemadmodum compacta in ędibus monialium. 201
Clauſura monialium. 186. eiuſq. tuendę diligens præſcripta ratio. 186. & ſeq. uide oſtia, feneſtrę, cancelli, uirgæ ferreę, clatri lamina, feneſtellulę.
Clericalis habitus a clericis induendus 68. non ſordidus. 69. tonſura deferenda. 68. eius forma. 69

Clericalium ædium habitatio, locatio quibus prohibentur. 71
Clericatibus functiones minorum ordinum quo caſu imponendæ. 101
Clerici ſingulis menſibus ſemel ſaltem communicent. 60. eius officii a parocho admonendi. 61. a quibus caſus conſcientiæ percipiant. 40. quot in conuiuij menſa. 74. in itinere cum mulieribus in cauponis ne diſcumbant, ibid. ijs præſcriptus menſis ad referendū nomen ſuum in librum de clericis 46. quæ omnino prohibita. 69. 70. & ſeq. aduocandi & procurandi officium quibus ex cauſis permittitur. 76. horas canonicas intermittentibus pœna propoſita. 67. ſtudii cauſa abſentibus præſcriptæ conditiones. 81
Clericis alienæ diœceſis celebratio Miſſæ prohibetur ſine teſtimonialibus litteris. 31
Clericis ruſticanis diuerſorium in urbe conſtituendum. 75.
Clericis quatuordecim annorum libri ad legendum pręſcripti. 67
Clericorum uita qualis. 58. ueſtitus & cultus. 68. 69. uiatoria ueſtis. 70. coma, barba. 69. menſa, ſupellex. 70. 71. arma, uide arma. ſeminarium, uide ſeminariū.
Clericus maledicens Epiſcopo punitur. 61
Clerus in funere quem ordinē ſeruet. 134. diœceſanus uiros eligat, qui urbanis congregationibus interſint. 144.
Cœmentum dirutæ eccleſiæ & ſacelli ad profana ædificia non adhibendum. 126
Cœmiteria, uide ſepeliendi mos. in iis nihil uenale proponendum. 127
Collatio beneficiorum qualis. 51. uide beneficium, ſimonia. 51
Collectæ in Miſſa quot dici poſſint 33
Collegiatarum uiſitatio. 88. in earum ſacriſtiis cellulæ conſtituendæ. 35. præbenda theologalis inſtituenda. 6. Archiuium conſtituendum. 139. inuentarium. ibid. in earum certo loco hæ conſtitutiones aſſeruentur. 211. ſi in his tenues, aut nullæ ſint diſtributiones, huic rei cōſultū. 182. uide Præpoſitus ſeu Pręfectus.

Collocutio cum externis moniali prohibetur. 191. quã do, & quo modo permittitur. 192. quo potiſſimum tempore uetatur. ibid. ſacerdoti quando prohibita. 35
Colluſio canonicorum ſublata. 103
Colloquia canonicis in choro prohibita. 121
Colloquium cum mulieribus in eccleſia uetitum. 126
Color in ueſtitu clericorum qualis. 69. eius uarietas in Epiſcopi ſupellectili nulla. 63. quo colore eius familiæ ueſtes. 65. quo puellæ in monaſteriis utantur. 197 quo birretum iudæorum. 205. quo item iudæarum capitis integumentum. ibid.
Comœdiæ clericis prohibitæ. 73
Comeſſationes e confraternitatibus tollendæ. 163
Comitatus Epiſcopi uiſitantis. 92
Communia de ratione diuinorum officiorum. 116. de miniſtris. 100
Communis uitæ monialium uſus. 183
Commatres. 25. 26
Compatres quales in baptiſmo deligendi. 25 qui non admittendi. ibid. nihil dent ſuſceptis baptiſmo infantibus. ibid. neque in confirmationis ſacramento. 27. quid pro officio ſuo præſtare debent. 25
Concilij Tridentini decreta a concionatoribus populo inculcanda. 11. diœceſana ſynodo recipienda. 2. eiuſdẽ decretũ contra occupantes bona eccleſiaſtica. 144 quibus diebus cõmuni lingua populo recitandũ. 144
Concilium Tridentinum de prædicatione uerbi Dei. 7. de editione & uſu ſacrorum librorum. 5. de obſeruãdis in celebratione Miſſæ. 36. 32. de dignitate ab Epiſcopo retinenda. 61. de ciborum delectu. 43. de habitu clericali ſumendo. 68. de Seminario clericorum. 47. de pœnitentia publica. 42. de ratione in conferendis ordinibus. 46. de examine eorum, qui præficiendi ſunt parochialibus eccleſiis. 54. qui cathedralibus. 55 de uicarijs perpetuis. 203. de præbenda theologali. 6. de uita, & honeſtate clericorũ. 58. de reſidentia. 77 de inuocatione ſanctorum. 13. de decimarum ſolutione. 144. contra occupantes bona eccleſiaſtica. ibid. de uiſitatione. 87. 92. de litteris dimiſſorijs. 97.

de formula diuinis officijs præſcribenda. 99. de reformatione matrimonij. 150. contra abutentes ſacrã ſcriptura. 5. de quarta funeralium 135. de hoſpitalibus,& pijs locis. 158. de hoſpitalitate exercenda. 145. de piorum locorum adminiſtrationis ratione reddenda. 160. de puellis ad religionem admittendis. 175. 178. de nouitijs ad profeſſionem recipiendis. 178. de monialium numero. 164. de ætate præfectæ monialium. 166. de locationibus bonorum eccleſiaſticorum. 142. de unionibus recognoſcendis. 141
Concionatores, quales. 11. 12. monialium item. 199. a quibus deligendi. ibid.
Concionatores ſemel in menſe ſaltem ab Epiſcopo in uniuerſam diœceſim mittendi. 8. a quibus ſuſtentandi. ibid.
Concionator fabulas uitet. 9. quæ miracula non narret. ibid. hæreticorum argumenta omittat. ibid. quando, & qua ratione referat. 10. res dubias, & obſcuras uitet. ibid. inanes quæſtiones fugiat. ibid. paupertatis nomine quando neminem commendet. 12. prauas conſuetudines reprehendat. 11. Dominicam orationem, Angelicam ſalutationem, ſacramentorum uim explanet. 10. qui doctrinam chriſtianam iudæis prędicet. 207
Concionatoribus quando cum monialibus colloqui nõ licet. 199. ratio quædam prædicandi propoſita. 8. 9. & ſeq. ut ſupra.
Concionatoris eſt admonere abutentes ſacra ſcriptura. 5. eius officium in exagitandis uitijs. 10. quale in monendis Prælatis 11. quę eius ratio in docendo, & monendo populo. 10. 11. qui modus in Saluatoris paſſione exponenda. 15
Concio ſacra quo tempore habenda. 13. in Miſſa a parocho non omittenda. 36. in Miſſa conuentuali. 85. in funere qualis. 137
Conciones ſacrę a quibus aſſidue audiendæ. 13. ijs audiendis loca mulierum diſtincta. 13. earum ad iudæos præſcripta ratio. 207
Conditiones in licentijs non reſidentium ſtudij cauſa, quæ. 80

Conducere aliena prædia clericis prohibitum. 75
Confeſſio peccatorum quo modo facienda. 40. parocho ſemel in anno. 38. ægris a medico, & parocho ſuadenda. ibid. a ſacerdotibus ſingulis ſaltem hebdomadis facienda, etiam ſi mortaliter non peccarint. 35. quo loco non audienda. 40. 41. a quo audiri non poſſit. 42. uſq. ad hebdomadam ſanctam non differenda. 40
Confeſſio in Miſſa non inchoanda niſi omnibus ad Miſſæ miniſterium neceſſarijs præparatis. 36. flexis genib. in ea ſint fideles. 37
Confeſſiones mulierum, uide mulierum.
Confeſſionis locus, ubi moniales cõfitentur, qualis. 201
Confeſſores, quales. 38. Epiſcopi iudicio probandi. ibid. canones pœnitentiales ſciant. 42. quos nõ abſoluant. 41. caſus reſeruatos apud ſe ſcriptos habeãt 39. moneant quam graue peccatum ſit, abuti ſacra ſcriptura. 5. eorum nomina ſacriſtiæ foribus proſcribenda. 39. ſedes in eccleſiis conſtituendæ. 40. diligentia in examinanda fœneratorum conſcientia. 41
Confeſſores monialium, quales. 199. a quo probati, ibid. quãdo mutandi ibid. ſepta monaſterij ſine permiſſu ſuperioris nõ ingrediuntur. 200. in earum monaſterijs non morentur, non cibum capiant, non cubent. 200. 201. alię regulæ ijs preſcriptæ, ibid. mortua moniali quomodo ſepta monaſterij ingredi poſſint. 175. eorũ cautio in imponendo nouitiæ puellæ nomine. 178. ſemel legãt, & explicẽt monialibus decreta in his cõſtitutionibus ad eas pertinentia. 204
Confirmationis ſacramentum cui non præbeatur. 26. in uiſitatione, ſi opus erit miniſtretur. 88. iterari nefas eſt. 27. eius uis a parocho explicanda. ibid. adminiſtrationis dies denunciandus, ibid. nihil a compatribus largiendum. ibid. confirmati, eorumq. compatres a parocho deſcribendi. ibid.
Coniectores ſomniorum coercentur. 17
Conſeruandis, & diſpenſandis bonis Eccleſiaſticis ratio multiplex pſcripta. 139. 140. uide bona eccleſiaſtica.
Conſpectus a uicinis ædibus in monialium monaſteria prohibetur. 183

Conſtitutiones has clericus quatuordecim annorum habeat.67. moniales frequenter legant.104.populo concionatores inculcent. 11. earum interpretatio ad quem ſpectet. 210. ex proxima diœceſana ſynodo publice recitentur. 211. quo loco aſſeruentur. ibid.
Conſtitutiones eccleſiarum cathedralium, & collegiatarum recognoſcendæ, an ulla in re repugnent Tridentini concilii decretis. 144
Conſtitutiones aliquæ ordinis ſui a monialibus quotidie legendæ. 204
Conſtitutiones Innocētij. III. 38. 62. Bonifacij. VIII. 102. Alexandri. III. uide Alex. concilij Viennenſis. 48. 158. Leon. X. 6. 18. 66. Pauli. III. 210. Pij. IIII. uide Pij.
Conſuetudo edendi, bibendi &c. in ſacris ſupplicationibus, & ſuburbanis eccleſiis uiſitandis, tollenda. 131 in eccleſia bibendi. 151. cyathi frangendi in contrahendis matrimoniis. ibid.
Contractus libellarij, qui prohibentur. 157
Contractus ueteti. 155. 156. & ſeq.
Controuerſia de priori loco in proceſſionibus a quo tollenda. 130
Controuerſiis, quæ in mortuis efferēdis inter parochos ſæculares, & regulares oriuntur, occurritur. 135
Contumacia monialium punitur. 169
Contumaciæ non reſidentium occurritur. 79
Conuerſis monialibus regulæ præſcriptæ. 196
Conuiuia in miſſæ nouæ celebratione tollenda. 33. iudæorum chriſtianis prohibita. 205. quibus clerici nō interſint. 74. quando, & quot intereſſe poſſint. ibid.
Corporalia munda in Miſſæ celebratione. 33
Corporis Chriſti ſodalitates in parochiis inſtruēdę. 30
Cruces in proceſſionibus quo modo a clericis ferantur 130. ſingularum eccleſiarum clericis in funere præferantur. 134
Cubare in foreſteriis monialium prohibetur. 201
Cubicularii Epiſcoporum nihil a clericis accipiant, quibus ordines conferuntur. 46
Cultellus ad domeſticū uitę uſum clericis pmittitur. 73

Cultus dierum feſtorum.19.uide feſtorum dierum.
Cultus diuinus,abſentibus eccleſiæ miniſtris,ne deſeratur,prouiſum. 102.103
Cultus eccleſiarum,uide eccleſiarum.
Cura,quæ ægrotis monialibus præſtetur. 174
Cura,& tutela clericis prohibita. 75
Curatæ eccleſiæ,uide parochiales.
Curati ubi habitent.72.quibus in diœceſi obtemperent. 86. quoties in hebdomada Miſſam celebrent. 60. ad funus,& alia officia uocati, quando a ſuis eccleſiis non recedant.40. uide Rectores, presbyteri, ſacerdotes,& clerici.
Cuſtodes eccleſiæ obſeruent contra decorum eccleſiæ delinquentes.113. quæ ornamento eccleſiæ officiũt, prohibeant,& arceant.ibid.in eccleſia pernoctari nõ patiantur.ibid. uigilent,ne altaria ſpolientur.ibid.
Cuſtodes beſtiarum, monente parocho,diebus ſaltem feſtis Miſſam audiant. 37
Cuſtodes carceris,uide carcer.
Cyathi frangendi uſus contrahendis matrimonijs tollitur. 151

D

DEambulare in eccleſia prohibitum. 126. ibi deambulantes a quo monendi,expellendiue. 114
Debita eccleſiis officia, & onera præſtentur. 139
Debitores eccleſiarum,& piorum locorum,procuratores eorum,ſyndici,& miniſtri eſſe non poſſunt. 159
Decanus clauem aſſeruet atrij ædium canonicalium.72
Decima Seminario attributa. 47. 48. unde ſoluenda. ibid. qui ab ea immunes. ibid. augeri poſſit 50. eius exigendæ ratio. 49
Decimarum ſolutio. 144
Decreta huius ſynodi de uita,& honeſtate clericorum, & diuinorum officiorum celebratione quatuor anni temporibus legantur. 212
Delectus perſonarum in piorum locorum hoſpitalitate non habendus. 146
Denuntiationes in matrimonio nõ procraſtinandæ. 151

quibus diebus faciendæ, ibid.
Depoſiti nomine quidquam cuſtodire monialibus prohibetur. 194
Diaconi, ſi muneri ſuo deſint, mulctantur. 125. quo ſal tem tempore Eucharistiam ſumant. 125. tonſuram ferant. 68. quibus miniſtrent, 125. quo habitu induti, ibid. quibus diebus. ibid.
Die Sabbati Miſſa de beata Virgine. 33
Diebus dominicis, & feſtis initia fidei a parocho pueris tradenda. 6
Diebus feſtis, uide feſtis diebus.
Dierum feſtorum calendarium, uide calendarium.
Dignitatis ab Epiſcopo retinendæ præſcripta ratio. 61
Dignitatibus in eccleſia præditi in choro pſallant, &c. 105. eccleſiarum, quæ ſibi commiſſæ ſunt, oneribus ſatisfaciant. 147. ijs ſingulis proprium munus aſſignandum. 101. aſſignatum præſtetur per eos, qui illas obtinent. ibid.
Diligentia contra hæreſes adhibenda. 3. 4.
Dimiſſorijs litteris tempus præſcriptum. 31. 33
Diœceſana ſynodo, quæ præſtanda. 2
Diœceſes implicatæ, diſtinguendæ. 21. 22
Diſcretæ quales. 171. earum numerus, ibid. in negotijs paulo grauioribus a præfecta in conſilium adhibendæ. 270. quot ſuffragijs creentur. 167. quæ moniales Diſcretæ fieri non poſſint. 167. ab ijs accuſentur contumaces moniales apud Superiorem. 169. niſi fecerint, pœna conſtituta ibid. a maiori Diſcreta aſſeruetur clauis capſæ, in qua cuſtoditur pecunia communis. 173. eæ una cum Præfecta ſingularum monialium cellas inquirant. 184. antiquior Diſcreta quando benedictionem faciat. 185. una ex ijs quando omnes cellas uiſitet. 186
Diſtinguendarum parochiarum ratio. 21. 22. uide parochiæ.
Diſtributiones quotidianæ a quo, & quo modo diuidundæ. 112. quibus non dentur, 103. non inſeruientium quibus accreſcant, ibid. quando uſibus eccleſiæ addictæ ſint. 103. ſi tenues, qua ratione augendæ. ibid. earum amiſſio quibus ex cauſis. 112. 105.

106. 120. 121. 122. 123. 129.
Diuerſorium ab Epiſcopo in urbe paretur ad ruſticanorum clericorum hoſpitium. 74. qui eo non recipiendi. 75
Diuinationes prohibitæ. 16
Diuinatores puniendi. 16. qui eos conſulunt item, & qui cuique auctores ſunt, ut hi conſulantur, ibid.
Diuinis officijs formula præſcripta. 99. quæ uoces, & qui cantus in ijs adhibendi. 118. a monialibus item, 181. quo modo ad ea conueniendum. 119. 120. eorum ratio ad quam regulam dirigenda. 116
Diuinum officium clericis omittētibus occurritur. 66
Doctrinę inquirendæ ratio ab eo, qui creandus eſt Epiſcopus. 57
Domicilium in hæreticorum locis, mercaturæ, alioue nomine prohibeatur. 4
Dominica oratio a concionatoribus explicanda. 10
Domus ad Cathechumenorum uſum parata. 267. eccleſiaſticarum perſonarum quibus maxime patere debet. 146
Domus, & ædificia hoſpitalium ſarcienda, & reſtituenda. 158
Dona a monialibus quo modo non accipienda. 184
Dorminendi locus monialibus præſcribitur 185
Dormientes iu eccleſia a quo expellantur. 114

E

ECcleſiam polluentium abſolutio Epiſcopo reſeruata. 42
Eccleſiarum cultus. 126. in ijs diuinorum officiorum tempore deambulationes, nugę, circuli, negotiationes, cum mulieribus colloquia, multorum irreuerentia, mendici uagantes, res uenales, uenatici canes, uolucres, haſtę, ſclopeti, baliſtę, & alia id genus, pernoctationes, excubiæ prohibentur. 126. 127. 128 earum fores qua hora claudendæ. ibid.
Eccleſiæ collapſæ reſtituendæ. 126. earum materia ad profanos uſus non adhibenda, ibid.
Eccleſiæ parochiales, uide parochiales.

Eccleſię perfugium quando denegatur facinoroſis. 129
Eccleſiaſticarum perſonarum domus, uide domus.
Eccleſiaſticæ res, iura, perſonę, earumq. immunitas Principibus commendantur. 145
Eccleſiaſtici fructus, ſi uberes ſunt, in quem uſum conuertendi. 146. 147. & ſeq.
Eccleſiis nuper erectis pręfecti ſacerdotes quo modo ſuſtentandi. 22
Edictum proponendum in examine eorum, qui præficiendi ſunt parochialibus eccleſiis. 54. tempus ei rei faciendę præſcriptum, 55. contra non reſidentes. 79 80. de licentijs ſtudij cauſa conceſſis, Epiſcopo exhibendis. 180. de clericali habitu. 68
Electio monialium ad officia qualis. 166. 167
Eleemoſyna cum offertur, quo uaſis genere accipienda. 143. quo modo præbenda, ibid. inter concionandum a nemine petenda. 12. hoſpitalium nomine cũ petitur, quę ſeruanda. 161
Ephipijs inauratis Epiſcopo interdicitur. 62
Epiſcopi eccleſiæ ſibi commiſſæ oneribus ſatisfaciant. 147. in conſuetudine Principum quo modo ſe gerãt. 61. prædicent. 6. impediti per alios tamen prędicãdi munus præſtent. 7. quam rationem habeant in probandis confeſſoribus. 39. certam mercedem familiaribus conſtituant. 54. curent, ut clericali habitu clerici induantur. 68. 69. ut canonici in canonicalibus ędibus habitent. 72. ut priſtinæ miniſtris eccleſiæ functiones reſtituantur, 113. index prohibitorum librorum ſeruetur. 4. dies feſti colantur. 20. prębenda theologalis in cathedralibus, & collegiatis eccleſiis conſtituatur. 6. quæ implicatę ſunt diœceſes diſtinguantur. 22. ad ſacerdotalem meditationis uſum cellulæ in ſacriſtiis conſtituantur. 35. Euchariſtia in maiori altari collocetur. 28. taxas notarijs pręſcribant. 93. quas res profanas ad ornatum fugiant. 63. & ſeq. in Miſſæ noue celebratione, quæ tollenda curent. 33. 34. e confratrijs commeſſationes tollantur. 163
Epiſcopi officium in diſtribuendis in uniuerſam diœceſim concionatoribus. 8. in adminiſtrandis ſacramen-

tis. 23. in cognoſcendis ijs, qui in quauis eccleſia Miſſam celebrent, uel ſacerdotem, qui celebret, exhibere debeant. 30. in admittendis præſentatis, aut electis. 52
Epiſcoporũ diligentia in ſtatu uniuſcuiuſq. parochiæ cognoſcendo. 83. in conferendis ſacris ordinibus. 46 47. in uiſitando, uide, uiſitatio, in conſtituendo Seminario. 47. in ijs, quę pertinent ad matrimonij ſacramentum. 150. menſa qualis, uide menſa, ueſtitus qualis. 62. ſupellex. 63. domus. ibid. eorum in ea regenda officium. 65. aſſiduitas in audiendis ſacris concionibus. 11. hoſpitalitas. 146. auctoritas in augenda Seminarij decima. 49
Epiſcopus quibus ſaltem diebus Miſſam celebret. 60. ſolennem miſſam, & ueſperas cantet. 124. diuinis officijs, & ſolenni Miſſę interſit. 125
Epiſcopus mortuus quo modo ſepeliendus. 132
Epiſcopalis equi ornatus. 62
Equi ab Epiſcopo non alendi, niſi neceſſarij. 63. in monaſterijs monialium non alantur. 191
Eſcarum lenocinia ab Epiſcopo fugienda. 65
Euchariſtia a clericis, diaconis, & ſubdiaconis quando ſaltem ſumenda. 60. in Miſſa, cum ſuſtollitur, nemo ſtet. 126. ne in ſeptis monaſterij aſſeruetur. 182. quo loco in eccleſiis, & quo modo ſeruetur, cura eſt Epiſcopi. 28. 29. ſumenda Paſchæ tempore. 27. extra parochiam ſumere non licet, ibid. ſumentes quo habitu eſſe debent. 28. raro ſumentes a ſacerdote diligentius admonendi. 28. de eius ui, & ratione adoleſcẽtes a parocho inſtruendi, ibid. ab eius ſumptione qui prohibentur. 27. ea ſumpta, uinum calice cõſecrato non prębeatur populo. 28. maribus ſeparatim a fœminis præbeatur, ibid. ad ægrotos quo modo deferatur. 30. die feſto corporis Chriſti a quo circumferenda. 29
Examen eorum, qui præficiendi ſunt parochialibus. 54. qui cathedralibus item. 55. uide inquiſitio.
Examen puellarũ ad religionẽ ſuſcipiendarũ quale. 176
Excommunicati a quo arceantur ex eccleſia. 114
Excubię populi in eccleſiis prohibentur. 127. 128

Exequiæ mortui Epiſcopi quo modo peragendæ. 132.133.
Exequijs mortuorum faciendis ordinis ratio præſcripta. 134. debita lumina a quibus præſtentur. 135. earum curatoribus quantum perſoluendum. 136
Explicatio harum conſtitutionum Metropolitano reſeruata. 210
Externa ueſtis clericorum qualis. 69
Extrema unctio ægroto quando adhibenda. 45. qui ei interſunt, quale illorum,& parochi officium. ibid.
Extremi iudicii certum tempus prædicari non licet. 9
Exorciſmi e quibus libris ſumantur. 115
Exorciſtæ functiones. 115. quibus Epiſcopus id munus permittat, ibid. a quibus cauendum ſit. ibid.
Exules in eccleſiis non recipiendi, niſi conſulto Ordinario. 128

F

Fabulæ clericis interdictæ. 73. ineptæ a concionatore non narrentur. 9
Facinoroſi homines in eccleſiam cõfugientes quo modo,& quando recipiendi, 128. ad confeſſionem, & communionem quando non admittendi. 28
Facultates celebrandi eodem die plures Miſſas nullæ. 32. in oratorijs ſexto quoque menſe renouandæ. 31. non generatim, ſed nominatim concedendæ. ibid. clericis alienis diœceſis non permittendæ ſine dimiſſorijs Ordinarij litteris. ibid.
Facultates Epiſcopis ex ijs decretis datas qui exequantur. 210
Facultates, uide licentiæ.
Falſus teſtis, uide teſtis.
Familiares Epiſcopi quales. 65. ne loco mercedis beneficia eccleſiaſtica ſibi proponant. 54. arma ne ferant. 65. quo modo induant. ibid.
Familiæ Epiſcopi numerus. 65. præfectus, qualis. ibid.
Famoſarum mulierum habitatio, uide habitatio.
Famuli blaſphemi domo eijciantur. 16
Famuli monialium quales. 203.204

Feneſtellæ collocutionum monialibus quales con-
ſtruantur. 186. quando aperiendæ. ibid. quibus non conceduntur. 187. earum claues a quibus cuſtodiendæ. 186
Fercula in menſa Epiſcopi quot ad ſummum adhibeantur. 64. in menſa uiſitantis Epiſcopi. 91
Ferculo uno contenti presbyteri,& Vicarij foranei, cum conuentum habent. 86
Ferrarolum clericis prohibitum. 70
Feſtorum dierum cultus. 19. in ijs hæc uetantur, certamina, choreæ, ſaltationes, ludi equeſtres, ſpectacula, perſonatorum hominum ambulationes, nundinæ, officinæ apertæ. 19. 20
Feſtus dies eccleſiæ monialium apparatu non magnifico celebretur. 203. non muſici admittendi. ibid. non figuratus cantus. ibid.
Feudatarii bonorum eccleſiaſticorum inueſtiturã renouent. 141. quo modo id faciant, pœnæ conſtitutæ. 142.
Fideiubere pro alijs non licet clericis. 75
Fidei initia a parocho pueris tradantur. 6
Fidei profeſſio a quibus, quando, & quo modo fieri debeat. 1. 2. 3. eam impedientes puniantur. 3
Fideles ſemel in anno proprio parocho peccata confiteantur. 38. in Miſsæ auditione quo modo ſe habeant. 37.38
Florum,& fruticum uaſa monialibus uetita. 194
Fœminæ, uide mulieres.
Fœneratores quando ad communionem non admittendi. 28. quando non abſoluendi. 41
Follis ludus clericis prohibetur. 73
Fontes baptiſmalis aquæ in ſingulis parochijs. 26
Foranei Vicarij, uide Vicarii.
Foraſterijs monialium ueſci prohibitum. 201
Foribus eccleſiæ nihil uenale proponendum. 127. uide eccleſiarum.
Foribus ſacriſtiæ, uide ſacriſtia.
Formula iuris iurandi, quod ij præſtare debent, quibus quouis modo collatum eſt beneficium. 52. quod Notarij præſtent. 94.95

Formula uiſitandi, uide uiſitatio.

Formulæ curiæ teſtimonium a Notariis quo modo dandum. 93

Forum iudiciale Epiſcopi. 93. uide Notarij, aduocati, cuſtodes carceris.

Frenis inauratis Epiſcopo interdicitur. 62

Fructus non reſidentium, quibus locis attribuãtur. 77

Fructuum genera in Epiſcopi menſa quot apponi liceat. 64

Fugitiuæ moniales, uide Apoſtatæ.

Functiones minorum ordinum qua ratione ad uſum reuocandæ. 114. tempus ad id præſcriptum. ibid. clericatibus imponendæ. 100

Funus Epiſcopi cuius ſumptibus, & quo modo peragendum. 132.133

G

GAneæ tollendę. 152

Gemmarum uſu quibus interdicatur. 152

Genua flectenda in confeſſione, & grauioribus Miſſæ myſterijs. 37

Geomantia prohibita 17

Globi ludus clericis uetatur. 74

Gratiarum actiones, uide actio gratiarum.

H

HAbitatio canonicorum ubi. 72. parochorum. 71. monialium regularibus uiris uicina prohibetur. 188. famoſarum mulierum item. 189. mulierum in ædibus clericalibus uetita. 71

Habitatio eccleſiis uicina uetatur iudęis. 206

Habitus clericalis, uide clericalis.

Habitus monialis induendi ratio præſcripta. 180

Hæredes mortuorum ad comparanda in funere neceſſaria compellantur ab Epiſcopo. 135

Hæreticorum conſuetudo ab omni loco remouenda. 4. opiniones in ſacra ad populum concione non referantur. 9. eas redarguendi modus. ibid.

Hæretici, ac hæreſis nomine ſuſpecti accuſentur. 3. 4. de hæreticorum finibus qui ueniunt, eorum uitæ rationem cognſcant parochi. 3. in eorum locis catholici ne inſtituantur, aut commorentur. 4

Hæretici a quo arceantur ex eccleſia. 114

Harpichordium monialibus permittitur 194

Haſtæ in eccleſiam non inferantur. 127

Haſtiludia clericis uetita. 73

Hebdomadarius canonicus e quibus conſtituatur. 105 quibus diebus Miſſam ſolennem celebret. 124. eius officium. 105. ſucceſſor. ibid. ſi muneri ſuo defuerit, qua pœna mulctetur. ibid.

Hiſtoriæ ex apochryphis libris non narrentur. 9. quæ pingi prohibitæ. 14

Hiſtriones eijciantur. 152

Homiliarius liber ad parochorum uſum. 7

Homicidæ uoluntarij nō abſoluēdi niſi ab Epiſcopo. 42

Homines facinoroſi. uide facinoroſi.

Hora clrericis præſcripta, qua noctu non exeāt. 73. qua ad diuina officia conueniendum eſt. 120. ad ſupplicationes. 129

Horæ canonicæ non intermittendę a clericis. 66. commode diuidantur. 117. quottidie in choro dicendæ. ibid. beatæ Virginis non omittantur. ibid.

Hoſpitalia qua ratione adminiſtrentur. 158. 159. eorū ædificia ruinoſa ſarciantur. ibid. eorum aditus quibus patere non debet. 162. eorum adminiſtratores iurati munus ſuum exequantur. 159. qui eſſe non poſſint. ibid. qui male adminiſtrent, quo modo puniantur. 160. adminiſtrationis rationem reddant. ibid. eorum bona quo modo locentur. ibid. non alienentur. 160. ijs uiſitandis quæ ratio præſcripta. 91. ijs impoſita onera præſtentur. 160. eorum eleemoſinis petendis ratio, & locis ipſis, & petētibus præſcripta. 161 eorum in hoſpitijs mares a feminis ſeparatim hoſpitentur. 162

Hoſpitalitas a quibus & in quos exercenda. 146

Humi ſepultura detur. 138

Hydromantia uetita. 17

Hymnorū uerſiculi in choro diſtincte pronūcientur. 119

I

IAnitrices monialium quæ creari non poſſint. 167
Ianuæ ſeptorum monialium qua diligentia cuſtodiendæ. 172
Ieiunium quale. 43. 44. Quadrageſimale. ibid. quibus diebus præſcriptum. 43. Rogationum tempore in Mediolanenſi eccleſia. ibid. iuſtæ excuſationes ab eo. 44. eius cultores quæ caueant. ibid.
Illiberalium artium exercitatio, uide Artium.
Imagines quæ, & quando non ponendæ. 13. quæ delendæ, uel corrigendæ. 14. 15. inconſulto parocho non effingendæ. 14. earum habitus, ornatus, locus ab Epiſcopo inſpiciendus. ibid.
Immunitas eccleſiaſtica ne ulla ex parte uioletur, prouiſum. 128. 129
Impedientes profeſſionem fidei, uide fidei.
Incendarij.) non abſoluantur niſi ab
Incœſtum admittentes.) Epiſcopo. 42
Index prohibitorum librorum ſeruetur 4
Indulgentia blaſphemos accuſantibus & iudicibus ipſis tributa. 19
Indulgentiæ quo modo publicentur. 12
Infames in notariorum collegium non recipiantur. 94
Infantes pijs locis exponentium abſolutio quando Epiſcopo reſeruata. 42
Infideles a quo arceantur ex eccleſia. 114
Ingreſſus monaſteriorum, uide Monaſteria.
Innocentij. III. conſtitutio de confeſſione. 38. Decretum de Rochetο. 62
Inquiſitio diligens de fide, uita, moribus, natalibus, ætate, corporis habitu, doctrina eorum, qui cathedralibus eccleſiis præficiendi ſunt. 55. 56. & ſeq. eorum fidem, uitam, qui comprobent. 58
Inquiſitionis officium Principum ope, ac ſtudio, adiuuandum. 4
Inquiſitionis ratio in uiſitatione de ſcholis. 91. de bibliothecis. ibid. de hoſpitalibus. ibid. in parochijs.

90.de dignitatibus & canonicis.89.Vicarijs foraneis præſcripta de Præsbyterorum uita & moribus. 86
Inquiſitio diligens parochi in ſua parochia, uide parochi.
Inſolentia ſepulchrorum, uide ſepulchra.
Inſtitutio pia,& chriſtiana a ludi magiſtris tradenda. 5
Interpretatio harum conſtitutionum Metropolitano reſeruata. 110
Intorticia, uide cerei.
Inuentarium omnium rerum, ad eccleſias pertinentiū, a quibus conficiendum. 139. eius conficiendi ratio. ibid. a quo id,ubi,quo modo aſſeruandum. 139. eius exempla. ibid. 140.
Inueſtigatio diligens per alios ab Epiſcopis in ſingulis parochijs adhibenda. 184.185
Inueſtitura in eccleſiæ bona feudi nomine data, qualis. 141
Ioci in choro prohibiti. 121
Irreuerentiæ multorum in eccleſia ſedentium,aut ſtantium occurritur. 127
Iudæi baptizati cura. 208. is baptizatus quorum conſuetudine non utatur. 210. omnia bona ſua habeat, curante Epiſcopo. 210
Iudæi in unum habitationis locum compellantur. 206. ædes proprias uendant. ibid. ne feſtis diebus emant, aut uendant. 206. tribus ante Paſcha diebus domi ſuæ ſe contineant. ibid. in quibusuis rebus cum chriſtiano contrahendis ſermone noſtro uulgari in ſuis libris utantur. 207. pileo, ac birreto crocei coloris utantur. 205. eis doctrina chriſtiana prædicanda. 207. chriſtianorum famulatus prohibitus. 205. fraudulenta cum chriſtianis contrahendi ratio coercenda,uide chriſtiani.
Iumenta duodecim uiſitanti Epiſcopo præſcribuntur. 92.
Iurisiurandi formula Notarijs præcepta. 94.95. a præſentatis,uel electis præſtanda. 52
Ius ſuffragij quibus monialibus ademptum, uide ſuffragia.

L

Laboribus monialium præfectæ, uide præfectæ, locus aſſignatus 173. ibi quotidie lectio adhibeatur. ibid. quæ res eo loco prohibeantur. ibid.
Laici ſeparatim a clericis in ſupplicationibus procedant. 130. ijs quando baptizare licet. 24. chriſma attingere non licet. 26
Lampas accenſa ante Euchariſtiam. 29
Lapides dirutæ eccleſiæ ad prophana ædificia non adhibendi. 126
Lateranenſe concilium. 6. 18. 66
Laudatio in funere quo modo prohibetur. 137. concio tamen de humana miſeria permittitur. ibid.
Lectio ſacrorum librorum in menſa Epiſcopi. 64
LECTORI functiones præſcriptæ. 115
Legata pia exigenda. 136. notarij niſi ea denuncient, excommunicati. 162. non abſoluendi niſi ab Epiſcopo. 42
Lenones exterminandi. 152
Leonis. X. conſtitutio de ludi magiſtris. 6. de blaſphemia. 18. de clericis horas canonicas intermittentibus. 66
Libellarij contractus quando nulli. 157
Libellus de caſibus conſcientiæ Metropolitani cura edendus. 86. a quibus exponatur. ibid.
Liber Archidiaconi de clericorum nominibus. 46. eius exemplum quotannis Epiſcopo tradatur. ibid.
Liber homiliarius, uide homiliarius.
Liber parochi de baptizatis, & compatribus. 26. de confirmatis. 27. de matrimonijs. 150. hos libros parochus ad aliam eccleſiam tranſiens ſucceſſori tradat. 24
Liber parochi de parochiæ incolis. 83. quos in eo deſcribat. 84
Liber de receptis ad religionem puellis. 177
Libri hæreſis nomine ſuſpecti, neque ex indicis iuſſu emendati, prohibentur. 4. obſcœni pueris legi uetantur. 5
Libri a clericis quatuordecim annorum, & a parochis,

qui potiſſimum legendi. 67
Libri punctationum, uide punctator.
Librorum lectio quæ monialibus præſcripta. 182.204
Librorum indicem impreſſores ſeruent. 4
Literarum mittendarum modus monialibus præſcriptus. 195
Litteræ,& alia ſcripta in choro legi uetantur. 122
Litteræ dimiſſoriæ, uide teſtimoniales.
Locationes, in quibus uſura committitur. 156
Locationes cancellariarum prohibentur. 97. bonorum eccleſiaſticorum quales ab Epiſcopo recognoſcendæ. 141. quibus non faciendæ. ibid.
Locationibus ædium, quæ parochorum,& clericorum ſint, modus præſcribitur. 72
Loci mutatio in choro uetita. 121
Locus meretricibus aſſignandus. 151. iudæis item, uide iudæi.
Locus cōmunis monialiū ueſtibus cōſtitui ſuadetur. 183
Locus parochis regularibus in funere præſcriptus. 134
Ludi equeſtres feſtis diebus prohibeantur. 20. eorum ſpectaculis clero interdictum. 74. ludis item omnibus. ibid.
Ludi magiſtri quales. 5. iudicio Epiſcopo comprobandi. 2. quos libros interpretari prohibentur, eorum officium in docendo. 3.
Lumina funeri debita mortuorum hæredes cōparent. 135. in Miſſa qui præparet, uide candelæ, ſacriſta &c.
Licentiæ non reſidendi ſtudiorum cauſa. 81. de negotiis ſæcularibus clerico permittendis. 75.76
Licentiæ collocationis permiſſæ monialibus. 195. & in ijs quæ diligentia. ibid. ingrediendi monaſterium monialium non concedendæ, niſi neceſſarijs caſibus. 183. egrediendi e monaſterio profeſſæ moniali nulla ratione permittitur, niſi ex grauiſſima cauſa, ab Epiſcopo probata. 189

M

MAgia prohibita. 16. eam profitentes acriter puniendi. ibid.

Magiſter cæremoniarum ſeu chori quos Miſſæ ritibus inſtituere debet. 34. officium, antiphonas, pſalmos, lectiones recitandas denunciet. 106. 107. quando ſtãdum, ſedendum &c. ibid. quos admoneat, & erudiat. 107. tabellam conficiat de tempore, & ordine, quo quiſque Miſſam celebret, & alia munera obeat. 107. ſi in officio deliquerit, a quo obiurgetur, & puniatur, ibid. eum omnes audiant, ibid. ſi tale officium in eccleſia non ſit, qui ad id, & a quo conſtituatur. ibid.
Magiſter familię Epiſcopi qualis, uide præfectus.
Magiſtræ, quæ præeſt monialium laboribus, cura. 173
Magiſtra nouitiarum quam curam habeat. 271. quibus rebus eas maxime erudiat. ibid. quæ monialis id munus temere ſibi aſſumpſerit, qua pœna plectatur. ibid.
Magiſtratus quo modo a concionatore obiurgandi. 11 eorum ſtudium erga inquiſitionis officium. 4. in hæreticorum conſuetudine tollenda. 4. in conducendis ludi magiſtris. 5. diligentia contra blaſphemos. 19. uide Principes.
Magiſtri liberalium artium, uide Artium.
Magiſtri ludi, uide ludi magiſtri.
Maledicens Epiſcopo clericus puniendus. 61
Maledicta in Epiſcopi menſa non admittenda. 64
Manſionarij. 109. duo ſingulis hebdomadis in orbem eligendi. 110. eorum officia, ibid. ſtipendium, ibid. contumacia, & negligentia puniatur. 111
Mantelletum quale. 70
Martyria non repreſentanda, ſed pie narranda. 15
Mas fœminæ præfertur in baptiſmi adminiſtratione. 24
Mares, uide mulieres.
Matrimonio contrahendo quæ ſeruentur. 150. 151. denunciationes in eo quales, ibid. benedictio quo tempore facienda. ibid. eius contrahendi facultates. 150. de eo conſtitutiones lingua communi diuulgandæ. 151
Matrimoniorum liber, uide liber parochi.
Matutinum officium quo tempore, & loco celebrandum. 123. ad id quo tempore ueniendum. 120. quando ueſperi dici liceat. 123
Medendi ars, uide ars.

Medici monialium a quo approbandi. 122
Medicis præſcriptum officium in ægrorum curationibus. 38. 39. pœnæ ſi contra fecerint. ibid.
Mediolanenſis eccleſia quibus huius ſynodi decretis nõ teneatur. 210. in ea quando ieiunium adhibeatur. 44
Quadrageſimalis obſeruantiæ ieiunium. ibid.
Mediolanenſis ſynodi conſtitutiones, uide conſtitutiones.
Memoria matrimoniorum ne pereat, ratio adhibita. 150
Mendici ne eleemoſynæ cauſa in eccleſiis uagentur. 127. cuius rei admonendi. 162
Menſa Epiſcoporum qualis. 64. qui ad eam non recipiendi. ibid. uiſitantium qualis. 92
Merces notarijs præſcripta in conficiendis collati beneficij litteris. 52. uide notarij.
Merces certa ab Epiſcopo ſuis familiaribus conſtituenda. 54
Meretricum amictus. 151. ijs locus aſſignandus, ibid. tabernis meritorijs, & cauponis interdicitur, ibid. omnis item ornatus prohibeatur. 152
Metropolitano huius ſynodi explicatio reſeruata. 210 referatur, ſi qua de ſtatutis, & conſtitutionibus cathedralium, & collegiatarum eccleſiarum dubitatio oritur. 211. eius cura libellus de caſibus conſcientiæ edẽdus a quo explicetur. 86
Miniſtræ monialium quæ, Præfecta. 116. Vicaria, Diſcretæ. 167. Ianitrices. ibid. Rotaria, ſermonibus audiendis præpoſitæ. ibid. ſacriſtiæ præfecta, ſcriba, ſeu celeraria. ibid. nouitiarum. 171. magiſtra, Ratiocinatrix. ibid.
Miniſtri Eccleſiæ, ſacerdote Miſſam celebrante, a quibus rebus abſtineant. 37. quæ parent ad Miſſæ miniſterium. ibid. ijs omnibus certa muneris ratio præſcribitur. 99
Miſerabiles perſonæ, uide perſonæ.
Miracula, uide concionator.
Miſſa non memoriter dicenda, 35. non operto capite, ibid. non alicuius gratia retardanda. ibid. perlegenda a ſacerdotibus, antequam ad altare accedant. 35.

feſtis diebus in parochia audienda. 37. ea nō peracta, non diſcedendum. 36. 38. quibus ſaltem diebus ab Epiſcopo, ſacerdotibus, & curatis celebranda. 60. in eius celebratione quæ uitanda. 34. 35. quo modo in ea fideles interſint. 37. in Miſſæ nouæ celebratione quæ tollenda. 33
Miſſa de beata Virgine quando celebranda. 33
Miſſam celebranti ſacerdoti qui miniſter adſiſtat. 36. quo habitu indutus. ibid. quæ agi ab eo prohibeantur, ſacerdote celebrante. ibid.
Miſſas plures eodem die celebrandi facultas conceſſa tollitur. 31
Miſſæ inter concionandum non celebrentur. 13. earum celebratio quibus prohibetur. 31. quibus item in locis. ibid. quo tempore. 32. hora populo commoda celebrentur. 36. iis celebrandis ordo ſeruetur. 32
Monaſteria monialium, quæ unienda. 164. quibus adimenda facultas recipiendi moniales. ibid. eorum fructus, monialibus extinctis, quibus locis attribuendi. ibid.
Monaſterij ſepta, uide ſepta.
Monaſteriorum aditus, uide aditus, ingreſſus. 190. 191 & ſeq. in ea conſpectus prohibetur. 188
Moniales communiter uiuant. 183. omnia ad communem monaſterij utilitatem conferant. 183. ueſtes in communi loco aſſeruent. ibid. dona non recipiant, niſi conſentiente Præfecta. 184. non ambiant. 166. cum nemine externo colloquantur. 192 & quo potiſſimum tempore. 192. nemini ſcribant. 195. cum nemine communicent, quæ ab externis acceperint. 192. ſæcularium ueſtitu non utantur. 194. inani ſermone quando tempus non conſumant. 192. depoſiti aut cuſtodiæ nomine ne quidquā accipiant. ibid. muſicis inſtrumentis non ſonent. 194 ne offulas conficiant. 195. miſſas ad ſe litteras non legant, niſi preſente Præfecta. 195. profeſſæ e monaſterij ſeptis non egrediantur. 189. nihil donent, uendant. &c. 184. uno loco dormiant. 185. ad benedictionem menſæ quando conueniant. 185. die, noctuq. chorum frequentent. 189. ſingulæ diuinis of-

ficijs interſint. 181. quo habitu indutæ ibid. mentalem orationem quando habeant. 181. quas res precando fugiant. 180. quas meditentur. 181. diebus feſtis horam aliquam in ſacra lectione conſumant. 182. quando e menſa diſcedant. 185. quo ordine diſcumbant. ibid.

Moniales ex una familia, quot in unum monaſterium recipi licet. 175

Monialibus catelli, ſpeculum, ſuffimenta, unguenta prohibentur. 184. uaſa fruticum,& florum. 194

Monialium numerus in ſingulis monaſteriis. 164. officia quæ,& quibus tribuenda. 165. Prefecta, uide Præfecta. uiolatores non abſoluendi, niſi ab Epiſcopo. 42

Monialium ſermonibus audiendis Præfecta qualis. 171 eius officium. ibid.

Monialium ad officia electio, uide electio.

Montes pietatis inſtituendi, curantibus Epiſcopis. 163

Mottuorum ueſtes a clericis non ſumendæ. 135

Mortuus quando non efferendus. 133

Morum eius inquiſitio, qui creandus eſt Epiſcopus. 55

Mozeta ab Epiſcopo adhibenda. 62

Mula Epiſcopalis quo modo induta. 62

Mulieres Chriſtianæ, uide Chriſtianæ. Iudææ, uide Iudææ.

Mulieres loco a uiris ſeparato ſacram concionem audiant. 13. orent. 29. in confeſſione quo tempore, & quo loco audiendæ. 40. in diuerſorio ruſticani cleri hoſpitio ne recipiantur 74. in clericorum ædibus nō habitent. 71

Mulcta clericorum pijs locis attribuenda. 209. adminiſtrantium culpa non exacta, Seminario adiudicatur. ibid. ſi laicis irrogatur, quo modo diſtribuenda. ibid.

Mulierum confeſſiones quo tempore, & loco non audiantur. 33

Munera quacumque ratione, Eccleſię miniſtris attributa, iam antiquata, ad uſum reuocentur. 100

Muſica in Diuinis officijs quæ adhibenda. 118. quę muſica inſtrumenta ab eccleſia excludenda. ibid.

Muſici die feſto eccleſiæ monialium non admittendi. 203
Mutatio loci in choro prohibita. 121
Mutuum,ex quo committitur uſura. 130

N

NAtalium eius, qui Cathedrali eccleſiæ præficiendus eſt,inquiſitio. 56
Necromantia prohibetur. 17
Negligentia Epiſcopi in comprouincialis Epiſcopi funere punitur. 133. clericorum ad diuina officia tardius conuenientium,coercetur. 120
Negotia ſecularia a clerico fugienda. 75.76
Nomen gentilium fœminarum nouitiæ moniali imponi uetatur. 178
Notarij pia legata non denunciantes non abſoluendi, niſi ab Epiſcopo. 42.mulctarum attributionis inſtrumenta denuncient. 209. quibus in cauſis non ſe interponant. 94. quæ præſtare debent ex iuriſiurandi formula. 94.95. ſimoniaca inſtrumenta conficientes tenentur. 53
Notarijs merces præſcripta in conficiendis collati beneficij litteris. 52. in officio delinquentibus pœna propoſita, 97. taxa præfinienda. 93
Notariorum collegium inſtituendum. 93. qui ei non adſcribendi. 94
Notariorum littera qualis. 97. carta, ibid. certus numerus. 93. ſtatuta, ibid. officiales. 94
Nouitia monialis cuius ætatis ad profeſſionem recipienda. 179. quo loco examinanda, ibid. quomodo bonis renunciet. ibid. antequam recipiatur, Præfectæ officium, ibid. earum cura ad quam ſpectet. uide nouitiarum magiſtra. 171
Nundinæ in die feſto prohibitæ. 20. ſi in diem feſtum incidant, quo die faciendæ. ibid.

O

OBiurgandi modus a concionatoribus ſeruandus. 11
Oblationibus faciendis ratio præſcripta. 143. uide eleemoſyna.

Obſeruatio parochorum in nouos parochię ſuæ inquilinos. 84
Odorum ſuauitates Epiſcopus non conſectetur. 62
Officia diuina, uide diuina officia.
Officia minora monialium quæ, & a quibus conferenda. 167
Officijs monialium tempus præſcriptum. 165
Officium cuſtodum eccleſiæ, uide cuſtodum.
Officium manſionarij, uide manſionarius.
Officium punctatoris, uide punctator.
Officium theſaurarij, uide theſaurarius.
Offulæ monialium prohibentur, donandi cauſa. 195
Onera cuique eccleſiæ impoſita, præſtanda. 147
Oratio mentalis, qualis. 181. monialibus præſcribitur, ibid.
Oratio XL. horarum quo loco, & modo in eccleſia habeatur. 29. ſacramentum ubi eo tempore collocandum, ibid. ad eam noctu qui nō conueniant. ibid. fœminæ ſeparatim a uiris orent. ibid.
Orationes in miſſa quot. 33
Oratoria non facile concedenda. 32. qualia ſint, quoue loco, ibid. raro ijs utantur illi, quibus eſt eorum uſus conceſſus, ibid. in ijs quando miſſam celebrare non licet. 31. 32
Ornamenta altarium, qualia in celebratione miſſæ. 33
Ornamenta inania excludat Epiſcopus. 63
Ornamenta ſacris addicta ad uſum profanum non commodentur. 129
Ordinis ſacræ adminiſtratio qualis. 45. 46
Ordinibus conferendis nihil accipiatur. 46. ijsque collatis quo loco, tempore, & quibus, a quo notandum, ibid.
Ordo ſacer portionibus, & canonicatibus non annexus, annectatur. 106
Ordo, qui in choro ſeruetur. 18. 19. & ſeq. in proceſſionibus obeundis. 130. in funere mortuorum. 134. in miſſis celebrandis. 32
Organum in eccleſia, cæteris muſicis inſtrumentis excluſis. 118
Ornatus ſepulchrorum amoueatur. 137. 138

Orphanis conſultum quo modo. 48

Oſtia in monaſterijs monialium, collocutioni aſſignata, perpetuo clauſa. 105. quando aperienda, ibid. eorũ claues a quibus aſſeruandæ, ibid. quorum aditus in externam eccleſiam, obſtruatur, ibid.

Otia e ciuitatibus tollenda. 153

P

PActa exequiarum, & anniuerſariorum cauſa prohibentur. 136

Pactiones ſimoniacę, uide ſimonia.

Pactiones quæ uſuram ſapiunt. 156

Pædagogi profeſſionem fidei faciant. 2

Pallium ad mortuos efferendos, quorum ſumptibus cõparetur. 135. gratis cõmodetur. 136. ſi pretioſo nobiles uti uoluerint, emant, ibid. id poſt funus, eccleſię acquiſitum, ibid.

Paraſiti in menſam Epiſcopi non admittendi. 64

Parochialem eccleſiam non obtinentes confeſſiones non audiant. 39

Parochiales eccleſiæ quo caſu uniendę. 22. in adminiſtratione ſacramentorũ ſequantur ritus cathedralis eccleſię. 23. fontes habeant baptiſmalis aquę. 26

Parochialium multitudo a retinentibus dimittenda. 81 contra eos pœna. 82

Parochiæ uiſitandę. 88. qua diligentia. 82. earũ diſtinguendarũ ratio. 21. 22. in earum ſacriſtijs cellulæ ad orandi uſum conſtituendæ. 35. ſingulis ijs inquirendis, certi hominis deligendi. 88

Parochię cuiuſq. ſtatus, qua diligentia ab Epiſcopo cognoſcendus. 83

Parochianorum ſumptibus pallium ad efferendos mortuos comparetur. 135

Parochi quibus diebus fidei initia doceant. 3. ſi rudes, quo modo prædicandi munus expleant. 8. quo tẽpore omnino prædicẽt. 7. quot ſaltẽ diebus miſſam celebrent. 64. ne concionẽ in miſſa omittant. 36. quos libros ſibi cõparent. 67. in parochijs ſodalitates corporis Xpi inſtituant, 30. in proceſſionibus, quam cõ-

ſuetudinem tollendā ſtudeant. 131. Eccleſię ſibi cō-
miſſæ oneribus ſatisfaciant. 147. uiduis, pupillis &c.
pietatis officio ſubueniant. 84. quibus anni tempori-
bus ad cognoſcendū gregis ſtatū adhibeatur ab Epi-
ſcopo. 84. inconſultis ijs ſacræ imaginæ nō effingen
dę. 14. eorū officiū in populo monendo ut hæretici
nomen deferat. 3. in admonendis abutentibus ſacra
ſcriptura. 5. compatribus. 25. in ijs admittendis. ibid.
in puerperis monendis. 26. in ægrotis inuiſendis. 24.
in populo cohortando ad communionem. 23. in ſa-
cramentorum ui explicanda. ibid. in admonendis
presbyteris de celebranda miſſa. 60. ijs qui raro eu-
chariſtiam ſumunt. 28. in deſcribendis confirmatis,
& eorum compatribus. 27. in baptizatis item. ibid.
in denunciandis ijs qui paſchæ tempore non commu
nicarint. 27. in adminiſtranda extrema unctione. 45
Parochorum cura in ijs, qui in ſua parochia docent,
inquirendis. 2. hereticis item. 3. habitatio ubi. 71. in-
quiſitio de dictis, & factis eorum, qui ex hæreticorū
finibus ueniunt. 3. in parochijs ſuis. 84. admonitio
de ſolutione decimarum. 143. cura, ut, qui beſtias pa-
ſcunt, diebus ſaltem feſtis miſſæ interſint. 37. ne cō-
feſſiones in hebdomadam ſanctam differantur. 33
Parochorum liber de baptizatis. 26. confirmatis. 27.
matrimonio iunctis. 150. hos libros, ad aliam eccle-
ſiam tranſeuntes ſucceſſori tradant. 24. uide liber.
Picturas excludat Epiſcopus. 63
Pij IIII. conſtitutio de profeſſione fidei a quibus ſer-
uanda. 2. 3. de confidentijs quando publice recitan-
da. 51
Pignus, ex quo committitur uſura. 156
Pilæ ludus clericis quando, & quo loco non prohibi-
tus. 74
Pileo in choro ne clericus utatur. 121. in altare is a ſa-
cerdote non ponatur. 35
Piorum locorum adminiſtratio qualis. 158. bona quo
modo locanda. 160. quibus non locanda, ibid. quæ
fideiuſſione. ibid.
Placentæ in Epiſcopi menſa prohibentur. 64
Pœna contra blaſphemos. 18. 19. contra ſimoniacos. 51

contra clericos, qui diuinum officium intermittunt. 66. qui contra decretum, de uita & honeſtate clericorum delinquunt. 76. qui retinent plures parochiales. 81. contra non reſidentes. 79. 80. 81. qui a uiſitandi præſcripta lege diſcedunt. 92. contra alios, uide ſuo loco.
Pœnæ pecuniariæ non remittendæ. 209. qua de cauſa remittantur. ibid. quo modo diuidantur. ibid.
Particulæ duæ Euchariſtiæ quando deferendæ. 30
Paſſio Saluatoris quomodo exponenda. 15
Paſtorale ſancti Gregorii a Parochis legendum. 67
Patronatus iura recognoſcendi tempus Epiſcopis præſcriptum. 141
Pauperibus in eccl. uagari prohib. 127. Eleemoſynam petere inter concionandum. 12. neceſſaria alimenta a locupletibus clericis non ijs neganda. 146. in eleemoſyna petenda modus præſcriptus. 12. quando ij a concionatoribus non commendentur. ibid.
Pellium prætioſarum uſu Epiſcopo interdicitur.
Penſiones cancellariis Epiſcoporum aſſignatæ, quando irritæ. 97
Pentecoſtes, & Natiuitatis Domini tempore populus ut confiteatur, & communicet, officium parochi. 23
Percuſſores parentum non abſoluendi, niſi ab Epiſcopo. 42
Pernoctationes in eccleſia uetantur. 127
Perſonatus quis ueſtibus clericalibus, & monachalibus indutus punitur. 71
Perſonæ miſerabiles cuius ſumptibus ſepeliendæ. 158. earum cauſas tueri clerico licet. 75
Pictoribus, & ſculptoribus ſacrarum imaginem effingẽdarum modus præſcribatur. 14
Pœnitentia publica publice peccantibus imponẽda. 43. non aliis pœnis commutanda. ibid.
Pœnitentiam, quæ cuique peccato ex canonibus præſcribitur ſciant confeſſores. 43
Pœnitentiarius in cathedralibus eccleſiis inſtituendus. 39.
Pontifici Romano obedientia. 2
Portionibus ordo ſacer non annexus annectatur. 106

Præbẽn

Præbenda theologalis conſtituenda. 6
Præbendæ unio pro pœnitentiario. 39
Præcurſor fœminarum clericus ne ſit. 76
Prædicatio uerbi Dei munus Epiſcoporum. 7
Prædicandi ratio concionatoribus proponitur. 9. uide concio. modus in exagitandis uitijs. 11. 12. munus Curatis imponitur. 8
Prædicatorum admonitio, de ſoluendis decimis. 144
Præfecta monialium qualis. 166. tacitis ſuffragijs eligatur. 167. non eum honorem ambiat. 166. iura ab Apoſtolica ſede conceſſa exhibeat. 165. ſingulis hebdomadis capitulum habeat. 178. nihil deliberet niſi conſentientibus Diſcretis. ibid. rationem adminiſtrationis reddat. 173. quibus ex cauſis ab officio amoueri poteſt. 177. 179. bona monaſterii non alienet. 174. quando non ædificet. 174. de ſuſcipienda ad religionem puella nihil polliceatur. 176. eius officium in monialibns admonendis. 168. in concordia conſeruanda. ibid. in uiſitandis ægris monialibus. 174. in inquirendis monialium cellulis. 184
Præfectæ laboribus monialium duæ. 172. earum officium. ibid.
Præfecti collegiatarum in urbibus publicas proceſſiones obeant. 130. 94. locus, a quo in eo munere aſſignandus. 95. eccleſiarum ſuarum oneribus ſatisfaciant. 147. non reſidentes, a quo deferendi. 83. ijs, qui in diœceſi ſunt, Vicarij foranei munus tribuendum. 85
Præfectus familiæ Epiſcopi qualis 65
Præparatio ad ſacramentum pœnitentiæ. 40
Præpoſitæ moniales curæ ægrotantium quales ſe præbeant. 174
Præpoſitæ moniales ſermonibus audiendis, quales. 171. earum officium. ibid.
Præpoſita rotæ, uide rotaria.
Præſidens choro quæ officia in eccleſiis præſtet. 103. 104. in ijs obeundis negligens a quo puniatur. 104. ſi tale officium deeſt, qui eo fungatur. 104. quando eccleſiæ miniſtris diſcedendi facultatem dat. 147.

Precationibus monialium ratio præſcribitur. 180.181
Preces publicæ indicendæ mortuo Epiſcopo. 133
Presbyteri quibus ſaltem diebus Miſſam celebrent. 60. uide ſacerdotes. tonſuræ inſigniti. 68. eorum cultus & ueſtitus. uide clerici.
Prima, quando in eccleſia dicenda. 123
Principes quo honore proſequantur Epiſcopos. 61. eorum ſtudium quale in tollenda hæreticorum conſuetudine. 4. erga inquiſitionis officium. 4. in conducendis ludi magiſtris. 5. animaduerſio in blaſphemos. 19
Principes commoniti de Hiſtrionibus, Lenonibus, Cingaris eijciendis, Ganeis tollendis. 152. aleatoribus puniendis. 153. artibus bonis inſtituendis, ibid. immoderatis ſumptibus coercendis. 153. 154
Proceſſionibus, & ſupplicationibus habendis ratio preſcripta. 129. in ijs quo ordine procedendum. 130. fæminæ ſeparatim a uiris procedant, ibid. laici item a clericis, ibid. quibus rebus opera danda. 131. ſpectacula, actiones pro foribus ædium, & in uia prohibentur. 131. edendi item, uel bibendi conſuetudo. ibid. in ijs denunciandis parochi officium. 131. ad eas regulares ab Epiſcopo uocentur. 130. quo tempore ad eas ueniendum. 129. quo habitu cruces in ijs ferendæ. 130. quo habitu canonici induti, & reliqui clerici. 129. 130. certi uiri ab Epiſcopo deligendi, qui de ſupplicationibus præſcripta ſeruari curent. 131. in ijs obeundis controuerſia de priore loco a quo tollenda. 130
Procuratores piorum locorum qui non ſint. 159
Procuratores monaſterij monialium. 203
Profeſſio fidei, uide fidei.
Proprietas monialibus interdicitur. 182
Pſalmorum uerſiculi in choro diſtincte pronuncientur. 119.
Puellæ ad religionem admittendæ. 175. inuitæ non cogantur, ibid. in hoc monialium officium. 176. ſeparatim prius libero loco ab Epiſcopo examinentur. ibid. maiores xij. annis admittantur. 176. quibus ſuffragiis. 175. admiſſis tempus ad induendum habitum præſcriptum. 177. ſuſcepto habitu e ſeptis monaſte-

rij ne egrediantur. 178
Puellæ ſæculares educationis cauſa in monialium monaſteria introductæ poſt annum exeant. 197. in poſterum nō recipiantur, niſi Superiore permittente. ibid. quibus puellis non permittendum, ibid. receptæ, quo habitu induantur. 198. quo loco dormiant. ibid. cum externis ne colloquantur. ibid. eorum educationis cauſa quantum ſoluendum, ibid. ſi moniales fieri uolunt, quæ ſeruanda. 198
Puellis nubilibus ſubueniendum quo modo. 184
Pueri fidei initia a quo doceantur. 6
Punctatoris officium in quibus eccleſiis retineatur. 111. iuſiurandum. ibid. in eo deligendo Epiſcopi auctoritas. 111. punctator quos notet. 111. ſi quos iniuria notet qua pœna mulctandus. ibid. ſuo menſe ſacris interſit. 112. punctationum libros diligenter cuſtodiat. 111. horum librorum collatio. 112
Puerperæ poſt partum domo exeuntes ad eccleſiam accedant. 26
Purificatoria, & corporalia qualia. 33
Pyromantia uetita. 22

Q

Quadrageſimæ ieiunium & abſtinentia. 43. eius initium quando faciendum. ibid. hoc tempore parochi prædicent. 7. Epiſcopi Miſſæ ſolenni, & diuinis officiis interſint. 125
Quæ ad ſacramentorum adminiſtrationem generatim pertinent. 21
Quæ pertinent ad baptiſmi adminiſtrationem. 24
Quę pertinent ad ſacramenti confirmationis adminiſtrationem. 26
Quæ ad ſanctiſſimę Euchariſtiæ adminiſtrationem pertinent. 27
Quæ ad confeſſionis adminiſtrationem pertinent. 38
Quę ad Miſſæ celebrationem pertinent. 30
Quæ ad ſacri ordinis adminiſtrationem pertinent. 45
Quæ ad piorum locorum adminiſtrationem pertinent. 158. 159. & ſeq.
Quæ res in Altare a ſacerdote non ponantur. 35

Quæſtiones inanes a concionatore uitandæ. 10
Quæſtores Tridentina ſynodo damnati. 161
Qualitates in clerico non reſidente ſtudij cauſa. 79
Qui ad ſacram communionem non recipiantur. 28

R

RAptores uirginum non abſoluantur, niſi ab Epiſcopo. 42
Ratio approbandi confeſſores, uide confeſſores.
Rectores in eccleſiis nuper erectis quo modo ſuſtentandi. 22. ubi habitent. 72. pernoctationes in eccleſia ne permittant. 127. qua hora eccleſiam claudant. ibid. in exorciſmis, & aliis quos ritus obſeruent. 23. fructus eccleſiarum pendentes ne alienent, non permittente Ordinario. 143. ijs, quando alij ſacerdotes adiungendi. 22. candelas, & cereos in mortuorum funere adhibitos ne uendant. 135. quando ad mortuos efferendos pallium emant. 136. uide ſacerdotes, clerici, &c.
Regeſta notariorum qualia. 97
Regulares ad proceſſiones uocandi. 130
Regularibus parochis locus in funere præſcriptus. 134
Regulæ indicis de libris prohibitis ſeruandæ. 4
Reliquiarum ueneratio. 16. ex quo modo populo oſtẽdantur. ibid. quo modo aſſeruandæ. ibid. in ijs oſtendendis quæ fugienda. 16
Remiſſio canonicorum ſublata. 103
Renunciatio bonis a nouitia quo modo fiat. 179
Repræſentationes ſacræ martyrum non agantur. 15
Reſidentia. 77. in ea præſtanda ſtudium. ibid. 18. contra non reſidentes edictum ab Epiſcopo proponendum. 79. tempus non reſidentibus præſcriptum. 79. 80. nõ reſidentium fructus quibus attribuantur. 77. non reſidentes ſtudii cauſa ad ſubdiaconatum promouendi. 80. licentiæ non reſidendi ſtudiorum cauſa quibus conditionibus dentur. 81. non reſidentibus pœna propoſita. 77. 78. & ſeq. Epiſcopo non reſidente, a quibus id Metropolitano ſignificandum. 78. ſi alij non reſideant, quando parochi, quando Vicarij

etiam foranei Epiſcopum admoneant. 82
Reſidentia debetur beneficiis etiam non curatis. 82
Reticulum clericis prohibitum. 69
Riſus in choro uetatur. 69
Ritus Romanæ eccleſiæ in cathedralibus adhibendi. 23
Ritus ſacri, & cæremonię a concionatoribus explanentur. 10
Rixæ in choro uetitæ. 121
Rochetum quibus in locis Epiſcopus induat. 62
Rogationum tribus diebus in Mediolanenſi eccleſia ieiunetur. 44
Romana Eccleſia catholicæ fidei magiſtra. 1. 213
Romanæ Eccleſiæ inſtituta in omni Miſſæ parte ſeruanda. 34
Rotaria monialis. 167. 172

S

SAbbato Miſſa de beata Virgine celebretur. 33
Saccaro artificioſe condita in menſa Epiſcopi non apponantur. 64
Sacer ordo, uide ordo ſacer.
Sacerdotes quibus ſaltem diebus Miſſam celebrent. 60. ſingulis ſaltem hebdomadis peccata confiteantur. 35 antequam celebrent, quid agant. ibid. e ſacriſtia quo modo exeant. ibid. ab altari quouſque non recedant. 36. in ſacramentorum adminiſtratione ſuperpelliceũ & ſtolam adhibeant. 23. ad baptizandum quo modo accedant. 25. cuius rei compatres moneant. ibid. ſacris ueſtibus induti, rei diuinæ faciendæ cauſa, quomodo ſe gerant. 35. quæ in Miſſæ celebratione uitent. 34. 35. quas cæremonias ſeruent. ibid. publice criminoſi Miſſæ celebratione interdicuntur. 31
Sacramenta a concionatoribus dilucide explicanda. 10 ijs adminiſtrandis ratio præſcribitur. 21. 22. quo modo ſacerdotes induti. 23. ritus ex more Romanæ Eccleſiæ adhibeantur. 23. inferiores eccleſiæ, cathedralis ritus ſequantur. ibid. in eorum adminiſtratione nihil exigendum. 23. eorumuis quando ab Epi-

ſcopo,& parocho explicetur. 23
Sacra ſcriptura abutentibus occurritur. 45
Sacris rebus abutentium abſolutio Epiſcopo reſeruata. 42
Sacriſtæ officium in ſacris uaſis, & ueſtimentis cuſtodiendis. 107.108. in renouanda ſæpius aqua benedicta,ibid. in rebus ad diuina officia præparandis. 108. in ornando altare maiori. ibid. in dandis horarum canonicarũ ſignis. 108. in rebus, & ſermonibus inanibus e ſacriſtia remouendis. 108. in laicis itẽ, ibid. ad quem uſum in ſacriſtia tres tabellas habeat. 108
Sacriſtiæ intortitia, candelę in mortuorum funere addicuntur. 135. in ea quando matutinum celebrandum. 123. quæ cellulæ conſtituendæ. 35. eius foribus tabulæ affigantur de confeſſorum nominibus. 39
Sacri ritus,uide ritus.
Sacris addicta, uide addicta.
Saltationis feſtis diebus prohibeantur. 20. clericis omnino prohibitæ. 73
Saluatoris paſſio,uide paſſio.
Sanctorum martyria,& res geſtæ quo modo exponantur. 60
Sanniones in menſam ab Epiſcopo non admittantur. 64
Scholæ uiſitandæ. 107. ijſq. uiſitandis quæ inquirendi ratio. 91
Scriba,uide celeraria.
Sculptoribus modus præſcribatur in ſacris imaginibus effingendis. 14
Sedes confeſſorum in eccleſiis conſtituantur. 40
Seminarij clericorum inſtitutio. 47. decima fructuum ei attributa. 48. quo tempore ſoluenda. 49. unde ſoluenda. 47.48. eius augendæ facultas. 49. mulcta ei adiudicata. 49. quæ beneficia ab Epiſcopo applicentur. 50. præſtimoniales portiones attribuantur. ibid.
Sepeliendi mos in cœmiteriis reſtituendus. 138
Sepulchra excelſo loco poſita amouenda. 138
Sepulturæ locus in eccleſia humi detur. 138
Septa monaſterij monialium nemo ingrediatur. 189.

190. quæ in ijs non alantur. ibid. eorum ianuæ quo modo claudantur. 172
Serica ueſtimenta quibus prohibentur. 152.65.62.69
Simoniacæ pactiones, uexationis redimendæ cauſa, prohibitæ. 53
Simoniacis pœnæ propoſitę. 51.52.53
Simoniæ pœnis qui tenentur. 53
Societatis contractus qui uſuram ſapiunt. 156
Sodalitates corporis Chriſti in parochiis inſtituendæ. 30
Sodalitates uiſitandæ. 88
Somniorum interpretes coercentur. 17
Somnus in choro uetitus. 121
Soni monialibus prohibiti. 193
Sortilegi. 17
Spectacula inania feſtis diebus prohibeãtur. 20. clericis interdicta. 73
Spectacula, & alia, quæ prope monialium monaſteria agi uetantur. 191
Speculum monialibus uetatur. 184
Stateras adulterantiũ abſolutio Epiſcopo reſeruata. 42
Stola, & ſuperpelliceum in ſacramentorum adminiſtratione adhibeantur. 23
Studium concionatoris quibus in rebus explanandis potiſſimum uerſetur. 10
Subbirretum a ſacerdote celebrante in altari non ponatur. 35
Subdiaconatus ordine ad annum initietur, qui ſtudij cauſa abeſt. 81
Subdiaconi quoties in menſe communicent. 60. tonſuram ferant. 67. ſi muneri ſuo deſunt, mulctantur. 125. uide Diaconi.
Sudariolum in altare poni uetantur a ſacerdote celebrante. 35
Suffimenta monialibus prohibita. 184
Suffragia tacita ferantur de puella ad religionem admittenda. 176. in tacitis ſuffragijs, quæ caueant moniales. 171. ijs ſuffragijs Præfecta, Vicaria, Diſcretæ creentur. 167
Summam Antoninam parochi ſibi comparent. 67

Sumptibus uiuentis Epiſcopi, & Capituli anniuerſariæ mortui Epiſcopi exequiæ fiant. 133
Sumptus immoderati coerceantur. 153
Superpelliceum, uide ſtola. 6
Supellex Epiſcoporum, & clericorum qualis. 63
Supplicationes publicæ mortuo Epiſcopo indicendæ. 132
Supplicationum habendarum ratio preſcripta, uide proceſſiones.
Sinagogæ aditu chriſtianis interdicitur. 205
Syndici piorum locorum qui non ſint. 159

T

TAbellæ tres ad quem uſum in ſacriſtia habeantur. 108
Tabellionatus officium clericis prohibetur. 75
Tabernaculum ſacroſanctæ Euchariſtiæ quale. 29
Tabernæ meritoriẹ tollantur. 152
Tabulæ de monialibus confeſſorum in ſacriſtiæ foribus. 39
Talorum ludus clericis prohibitus. 74
Taxa notariis præfiniatur. 93. carceris item cuſtodibus. 98
Tempus diſtinguendis parochijs præſcriptum. 22. teſtimonialibus litteris. 32. 33. puellæ ad religionem receptæ in habitu ſumendo. 177. notarijs ad denuncianda legata pia. 162. clericis ad ſumendum habitum. 68. ad reſidendum. 78. monialium Præfectis ad exhibenda priuilegia. 165. ad ſeruanda huius ſynodi decreta, 211
Teſtis falſus a confeſſore quando non abſoluatur. 46
Theologalis præbenda quibus in eccleſiis conſtituatur. 6
Theſaurarij officium. 112. quibus diſtributiones non perſoluat. 113. ſi contra fecerit, qua pœna mulctetur. 113
Tibiæ ab eccleſia excludantur. 118
Toga clericorum qualis. 70
Tonſores monialium a quo approbandi. 122

Tonſuræ clericalis forma. 68. a quibus deferenda. 69
Torques clericis uetatur. 70
Tunica linea Epiſcopi, uide Rochetum, talaris, qualis.
Tutelæ adminiſtratio clericis uetita. 75

V

VAſa florum, & fruticum monialibus prohibita. 194
Vaſa ſacris addicta ad profanum uſum non commodentur. 129
Venale nihil in eccleſia proponatur. 127
Venatio clericis interdicta. 73
Venditionis cancellariarum prohibeatur. 97
Venditiones quæ uſuram ſapiunt. 156
Veneratio reliquiarum, uide reliquiæ.
Verrendæ eccleſiæ cura. 114
Verſiculi hymnorum &c. in choro diſtincte pronuncientur. 118
Veſtes clericales, & monachales qui perſonati induunt, puniuntur. 71
Veſtes ægrotarum monialium quo loco cuſtodiantur. 184
Veſtes ſacræ uſui profano non commodentur. 129
Veſtis externa clericorum qualis. 69. uiatoria. ibid.
Veſtitus Epiſcopi, qualis. 62. eius familiæ. 65
Vicarijs foraneis certæ diœceſis partes attribuantur. 85. eorum munus quibus deferatur. ibid. quibus in rebus uerſetur. ibid. cura præcipua in inquirendis presbyterorum moribus. 86. ſi qui non reſederint. 82. in explicando de caſibus reſeruatis libello. 86. ij ab officio uoluntate Epiſcopi amouentur. 87. qui ipſis obedientiam præſtent. 87
Vicarij perpetui quibus in eccleſiis parochialibus conſtituendi. 203
Viduæ ob maritorum mortem a Miſſæ auditione amplius menſe non excuſantur. 37
Vigiliæ, quibus ieiunandum. 43
Vinorum genera exquiſita in menſa Epiſcopi prohibentur. 64
Vinum album ad Miſſæ celebrationem adhibeatur. 33

Vinum calice conſecrato populo in Euchariſtiæ ſumptione non præbeatur. 28
Violatores monialium non abſoluendi ab alio, niſi ab Epiſcopo. 42
Virgæ ferreæ in cancellis monialium quales. 186
Viri certi ab Epiſcopo deligendi, quibus curę ſit, ut de proceſſionibus preſcripta ſeruetur, 131. qui ſemel in hebdomada uiſitent eos, qui in carcere ſunt. 99. qui ab Epiſcopo uiſitante ad inquirendum adhibeantur. 88. a clero diœceſano eligendi, qui urbanis congregationibus interſint. 144.
Viſitandi formula Epiſcopis, & inferioris ordinis Viſitatoribus præſcripta. 187. 188. & ſeq.
Viſitans Epiſcopus prædicet. 88. ad pœnitentiam cohortetur. ibid. priuatim admoneat. ibid. quos uiros ad inquirendi rationem adhibeat. 88. eccleſiam pollutam reconciliet. 89. cœmiteria item. ibid. non confirmatos confirmet. 88. alia officia præſtet, quæ eius pietati & prudentiæ relinquuntur. 92. quæ loca ordine uiſitet. 88. eius in uiſitatione comitatus. 92. menſa & uictus qualis. ibid. quam in cathedrali & collegiatis eccleſiis uiſitandis rationem adhibeat. 88. 89. in bibliothecis. 91. in ſcholis & pijs locis. ibid. in parochijs. 90. 91. a parocho quæ inquirat. ibid. quæ in populo diſpiciat. 83. 91
Viſitatio diligenter, & celeriter conficienda. 92. ad ſalutem eorum, qui uiſitantur, inſtituta. 87. præcipuum munus Epiſcopi. ibid.
Viſitator Epiſcopi gradu inferior quam uiſitandi formulam ſeruet. 92
Vita clericorum qualis. 58
Vitæ eius inueſtigatio, qui cathedrali eccleſiæ præficiendus eſt. 55
Vites qui incidunt, non ab alio abſoluantur, niſi ab Epiſcopo 42
Vnguenta monialibus uetita. 184
Vnio parochiarum quo caſu facienda. 22. beneficiorũ, quæ ſeminariis applicanda ſunt. 50. quæ beneficia unire liceat Epiſcopo. 102
Vnio monaſteriorum monialium quo caſu fiat. 165

Vniones perpetuas Epiſcopi recognoſcant. 141
Vocum ratio, & modus in diuinis officiis. 121
Vrceoli uini, & aquæ ad Miſſæ ſacrificium a quo parentur. 116
Vſura in mutuo, & depoſito quo modo committitur. 154. ex cambijs. 155. ex uenditione. 155. ex pignore. 156. ex contractus ſocietate. 156. in ſocietate animalium. ibid. in animalium locationibus. ibid. in contractibus libellarijs. 157
Vſus bibendi in eccleſia, uide bibendi.
Vſus oratoriorum, uide oratoria.
Vſu cauponarum clericis interdicitur. 74
Vſu gemmarum quibus interdicatur. 152

PETRVS GALESINVS

LECTORI.

QVAM præſtans, ac ſingulare ſit ad corrigendos morum errores prouincialium conciliorum remedium; id cum ex ijs, quæ, & ſummus ille Pontifex Leo Primus, & Nicæni, Antiochæniq. patres ea de re ſtatuerunt, tum ex eo certe intelligi poteſt, quod non in Italia ſolum, ſed in Hiſpania, Toleti toties, Ilerdæ, Tarracone, in Gallijs Aureliæ ſæpe, Rhemis, alijſq. eius prouinciæ, ac Germaniæ item, Britanniæq. locis, in compluribus Græciæ partibus, & in vniuerſa denique Aſia, Africa, atque Europa, eiuſmodi prouinciales, recte atque ordine habitæ, ſynodi fructum, eumq. maximum, ad chriſtianæ uitæ diſciplinam attulerunt. idem hoc

tempore nobis, Deo iuuante, ſperare licet, ad uſum reuocata ex Tridentini concilij decreto, illa, iam diu intermiſſa, prouincialium ſynodorum conſuetudine. hancq. nobis ſpem primum affert Mediolanenſis ſynodus, quæ iam in lucem exit. ac ſi quæ olim in hac ipſa urbe contra Iouinianum habita ſynodus, illius exploſa, ac repudiata doctrina, utilis quidem fuit; hæc, ereptis huius prouinciæ morum erroribus, introductaq. pie uiuendi diſciplina, idem plane efficiet. tuæ igitur pietatis eſt, non ea ſolum animaduertere, quæ nos, non multa illa quidem, hoc indice complexi ſumus, ſed ea ſtudioſe legere, ac diligenter ſeruare, quæ in ipſis conſtitutionibus longe uberiora continentur; ut ijs atque alijs ſanctiſſimæ uitæ præceptis ipſe adiutus, eo progredi poſſis, ut præmia illa conſequaris, quæ maxima Devs pollicitus eſt ijs, qui religioſi ſunt, & in pietate excellere uolunt. huius ſane rei cura cum omnes maxime attingat; eſt profecto, cur ſe quiſque ualde incitet, ut hæc chriſtia-

næ uitæ officia, quæ in catholica re-
pub. eſſe oportet, cumulatiſſime prę-
ſtet. quod ſi quibus ſponte currenti-
bus ſpectatæ etiam Paſtorum uirtutes
ſtimulos addunt, eo uehementius
contendere illos oportet; quo magis
eorum conſilio, doctrina, uitæ
exemplo, & alijs rebus om-
nibus adiuuantur.
Vale.

BRIXIAE
APVD VINCENTIVM
SABIENSEM,
AD INSTANTIAM
THOMAE BOZOLAE.
M D L X V I.

VA1 1528353

162
C
53